

N. Inw.
3245.

Box
77

Variet' autem opuscula.

Leonardi. *recom. prefato*
in libro Basili. in agm. Gre
ti in apic. felicit. Et sequit.
 Ego tibi hunc librum dolum
 et meum. *adunt. Grecia de*
legis. ubi eiusdemodi. veru
 magna copia est et infim.
 ta pene multatudo. Nec tra

tus sum ne abs te ut parum libalis ac sane
 ingratius accusarer. si et tanta humilitas h
 tam pivi munus ad te mitterem. neq. em id
 nunc ago. neq. ita amens sum ut existimem
 hac cautela te sumus tuis erga me officiis sa
 tisfacere posse. Et ut maiores solent degusta
 tione aliquam rem venaliu accipere. quo fa
 cilius de illar. emptione deliberare queant. Sic
 ego cum cupem p singulis tuis meritis summa
 q. me benevolentia quicq. mea opera. labore.
 industria efficere possim. nec vni confare. huc
 tibi librum transscripsi. quia degustacionem q.
 dam studior. meriti. que si tibi doctissimus homi
 probata esse sensero. maior cu fiducia deinceps
 agcedat. tuo benignissimo opimo q. iudicio conf
 matus. Et iam non parvis munusculis sed ma
 ioribus tui agam. Cuius id quod demum
 paritate super dicit non ad librum ipm. sed ad

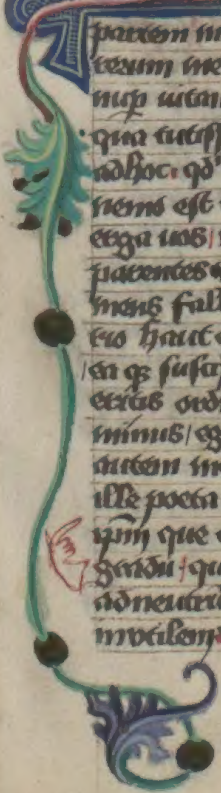

conuentioni laborum refectio uolens. Nam et si
 liber per se breuius est, tamen tamen pondus ei
 addit basily nome ut magnus putari debeat
 auctoritate scribens. Que quidem apud grecos
 tanta est, ut et seueritate uite, et sanctione
 morum, et pœnarum operum, atque studio, factu
 q. laborum doctrina, ceus ferre omnibus xristi
 meum percellit. Et cum sint pmulti atq. incliti
 libri quos ille accuratissime scriptos reliquit.
 Nos inspicia huc potissimum delegimus, quod
 maxime cum conuice ad studia nostra ardentia
 sumus. Et ideo libentius id fecimus, qd. antea
 tanti uiri, ignorantia, uel ignorantia atq. pœre
 sitatem eorum cupiebamus reserare, qui stu
 dia humanitatis vitupant, atq. ab his omnino
 abhorrendo censent. Quod hys contingat fecerit
 in audacitate ingenij sunt, ut nihil altu atq.
 egregium ualant inueni. Quia tam aduulter
 patrem humanis aspicere qui possint, n. ali
 os quidem id debere facere arbitramur. si hos in
 sua ignorantia relinamus. Neq. enim digni
 sunt, de quibus uerba fiant. Et iam basylum
 ipm. audimus. Inquis animaduertere queso quia
 senectus sit. *Explicit prologus. Incipit ba
 silius egreco in latinum traductus per d. f. r. u.
 simu leonardum. Arctinum de quibus libalib.*

Multa sunt fili que horam me
 ad ea uobis consulendi q optata
 esse dicitur que q uobis si illa
 sequimur persuada confido
 Cuius in hoc nodi etatis et
 illorum reru cosus et in se
 qd omnia maxime docet in hoc
 partem institutiones satis esse sequi
 rerum me facere piam. Ita q possim hinc qui
 nup uiam ingressi sunt quia uiam aliquam
 qua tutissime persuasum ostendere. Accedit
 ad hoc qd naturali necessitudine me post patres
 nemis est uobis pinguis. Quam obrem ego qd
 egera uos non minus beneuolentia hinc qd ipi
 parentes. Vos autem puto nisi forte me uester
 mens fallit cum me inueniri putam deside
 rio hanc quagmonem. Si igitur que ante dicit
 ea q suscipere ac sequi parati estis insecundo
 etiam ordine laudare apud Desiderium. Si
 minus ego sane nichil molestum dicam. Vos
 autem inuenistis carminu eorum quibus
 ille poeta inquit. Optimum illam esse qui p se
 ipm que agenda sunt conspiciat. Sequenti uice
 dandi qui aliorum qilia sequere. Cui uero
 ad neutru horu aptus esset cum penitus esse
 inutilis. Nec uos ulla admicatio teneat

si quotidie ad magistros cunctos uobis, utin
 q. uocari, et ingenio et doctrina pferantur p. ea
 q. illi scripta reliquerit, stimuli osium et simili
 auctoritatem habebis, ego aliquos uelut et me
 ipso intermisso proficiam. Equidem h. ipm. moni
 turus uenis, non oportere uos euisimoi uicis
 ita mentis recte gubernacula pmittere, ut quon
 q. dicant, ea sequamini, sed id summatim q.
 utilitatem affert ab illis accipientes, facere uel
 et et si sit opus q. tempore, Que igitur ea sint, et
quemadmodum discantur, id iam uobis apertum.
 hinc summis inuicem, Nos quid o fili, hanc hu
 manam uiam nihil omnino esse arduam, ne
 boni quapuz existimandi, consensum, neq. ap
 pelland. q. utilitatem nobis. huc usq. suppe
 dice. Non ita q. dignitate, non amplitudi
 non maiore, non corporis uices, non fortunam
 non magnitudinem, no auctoritas hominib. habet
 honores, non ipm. imperium, non quicq. dicit
 in hac uita excellens, sed longius nre pte
 dunt spes, et ad altius uite p. uentum cuncta
 molimur. Que igitur ad hanc uiam conseruunt,
 ea nos totis uicibus optanda querenda q. esse
 arbitramur, que uero illuc usq. puenire nequit,
 ut nullius momenti despicienda. Que namq.
 ipse sit uita, et quo pacto illa uiuatur, id sane

ostendere plus esset quā nos ipsius sup
cepimus oratores etiam auditores quā ip
sūc estis adpariendi requirit hoc salū cum
dixero satis habunde uobis dixisse putabo
Si quis omnem post ceteras homines felicitate
mente contemnat simul qz inuicem congerat in
uicem ne parum quidem pōm illorū bonorū
adequare compiet sed animū illius uite
bono omnia bona simul collecta magis abee
quam umbram et sompniū auersis rebus ymo
vera ut prospera uerū similia qm ipm se p
nosce qz anima quā corpus tanta utiqz
te differentia Ad hanc potero uitam facere du
cūt pmones pcculū nos et uidentes donec
in pcculū illorū sensum potatem nobis non
habeat In alijs non omnino diuersis quā umbrā
quibusdā speculis qz oculos mentis exercere
debemus illos imitantes qui ad cāmen se
compauunt q salū et motū manū nullo ex
tatu callidius demceps nācāmen descendat
et nobis perfectis cāmen quoddā māmbece
putandum est et quidem omī cāminū maximū
cūqz genū cūctā compānda sunt et totis uir
tutibus māmberē ad hūmīe cū pcculū et pot
et oratores et sapientes cūctis omnibus deniqz
hōmibus māmberē Unde nobis adinueniē ex

citum aliqua sit accessura ualens. Velut igitur
 q. ungunt cum pmo quibusq. modis id quod
 colore receptum sit pparant. tandem postea flore
 supindunt. siue puerperam. siue quous alium.
 Eodem nos itidem modo. sicut inolebilis sit ap.
 nos probitatis sententia cupimus. ut hinc ex
 his disciplinis fruamur imbui. tunc facere et oad
 tus operam dabimur. Et quia solum inq. prius
 videre assefuerat. ad ipsam lucem dirigemus
 inuicem. Si quia igitur quementia vtriusq. sit.
 pualis nobis erit talis cognatio. Si aut nulla
 sit. ea tamen admirationem conferre. et in quo diffiant
 inuicem. non paruum fructus nobis prebebit ad
 potioris affirmacionem. Sed quia silicudine utemur
 ad hanc rem ostendendam. Nempe ut plane ppara
 virtus et fructum producat. offert tamen aliquos
 ornatum et frondes ipse circa ramos diffuse. Ita
 profecto et anime pceptis quod fructus e. vtriusq.
 Non inamemur tamen est hac ppetua caduca sequi.
 enim. que tamq. frondes et fructum tegmen per
 beat. et spem maiorem. letitiam ostendat. Hoc
 fecisse apuit. Moysen illi summa prudentia. ut
 Cum apuit omis gentes maximu e. insipientia
 nome. q. non prius ad dei contemplacionem accessit.
 quia in Egyptiis disciplinis mentem ppetuiss.
 Hoc eodem famit. de. Dauid sapientie. tu apuit

uerbois
 13

Babilonios. Caldeorum sapientiam imbuisti postea
 eorum diuina attigisse doctrina. Et iam fac
 habunde demonstratu est. non mobilem esse me
 tabus nris hanc eternam scientiam. Nunc uo quo
 pacto illa uobis accipienda sit. dicendū uidet. Pro
 igit ut apocritus in apiam cum illi uerū multa for
 mes q̄ sint. non omnibus que ab eis dicunt. ad
 habenda est mens. sed cum excellenti uirū
 fixa. aut dicta q̄memorant. tunc tota mente in
 uert atq; inflammari debemus. maxime q̄ cona
 truit tales ui simus. quales illi fuerit. Et uero
 improborū hominū mentionem incedit. fugienda
 est illorū imitatio. Aures q̄ claudende sūt. non
 secus atq; qui ferunt. Voluerim ad Syrenarū
 cantus clausisse. prius em confabulatores via
 quedam sūt ad faciendū. Quia obrem omī dilige
 ntia curandū est. ne inter illā. quā plerūq; sermo
 hinc festinaret. latet aliquid admittimus nullū.
 Et hī qui veneni melle p̄mixta absorberent. Nō
 igit laudamus poetas. neq; cum uirga reserant.
 neq; cum scutris. aut armis. aut eboris. aut
 diatris mutant. neq; cum diuite mensa cibū
 q̄ dissolutio. fellatatione diffinit. minime uero cu
 dedis aliquis dicunt. et maxime cū de illis an
 nuntiant. quā plures sint atq; discordes. Nam
 apud eos et fr̄ in fr̄em gulerat et p̄ces filijs.

et filij putabatur inferunt bella / daturu es aduul-
 tra atq; amoues / sceleratos q; concubitos / et eos
 maxime summi et principes omni . ut illi affecunt
 Iouisque ne deprecudib; quidem sine rubore q;
 dicat hys que celumimus / in scena versant / hoc qm
 eodem dicendo sunt et decetis sapientibus / et tunc
 inquit ai aduoluptes loquunt / De nec oratorum
 in mentiendo autem imitabimur / neq; enim iudicio
 neq; usque alibi nos inueniat dea / qui rectu ac
 verum iter uite elegimus / quib; imitata sit me-
 dacta legis precepta / De tunc maxime oratores
 amplectemur ai aut uirtutem extollunt / aut uici-
 effulminant / ut enim ex floribus ceteri quide nihil
 sumunt preter odorem et colorem / hys uero etiam
 mella scuit inde exarper / ita qui solum festiui-
 uerboru secunt / fructu aliquam pape . no put-
 es qm mapam mentione madidat / psequitur
 hunc siliu dicit / Ille enim ne putet non omis flo-
 res ademit / ne si quos ademit . eos totos ablu-
 mit / sed ex solo nobilito quod opus suu apertu sit /
 reliqui omne ualere siliuit / et nos q; si sapimus
 cum id exarpiamus . qd' uicis amicu q; feruamus
 q; sit cetera omni inuigilanti / Et uelut inuigil-
 legendis sentes uitabimur / ita quantum utili / sciam
 est accipientes / reliqui que nocere pnt declina-
 bimus / Principio igitur disciplinaru qualib; con-

Adrianus
 a. Agrippa
 1502

filij
 nos
 ipa
 ead
 est
 fin
 uul
 lan
 dis
 et
 illa
 inq
 bon
 ne
 / ne
 id p
 Pou
 et li
 qu
 est
 ut
 dix
 Bon
 fin
 uir

. R. Basilin. .

fidemte oporeg et ad simon dierge i lapides ad
filium dorois peribis redigentes. Ex qm adhuc
nostre uiam puiton oporeg. Durtus autem
ipa multu aporetis. multu ab hyptocitis. multu
etiam magis aphus laudatur. duri idis mare
est mltendunt. iteq enim patu hz ualant. ad
finitudo quedam et similitudo uicini manibz
uauu u ammis qz infusa cu maxime mltate so
lant et pene modelibilia esse. que mptem eate
disant. ppter amoru molliam pofunde mltia.
Et quid aliud. hestodam uoluisse puitand e cum
illa scitpse carmini. que unisi decantant. Ipsi
inquit pmo et pene mra et sudas gomu dli.
horum plenarie uia que aduicatem duat. dno die
ne augius est. ppter aduicatem illam capeffe
ne apessendi facile aduicem eunde. Sed uhi
id supius. exus fastigio uidere lig ut uia illi
leuis sit. et pulchra ut qui expedita et pitalis
et longe uolundae. quam alia que aduicem dunt.
quam unipa siml arupi posse upe idem ptem
testatur. qm quidem uidetur nihil ab aliud q
ut nos aduicem pbitatem qz aduicem. qm
dixisse ne laboribus uia mte fuit. d. qm
Sed et si quis alius simli uicatem linaret aus
simones pmpussime uapemus. Ex autem dpa
vui qui aduicem puitand puitand mte uapemus.

habebatur audire cum dicit totam **Homer** poesi
 laudem esse virtutis, omnia que illius poete huius
 dicitur inquit quid mirum mirandis sit. Deum vero lo
 co ut maxime id patere cum fuerit. **Eufoloneum**
 ducem naufragio electum tunc abfuerit illis quibus
 et solus et nudus apparet venerandam aliquam auctoritatem
 quoniam quidem pueris dicitur dante illi non dant ornatum
 et primo eum regna reuerentia sit deinde reliquos
 famam multitudo tantum peruenit ut relictis epulis
 quibus quiescebat illi illi non audent intueri
 et nullum quod eorum esse qui eo que magis quidquam
 adus operaretur quam colorem fieri quoniam et nudus
 et naufragum dicebat ille poterant iniquos hoc
 in loco **Homerum** clara voce clamare. **O** homines
 sit nobis cura virtutis et cum naufragio simul
 erant et inlucere nudum electum fortunatis fea
 tibus venerabilior ostendit. **E**tsi facta ita res est
 ceterum omnia non magis possiderant sunt quam
 tunc perit talis ludo huius et illuc transierunt sola
 virtus et inuicta et inuicta fortis est et firma
 possessio. **Q**uia tunc inuicta ut michi videtur **Solon**
 inquit adiungit. De nos non primaribus aut vir
 tute diuitias inquit virtus firma est diuitias vero
 aliis aliis possidet. Similia huius sunt et **Achilles**
 dixit dicitur qui inquit deum quicquid mundi is for
 scire vult hominibus talentum appendere. Alio enim

tempe diuicijs affluere talis nihil posside. Hec
 eadem fere apudicos sophista quodam mlatas
 cum Albi deitate ac viis sapientissime separ
 sunt. Qu quid pstande sunt aures. Nam enim
 spernendus est ille uir. Sed vero ita inquit quia
 ego memini nam eius uba non teneo nisi quod
 sine meto sic ait. Herculon cum is adolescens
 esset refectis ferme etas. diu secum multa q. di
 buisse. ut cum viam capet. Cum duas videret
 vnam voluptatis. alteram virtutis. Interambu
 gandum autem duas accepisse matronas has
 vero esse et virtutem et maliciam. Eandem quid
 igr et si ille sileant manifeste fuisse diuisis
 illarum. videri enim aliam acutissime or
 natam. fluentem delicijs et omni voluptatu et
 amoen post se trahentem. Hec atq. omnia ostē
 tantem et multis etiam plura pollicente scā
 tūhere Herculon temptauisse. Alteram vero
 asperam et durum fouere q. inuentem talia
 etonā dixisse. pollicari se nō voluptatem
 aliquā nō quietem. sed labores. pericula sub
 tes q. infinitos. eam mat. q. tollendum. Per
 mū autem illor. fore ut aedat demū fieri et
 hunc demū Herculon fecit fuisse dicitur se
 omnes qui modo aliquid in plia sperare. ut q.
 q. maxime potuit virtutem laudant. Quibus

sane credendum ē. et amandum q. ut in vita nū
 id ostendamus. Nam quisq. in que alij vbi
 duntaxat philosophice rebus ipis afferunt. ut
 vix sapit. ceteri vero vmbra colligunt. Nec scias
 ea res se habere. quae si pictor egregiam tua forma
 imitatus sit. Hic autem ceteri talis non existat
 qualem ille in tabula expressit. Cui ōm̄ vultu
 metu hominu laudant amplissimis q. uerbis
 extollunt. Ipsi vero et libidinem temperant. et q.
 tum iustitiae ante ponit. Hi in ea sententia nihil
 differunt ab hystrionibus. qui cum poemata mysic
 na agunt. sepe ut reges uel ut potentes pdeunt.
 cum neq. reges sint. neq. potentes. neq. oīno for
 sitam liberi. At musici quidem si id vultu vlt
 modo p. iniquae patre licent sibi dissonare. Neq.
 chorei princeps incontinē sibi choreum habere.
 Ipe vero quispiam seam desiderat. neq. vitam co
 sentiamm verbis p. sibi. Sed Euripide quadore
 liguram quidem uulisse dicit. mercon vō iūta
 om̄ namisisse. et bonu videri quam esse magis
 cupiet. At hic est illius muire teama si quid ē
 der oportet placitum. bonu videri cum nō sis.
 Et igit que deuitate scripta sunt. ita ut dñ est
 nāpanti censur. Cum aut p. dñ facti mady
 aut inuenire successione aut poemu ul. histori
 cūm libris usq. adnotat. eandem conferunt.

sunt nec huius quidem generis utilitatem negligemus. **De** ecce perdes. **Alexandriensis** campanam quam quidam hominibus ex foci probus licesserat in nichilo est utentibus. nam amodo quomodo. Et promissa diem perferat. Et cum ille nullo male dicto absque uaret. hic vero tamquam ex res nichil ad se pertinet. contemnit. Despere autem iam facit et tenebris exortus. cum uigat. ille vir eo tempore abire uult. Perdes famulo cum lumine arato percutus est enim. ut sibi longe quam esset. hoc adphiam et tunc uidet. Item cum quidam iustus. **Eulides** **epagorensi** necem iniunxit. id quod se faciat esse iuramento firmaret. **Eulides** contra iuravit. et profecto illum placuit effectum quod ne sibi ille infensus foret. Quod hoc opus percuti est aliquo humani exempli suare moribus hominum in effectum facientium. Et quidem enim nequaquam est credendum dicenti inimicus utinam uia manus. Et potissimum esset nullo modo iurari. Si id fieri non potest. ut tamis fieri non deandum est. nec promittendum longius effectum. Et reducamus deum nostrum ad clauem uerum exemplum. **Pulsant** quidam. **Socratem** **Socrismis** si sum faciem eius petulantem. Et me adens. **Socrates** vero non repugnat. sed illius ut ait petulantem se permissit. donec ei cultus undique tubet fieret. Verum ubi iam illius faciem est. **Socrates** quidem

nichil aliud agit nisi qd fronti sue inscriptis per
 cussoris nominis quemadmodum statuis fieri solet.
 Ille inquit hoc opus efficit nec vltius vltis perit.
 Nec que nostris simili sunt pignora esse imitatione
 duco hoc enim Soanacum illi mox querit iqd mo-
 net ut paucienti matrem suam aliam porriga-
 mus inq abest ut ulasamur. Id vero perdit a
 Euclidis. simile est illi quo mox in psequentes
 expectant et benigni vras orem tollere et in
 mias boni precari no aut mala dicere namq
 nullis aut preteritus us postea preceptis no
 satis acquiescet nec quia impossibilia sunt asse-
 imbitur. Huius sane preteritum e. Alletandus
 regis inexcusabile fuerit qui ai dazn filius vi-
 capuas hiet inuimod ut ab omnibus pociat
 formosus nec videre quidem uoluit. turpe esse
 vultus eos qui vras viassent. amulicis supai
 Hoc illi nostris content qd aspiciens mulatex
 ad voluptatem et si rem non qsumet. in qd id
 concupuit in corde suo vras non caret. Illud
 autem eline pythagore familiaris difficile e
 credere non debet opo. sed fortuito itis conue-
 nit qui cum possit animi elalentor dapnum
 inueniando sibi effugare dicit quidem maluit
 quam uenire. Quiaq sine pueris id facere
 licet. Audient ille ut quidem michi videtur.

precepta domini inuicem non uentis. Sed uento
 ad id quod in phario dicebam non omnia nobis
 recipienda sunt. sed omnia ualida. Etenim cum eos uideret
 qui obesse possunt corpori. diligenter uitamus. Ab
 suis diffinita est disaphmaza quibus minimis alit
 rationem nullam habere. sed tamquam uentis aliis
 quocumque saes attulit. sine defectu i mergit. Et
 cum gubernator non temere nauem uentis pmit
 tit. sed ad portum dirigat. et sagittarius ad sig
 et faber et architectus finem aliquem sive aeris
 respiciunt. Nos obitus modi opifitibus itogno
 scendis rebus nostris supant. itaq; cum manu
 sui operum finis aliquis est. Dicit aut huius
 finis e multus quia mutuant. hi qui bene ui
 uere queunt. Sed si nulla ratione hic ut illuc in
 uia iactantur. quid inter nos atq; tales gub
 natoris carentes intesset. Verum ut i musis
 Symaia q; certaminibus uicti sunt. ut uicti
 quoru et premia. Nec ullus cum se palam
 aut panantio exauisset. cum deinde qui uicti
 certati. Neq; h. uolidamus id agere. ut q
 son. sed alter ante olympicam uictoriam curans
 sistebat. currentes. opilon uero in clipeo uincto
 stabat. nec deelli ab eo ulla ui poterant si cess
 tebat non secus ac statua quodam plombo assan
 q; si charis aut olympi musiam essent inuicti

velato puluere atq; gymnasio seu coronas ut
 gloriæ affectu essent aut effugissent ne corpora
 sua deusui haberent. Et nec chymothorus reliqua
 musica sua in lucubris reiecit: nam cum as-
 secutus fuisset ut amatis musicas longe ante cel-
 leret aut tantu super aris, ut quocumq; libuisset
 animas homin et vehementi armonia accenderet
 et in se molli ac placida leuaret. Quippe cum
 aliqui in Altemuder conuiuiis eum amicum quem
 fregu appellauit modularetur usq; adeo regem
 exortasse dicitur ut aduina apuonda profiliret
 atq; iterum ad meffatos epulas q; rediisse
 modulatione inuictum. Tantas vires habet musi-
 cas gymnas q; ceteris ad finem suu directis
 q;ntatis. Et qm in coronati atq; pugillu monachos
 inordinis propinquat aliquantulu in ea res paruo
 illi quidam inuicibili laborum edocuitur vires
 adeo cum infinitis sudoribus in gymnasium ma-
 nant. Innumeras q; plagas in exercitacione tulerunt
 vidam autem non voluptarium, neq; iocundis
 sed que in ludis perscrutantur victoribus et
 in eis omnibus ne oron puerulam ita in statu
 erunt ut vna ante amicu actu modicis fuerit
 cunctis. cum se nudant in studio exsilio labore
 ac piculo decant ut olensat ut apm aut eiusmodi
 corona donent q; victores q; in precone buccinet

Nos vero quibus premia uite nec a deo mundi-
 lia proposita sunt ut ne magnitudo eorum dia pos-
 sit nec multitudo numerum innoxiamque autem sciri
 et docementes. aliam mori capere posse ciues
 multi sane essent in terra et sardonapylus ille
 primas omni preces in beatitudine ferret. De oraxi-
 tes forte que neque auctorem neque sofforem neque
 auquum rei auctorem fuisse. Hornerus neque si uti-
 que honoris auctorum est potius quare. Platonem qui
 inquit arduum esse bonum existere multis enim
 laboribus susceptis. Quia eorum bonorum potentem
 fieri contingit quod in nihil in hac vita esse simile
 paulo ante dicebamus. Non igitur desiderandum est
 nobis neque preterea voluptatem maxime spes adicie-
 de. nisi uelimus et conuicia pati et peris subire
 non hic modo apud homines. Quasi ne hoc quidem
 parum recte sentienti sed aut subterranum aut ubique
 sint illa iudicia. Nam qui non exadmirante deli-
 quit. is quoque aliqua dignitate remittit. Qui autem
 ex proposito perire eligat nullam habere culpam
 quam multiplici perni afficiatur. Quod igitur finis
 est. dicit quispian quid aliud quam curam anime
 habendam ceteris omnibus primum habile. pro
 ergo corpore seruand. nisi quoniam summi cogitare
 cessans. Et animi bonis curibus imbuenda et
 per corporis vinculis ac passionum societate per-

. Sequatur. Liber .

phiam gerenda. Illud p[ri]m[us] efficiendū ē ut
corpus laborū patientissimū sit. Venerit aut nō
ad voluptatem. sed ad sustentatō[em] p[er]rigendum.
Nam qui sōp[or] tenuis atq[ue] coquos mēte agitat
epulazū q[ue] gēntia. tēnis mētia q[ue] p[er]suadentur
infernabili admodū feruitate p[re]munt. et gūis
simo d[omi]no arbitrio p[er]dunt. nihil leuius p[er]mittit
quā h[ic] qui ap[er]it inferos p[er]nis dant. ite igitur
diuidentes. et arbes aquas ferentes. et p[er]fossū
vīs implere m[er]elantes. nullū finem laborū h[ab]u
bentes. Tondent autem aut amittit ulla[m] quam
necessariū sit. aut inferat est. secū[nd]o d[omi]no
aut m[er]it[us] d[omi]ni. p[er] q[ue] occupatō[em] esse m[er]ito
oriatur. it[em] m[er]it[us] d[omi]ni ducendū arbitrio. quā aut p[er]
licet esse. aut adulterat. Quis em[en]t regit h[ic]m[en].
g[er]it[us]. p[er] se d[omi]no amittit. an v[er]o aliqua rege.
du modo corpus ab m[er]ito p[er]tineat. Quid et m[er]ito
p[er] se ob[er]uandū est. nequid sup[er]uacuo m[er]it[us]. ne
p[er] se corpus arbitrio. quā amine amodum sit.
atq[ue] em[en]t m[er]it[us] turpe ē v[er]o qui hoc cognomine
dignus existat m[er]it[us]m[en] corpus cum h[ab]ere q[ue]
ad aliam quāuis p[er]fessionē effeminatū esse. Omne
p[er] se p[er]fessionē p[er]tineat ut corpus. quā ap[er]tū sit.
hominis est se ip[s]m[en] ignorantis nec intelligens
sapientis illud. Non id q[ue] d[omi]n[us] homo. s[ed] op[er]i
est m[er]it[us] sapientia ut quib[us] h[ic]m[en] quid am[er]it[us]

ipe possit agnosce. Deum enim veris id assequi
 non expiata prius mente impossibile est. quam
 lippis oculis solem perspicere. Expiatis autem anime
 fit et brevis simul et habunde vobis diuinum per
 tempus earum quas nobis sensus parigat volup
 tatum. Non igitur oculi pascendi sunt ab iunctis
 spectaculo. mentalis non aspectu corporum vo
 luptatis stimulos velinopit. Non paucos sunt
 insidendos. qui animarum corumpere possit. Neque
 et nequitia et ignorantia. ex humanis musicis signis
 solet. sed ea musica recipienda est. qua regis de
 iudicia sacrorum arminum regem ut ferunt obmisa
 imo liberauit. Pitagoras etiam cum uirgibus
 quibusdam vino. scitis. salui quod peruenit. Et
 saueratibus obuiaret. iussisse dicitur ei. qui mo
 dos tybia frangebant ut mutata armonia deici
 per sonaret. quod ubi factum est. Diachares illis re
 do respicuisse ferunt. ut scire abicerent. et tu
 hoc voluit recordari confessi domum abirent.
 Tantum inter est. corrupta in salubra musica.
 implere. Quomodo enim ad hanc quidem musicam
 que nunc mosu est. non satis abhorrendum vobis
 censu. quia aquam feditate. Jam vero vos in
 potes. qui odientem delectent. neque misere a
 pinguis perungi. etiam interdum vobis crude
 sco. Quid dicendum de his voluptatibus. que

gustu aut tactu sunt. An dubitandum quoniam ille
quoque eiusmodi sint ut nisi quis eas cauant re-
ar aut ferimus feruare nos veluti pecora con-
pellant. Denique ut summam dicam inuicem
corpus despiciendum est. in multis voluptatibus veli-
submagi. Aut certe tantum ei indulgendi ut
phie ut inquit plato misterium prestare possit.
Eadem ferme platonis. et paulus innotet dum
ait. non oportere nos proculdubio aliqua re-
poras hinc aduoluptates. Nam hi qui corpus
optime ciuit. inuicem ut que eius seruato
ut debet et negligunt. nihil ab his differt
qui ut organa quam optima habent summo stu-
dio conquirunt. autem ut autem illa organa
sunt corrupta despiciunt. propterea igitur con-
suetudo est. nam corrigere corpus et compe-
scere eius impetus. ut in maiorem quandam beluam oportet
et eiusdem aduersus animam temerarios motus
remis habere cohibere. atque sedare. Non autem
frenum uoluptatum remittere. et animam ab eis
et instar. auge violentia equorum. detruat. desit.
Et ut puerum non meminit. qui cum matrem
garet quoniam et familiaribus suis tabis et in-
comis quoniam pueris fieret ciuit. hic magis
non esset inolefacere sibi autem instruere.
Quod genus inolefacere cum suspicatio. plato

. Sequenti . libel . dyali .

corpora suo impende. Achademus in salubre
citice laum fecunt emendatara delagisse ut
plus quam bona habicudo corporis. et vitis
minna luxuries obeam tem computat. h.
quod iam gaudiu emedias sumam corporis
valitudme. pualoyam esse. cum igit h minna
indulgentia et ipsi corporis inutilis sit. et amne
imprudimentis afferat. in parte staudu apponere.
manifestissima e infamia. Quod si corpus co-
tempnate assuesci effemus. parum cor hui
vite admeemur. Quideni. tibi opus est diu
ais. si volupantes corporis aspernentur. equide
non videri nisi forte quon iuaret. ut infidui
lis dedentombus fertur. reconditos themus
vigilando custodire. Qui autem adher qcomp-
henda igerur audiat. ess. plucimul abomi-
facinore. et uerbo et opere abhorret. et quicq
vltra sufficiencia foret. sine is lidia globu et
siue formozum auctifauum opus. tanto mag
despiceret. quanto minus indigeret. Sufficien-
tia autem ipsa non libidine volupantur. si mae
necessitate diffimendo est. nam qui exadue
necessitatis terminos similes sunt hys. qui p
cupites defferuntur. nichil stabile intemmes
ubi possunt consistere. nullam terminu papian
cioms habentes. sed quico plura amplectunt.

tamadem ac etiam plures indigent aduolup-
 tates implendas. Diuiciarum enim ut ait Solon
 nullus terminus est. Deum ad eam rem Theog-
 wide magister utendum est. qui ibi inquit.
 Nec diuitias cupio. nec uoto peroror. sed in-
 contingat ex parte uitam egece. Simi carente
 molestias porro non sine beneuolentia quada-
 mendi in mentes venit. Diogenes. humana omnia
 simul contempnens. qui magno rege diaconem
 se predicabat. quod ipse rerum paruorum indigeret.
 Ut nobis ipsi. pietas quisi assint talenta
 et infinita soli uigenti. et numerosa armis
 eorum examina nichil faceret. Oporteret
 autem ut ego quidem arbitror. nec absentes
 diuitias optare. nec presentibus gloriarum. nisi
 quantum scias uti. Sapientis enim docuit. quod
 uidet homines diuitibus affluentes. et quod de
 causa fastidio quodam gloriarum uidere
 non prius inquit te admiraber. qui notum michi
 fuerit. quo pacto sanis uti foras aut. An-
 vas phidias polideas. et si autem aut ar-
 gento glorati essent. ex quibus alit. Illi sibi
 sibi. Iouem alit. Iunonem. Arguius efficit.
 ridiculo hinc. aliena bona sibi glorie fore pu-
 tantes. primum vero artem qua illis aurum pre-
 ciosius factum est. silentio percontantes. Nos

Veris humanam vitam non satis decet ipse
 p se hie arbitantes innocei repugnare dig
 nos esse putabimus. **De diuicias quidem** accep
 nemus et uoluptates despiciemus. **Deum**
 blandicias et adulationes sectabimur et archilo
 che uoluptas caliditate multiplicante qz gaude
 bimus. **De nihil est quod eque fugere debeat sa**
 piens quia adhortationi uiuere et populares
 nutus sequi non uiam uiam totam usqz ad
 duam uiuendi hie. **De etiam si omnes homines**
 relamentur nihil mutet eorum que recte insti
 tuerat. etiam si infamem ul' pericula subire p
 recte factis necesse sit. Nam qui alit' insti
 tus est. is nihil differre uidetur ab **Egyptio**
sophista qui et ardor fiebat et aqua et fari
 quicqz libere. Siquide ipse quocqz lau dabit
 iusticiaz si id placere audientibus intelligat
 modo eam vituperabit si hns apuit quos loqz
 iniuriis gratias esse cognoscat et quod p'm
 assentatorum est. ut polypus ad speciem sibi
 recti soli colorem mutata. Ita et ipse ad uolup
 tatem audientia variabit sententia. Si hoc in
 nostris libris adiscemus pfectus infamia
 vero umbra aliquas uirtutes despiciemus ex
 his generis doctores. Qui em diligenter et
 quauis re cognoscent utilitatez et si minutati

id agunt. tñ ut margin flumina multa ex
 multis locis accipiunt materiam nam ut inq̃
 poeta. si parvū p̃rio supaddas id q̃ fuerit
 fitans gaudis dimulatur aceruis. nō ad
 peccime duntaxat augmetur. recte dñ fuisse
 putandū est. sed ad am̃us scientie. hūis q̃
 vnus igr ex septe sapientibus filio suo ad
 egiptios p̃fascens. argenti q̃ p̃m. quō
 nam agendo maxime sibi gaudium faceret.
 si viciatū inquit ad senectutem p̃pares. du
 titatem inimici p̃vinitio intelligens. sed ar
 tioribus terminis illam cūfariens. utq̃
 te qui eius utilitatem humane uite spacio
 diffinit. Ego autem pure quis. Thylem
 senectutem. siue iuuatissimū apud uerōs. in
 tusale. qui mille annos minus arguta de
 vixisse. si dñq̃ vniūsum t̃pus. ex quo fuit
 homines metat. et credo eius p̃uilem senten
 tiam. q̃templans longum et miseresabile
 seculū. Quod quidam tale est. ut quomā
 modū ī mōrlis anime. ita etiam illis scilicet
 nullū finem inens possit concipere. Ad q̃
 ut viciatū p̃remus. om̃is lapsus ut dicit
 mouendus est. Unde aliqui viciatū. ad a
 rem sit nobis futura. Non igr quia arduū
 sunt hec et laboriosa id curā corpescentis

sed maiores illius sententiae oportet esse
 fidelis vnu quemque vitam probatissimam el
 gere et expectare autem ut consuetudo faciat et
 iam iocundam etiam dulcem videri et sequi agere
 diuinitas. Tupe est enim cum tempus persequendi
 am abierit. tunc domum illud reuocare. tu preter
 dolorem inchoat sic amplius vocantur iocundum.
 Ego igitur que optima esse vellet pacem nunc
 vos ad morum pacem cum tunc tempore admo
 nebo. Vos autem cum tunc sint morborum quoniam
 dumam ne uos et similes presteas. quod infa
 mabile est. ne uos tunc morbo egrotetis. ut pler
 solent quod corpore egrotetis. Nam hi qui praua
 egrotantur anguntur. ipsi passim morantur. domo
 dicos. qui vero genuerunt morbo perimuntur. adse
 autem accersunt. Et qui incommensabilem in
 sanabilitate transiunt. sunt. nec remanentes quod
 medicos recipiunt. Quod vos non faciat.
 nunc recta consilia aspernantes. Amen.

Leonardi Aretini ad Nicolaum sinum.

Prefatus inenophontem maxime felicit
 Enopiontis phi quodam libe
 lum quem ego ingem occendi
 qua. egregios sermone militum
 amia. Ad quem poaus. nicho
 bre paribem quod accersit et lacrima.

lincum tantam periciam habes. quam nemo
 fere hoc tempore aliter et ingratius ipsis discipuli
 meis adspiciendis Socus michi aduocat qd fuit
 Tu itaqz hoc munusculu accipies. quod abinge
 mo halu quumqz magno. Et certe tibi dedi
 tissimo lucubracum est. atqz ita exstimes. reli
 nommem parius esse ex omni iuuentute aut
 ego iudiciu pluris faciam quam tuu. Qd no
 tin. quia te sume amo. ita michi accidere in
 telligis quam tua singulari ac pene incredibili
 incunctis tedus uel pugnendis pependendis. et
 amandisqz diligentia. Et cum inuise antiquate
 studiosissimus sis. omnibus qz reuerbis illis
 summa aucta et uirs inuendibile offitio uide
 ares. Tamen ut ego ex amonibus tuis. quos p
 nostris similitudine sepe meam instatius. am
 aduere potui. precarius quida amore perquisi
 tem amplecteris. quod michi quidem. cum fa
 tis meam agitur. non sine summi tunc. uide
 solat nullo uero contingere. In nullo eni inopi
 tot simul bonis aures uel inuocant fuisse ac
 primus. quot inuocant nro sume fuisse adu
 abscollis summis qz philosophia. inquit. ille
 precetis floruit. ad arma eratis qz delatus
 praerima corporis animiqz uirtute. Quia ut
 luxurissimo tempore consensu omni expere militebat

· Xenophontis ·

crearet^r et qui bellum difficilissimū ac periculosissimū
ita gessit. ut plurimis hostibus victoribus. summam
gloriam potuerit. Ex quo inq[ui] victorem. omnibus
Babilone simbus. purissimas atq[ue] barbaras ge-
tes. ad priam sedem expeceat inasylum ont-
to Tiacū. Syriacū. Synopem. Alia q[uod] n[on] in
ta loca. que illum ut iustissimū videri. ita ead[em]
summi ducem. ac bello. timendū esse cōsequunt.
Deinde cum iam eius nomen in tota grecia cele-
berrimū esset. obam q[uod] causam abnuudis aub.
hostis patre iudicatus fuisset. in peloponensim
se recepit. atq[ue] ibi ad disciplinis liberos q[uod] reuer-
sus. Cum ad ea que ab. Socrate in adolescentia
didicerat. mularū rerum vsum adiunxisset. res
et cogitationes suas invidare his inspicit. Qua
quidem arte ita excelluit. ut eius elegantiam
admirari quidem omnis. assequi vero nulli ad
huc potuerit. Quamodien. Socrate in mane
nobis etante v[er]sus es m[er]ali v[er]s[us] deligendo. quid
em illi absit pulcherrime rerum. Quid non
summe fuit. Quers doctrin[ar]ū. m[er]itū. doctissim[us]
Xenophon. laudis prudens. prudensissim[us].
laudes eloquens. At hic m[er]it[us] p[ri]ncipis aus-
ter g[er]itur. virtutem amas. At hic om[ne] car-
tis sue optimus vir fuit. Amicitia res g[er]as
in hoc q[uod] sue laudis non mediocriter excellit.

Multa quod una aut alia inveniuntur. tunc pendi-
ti fuerit summi habentur. Hic vero qui ita inu-
sas complexus est. ut ipse noster sepi decesserit
ita tunc inveniatur. quo tandem loco hunc pu-
tabimus. Ita quod tunc hoc decesserit inveniatur
magnoque probamus. Ita ut tibi grati essent
labores nostri. cum circa nos vellemus. in-
potissimo libes id effecimus. quoniam autem illi
viri. opem. que multa sunt ac pulcherrima
in his primis pidiourum nostrorum. nullo modo
sumus nisi attingat. *Et tunc inveniatur*
et sequitur caput

Sed ad hanc rem tyrannus. Simo-
nes pater aliqui tunc essent. quod
vult decesserit. sic illum affari cepit.
Simoneides. an velles inquit. o hie-
ron ea narrare. que tibi notiora
debant esse quam inveniatur. que nam illi sit.
O. Simoneides inquit. hiecon. que multi quante
notiora possunt esse. cum tu adeo vir doctus
ita facies sis. Ita inquit ille. te olim pidi-
fuisse. et nunc esse tyrannum. Vix igitur. e. utrumque
vitam expectat. longe melius nosse quam me. Ad
inter pidiourum tyrannum. inveniatur. quid
re aliam aliam prepter ad volupentes capiendas
atque molephas. Tunc tu inquit. *hieron*. cum ipse

. **Senaphontis** .

nunc prius sis. et michi quoniam in quibus
vita solent contingere. hoc et in modo ego ma-
xime aedior. variisq; vice differat tibi posse
ostendere. Tunc Symonides sic incipit michi quod
possibile videtur. O. huiusmodi periculosos homines di-
scere atq; locare. potius quidem visu. prius
audire. prius videtur. per os. cibo atq; potu.
veneris vero pars peris deperis que omnibus no-
te sunt. frigida aut et calida. Item mollia et
dura. gravior q; et levia. toto corpore iudicamus.
Sunt omnibus letamur. cum bona sunt. augm. quod
peris. Alii. in vero ut michi videtur. prius animi
aut dolore. afficiuntur. aut voluptate. Alii. ut
quod prius et corpus. Ex semper plane q; volup-
tatem aliquam animis manifestum est. Cuius ac-
tu fiat. Et qui. magis michi videtur. ignovet n-
sive in me est. si vigilantibus nobis in sensus
manifestiores sunt quia insonant. Ad hoc videtur
huc. Equidem inquit Symonides. per hoc que
nunc quoniam sunt. michi refare possem. Un-
gramis sensus aliquis vel doloris vel voluptatis
periculis. Quod enim ego adhuc michi videtur
periculosum. nam grammis superat. Et id inquit
Symonides. in bonis que quoniam sunt per
iniam prestat. multiplices enim per quos. ista
voluptates appetit. mores q; dolores. non est

ita inquit ille. sed longe maiores tuamvis
 voluptates sunt quas peruasit maiores q̄ m̄
 lestis. Quia Ecce narras inquit Symonides.
 Nam si ita est. quid multa atq̄ sumi. ut vident
 viri tantop̄e tyrannides affectare? Idē me spe
 de inquit hycum q̄ experti non sunt. Ita q̄ ne
 quāq̄ recte deor̄ te ferare possunt. Ego vero
 te docebo omnia. hoc videri esse que duxit. Nam
 ut ab oculis visu q̄ mapum. quemadmodū et ut
 modo fecisti. homo inbat te. Si quis recte aduer
 terit. in ditione loci conuenit esse tyrannide. Nam
 cum multis in locis multe res sunt appetitu digne.
 ad eas infendas priuati homines suo arbitrio p̄fias
 autē. Ita et ciuitates quaslibet adeunt. et quicquid
 et ludas ubi res inire sunt. pulcherrime q̄ appa
 ruit. Tyranni vero nequaquam ita. nam em̄ illis pro
 ficisci tutum ē ubi priuatis non sit potestates
 futur. neq̄ artes quas domi possident relinq̄
 te ne siml et regno spoliemur. et p̄ueniat vltis
 cordi eos qui se spoliare. De vero dicit quicquid
 demone illis hec res et domi inueniatis. Ita me
 hercle. Si priuati erimulsi. et hoc sumo p̄cio emia
 utrimus. nemo em̄ defert quicquid ostendit
 gentem qui nō multo p̄uam utrimus breui tpe
 patit. quis autem reliquis hominibus om̄ vice prius
 acceperit. Tūc Symonides. At si quid. inhis inq̄t

que ad ipsum pertinent. Deuati homines sipe
 uoces sunt. uos tamen illos auditis siquid.
 laudes enim uis quod dulcissimum est. auditis eo-
 dem. nec quisquam est in conspectu uro qui non
 omnia. et quaecumque dicatis. et quaecumque facitis
 summo cum studio conatur extolle. Quia uo-
 cem auribus amamus. minus auditis. Quis
 enim puto tyranno audet maledicere. Et quis
 voluptates de Symonide inquit Hieron.
 putas eos qui non maledicant affert et ty-
 ranno. cum ille apte faciat omnes qui tacent
 de se male sentire esse. Quis autem putas
 laudibus gaudere. cum omnes laudantes sus-
 pecti sunt. ne assentando id agant. Quid equum
 inquit Symonides tecum. o Hieron. facillime
 penas. eas quod tantum. laudes dulcissimas ce-
 rebat. que ab homine liberissimo audiunt. Se
 illud nunquam perinde habet. Vos minus rebus
 que ad uitam pertinent. non militat ante uos.
 Tunc ille scio inquit Symonides. omnes fame
 audiamus dulcius tyrannos edere ac bibere
 quam pueros. ac ut opus tunc adductos.
 et ipsi liberos sumunt ac que nobis quia et
 que sibi apparentur. Quod enim quotidiani usum
 excedit. meo tependo solet esse uandam. Quia
 per abominibus per tyrannos solennes dies. e.

to animo exstantia. semper enim est illis quedam
 faciens. ac perne sustinendum laetum tibiorem.
 nec quatuor nam festis diebus grammari
 mens apponit. Omobrem spe eorum auent
 huiusmodi voluptates. Illud ex parte non
 fugit. quod quanto plura quam satis est apponit.
 tantoque edentes capere facies. Omobrem et
 omni ipsa mensa deorum loco est is cui plura
 quam prius et modice degenibus apponit.
 At profecto inquit Symonides. donec audivit
 edendi superest. longe magis delectantur huius
 precioso cibo quam qui vili utuntur. Romme igitur
 Symonide inquit ille. de cuius aliqua res ma
 xime dulcis est. Ita et se auide huius rei preter
 Preteritus est. An vides igitur grammos admodum
 suus maior aut auidente videre quid prius
 Non me hercle inquit sed magis contrarium
 huius. quod aut inquit non amandatum. huius
 multas superest machinationes. que sunt trami
 nis. cum huius atque posuit tunc asperum ac plu
 in huiusmodi inquit. Symonides et in
 minimi contra nam. videri solent. Romme
 igitur arbitrans inquit ille imbecillus ac infirmus
 appetitus. huius est cupiditates. cui tibi michi quod
 notum sit eos qui libent abum sumant nihil
 horum utramque indigere. dicitur prius.

simis odoribus quibz tyranni genue inguit
 longe magis gaudet hñ qui se ad eos admo-
 nent quaz ipi tyranni. Quod et maxis odoribz
 contingere solet ut exalans ipi minus fongat
 quam ipi pinguat. Iti au epularum puritudo
 est copia nullo tpe illis audissime copiam ha-
 is summa aor iocunditate et auditate se induit
 Nam igr pialime est inquit symonides. ne te-
 heret voluptates sole cogant hominon offer-
 tate tyrannidem cum liceat eis qui a m loco se
 quidqz psonosum vident illo potius. Ad hñ hñ
 non inquit plime fatis id te nūc qmemorauit
 se. in quo apitatis apitissime supamur. Nam
 pñu quigra ipa tunc dñu iocunda sūt videtqz
 glan quanda nobis affere. cum quibz dñat
 ampliorqz quigra. Secundo vero loco ai par
 pñu. Sin autem infatoti te quigra infatoti
 non vñtibz. Tyrannus vñtibz exatoti vñtibz
 vñtibz. infatoti dñat nātē est. Amobiem mi-
 nū illi aut affatoti nūc tñ mulier pñdia nū-
 tñne delatant. cum ille dese nūqñstie sentie
 vñtibz. humilū vero pñdia. Eiquide ad sit
 non mulai pñtibz gñtibz. Smaute ab pñtibz nūqñ-
 tñtibz qz gñtibz gñtibz. Quare i quigra
 ne par quidem pñtibz est pñtibz. Inatoti vñ-
 amoribus multomozs supamur. Nam qñtibz

6

delicias sit ex amatu potius / omnibus opinor no-
 tum esse. *¶* pe vero amor plimul tyrannos respuit.
 Immo qd cum illis esse uultis neq; eni cupido d.
 laum ceum que in parte non sunt amorem de-
 lectat sed spernat. *¶* De igitur is qui iniqua scdm
 est passus. quia delicias in potu sit ignorat / ita
 qui amorem exaus non est / dulcissimam ut uidi.
 am uolentem exaus non est. *¶* hic arides. *¶* De
 nomides sic inquit. Cupio uultu asseruare potest.
¶ Hicron tyrannus hominibus amorem no inuasi-
 tum tu hanc dyaboliam ames / cui proximam
 eius scema pulcherrima e cognominat. *¶* Ab me
 herede inquit hycron. qd que res hunc in parte
 mea est. Ego enim non magnopere cupio. Ego eni
 dyaboliam ardens. illius compos fieri cupio. id
 quod cupiend forte natura ipsi me inuallit. et id
 assequi si tamen ea uolente atq; equo animo id fi-
 at uehement' exoptat. *¶* Di autem cupiditate mai
 expleat non magis michi placet. qd inuicem ma-
 lum aliqd' machinatur. ob hoc tibus eni inuitis ar-
 tere ego pulchrum dico. ob amas teo ita de-
 mu si concedant. *¶* Ubi eni amate beniuolentia / iug /
 ibi aspectus / respectus / rogationes / visiones / omnia
 demp dulcia sunt. dulcissime vero atq; uicidissime
 lices pungere qd. *¶* Di autem ei que cupis qre-
 quare. pde similis est quaz amor. *¶* De qui latus

venephominis .

in quidem ipsi aliquar peccis voluptatibus tum
sui luctu tum inimici uitium Amato vero
molestus quidē gūter q̄ p̄uicem attingere
et sic illi odio esse incollembile est ac neptari.
Item p̄uicis fuscissimū est amoris iudiciū si
q̄n̄ mamata significatōem aliquam beniuolentie
conspiciunt. In iuramento autem id cognoscere haud
quāq̄ licet. **Somus** enī homines metu obsequies
quar maxime possunt simulare amores. nec
ab illo ḡie homin plures infidie t̄uans fuit.
quam ab his qui maxime amare se simulant.
Hic **Symonides** parua sunt ista inquit obre
tūque adhuc tu retulisti. Nam plures q̄ vi
ros licet videre qui se sponte abstinent euiam
voluptatibus. Et nullo ut michi videtur mare
p̄uicis oculis hominibus. q̄n̄ ingenia om̄no con
t̄p̄lis iactant p̄fatis. fumat om̄i reu op̄ide
tam habetis. Sicut vobis. equū equū n̄ sig
na amma ferrose femine. n̄ n̄ sigce domus
ac om̄ibus verbis v̄uicissime mistior. n̄
tudo enī in sup̄ potentia ut finale et minimas
subitare possitis. et ammas p̄uicisse. Ad hoc
videns h̄uic inquit. haud op̄don adimanes
Et in **Thyramide** iudiciū m̄l̄do deap̄at.
Ipsa v̄gus secundū ea. que oculis subiecti s̄t.
defelicitate hominis vel miseria iudicat. Ipsi v̄o

terris cuginis est. Et ea que optima pul-
 cherrima qz putantur omnia ponat in oculos homi-
 num. Que autem genua molesta qz sunt. infortuniorum
 membris recondit. Vbi profecto sita e infamia
 hominis felicitas. Quare vulgus ut modo dixi ne
 quinquar. magis est decipiat. Et vos sapientes i
 hoc errate. qui plus morte quaz oculis videre
 solatis. magnopere admirari. Ego plane doctus
 experientia reru. hoc tibi affirmare possum. Bo-
 num quidem parum minimuz. turmas huius. magis
 noxiu autem maloru plura sustinet. Principio
 enim par maximu bonu esse confectur. Par aut
 turmam minime fieri possunt. Bellu autem ma-
 gnum est malum. huius turmi maximaz partem
 ferunt. peritiam enim nisi ciuitas sua publice bel-
 lum gerat quocunqz velit secum proficiant. nec
 est illis peccandum ne a quopiam cruciantur. Cum
 in vero ubiqz ut periculum terram incedunt. Et
 tu qz et se ferre arma necesse arbitrantur esse. et
 alios citari se tacele. sin armatos habere. don
 siquo tempe aduersus hostes militauerint. prius
 homines. tunc domu reuerti. posse cito se ibi ce-
 sse. Turmam vero. Cum maxime in hostes
 esse aduocant. cum aduocantur sunt. reuocare.
 Simile ciuitas bello pinatur. Et sic solum prius
 proclum est cum extimuerint sunt. Cum vero

Penophorus

in urbem se recipere nichil est amplius timendum.
Ac armis neque extra urbem tutus est. neque
muribus hic maxime sibi putat auxilium.
Nam ceteros homines et pax et inducere libant
bellorum turmis vero nec pax nec ulla inducere
possunt esse am subditi. Utar utique hec
bella sunt. et que aures aduersus hostes. et q. ty.
nam aduersus subditos gerit. horum aut bel.
lorum causa quecumq. populos subire. ac pati
necesse est. Hec aut certe incidunt totiusque
imperii esse. custodire. procurare. impio de se
ponere. et si quid aduersi contingat in gemitu.
Hec non puatorum sunt quam tyrannorum. causa.
et hucusque puritas est. Et si quid felicitas euan.
at. nequid in hoc tyrannus par exens. populi
cum si quid periculo omisso fugerunt hostes. diffi.
le dictum est quare magnam capiunt voluptate
vivendis persequendis q. et terrendis iniuriis.
Igitur leticia exultant. quam gloriis. quare gau.
dent. ciuitatem suam decorasse arbitrantur.
quod et predicat se huius consilii principem fuisse.
complures hostium necasse. nec ullus fore metu
et potest. qui non cefferim coniungat numerum.
ita pulchrum dicitur egregie inesse tyrannus
autem si quid suspicetur quicquam aliquis constan
se met. eaq. de causa que pax et ciuibus pub

pena afficiat. facit autem se totum non hauri.
 paucioribus imputari. nec letitiam pro se ferre.
 hoc facto exultat. sed quantum potest detrahit. et genus
 se purgat non iniuriam id fecisse. Ad id ne
 sibi quidem placeat. que ipse idem efficit. ut tamen
 cum illos quos timebat reuertit. et de causa fere
 uice est. si longe magis timeat quam fas. et in his
 non bellis omni tempore perseuerant. Innocens autem
 timororum si ita placeat consideramus. et quidem
 amicitias. velim. si magis bonum sit amicitias
 omnes enim qui quicquam amant. et prompto animo
 committunt prodesse. Quod eis prius. absente
 desiderant. summa letitia redeunte suscipiunt. exul-
 tant eis rebus prosperis. augenturque aduersis.
 Quoniam autem bonum in amicitia sit nec ciuitates quod
 don laudat. aquibus plerisque sanctum est licere
 aduersarios impune occidere. potest illa de causa
 in ab eis hominibus illam amicitiam. ceterique putar-
 ent. que est inter viros et viros. Nam si au-
 pudiat periculum accepta sit in nihilominus obam-
 rem in honore habetur quod in maiori. et in eius
 amicitia videntur. sine labe aliqua permansisse.
 Denique tantum bonum est amicitia. ut ad omni tempore
 fieri. dicitur atque hominum munus videtur. quod
 quia autem ut cum bono. tamen prodesse. nemo
 magis est. quod quod invidius. quod quod vixit.

venophantus.

boni amaditer nam cum inter parentes et liberos
et fratres admiratione duosque et uxores omnes finis
sime acutissime sunt amicae easque prout ho-
mines diligentissime colunt a deo committuntur
hæc quidem amicae valent apud tyrannos ut
sepe filius apud et per affilio et quæ auge-
et pater affilii natus. Cum igitur illis quos ipse
intuitum ad amandū compellit. lex cogit. ito-
dio est ut plerumque desina nec cogit. q
tunc a reliquis hominibus amari prout debet per-
dā au fides deest. cum magis homo autem
negari non potest. Cui enim familiaritas qui videt
qui congressus potest esse. laudis absque
fide. et quis fidei. quis clonem apud potest
si is sit infidus. huius autem rei quam sunt
expectes tyranni. hinc autem maxime huius cognov-
sare. quod non facile tibi adde delatis audit
sed etiam aliqui proclibum. et pueras dum
famulos ipse gustare iubent. nequius nulli
edunt bibunt ut fecunditates. Cuiusque ceteris
quid hominibus peria sua magno usui est. Ci-
ues enim absque ulli mercede admirationem setur
tunc. ostigant fœtus. apertum fructuosos
maxime laborant. ne cuius molesta infant
nec. Cuiusque fœuitate invidiam. quibus
proessere. ut plerisque inducantur. lex sit dā

m.

n.

cum qui cum hominibus congressum fuerit pollu-
 tum videtur: quo fit ut impotens sua quisque facinus
 vult. Tyrannus vero omnia illi oio committit
 enim proponens quibus afficiunt. hi qui duc-
 treantur. omnia proposita sunt tyrannidis propolli-
 cione facit: quod prohibet facere incomples daret
 in iudicium collocantur. Si quis autem quod plura pos-
 sident tyrannum quod privati. plus etiam et de causa
 putat eos letari. longe est quid deceptus. Nam
 vult athletae non minus gloriam putat cetero-
 rum hominum superiores esse. sed si ab aliis athletas
 superantur molestissime ferunt. Ita tyrannum non
 si plura ipsi quam habent privati contenti sunt
 sed si minus quae alii possident tyrannum mo-
 lestum est. nec facilius operati compotes sunt ty-
 ranni quae ceteri homines. Etenim aut odes
 capiunt. aut agros. aut municipia. Tyranni vo-
 rantes. regiones. portus. necesse quibus adipisci
 difficilius periculosius quod est. quoniam ea res quae
 appetuntur capitis. Nec amen ita multa capi-
 unt hominibus pauperes sunt ut extraneis.
 Nec enim adiumentum computant diuitiae. sed ad
 indigentiam. Si plura habes quam indigens. per-
 multa habes. si pauciora. parum. De etiam amplius
 summa possessio. necessarios tyranni sumptus non
 implet. cum privato hominum longe minus sit satis.

Non enim quemadmodum ceteris hominibus. Sic quoque
 eximus quotidianos sumptus lux militis pre-
 facim cum sunt maxime in custodia corporis. quia
 remittere ceteris videtur. quoniam in me-
 ritus. Deinde nequaquam appellandi sunt pri-
 vati. qui sine munere satisficere possunt neces-
 sariis suis. sed potius quos indigentia pellit
 ad sumptus. Quoniam autem cum ipis nate sit. non
 forte prece maluit. tempus aliquo bello imminere.
 conomio ceteris alere in ipi cogunt. ad omnia
 diuina humanaque dispendia. Graue et illud
 tyrannis accidit incommodum. quod si qui viros ho-
 nos. fortes prudentes cognoscant. cognoscant at
 non minus. quam pericula. cum annare cupiant
 illos. et nant necesse est fortes. ne quod audant
 libertatis gratia. prudentes ne quid aditus machi-
 nentur. Iustos ne cupiant populi ab illis sub-
 trahi. Cum vero cunctis homines prece. maxime
 cum rerum quas modo commemoravi sustulit
 quos nam tunc reliquos habent tyranni. prece
 improbis. prece flagitiosos. prece ignavos. Gra-
 uis tyranno improbi homines. quia omne
 neque. Cunctis liberi fuerit potius. Minus enim
 esse arguit. Grauidem flagitiosi prece. omnesque
 tyrannis flagitiorum licentia. Grauidem igno-
 ra. quia liberos esse se non magnificavit. est
 igitur grauissimum. et michi quidem videtur. cum

Bonos cognoscens aduisionem perditurum cernens
 sitate compellitur. Peccata autem sine ciuitate nec p-
 florere nec saluus possit esse tyrannus. ciuitatis
 amatores esse illum necesse est. Tyrannus uo-
 ipa talis est. ut peram quoque odio hinc cogat.
 Neque enim leto vultu aspicere tyrannus potest
 ciues suos. vel bene armatos. vel magno inge-
 mo predictos. sed exinos quam ciues pstantiores
 vidare cupit. illos quod ad sui corporis custodiam
 habet. odit etiam fertilitatem agrorum. ne v-
 beritate rerum elati ciues iugum facile diffici-
 lius patiantur. Vult etiam Symonide referre
 tibi voluptiones illas. quibus ego fruebar im-
 uata vita. in tyrannide vero omni omnia ampsi.
 Ego vero cum prauis esson. vna cum equali-
 bus etiam. delectabar eorum usu. Illi iton ut
 opus meo. etiam in otio. si quod id operantur.
 cum quique in otio uiuio. au quidem rei. ita me
 pferuntque toto animo dedebam. ut omni rerum me
 haberet obliuio. Nec si quis habet in otio
 humana vita meminerit. usque ad me ciues
 scire. salutacionesque totis refabatur. Vnde vero
 nec hinc qui ante michi erant familiares. tyrannide
 esse gaudent. cum per amicitias michi scitu facti
 sunt. nec neque ego cum illis. cum michi videram.
 iuris aut benivolentia erga me. aut caritatis.
 Vnde vero atque sompnos non secus ut in insidias

causo. Timeo celebrationem homin. timor sollicitu
dum. timeo inauditatos aditus. timeo ipsos au
stodas. neq; merces ipsos habere vellem. aut
latus. neq; armatis multum confido. hec itaq; fa
cit. et pœr se potius alienis qm̃at quam suis
et barbaris quam grecis. et liberos quidem tunc
insecutorem tondere. Enus autem inliberum re
ponere. Et omne ista tibi videntur animi fir
midolosi. et metu abiecti esse signa. metus at
non solum merces homin afficit. Vn etiam gau
dia amicta exturbat. Neq; illis conspice illi pœ
to sunt. q; si tu unquam simode imitatio fuisse
q; peres aciem constitutus. recordare quos q
tibi abis. qui sompnus illo tpe videbatur. nā
quales molestie eo tempe tibi fuerunt. tales co
tinenter fuerunt tyranni. et nūc eam graviores.
¶ Non enim exaduso solum habere hostes se pu
tat tyrannus. sed undiq; . hec cum audisset si
monides pœtine michi inquit videtur. o hic
ton ista qm̃onisset. Nam bellum quidē ter
rorem habere. neq; non potest. S; annos nō
tunc cum sumus in armis. custodibus p̃stationes
depositas. nichil timemus scire q; capimur. et a
dum et sompnus. Iu me Ercole inquit tyranni. Cū
leges ante omnia nos auentur. que quidem custodes
regunt. non minus deum salare. quam deum co
gruere. Tyranni vero inarmatos hinc custodes

quia messorum. et cum oportet homines hominibus non
 potius esse quam fidem. Difficilius est quicquam
 illorum fidei invenire. quam multos opifices aug
 vis ut. Omnis enim ut dictum est pecunie gratia tyranni
 custodiat. pecunias autem longe plures laqueis illis
 puncto quibus accipere. si tyrannum occiderint. quam
 omni vita sperent. si illum persequerent. Sed si nos
 eni de causa putant beatos. quod facile et amicus
 perdesse. et inimicus obesse possumus. inimicus ful
 litur. Qua enim ratione adhuc potest tyrannus ut be
 neficiat amicis. cum apud sit. quod quito plura
 quis ab eo accipiat. tanto citius cupit effugere.
 nullus quod sit. qui illarum rerum. que sibi largite
 sunt agere. quicquam prius esse suum credat. quam
 eo loco fuerit. Vbi tyrannus etiam si cupiat nullo
 modo possit evadere. Ab inimicis autem peris ut
 capere quemadmodum licet. cum manifestum sit. uni
 versos subditos esse sibi inimicos. quos neque necesse
 potest tyrannus. neque mirabilia vitare. Cuius
 enim propter hoc dicitur. Sed aperte sciens quod inimici
 sunt sibi. et cavere. et cavere. habet necesse. Propter
 etiam te scire vult. Dymonde. quod eos aures. quos
 tyranni timeant. egre vivere precantur. egre quod oc
 cidunt. Nec fecius est multis quam inique. qui
 si strenui quid sunt. sed tamen feroces. ne ut
 quis illis potest propter timorem. ne ut alienet ad
 ducere potest propter iracundiam. Propter quod et possidentes

Lib. xenophonius.

et alienantes simili arguntur. **H**inc **S**ymonides
est igitur honor ut video preciosissima res auct
cupidine adducti homines nulli laborem fugi-
it, nulli periculum subire recusant. Vos itaque
o **h**ieron, et si tot incommodis permant tyranni
quod modo adde quoniam fieri, cum ad illa
cupidentem honorem mandate paupertatis. **E**n in
mari deorsum, ut amplissime in honore sitis at
omnes vobis parant, omnes ad inced, loca cedat
assurgunt, que omni asubditas fuit erga terram
nos. **N**am hoc vno maxime. o **h**ieron michi
videatur acerbis animalibus homo differre, quod homi-
nis est cupidus. **S**i quidem tibi potius veneris
quod nobis est cum ceteris animalibus, quibus voluptas
honoris ac non cupiditatem, neque brevis natura
induit, neque omnibus simile hominibus. **E**t quibus
eius rei cum est. **H**uius sit qui plurimum appetitibus
differunt, viri iam et non homines appellandi.
Quoniam michi recte videtur, has omnes in-
conveniente subire molestias, ut vobis ex parte ha-
beat. **C**um nihil inhumanius rebus divitiis
provis videtur accedere, quia quod ex hominibus parit
gaudium. **A**d hoc respondens **h**ieron sic inquit. **E**t
michi tyrannici honores symonide proinde se ha-
bere videntur, ut ego paulo ante de veneris di-
celamus. **N**am neque confirmant eorum, qui nos
minime amant, gratia est nobis, neque contra vo-

loquendi. Et hoc quidem sepe intelligitur
 qui maxime amant aut derunt aliquon
 in maxime observant munera mittunt. Et
 eo cedunt assurgunt. Ad que facienda non
 amor sed timor eos impellit. Et hoc omnia
 magis iudicio futuris sunt munera. Vnde
 homines aliis excusis gungunt. Quare
 enim homines virum quempun ea vante potui
 sunt ut plura sibi prodesse valeat. et ea de
 causa illum more habent. continuo laudant
 quisque intuetur illum tamque peculiare aliqd
 boni. via decedunt. et assurgit. vultus ac
 merita. gratia domuit. donare gestuit. et hoc
 non timore sed sponte facit. In am d. puti
 di sunt vari humores. Et beatumque illum esse
 cui omnia gungunt. puto enim calen vult no
 demperandis alit. sed de repellendis ase tu.
 vult cogitationem. neq. timore neq. invidie
 inhiat. sed ante hoc q. maxime agere. Tim
 nus autem dies noctes q. in sompnes facit.
 cu se cum esse sentit. qui ob illas clades
 omnium om. sententia. ad supplicium mor
 tem q. dampnatus. hoc omnia cu audist. Sum
 mas. quid igit. magis obicium. Si cum possia
 res est esse trimum. tu q. id minime ignoras
 ob hac tam neplaria peste. n. tu te nunc li
 berus. n. alius sua sponte se libuit. q. pond

tyrannidem fuit adeptus. ¶ Ea de causa inquit
 huiusmodi qd' in hoc etiam inferimus e' tyrannem
 non condicio. Nam enim relinquit vltimam
 illi legem. Nam quodcumque possunt tyranni
 aut tot pecunias testificare. Et ipsi ducunt
 etiam aut tot inuicem pati. quos ipsi inue-
 tunt. aut tot mortibus mori. quos ipsi ne-
 ciunt. Unde est illi tanta multitudo
 animarum. Si sicut unquam quodcumque fuit se
 suspendit. Hoc profecto tyrannus. quibus soli
 neque tenere malum rem neque relinquit adiut.
¶ Hinc synonymos nunc nunc adiutur. ¶ Hinc
 non te aduersus tyrannidem ita sentire. cu' tu
 ea mente sis ut maxime curus hominibus
 cupias. Quam rem quo minus assquare.
 pueris tyrannidem impedimento esse. Ego tamen
 docere te possum. ut aduersus inibi per puerum
 impedier animatus. sed augetur magis illius
 facultatem. ¶ Nec illud nunc consideramus veli-
 ut quomodo plus possit huius qui perit non
 habent quare pueri uti eorum pluribus posse
 et beneficio sibi conciliare put. Si illud quod si
 eandem facit tyrannus et pueritatis imper
 officio. Vnde eorum inuice sit gratia. Ecce enim
 ut apertis manibus res saluare quomodo
 famulatur pueritatis et tyrannus. Vnde quod
 facio plus delectabit saluam. Unde aliquis

ab utroque parte. ita ut laudatio erit generatim
 et in partibus honor et utriusque. atque tunc honor
 erit acceptior. Disunt ergo amicum pariter. an di-
 bicandus est quin in hac quoque re potentissimus
 homini magis sit genus. humanitas. docet tamen
 dem. Quis ul dubitet duplo gratior esse mu-
 nem. q. a patre huiusmodi proficiant. quia ei
 q. a patre. Unde quidem videri solet q. dam
 diuinitus aduicari esse quam eiusmodi vias. Ma-
 et multo magis uult videri aliquem cu. par-
 te quam puerum. licet is idem sit. neq. vlla d-
 re multius. magis q. nos delectat cum illo
 loqui. quia cum his qui nobis sunt pares
 et similes eam ipse querit tu amor maxime i-
 mitem esse tyrannidem questus es. Omnis
 sententiam minime aspiciant. minime eam de-
 mitem despiciant. honores enim ita homines
 comparant. ut si quid nobis mende sit. nusq.
 apparat ul comparat. Si quid vero deor.
 luculentius reddatur. Sed si in partem te longe
 mitem. qui vobis est quam pueris. negari no-
 potest quin multo facilius amicos parare vo-
 liceat. cu. pluri donare et beneficia conferre
 possit. Nam est ita. Sicut enim. ut tu pueris
 inquit huiusmodi. Nam multa faciat tyrannus
 nate est que s. homines reddunt inimicos. Ex-
 gende sunt enim pecunie ad nicos superius. pu-

. Liber xenophonis .

mendi facinorosi prohibende inuicere cogend.
custodie. ubi opus ē custodia. ne peccatū tur
dis. cum res collata te indiget. habendi sunt
etiam corporis custodes. que una res auid. no
lestissima est. Non enim precant eiusmodi
turbam alere vitium salutis causa. sed ut suis
immetat auidibus. Tunc symonides ita inquit.
Ego vero q. vns eiusmodi auid abiciende sunt
neququam dicim. S. istum quide. rem pto
q. vt michi videatur gustissime sit. qdam vero
odiose. doc. em que optimi fuerit. et eis
qui illa fecerint pmissis laudibus q. ornare.
sumam quam atq. benivolentia part. delinq.
con. vero pbris lacerare. coherere. dymare
prouer. hoc vident. michi abalienationem quadi
habere animi. S. mti hoc consiliū est. vt
que res mte molesta hie videri. eis alijs
faciendas precepandas q. mandet. Que vero
gum compare. eas perse. opus. qui ipate
et. tuus et exemplum manifeste mchors ap
pauet. quide. etiamini magistratus pma pot.
Cogere autem illos et mone et arguere no
magistratus sed alioē ē officiu. Jan q. gu
tissimū piamur inea te esse. hoc argumtu sit
qd. vno odiosum est alijs gmiti. Quid igr
phib. et mactis rebus hoc idem suare. Tu
tatum em alie paribus diuise st. alie pclasses.

alie pcenturias. alie item aliter. et au q^o p^o
 suus p^ost ingratius. Siquis igit^r h^os q^uid^om^o
 d^o choris p^oima ponat. qui nam armis p^o
 stant. qui equis. qui ordne. qui dante idell^o
 qui iusticia m^o consilis. et ueniet p^ofecto ut
 certatim h^os rebus om^oib^o emite sciant.
 Quia obtem et p^oerabunt velocius ubi op^o e^ot
 honoris q^uam et tributa soluent. et q^o op^o e^ot
 quida^o est. inime aut^o q^uactu cultus t^om. sp^ole
 didice fiet p^omo posito villis et agnis qui q^uid^o
 sint exalta. Inqua quidem re manifestissim^o
 apparet utilitas nam et crescant v^orrigali^o
 et si regalitatem negocii pariet. ne ob^oidiam
 libidines crescant. Simul^o mercentum ciuitati
 est utilis. huic q^o rei p^omis constituit. m^olti
 miles ad eam rem exacabunt. Ad si h^os qui
 reditum aliqu^oe honestu^o rei publice erogant^o
 p^omu^o p^oponet. nec h^ois quida^o rei medicas
 negligetur. ut autem summatim om^oia ap^ohen
 dam si aut^oq^o ul^o aut^oq^o bon^o auccois. m^orent^o
 rebus q^o p^oma consueuer^ot. p^omulta occupati
 erunt m^ob^ois rebus m^odicandis. et nullus at
 m^oo g^one occupatis. nec erit m^oltu^o utilia m^ore
 m^ore m^orenta q^o augeri. Simul^otem id ver^ois
 d^oliueron. ne hoc ann^o m^oltu^o p^oma magnu^o ex
 hauiant pecuniam. Succurunt ubi q^ues. quod
 m^odit^o vilius emittat. q^o q^o p^oma comp^oat^o d^ol^o.

Alenaphonius.

denus em̄ mōstribus grammaticis q̄ cōm̄b̄
quas ciues. quos labores. quos sumptus prop
ius p̄mus subant homines. Et h̄eron bone me
hercle inquit Symonide videris narrasse. Et tū
dehinc armatis qui mactade accepta nos cus
toduit habes quid docas. ne ea de causa odio si
mus ciuibz n̄is. an forte censes. ut is qui a
metur. a suis nullis oīno custodibus indigeat.
Non ita inquit Symonides sed indigebat. magis
me fugit. quosdā et homines qui velat equi. q̄
to magis illis indulgeatur. tanto maiori pecu
laria sunt. hoc itaq; genus h̄m̄ q̄p̄et arma.
tūcū tūc. Bonū autem nulla erit ciuitas q̄
di capient. et siml̄ cu exd̄ capias cu habebis
custodes. Cum iam sepe dñs violentia suau
ocident. Sic igit̄ m̄p̄is hoc erit illis p̄ceptum
ut oīs ciues custodiant. et si ita res posset
q̄m̄ ferant. Neq; em̄ vlla ciuitas imp̄da
h̄m̄ est vacua. Si hoc itaq; spectare ad suū q̄
ficiū p̄sumum erit illis ut ciues teneantur. et p
tē colonos iuuentū ip̄orum. fiet profecto ut ci
ues oīm motu ac sollicitudine pullos lib̄i amo
dius res suas curare atq; m̄gare possint. hostiū
vero aut repentinū vim repellē. aut latentes in
sidias p̄ferant. quis melius potest. q̄m h̄m̄ q̄
continuo s̄ m̄armis. Hec em̄ officia dom̄ erit
m̄l̄e vero m̄ch̄ h̄c ḡn̄e h̄m̄ potest eē valius

f

omo

Nam et repugnabit et labores suscipiet et
 pericula subibit an aures tuas. vicinus autē
 habes non propensiores ad pacem faciat veni
 formido. homines autē genus bellicerare par
 situlime om̄ et suos fugare. et inimicos late
 facere quānt. Atque ubi aures tui intellexe
 rint abhominā armatis nichil bonis hominibus
 periculi et males autem iniuria prohibere
 auxilia ferri afflictis. proci aures in bello
 labores suscipi. nullus fere reperitur qui per
 uiam periculi mercede non libenter ac
 promptissime conferat. cum sepe aliis aut q̄
 quāz inter tam vili periculi homines maiores
 sumptus suscipiant. Illud quoq; te docet o. hie
 rum ne recuses rem tuam ppam in comū vā
 licate velle ansunere. Et tam ut mai quidē
 fore optimo longe oportuniū deceniusq; ex
 pendit. atroximo mtem publicāz quā priuatāz
 quod finale patz si sigillatim considēs. Si enī ē
 sic splendida domus. infinito sumptu exarata
 vnam cellā maiorem glām tibi comparat pū
 tis. an viximūa vībe. moribus. templis por
 tabus. foris auri q̄ ornata. Amis nō vā
 tuis propiis egregie totus. magis tūmūus
 hosti videri. an si cōtūtas armata bene sit
 Decigalia autem vnam putas maiora fore. Si
 solum res tue diligentissime curantur. An si om̄

cū res tua diligēcia frangere fiant. Cur
tū vas quas alere magnificētissimū munus
pulchrū ma q̄ cūctos putat. Deū magis
putas decere. si plūmos om̄i gētorū tū vniū
alios et mētorū mētis. An si certū tū
te plūm exopt. plūm q̄ decet. victoriā aut
vltimū pulchrū tibi videat. ex quo vultū nū ex
auctatis au tū p̄p̄is felicitate. Ego sane nec
decere quidem tūmū arbitro honorem tū p̄
uatis decere. Victor enim non glām vllū
assequit. tūmū sed inuidiam ut gētorū
bonis pecūmāq̄ cūctis ad suū magnificētiam
victus vero aut om̄i magnā trācto est. Sed
est tibi obreton ut mētū quidem vide. tū alijs
qui auctatibus p̄p̄iunt honestam tūmū q̄
si tū quidem sup̄uāre. auctatū tūz felici
tatem ostenderes. maxime pulchrū glōriā
q̄ victoriā assequere. Ex quo illud p̄mū con
tinget. quod tū p̄p̄issimū agis. ut curis sis
tūz. dōde non vniū erit aut victorū b̄uā
nate. Et om̄s tūz victoriā deamant. In
tuebunt. te non solum singuli homines verū
etiam vniūse auctatē. me solum p̄mū sed
etiam publice adnūntat. licet q̄ tū gēp̄
vltis infendi gēn tūz p̄p̄ia. licet et
dūm hoc idem assequi. Somp em̄ ad erit tū.
be hom̄ ostēdite tū capientū. Si quis aut

hōmēm

1

prudentiae aut decore aut bono alios homines et
 tibi omni studio placere quærentur. faciebunt et pri-
 tes. cupient videre absentes. Nec soliti dilige-
 ris ab omnibus sed etiam amare. Nec amabis ut
 quidam quæquar. sed alii pro te solliciti erunt. ne
 quid tibi contingat aduersi. Erit quæ plurimum
 omnibus. ut de tua salute cogitare debeant. Cre-
 si quid unquam immineret. non solum hies illos
 pericula socos. vni eorum periculis acerrimos.
 Nec erit verum tibi multis pulcherrimis quæ
 nobis affluent. ne cui de te non bene mori
 quæquam defortibus tuis parcas. Omnes eni-
 tus bonis videbis gaudentes. Omnes paus recti
 non secus ac prius vigilantes. Inherentes
 aut habes amicos amicos diuitis. Et ego o
 heron. dica amicos. te enim ipse ipse dicabis.
 auge auaritiam. Tibi enim ipse compabis per-
 tiam. quere illi amicos ac socos. puta auaritie
 quidam propter esse domi. Tuus vero plurimus.
 amicos autem filios. filios vero velis pernam
 omnem. et omnis innocere conaris. offiadi. Si enim
 amicos beneficis complatis. nihil tibi obesse por-
 tuerunt minima. Cre omnia si tu poteris auarum
 quæ inhumana sunt vita. pulcherrimam ac beatissimam
 rem possidebis. felix enim cum sis. nemo tibi
 invidebit.

im xxiijten Monat September

κατακοιμησας : *κατακοιμησας* κατακοιμησας

Mamiliio consule adquarar

Regionemque satis tribunus

nulcum nichil michi potius

fuit. quam ut exasimiam co,

penum s. Regem familie nre

iustis de causis amantissimū Doquem ut non
 complexus me senex collationem. Aliquid
 q̄ post suscipiat odium; et quare tibi ego in
 qua sum pater sal. vobis q̄ reliqui ceteros.
 q̄ anaequas estis viti magis conspicuo i reg
 meo et mibis ceteris publicum. Cornelius Scipi
 onem. cuius ego nomen ipse reator. Ita q̄ eam
 meo meo nunquam discere illius optimi ut ioc
 tiffum vix memora. Deinde ego illum de
 suo regno. Ille me de nū. re. qui p̄catus
 est. o multis q̄ ibis vltro citro habitis. ille no
 bis dies consumptus est. Post aut regis ap
 paratu suscipi. sermone i multar noctem
 p̄uenimus. Cum senex nichil nisi de. Africa
 anio loqueretur. omni q̄ eius non fiam solū
 sed etiam dicta memisset. Deinde ut tibi
 tum discessimus. me et deus. et q̄ multar
 noctem vigilasset. atque quā solebat. p̄p
 tus complexus est. Hic michi credo equis
 et hoc qd̄ ammus locati. sit eū sepe ut regi

taciones sermones q̄ pariat nostrū. aliquid
 in sompno tale. quale de hominē scribit En-
 nius. de quo sepiissime vigilans solebat cogi-
 tare et loqui. Affratius se ostendit eni for-
 ma que michi eximagine eius magis qm
 corpus erit nocere. quem ubi cognoui equidem
 coherui. Et ille ades inquit animo omne
 timorem. O. Eapio. et que diuinū tūde memo-
 rie. Vides ne illam vibem que parē. p̄. hōno
 cōnecta p̄me aliis renouat p̄stima bella.
 nec potest quiesce. Ostendit autem cūtingi-
 nam de excelso et pleno stellis illustr et dā-
 ri quodam loco. nō quāz tu oppugnandis nūc
 venis pene miles. Hanc hoc. Siemmo Consul.
 eueles. erit q̄ cognomen id tibi p̄ter p̄tū.
 quod habes adhuc genobis hereditariū. Cū
 autem cūtingimē deleueris. cūmphū op̄is
 cenfor. et ob id iuris legatus. Egiptum. Sici-
 am. Agram. Greciam. delogere. Itaqz consul
 absens. bellum maximū conficiēs. Nummāz
 q̄ exāndes. Et tūc iuris autu incipidū
 ductus offēdes ven. p̄. consiliis p̄tūmā
 nepos mei. hic ai. Affratine p̄tū ostendis
 op̄et. lumen ingemū consiliū q̄ amim tūc.
 eius temporis anap̄tūm videri. Nam ai. cons
 tui sep̄tūz octies solis anfractus redditis q̄
 comitit. Duo q̄ h̄i nū quozū vterqz affrat-

Scipionus!

aliam. de causa plenus hauri. cuncta mihi su-
mmon tibi. fatalis diem non consecravit. Hic mi-
hi manu nomen se coram conuictis auribus te se
natus. te omis hom. te soci. te latini mtr uict
tu eis unus inquis uicte. auribus fallis. De
ne multa dicat. rem. pu. consocius. aporet.
Si impius. p. miqua. effugis. manus. hic cu
exclumisset. leuius. ingenuissim. ceteri q. ve.
hemecus. leuius. mtr uict. Scipio. quos. mtr
ne me. de sonpno. exates. et. par. sic. robis. mtr
to. ceteris. quos. sis. Affricane. allicia. adau-
tendum. rem. qui. sic. libero. Omibus. qui. p. mtr
confruerant. induuerant. mtr uict. cum. i
colo. diffinitu. esse. locum. ubi. hauri. semper. mtr
eas. fruantur. & nichil. enim. est. illi. p. mtr
deo. qui. omem. mudi. regit. quod. quid. p. mtr
mtr uict. acceptus. quam. consilia. ceteri. q. mtr
mtr uict. aduice. uiuend. p. mtr uict. que. auribus.
appelluntur. hauri. rectores. et. confructores. hauri
p. mtr uict. illinc. uicant. hic. et. si. ego. enim. p. mtr
hon. tam. metu. mortis. quam. mtr uict. amens.
quesu. tu. uiuere. ne. ipe. et. p. mtr uict. et
mtr uict. quos. extinctos. esse. uicant. p. mtr uict. mtr uict
mtr uict. hauri. uiuat. qui. e. ceteri. uicant. mtr uict
e. ceteri. enoluerant. mtr uict. uero. q. de. uita. mtr uict
est. q. mtr uict. tu. aspicias. adde. uicant. p. mtr uict. p. mtr uict
tu. quem. ut. uicant. mtr uict. mtr uict. p. mtr uict.

Ille autem me compleris. atq; osculatus flectere
 me prohibebat. Itaque ego ut p̄mū fletu dimisso
 loqui posse cepi. Quos pater sanctissime atq;
 optime qui hoc est vita quam affirmamū aude
 dicere. quid moror m̄ris. qui adhuc ad vos
 venite p̄pato. Non est ita inquit illis. Nisi
 enim deus is cui hoc templum ē omne id
 cernis. istis te corpus custodis libaverit. huc
 tibi additus patere non poterit. homines enī si
 hac lege gnati. qui tuerentur illum globumq;
 in hoc templo medicū videmus. et qui terra de
 hisq; animus datus est. oculis sompnis iq;
 m̄bis. que s̄dori et stellas vantas. que globose
 et rotunde diuine anime mentibus. atq; uiles
 suos orbes q; conspiciunt celestitate m̄nibus. Nec
 tibi publi. et alijs p̄p̄s hominibus retinendus
 est animus custodia corporis. Nec nisi iussu
 eius a quo ille uobis datus est. ex hominū vati
 magnum est. ne minus humanitas assigno.
 tum a deo. defigisse viderimus. Et sic Scipio.
 ut amicus hic tuus. et ego. qui te genui. fusi.
 tam coele. et p̄citem. que cum magna ip̄m
 tibus et p̄m̄quis. tamē in p̄mā maxima est. Et
 ex m̄a via est in celum. et huc cetum aerum
 qui iam vixerunt ex corpore lassati. illū ma
 sunt locum quem vides. Eunt namq; is splen
 diffuso candore n̄t flammis cum lucens. q;

nos agimus accepistis. Deben luctu nūcupa-
 tis. Ex quo omnia michi contemplata p̄clari re-
 tari et mirabilia videbantur. Erant autē hęc
 stelle quas nūquā ex hoc loco vidimus. et hęc
 magnitudines om̄i quas nūquā esse suspica-
 ti sumus. Ex quib. illa lumina que p̄tina
 celo. citius terris. Lucebant luce aliam. Sic
 latum mare globi terrę magnitudines finale
 vincebant. Nam vero ip̄a terrę nūc p̄ua michi vi-
 sa est. ut ne imperiū quod quāvis eius p̄ncipium
 attingimus p̄miceret. quam cū magis inuenerim.
 quod inquit Affricanus quousq. mens nū-
 bium desin̄ erit. Non aspicias que itēplū
 tu videris. Nouem ab̄i orbibus id p̄uū glo-
 bis com̄era sunt om̄ia. Quia p̄mū celestis
 est orbis qui reliquos om̄es complectit.
 Sum̄ nō ip̄e deus arrens. et continens ceteros.
 quo sunt infixi illi qui volūtatur stellari cur-
 sus sempit̄. Cui septem subiecti sūt qui re-
 vsantur conire motu atq. celum. Ex quib. glo-
 bium unū possidet ille quem m̄ris Sator co-
 am̄. Deinde est hominū ḡm p̄uip̄ et salu-
 tatis p̄dior qui d̄ vobis. Tum viciū hęc
 tribus q. terris quas oracū d̄ans. Deinde p̄-
 tus fere modis regionem sol aperiet. d̄it. et
 p̄nāps. et moderatē reliquas lumina. modis
 mundi et tempore tamā magnitudinis. ut cūcti

sua luce lustret et compleret. Hinc ut comites
 consequantur alter veneris aliter mercurii curius.
 In infimo quoque orbe luna radijs solis accensum
 vertit. Infra autem melior est nisi mortale et ai-
 dium preter annos mure dacti hominum guidam
 et quod luna omnia sunt etiam. Nam et que media
 est et nova tellus neque morietur et infima est et
 inper ferunt omnia nunc suo pondant. Que cum in-
 tuetur stupens ut me recepi. Quid hic inquam
 Quis est qui complet aures nostras canibus et ai-
 dulas sonus. Hic est inquit ille qui mirabilis
 quicquid in partibus. Et cum protulit per bene di-
 ffectis impulsu et motu quorum orbis effia-
 et acuta cum gemitibus temperans. Varios et
 bili concentus efficit. Nec enim silentio tanti
 motus mutari possunt. Et natum fert ut quia
 ex altera parte ut sonat. et altera per aures au-
 te sonent. quod obarsim ille celi stellifer curius
 cum visio est conatone acuto et exarato more
 sono. Simulissimam autem hic limas atque infima.
 Nam terra nova immobilis manens. nam sibi
 semper habet compleri medum mundi locum. Illi aut
 curius octo inquit. orbe vis est duar. septem
 effiaut distinctos mirabilis sonos. qui nunc omni-
 fere rerum modus est. quod dacti homines imitari et
 vis atque canibus aperuerunt et verum ibi lo-
 cum. Sicut alii qui perstruunt magis motum

humana diuina studia collucunt sed. hoc
 sonitu complete aures hominū obstruunt.
 Nec est vilius ebrietas sensus in vobis. sic ubi
 nilius ad illa loca que catadupla nominantur
 papicat se exillis altissimis montibus. nam
 gens que illum locum accedit. inter magni-
 nem sonitus sensu audiendi caret. Sic vero
 cantus est mundi totius inatantissima quisio.
 de sonitus. ut cum aures hominū capere nō pos-
 sint. Sicut maueri solem nequitis. eius q̄ ca-
 dys acies nū sensus vinctur. Hoc quoq̄ admi-
 rans referebam tamen oculos ad eam idem
 tident. Tum affucamus inquit. Sencis te vna
 sedem ac domū q̄ complant. que si tibi parua ita
 ut est videtur. hoc celestis semp̄ spectant. Illi
 humana q̄ampnat. Tu enim qui celebrates
 simonis hominū. aut qui expeandam gaudiū co-
 sequi potest. Vides intus intus et angustis i-
 locis. et i ipis quasi inualis. vbi hiantur. vif-
 tas solitudines interiocans. Nos q̄ qui meo-
 line cum nō modo intus intus ita esse. ut in-
 mteipis ab alijs ad alios manare possit. Sed
 partim obliquis. partim amissos. Partim et
 indios vobis stant. Aquibus nullas ac potest
 spectare gloriam. Cernis autem eandē tūm q̄
 quibusq̄ redimant. et cum dicitur angustis.
 quibusq̄ duos in ipse inter se diuos. et reli-

6.

veracibus ipis quicunque parte sublimos ob-
 gisse parua vides. & medium autem illu etna-
 linnifolis ardore torreat. Duo sunt habitabiles
 quorum austentis ille iniquus qui insistant ad-
 uersa nobis vergent vestigia in aduim genus.
 Hic autem alter subiectus aequilom quem med-
 laris. terre quia tenui nos parte contingit. His
 autem cin que colitur aurobis angustata vici-
 linterbus lano. partim quodam Insula est. cau-
 fusa illo mari qd' affluatium. qd' magni qd'
 occanti vocatis matis. quod tamen tanto. noie
 quaz sit partu vides. Cripis aut hys cultis no-
 tis q' ceteris teris. non aut tuu aut curqz
 nostrum nome. hunc quem ceteris transcendit
 pteat id illum gazonem thymet. Quis in-
 teliquis orientis. aut ob euntis solis vltim.
 aut aequiloms auster reparibus. tui nomen
 audiet. Quibus amplitatis terris pfecto qn-
 tis mangustis veltu se glom vltima velit.
 Ipi autem qui de vobis loquuntur. quamdiu loqu-
 rum eam si cupit pates illa pttuor. homi-
 demceps laudes vinctuqz vrm apatibus ed-
 dere acceptus. prope alimones crusta onesqz
 terram. quas accide certo tempore necesse est.
 non modo. no eam. sed ne diutnam quidem
 glom confaxi possitis. Quid autem in est.
 ubiqz qui postea nascentur. Sermonis fore

dote. cum adhuc nullus fuit qui ante natus
 qui nec pauciores. et certe meliores fuerint
 viri. cum perfectum apud eos ipos aquibus
 audire non vni potest. Nemo vni annu
 memoriarum consequi possit. Homines enim loquuntur
 annu tui modo solis. id est unus aster reditu
 merant. Cum autem adidem. Unde semel
 profecta sunt. amari aster redierunt. eandem
 quod totius celi despectionem longis intervalis reu
 lernit. Cum ille vrens annus appellari potest.
 In quo vix dicere audeo. quam multum seculi ho
 minu contineam. Namque ut olim desierit sol
 hic omnibus. exoritur quod visus est. Cum conuul
 annus hec ipsa tempora perietur. Cumque ab
 eadem parte sol eodem tempore defecerit. tunc
 signis omnibus adidem principii scellis quod vno
 annum expleam annu huius. Huius quod annu non
 dum vigesimam partem satis esse conuul. Cum
 cum si rediam in hunc locum de sperantibus. in
 omni sunt instantibus quod vix magis. quanti
 tandem est ista hominu gloria. que perire
 vix ad vnum annu partem potest. Hic aliter sp
 ante si vides. at. adhuc sedem et annu annu
 contineri. nec te finibus usque deus in
 in primis humano spem posueris. et tu tuum
 sine te opus illecebris ipa vix tibi ad
 deus. quod dote alij loquuntur ipa vident. sed lo

v.

1

quentur carne. Somno aut omnis ille et angu-
 stus tangitur hinc regionibus quod vides ut vixit
 de illo phoenis fuit et oritur homin interitu et
 obliuione postitatis extinguitur. Que cum dixit
 set ego vero inquis affirmare. si quod hinc natus
 de patris quai limes ad ali aditum patet quid
 quod de patris ita vestitus ingressus patris et tu
 deatit vestitus non de fuit. hic carne tanto primo
 expositis ciuitat vigilantiis. hic ille. tu de ciuitate
 et sic habeo em esse te melius si corpus hoc
 nec em tu is. et quon forma ipm deducit. Et
 mens tuus quod is est. quisque non en figurat. que
 dignis monstrum potest. deum igit te scire esse
 si quod deus est. qui viget. qui sentit. qui me-
 ritur. qui preiudet. qui tam regit et mode-
 rat. et mouet id corpus. cui propositus est quod
 ille princeps deus hic mouet ut ipse mundus
 et quia parte mouit. ipse deus eductus. sic singule
 corpus animus semper mouet. nam quod
 semper mouet animi est. Sed aut motum affect
 aliter quod ipm agitur. aliunde quod finem habet
 mouendi. mouendi finem habere necesse est. Sola
 igitur quod de se mouetur. quia nunquam de se
 ut ne moueri desinit. quon etiam oculis que
 mouet. hic fons. hic principiu e mouendi quon
 corpus autem nulla est origo. nam caput pro
 obruitur anima. Ipse autem nulla ex te alia na-

sa potest. Neque enim principium est id quod ge-
 neratur aliunde. Sed si unquam oritur. ut dicitur quod
 unquam nam principium exinctum. ut ipsum te-
 nescitur ab alio. nec ex se aliud creabit. Sic quod
 necesse est principio omnia oriri. Hoc fit mo-
 tus aut principium ex eo sit. quod quoniam a se move-
 tur. Ad autem nec nasci potest. ut ne mori. vel ad-
 citare omne celum. omnis quod natura consistit
 necesse est. Nec unum ullam manifestatur. quod
 appetit impulsu mouetur. Cum patet ex eo
 id conuenire esse. quod a se mouetur. Quis hunc
 naturam animis esse libenter neget. Quod
 mis est enim quod pulsu agitur. Quod
 autem animus est id motus citius inextinguere suo.
 Nam hoc est proprium naturam animi ut vis. quod
 si una est omnibus. quod sese moueat neque naturam
 est. certe et cetera est. hunc tu exerce in omnibus
 rebus. Sunt autem optime aures desillat per
 quibus exortus et agitur animus. velas
 in hunc sedem. et domum suam perhibet. Ne quod
 deo faciet. suam animam cum dicit in diuisis mor-
 tui eminebit foris. et ea que erunt et con-
 templans. quae maxime se accipere ad
 namque eorum animi qui se corporis voluptatibus
 dederunt. eorum quod se in istis libidinis. An-
 pulsu quod libidinis voluptatibus. obediunt dicit
 et hominum. ut in violauerunt accipibus elapsi

cetera ceterum ipam sollicitudine nec infame
sciam nisi multas exiguas feculis exantant
Hic distaffio Ego apompro solutus sum

Incipit oratio *Quam perueniam in*
luxes nostras angeli in
suauissime non admittit
et maxime purpura laudi
bus non possum cum tant
tam meos animi magni
dinem ac consensum fuis
se intuant. Et de lux ac
cedime studia simul et eximium tam pu
blicarum cum familiarum negotia cupis
ferent. Nam qz opletentur aut eos neqz sub
tilius neqz disarimen neqz occupatio det
habet. quoniam a deo sedulo in deo prudenti ad
proinde impunitur diligenter ut qua u
re hincis excelluerint non facile dignoscos
Causo quippe cum ordine et ut ita dicam p
synoma suu distubuisse. tempus videtur
ut exotis negotium et exnegotio dnu mil
linu amittent. Et deu vestigia cum uali p
parte et quantum hoc ante fieri potest te longe
inmanem aspicio tibi promittam nun be

uolentia et amate congruatur. Nam
pacto magistratus. et publicar exeres mun
ta ut et liberos no omittas. et domestice rei
curam suscipias. Veracem autem in modu
me tua quadam sedulitas. et accuratio pro
pensi delectat. quam in eductandis propriis
filiolis tuis. recte q. peccare morundis adhi
bos. Ipo sapienter quidem. et summa cu tunc
providisti. ut utrem et honestos mores ra
terrens teneris infunderent animis. Ceteru in
dus fidus. ac stabile legatum. Nam cu re
liqua in momentanea et fugacia bonu. et quoda
fortune ludera sunt. tuis profecto constantis
et aia. et nostra est possessio. Sed quid opus
est meis hoc effare sententias. No est claris
simus et eruditissimus autar. Plutarchus
qui rem omnes de hoc ipa de qua loquor insti
tutione recte ut nunt ad talem no mi
nate. quam sapienter exhortatur. Cum nuper
ex greco latini feci. cuq. nomini dediciui.
Suscepis autem opusculum. cui si puer
pateris uia minus luculenta fortasse sit
dictio sententiaru tamen eleganta. et pagis
diuino quop. in modo erogatatis habende de
lectare. habes omni ut et animu legendu
demulcans. et tuus eductandis instituis. Quia
uix abs te poto. et magis atq. magis oro ut

Legatum

ingemo

f

illustratissimo in primis Manuelli dyfolare
gens hincobis sui q; collas ad fidem nomen
qm vix aus opem siml ac humanitate for
est ut gremi splendor litterarū ad nos facit
eire homines quo obitum ignominiam non
pue diuini violauerunt tenebre. Sed hys ali
as c'pluchreum ipsum audiamus. *de hincobis*
editionis plutarci magis Egipti in
mae in liminibus a Suetonio magis in d'no

molent

vid na decussimū candidi
est qd' demgenue/ educatione li
berum dicere quissim possit
q; um re ream ipu hū admodū
probatem auguer sunt. Cui co
sideramus. Ante omnia deperu
p' educatione fortissis p'mapū fuisse p'sta
bit. Cuius igr illustru esse notari p'at
opentidem p'ponens arbitror ut ne vilibus a
obscuris se deumiat mulieribus quales m'ia
ces sunt. atq; pellices. Quibus em vlla erma
te ul' p'ce m'ia est macula. eos. quo aduū
sup sit inelenda quedam ignobilitas com
mā comitant; que maculare d'p'ere q; volenti
bus in p'emptu magnopere sunt. Sapientis m
mum is d'atit p'veta. quissit sit. qui infeli
ces aut fore p'vgnatos am iniquitatis v'cto
sui generis fundamenta iacuantur. c' pulchre

igitur libertas ac licentia chremutus est. hominis
 creatum esse parentibus. Que res hys plu-
 rimum fieri debet. qui legitimum propter se
 habent. At qui simulati et numerum infan-
 tici generis arrogantia falli deperimus. intui-
 tus. Quis cum is rectissime cecinit peccat. qui e-
 hunc modum inquit. Sceleris parenti mens ut
 quas sibi amissa. Porcissimum quoque caput
 tulit vicum. Quomodo modum uacantiam simul
 et fustu refecti sunt. quibus datus natus pueri
 obagit. Cum obaniam. Themistodis dupli-
 tum inlocuens in laudine dixisse fecit. quod
 quid is expectaret. ab Achemensium populo.
 nec approbatum ut. Nam que ille vellet
 et mi. que mi. et Themistodes. que vero The-
 mistodes eadem et unicus achemensis po-
 pulus. Dignissimum est cum omni uirgini-
 tate. Hanc demum. um collaudare. qui an-
 tiquo regem Archelium peccatis multavit.
 qui pusilli corporis mulierem matamoris
 passus est. Subinde dicentes qui ille non ce-
 rem sed regni stuprem eius laudare cogitasti.

Post hoc demum dicatur. quod immo-
 res nri huius neglexisse vident. Quod
 nam illud est. ut qui se mulieribus
 beneuolentia generis sobolis admovent. Et in oio
 soben. aut immo saltem modestissime delibato

6

congressum faciant. Quibus enim abimias ut
 degentibus pebentem seminare. ut ad
 finem viri auidi ac temulenti nimirum esse so
 lent. Et propter cum. Drogares quendam extenu
 sentia alienate mentis adolescentuli deipere
 cerneret. Adolescentule inquit. obisus te sem
 nauit pater. Et degentura quidem hactenus.

Et vero deipri iam degendi vita videtur exili
 candum. veneratim equidem qd' deatibus ac
 sciens dicere consueuimus idem etiam de
 tute dicendum. Tria esse que ad opus pfectio
 ne vite obaudum conuicere oportet. Naturaz
 rationem et consuetudinem. Rationem autem
 disciplinam voco. Consuetudinem vero etiam
 rationem. Hinc ad disciplina. Opus obseuati
 ac mediantur fiet. Quoniam autem ab soliti
 to compubitur. Sin istorum pars vlla defecerit
 necesse erit laudum esse vitium. Tria enim
 est. sine disciplina naturam. Adisq' naturam dis
 plina inania res existit. Imperfecta quidem
 erit si ambobus hinc parant exatpao. Nam
 sicut iniquum aulau. Bonum inipnis telliure
 esse oportet. cum ferendi vitam agricolam. de
 hinc optima semina. Eodemodi telliur natu
 ra in agricole pcoratem semibus studiorum
 institutiones ac precepta conferes. Que omnia
 in modum inimos conuenisse ac asprensse concen

7

Deum quod unusi deamantur. Propterea
 dico. Sicut enim platonem et quique semper
 tinam consecutus est gloriam. ingentis certe
 felicitatis. ac diuinum fauoris est. si cui singu-
 la hoc diu considerent. Quod si quis haud im-
 neum existimat ingenium. post ea quam doc-
 trinae et rectam aduicem natum est. et
 inactionem ingentes natum defectus ut fieri
 potest non cernere. magni modum imo
 prius cerere se facit. Secunda enim natum
 uices punit. doctrina tollit ignem. fallit
 quoque ipse fugit negligentes. Difficilia to-
 cum et diligencia appetunt. quae expedit
 summa. quoniam officinae sedulitas. pater ac labor
 existat compluribus meritis facile si con-
 speris disces. Aquarum enim gutte lapides
 cauant. ferri et es manuum artibus obte-
 runt. Carpentarii uice sumis inflare uirbi.
 haud illo pacto pristinae repare uirtutes
 possent. Curatibus hysteroni uirgis nullo
 dirigere modo licet. quoniam factus pater intus
 labor. natum vim signat. An hoc dicunt
 diligencie pacem indiant. Omne uero
 uero et infinita cetera. Si quod facile natum
 solum mature deditur. squalet incultum quip-
 iam quod puerius est. eo magis si potum
 ac negligentia ommissum erit. perit. Et ne

quispiam insecando et summodum asperendo a-
 ger. At cultus generosos odit fructus. Que
 nam arbores sunt. que date neglectu non
 similes et forte pullent. et steriles peribent ad
 eadem. certe assequente vicini fructuose
 sunt. et magis fertiles. Que corporis forti-
 tudo non obamdit. et propter mentis molli-
 ac nullam habitudinem non perit. Que aut
 imbecilla adu matu- que peracitiores ac
 animi admatu- non augatur vires.
 Qui igitur equi optimis bene domiti animis suis
 non obsequuntur sepe peribent. Qui autem modo
 magis possunt. nomine ceruice dulcissimi. et an-
 imis feroces auferunt. Et quid admirari o-
 pus est. cum trauallentissimi feris laboribus
 mitigari. impure fieri. plerumque ceruice
 bene. Thesalus ille. qui cum interrogaretur
 nam abiectissimum Thesalorum essent qui
 bellorum quietem rerum agunt inquit. Et
 quid multis opus est tibi. Consuetudo est
 que longeva permanet. Si quis parus simili-
 tudes ex consuetudine iuues agit. is nullo
 abarare modo posse videtur. Cum iure vides
 ipsius exemplo amplius de hisce rebus proli-
 tiore enarrare de jure. Plautus ille. S.
 primum de iure legistatorem gemmas eiusdem pa-
 rentibus attulos. haud similis. edouat mo-

Xribus. Alterum enim eluonem lucra q̄ soluti.
 Alterum in digne sagacem et uenitiorē
 uicium reddidit. Postea tū aliqui laquei
 in omni tū in locū conuenissent. ad paucos
 inquit uicem uici laquei in omni uigens est
 in omni uicem conueniēdo. disciplina doctrina
 et uite institutio. Que uobis illud in omni
 festiui uelament esse faciam. Duos sub
 inde catulos adducens. cum ollum in medio
 leporemq̄ coram eis posuissent. Ille quid
 in leporem. Ille in ollum magnopere erupit
 impetu. Cum autem laquei in omni non d̄
 nam id sibi uellet conuenire. aut quāob̄
 catulos ostendisset. hū ambo dicit ipse
 dei parentibus. Ceteri diuisam uite con
 suetudinem affectat. Iac gulosus. Alter
 uenitiorē euasere. De uita quidam et osum
 dūe satis consapiens est ut de educatione dicit

Oportet ut matri p̄fecto dicendum. .m.
 videtur ut mares filios educant. eisq̄
 ubi uenitiorē porrigant. qm̄ maiores tū cat
 tute. et impensa magis diligentia nutrant
 ut que patres q̄m mares. et ut sic solet. q̄
 uigilantibus amant. et nutrices uero et alii
 ne suppositam quandā ascriptam q̄ h̄t
 uolentia h̄nt. utpote mares q̄m diligon
 tes. Qd̄ mares aut quos p̄genitū nutre

n.

o.

p.

alereq; conueniant. ipsa etiam natura demo-
 strant. Vndeque enim amantem generi q; pa-
 ruit. idcirco simul et lactis alimenta suppe-
 ditauit. Cuius quoq; sapientem fuisse ponde-
 ratum constat. que duplices mulieribus mam-
 mas addidit. ut si gemellos peperisse origeret
 duplices ad alendum fontes haberet. pater
 ut maiorem in eos quos parissent. curam
 benignolentiaq; p;ferrent. Quos modius
 fidius haud inuicem fixum e. Vicius eni
 abiq; sa. haui quoddam benignolentiaq; et ad
 res maxime uisitat. Nam et belue du-
 ascoris auellunt. magnu ppe fere desideriu
 videtur. Dandi ppe om opem ut mres q;
 admodum emittuntur est filios educant. Sin id
 facere nequeant. ul ppter adusam corporis
 validitatem. Id namq; impedimento esse
 potest. ul alieu statum gignenda. alip-
 nas et nutrices non viles equidem aut do-
 mesticas. Verum quaz maxime idoneas p-
 bas q; suscipiendis esse confert. pmi quide
 moribus instructas patris. Dicit em m-
 ficiu membru siml ut nati sunt. formam
 corporis q; debet. ut recta minime q; obli-
 qua fiant. Ita pueror. mores pncipio ap-
 te conuenit q; fingere conueniet. Illi nam
 nouella etas ad fingendu facilis. et tenera

est. et ipsorum animis dum molles adhuc
 sunt. discipline melius insistantur. Difficili
 enim que dum sunt molliuntur. De omni molli
 bus sigilla ceteris imprimunt. Ita et doctri
 nam puerilis adhuc animus est insculpitur.
 Aptissime enim diuinus ille. Plato nutres
 admonuisse videtur. ut ne frivolis ac cupi
 fidellis narrent. ne illorum animos extrinsecus
 scilicet et corruptis imbuant moribus. pro
 chre igitur. phylasides poeta monuit. Du
 tenet est natus. genecopides instat mores. Ne
 lud etiam ne omnia. dignum est. ut adolescen
 tulos scilicet qui alumpnis imitantur ornatuque
 sunt. tales in primis inquitamur. ut bonis
 pervenire instat moribus. Dehinc ut pueri
 simonem et expediam pronuntiare verbi sunt.
 ne barbaris potibus. depravatis moribus
 monent. aliqui ex eis vicium reportent. Nam
 est ab eis illud vitium simone probum. Si
 claudus vicinus hitaueris. et ipse claudus am
 bulare discas. Postquam puerum erant
 ait. ut iam pedagogis pueri omnia debeant.
 hic adorum instructionem omnis habetur. dili
 gentia. ne mancipis aut barbaris. a. p. fidis
 et inconstantibus filios tendere se noverint. Cu
 utrendi vehementer hoc tempore multum ad
 sit consuetudo. et prestantes siquidem suos

matutinos quidem agrestes designant.
 illos matutinos. alios matutinos. quosdam
 domesticos dispensatores. nonnullos fenemates
 At si quem tenuerant. et ad omnem rem gere
 da prius matutinos servum repperit. huc al
 te matutinos omittunt. singi vero adagogum
 talem esse matutinos oportet. qualis Achillis pe
 dagogus. prius erat quem idcirco peller
 ut est apud Homeri. Achillis autem profectus
 dicitur. ut ei dicendi parat. et facienti docere
 fuerit ac magister. Matutinus omni longe q
 puerum dicitur accedo. Inquirendi filijs
 pueros. quos uita nullis obnoxia arum
 interpretandi mores. et optimi experimentum
 Matutinus enim fons simul ac iudicium
 esse liquet. legimusque consequi diaphanum. Ac
 veluti colorem pueri aduolantis circumponit. It
 ta et equissimum pueros. consona pueris in
 stituta admonitiones qz conferunt. unde ut
 tippini gemma pullulavit. Nunc vero respu
 endi puerum qz sunt nonnulli gemmores. q
 pueris quibus nullam ex pueris exponens
 sumptum hominibus aliqui improbis impie
 ac ignominiosis insignes liberos commendunt
 Sed et si puerum faciem fuerit. ridi
 lum canis qz. Illud autem ex parte certe
 statuas. Quid nam inquit. Quidam enim

quinquaginta dicentibus paratis aliquot ius-
 titiam impudenter cognoscunt idque p[ro]p[ri]e
 in se eis in p[ro]p[ri]os emendunt filios. Nonnulli
 p[ro]p[ri]etatis eorum in p[ro]p[ri]is blandiis sunt. quibus
 gaudium amorem gaudere tribuant. Cum iure
 dimittit quippiam faciant ut si quis ex-
 eo laborans corpore dicit ac salutiferum omni-
 tens modum. ut amia gaudium inquit. in p[ro]p[ri]e
 rationem deliquit. in quo facit ius impudenter de-
 tur. Aut p[ro]p[ri]etatis in p[ro]p[ri]is sub p[ro]p[ri]etate dimittit
 se obsecrans. ut amas. p[ro]p[ri]etatis in p[ro]p[ri]is
 p[ro]p[ri]etatis in p[ro]p[ri]is in p[ro]p[ri]is. Est ne p[ro]p[ri]etatis
 quippiam appellations. quibus p[ro]p[ri]etatis obse-
 ranti gaudium. quam liberum. et in p[ro]p[ri]etatis
 omem faciant. Haud abire q[uo]d antiqui ille
 curres dicere solebat. q[uo]d si facit ut n[on]
 malissimum uerbis p[ro]p[ri]etatis consensit
 se consensit. aiebat. Quodsum ex p[ro]p[ri]etatis
 homines qui omne in p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis
 studium faciant. filios autem quibus
 in p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis sine curis in p[ro]p[ri]etatis
 Quibus addendum ee censet. q[uo]d in p[ro]p[ri]etatis
 Haud alia faciant quibus qui in p[ro]p[ri]etatis
 calceum sedulitatem habent. in p[ro]p[ri]etatis
 pedem in p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis. in p[ro]p[ri]etatis
 in p[ro]p[ri]etatis adde in p[ro]p[ri]etatis in p[ro]p[ri]etatis
 in p[ro]p[ri]etatis in p[ro]p[ri]etatis in p[ro]p[ri]etatis in p[ro]p[ri]etatis

pendant salaria nullius estimationis ho-
 nes eorum natis deligunt/vilissimos/ dis-
 ciplinam p[re]cipi m[er]itantes. **O** Equan[ter] cen-
 et d[ur]it[er] h[ab]e[re]t h[ab]e[re]t m[er]it[er]. quoniam verbum
 plurimū sermone quondam mentis inopem
 putarem carpit. Quoniam enim exo p[er]
 cunctante quondam m[er]it[er] g[er]it filii m[er]it[er]
 postularet/ velle d[ur]it[er] d[ur]it[er] d[ur]it[er] d[ur]it[er] d[ur]it[er]
 obsecrans aut p[er]magis postulatu[m] seruit
 cum nulle comp[er]e d[ur]it[er] possunt.
Quod igitur inquit h[ab]e[re]t s[er]uit[er] et filium
 et quoniam m[er]it[er] d[ur]it[er]. Et ut sumatim d[ur]it[er]
 quod nam mod[us] absurdum vero est. n[on] q[uod]
 d[ur]it[er] abos cupiant ita afforesse. ut si
 leuam p[er]dant com[er]ie m[er]it[er] n[on] s[er]uit[er].
 Tam autem f[er]re p[er]dant. ut v[er]it[er]
 ac legatim[us] audunt disciplinas. Quid
 aut h[ab]e[re]t ad m[er]it[er] accidit p[er]it[er] p[er]it[er]
 quoniam filios male m[er]it[er] n[on] q[uod] m[er]it[er]
 x[er]it[er] d[ur]it[er] p[er]it[er]. Nam cu[m] sum[er]it
 v[er]it[er] c[er]it[er] salubrem ac bene m[er]it[er] v[er]it[er]
 ord[er]em asp[er]it[er] ad m[er]it[er] ac f[er]it
 n[on] s[er]uit[er] p[er]it[er] volupantes. t[er]it[er] t[er]it[er]
 liberos erudisse p[er]it[er]. Cumq[ue] nulla erat
 utilitas se se ob illor[um] p[er]it[er] d[ur]it[er]. H[ab]e[re]
 enim assentatores. D[ur]it[er] q[uod] recipiunt in
 decore ac p[er]it[er] h[ab]e[re]t et p[er]it[er]

iuuentus euersores. Illi scorta metrices
 et supbas ac sumptuosas reddunt. Alii ob
 somnis et exquisitis ferulis dies peragunt.
 Quid malea, parcissimis q^{ue} sodalitatibus
 naufragis demergunt. Nonnulli iuuenilib^{us}
 sese magis applicantes malis, adulecta li-
 bidines q^{ue} aulectunt, et vnam morte in
 lupatorem existimant. Verum cum vero hi
 si auuspiz phi consuetudines habuissent
 huius talibus profecto rebus animu indu-
 xissent. Quid diuagant^{ur} perperam didicissent
 qui ubi quidam genuit, et autem vix co-
 monefueris aut. Meretum ingredere
 domu, ut p^{ro}disis, quam indignissimarum
 reru preta nullum p^{ro}se fecit excellencia.
 Et ut succincte dicam rationem magis q^{uam}
 admonere uae me existimatis vnum iⁿ hac
 re primum modum, ut postremu esse vicia
 infuerat. De honeste vite regula et legit-
 timu sit iudicio, hoc esse que adiutem, et de-
 quacudon fecit adiumentu. Ceteru quide
 bonu humanu quam esse pusilluq^{ue} ac indig^{ent}
 que tantis infecerunt, fadus. Pulchru me
 duc fidus est nobilitas, sed maiori illud no-
 stroy. Bonu exibat. Viciose quippe diuice,
 vni cu est forame possessio, cum eis exhab^{itis}
 mulacionis auferunt, et spemab^{us} affeunt.

magne insuper opes. signu quoddam. et nota
 fauorosis seruis. et calupniatoribz uariis. q
 trons loculos sagittant. et adoreret qz capre
 rint. et quod maximu est. hec quoqz saluta
 ris hominibz comes sunt. Gloria quidem ve
 nusto res est. sed inconstans nime qz stabili
 forma preceptu quidqz. et proqua reuidian
 di maiore decetetur. At cindua paruo
 qz diuini compore. Diuina quippe sanctas
 verum pmutuam pceptis obnoxia. Contu
 te sine uires. et impem beatitudinis collaudate
 sed fiale aut egeritudine. aut sentute habetant
 Siquis omnino corporis robustitate gloriatur. se
 tenta falli se dicit humana. Humana quidem
 vis ps quoto pceptis erit animantibz. Eleph
 tos impia. thulos. atqz leones. vestris aut
 incedus solaminoculis et diuina est erudias
 Eximius duo humane nature pque pce
 licia bona sunt. Intellectus ac intas. Et intel
 lectus quidem impatis. Racio quidqz obsequit
 Hanc nullus fortune tallet inturpis. nulla or
 lipnia distanbet. non egeritudo exaripet. neqz se
 necus vllis affluet noauentis. solus intel
 lectus est qui vetustate confectis repubescat
 Cumqz reliqua omnia tpe diminuunt. scientia
 senectutis augeat. bellum singla toruoris in
 stur ardoris. et omni ferens. solam doctrinaz

nequit eripe. Quis circa phm Salpome
 illum oxegaremsem memorata dignu
 fuisse responsum. Intinno. Nam cu De
 inotius capiam videri solo equitiss.
 alponem madoaut an suoy quocq amf
 set. Cui expon. huius equidez inquit. helli
 enim nulla ex parte spolia duat. Concoris
 huius et consencianu alio. Exortis videt
 esse responsum. Nam cum Gonzias ut
 au. Sicut pconare. ante pfarum. Roper
 felicem esse putaret. Vespis nix qnti
 vantis hant ac discipline pinde ac mhu
 iusce. non autem fortune hont pstat
 bando. Ceteru quemadmodu nulli filiaz
 eruditione pensius. et conducibilis fa
 tiendum esse moneo. Ita incorrupte ac
 salubet puit insistere oportere iuxta.
 Ita ut liber quam procul apopulurbi
 ac laudatimis nugis abducantur. Nam
 qui multitudine collibuerit. is sapienti
 bus displicere oportet. Testimonio est
 Eurpides ita dictans. Quis ego sum
 meos vulgum vsus dare. Modias vo
 ne equalibus sapientiae. Et profecto qui
 pntis otempali sunt. En ad p vundu
 i multitudine magis idonei hntur. Qui
 em aduabulenti. hinc gnum et benius

a.

e. 21

e. 21

b

lenitiam plebis inuicem sua consuetudine
 erant eos ut plurimum prodigos et volup-
 tas audas inuice. et luce quidem ac m-
 ram si quis ut voluptatem alijs conuenit
 honestatem negligit. **I**is certe rectus atq;
 salubres delectationes suas ante ponenda
 pudiptuosus modesta sectatur. ^{aniprante} nullo modo
 poterit. **A**d hoc ne pueri dicant exemplo tuius
 erit. Quod enim inconsulte ac temere die-
 tum factum ne siquid pulchrum esse nequib
 De q; impubis est. **D**ifficilia honesta sunt.
 Impeditur quoq; simones. plurimum lau-
 date inuice q; refertur. Neq; unde sumed
 exordium. neq; ubi timand; facile conspi-
 citur. **P**erit alia delicta. quib; extempora-
 ire dicendum est. **I**n ad immoderat; quondam
 incidunt infortuniam. **C**onsiderat vero me-
 ditatio. oronon e congrua uigora mensura
 non sunt. **P**erit ut accepimus ad per-
 orandum gloriari in locis populo. neq;
 audisse constat q; impuniti se esse dicat.
Eodemodo et eius in re publica emulatores de
 mostenes. cum adq; silend; accersiretur ap-
 pulo. restitit. **N**on enim institutus su ait.
Erant nullo cum auctore mendacem q; ten-
 ditionem esse fortasse quis dicit. **D**ecum
 in oronon contra crediam cogitationis uti

licetatem palam adiungit. hunc in modum inqu-
 ens. Ego vero Athenienses. considerasse me
 fateor. et quantum in me sciam est. immoderatum
 vehementer esse non inficio. Quis ferendus est
 certe fierem si cum dispositis accessissem
 ut in dehisce rebus ornaturus sim. nam
 si de tanta pterissem. Neque id nunc dico ut
 sit omnis dicendi expedita ratio repbanda.
 aut quominus his qui eam exequi rem
 digne possint hinc sit excitatio. Sed hoc
 iuvenem proutin faciens quo ad utilis soc-
 cedat eandem. Neque ut occurrenti dicat dig-
 nitior. At cum eloquendi vires indicem
 exercere. cum ubi opus aduocant. deinde
 libertatem impetire conueniet. Sicut enim q-
 longo tempore immutabilis cometa fuerit.
 si postius soluant. obducentur. immutabilis
 consuetudinem ambulare nequeunt. quum clau-
 dis incedunt pedibus. Nam et qui sermones
 diutius astinguunt. si qui loquens ex-
 plo fuerit. in talis omnis emendationis
 stilium obsecrant. At si quis pueris ex-
 plo dicere sinat. extreme causam graui-
 tatis instaurit. Misere quidam pietatem
 suam appellat. videret ymaginem. hunc
 modo pueri dicit. Cui appelles. et si tunc
 as inquit hunc subito depictum ex mtef.

liget admittit autem quod nam pactis non
 plures huiusmodi deprimetur. Et ut ad
 periclitum naturam reuertatur ois. sicut et ha-
 bitalem ac tangiam. ita et depressam no su-
 mitem dicendi bonem vitandaz. fugienda
 qz peccatus admonet. Tumidam namqz ois
 ins genus. civile nequaquam e. Tenue co-
 nussimur mouet. Quemadmodum em corpus
 no solum incolumis. vñ et iam et bone ha-
 bitationis esse oportet. Hec et orationem no
 modo non eguam. sed etiam robustam esse
 conuenit. Nam quicqz tutum est. id so-
 limido collaudat. Ad autem cu placis sit
 id etiam admittit prosequim. Eode mo-
 quoqz de ammi dispositione suam habeo
 nam uap teneamur. neqz audiam paxi
 ex utam ac tunc du esse decebit. Cu illud
 quid impudentia. hoc aut suilem affant
 turpitudinem. Remediam autem malis
 ferreunt. sume et actus et consonantie est
 Ad huc cu dedisaplima amemorem. de ipsa
 quid opiner differendu censes. Sermonem
 vno genitū esse membris. non autqz uacis
 distinctū esse clausulis. no priuū impii-
 ac dissonantie signū facio. No pcedi oder-
 tatione fastidiosum. et passim incollam
 du arbitro. Omnis namqz cauendi mod-

et inuariatus psonis actus. In hoc enim fili
 ac societatem signat. Animi vero vsq; qd
 vixit tunc in rebus ceteris tunc in mi
 nibus atq; spectaculis. Angerius igit adole
 scentulis nichil uel audiat. uel spectat qd
 omitti. vno nec is qui orbis disciplinam
 appellat. Verum hec punde ac gustus
 gauril intus actu poscendi sunt. fieri at
 nequit. ut inuicem pfectam assequantur.
 Quia quore aut pmauraz qd pmaur esse du
 cant. qua in re mea quoq; ex similitudine
 quadam constare non sententia. Nam piau
 ti complures rebus obire peripulari e. Nam
 in pstantissima domialu lre. in modissimū
 ac paupissimū. Urbanū pfecto. Exnem
 plm dicere solam accipimus. Quam mod
 ai pua penolopes congressum lre naxiet
 / eius se in allis munificenti. Nam et q plm
 consequi non valent. p cetis nullus sane
 existimationis disciplinis ardy semp ac
 tenues inchoabant. Quamobrem aliarū
 arū. et sententiarū pmaur constatū pmaur
 excedit. qd corporis quide. tunc duplicaz
 pmaur humana excoitauit in dūstia.
 Mediam dico atq; gymnastiaz. qm alii
 / auitatem. alii bonum imponet hūmāz
 / bonū. autem excoitantes. atq; languē.

h.

sola est que auret. Incedatur qz phia. per
 hanc enim. et cu huc scire licet quid honestu
 tum. quid turpe. quid iustum. quid iustum
 et summum quid diligendum. quid fugiendum.
 Quo pñabitis. quo nati grandioris. quo pñ
 nis. magnitudinis. amicit. vñtib. ac suis
 vñdum pñ. De deos veniemur. parentes
 honoremus. honores veramur. legibus obte
 pñemus. Magistñtib. decademur. pñ
 hñtis non effecit. Adueris non tristat. A
 micos diligere oportet. Iñ mulieres suave
 modestiam. Tuos hñe liberos. Minime se
 uare cum secus. Et qd maximu est nñ pñspe
 vis fortune suatib. Senect non effundi
 nec inuidis casibus. tristitia deprimat. Ne
 qz enim voluptatibus esse deditos. Nop ita
 pñandus assia ut beluay omnes inuad
 mus. Que pñomb. phie bonis antiquissia
 iudic. Benetse enim pñanda. scire fortuna
 vñ officium est. Sine inuidia verol hominis
 bene instat. Voluptates tñne supare Sapi
 entis. Iñuandus vincere. non vñlis pñpato
 aut abieci minus est vñ. Cñm os per
 fectos opmor esse homines. qui aules cum
 phia pñates queant imitare. Hos gemma
 bona sibi vendicare vñ. De s. eorum vñ
 ad qñem omñ vñlitate inrepu at ducetur

et summa cum tranquillitate nullis obiecta flac-
 tibus sapientiae studia versare. Nam cum
 triplex genus existat. Vnu quidem patium
 Contemplationi alterum. Tertium voluptuosum
 Hoc sane dispositum. et voluptatis nimia
 primum beluorum et infimorum est hominum. De-
 tum autem si plura curuerit. nequam est
 et magis delictis involuitur. Speculationum
 si abstractius se iungitur proprius invale. Expi-
 eundum igitur praeiudicis. ut publici consi-
 derantur. et plura vendicetur. quemadmodum
 pro quibus accipere videbitur. hunc in modum
 Pericles ciuilia tractauit officia. huc in-
 modum. Archias. Carentinus. huc in modum
 Elion. Syracusanus. et Thebanius. Epamp-
 undus. quorum utrumque platonis constat

Quia disciplinam fuisse disciplinam
 nam quod amplius inuenit. decant
 neque. nisi quiapter ea. que dicta
 sunt. conditibile. vixit vero necessarium
 existat. ut ad adipiscendos antiquos codi-
 ces. ne parum diligentes sint. vix in pro-
 prium locum more colligendi. Nam ita
 discipline institueret. non librorum possessio
 sed usus et exercitatio est. Sicut et colendi
 scemiam abellare. non autem conuerbis
 et reliqua suppellectile conferuntur. quingit

Corporis stamina ut contempnant. ne dig-
 quide extant. sed aduersa et perperas. ut
 ad ipsa quantu sat ait elaborant pueri diu-
 tentur. quo et apta quedam mabeat qposi-
 tio siml et cohibitis acquiritur. bona est
 impueris corporis hirtudo. bona quoq; sentit
 fundameta laet. Sicut hyem necessaria p-
 sacrationem pueri conuenit. ita et boni mo-
 res et opomū ad sententem vitiū modesta
 ipa ueniente exponemur. Adde aut pmd
 et mella quadam inspuandus est corporis
 labor. ut ne singiles leuit q; cedentes. adde
 time studia singula succumbant. Hostes
 enim disciplina ut aplathone dictum e-
 labores itaq; somni. Caud hns tantū insis-
 to. cum ad id quod longe pncipalius est ex-
 plicandum summo ducit sardas. Milia
 tribus namq; certaminibus pueros exercere
 debent. ut i nationis hirtus. tinandusq;
 aribus. venationibus q; magno pe qter-
 dunt. Victores eorum quos bello devicerant
 boni sibi ipis pma esse ponit. Bellum e-
 duantam membra corporis habitudinem te-
 pndat. Macilentus autem miles bellas
 affretus certaminibus pugniles et stime-
 tus pello propulsat aces.

Quid agis dicet quispiam. Tu cum
 demum uel educatione liberorum datur
 sum te pateri spondideris. postmodum
 mores ac populi ita uideris pateri se
 ut solis mysterium leuipletibus exhibere
 gites. Quibus occurrere haud certe difficile
 ego namque hanc ipsam constitutionem non di
 bus ac ualere esse maxime uellunt. Verum si q
 prospera laborantes indigentia. mas amore
 factionibus iniquitatem fornam non me con
 sulentem accusant. Eundem ita proinde
 ut optima pueris ul' ipis etiam pauperi
 fiat educatio. Smaut possit saltem pater
 dum erit. Et ista quid que gignit in honore
 obia ponant. adiuxit adiectam uiuentium
 institutionem facit. Denique attingam.
 Quid igitur offero ad honesta pueris **et**
 erant non plures ut uideretur. sed mo
 ris ac uoluntatis addit oportere. Omnes
 enim ea fortis magis dicere quam libe
 res qui diuina rigant. et ad labores sus
 tinendos. Nunc ob plagarum dolores. nunc
 ob contumelias horrent. Abulibus autem pu
 eris in maiorem laudes ac uicuperia. quae
 uelut in modum afferent. Ille enim ad
 honesta conuertit. hoc iniquitatem cohibet
 rationem bene et alius utendum erit obui

m.

e.

gratioribus et laudibus. Postquam rebe-
rent obviaverunt pudore agendum erit ut
suis q̄ laudibus reuocantur. His imitando
huitores erunt. que ubi infantes lugere coe-
gerunt. videri deus ad eos solandos adpo-
uit. Cuiusdum aut erit. ne immodicus elati
laudioribus intumescant. quo nimis de-
molliet laudibus frangantur. *de moderato*

n.

Placet q̄ iam ego videri p̄s *labore*
quibus amce nimius. ne amarent
causa erant. Quid est qd' dice' reli-
ut exemplo lucilenaor fiat sic oio. Nam
am hi festinent. ut filii matris datus
ante cessant. imenos illis labores adiunt
sub quibus defessi currunt. Et aliqui pon-
dere molestia op̄si. doctrina minus ma-
nere suscipiunt. Plante enim cu' modico
alantur. aquis quam multas suffocant.
Eximio animus. cu' modico vegetat.
labore. subminis demersus opprimatur. De
continuis igr laboribus danda quedam
pueris respiratio. Benigna enim oportet
nam om̄em vitam. remissioni ut studiū
esse diuisum. Duo artu non vigiliam modo
vni sompnu esse ceptum. Non bellum
solum. sed et pacem. Non hiemem. si in
quillitate. Non op̄eros. sed et festos

etiam dies. Et ut generati eloquar. laboris
condimentum est otium. idque non in ammi-
tibus modo sed etiam in hiis. que anima con-
venit fieri conspicias. Ictus enim huius quo
remittimus. ut tendere possimus. At si
matrem corpus quidem indigentia et reple-
mento diminuis vero remissione atque labore
conservatur de non negligenda puerorum
cura licet commissi sunt pedagogis et
Necpanda plerique meritis sunt genitores
qui pedagogis atque preceptoribus filios
ita committunt ut quid hi discent. neque in-
deant. neque peccemus audiant. Cuius uix
plusquam opus sit delinquentiam ipsorum
toti diebus comprimere suscipere. ac temp-
tare debent. Non autem in meretricum
dispositione spem suam collocant. Nam
et illi maiorem puerorum curam. ac diligen-
tiam faciunt sunt. cum eorum ubi quod uolunt
fieri sciunt. Hoc mloa guntaylon il-
lis. lepidum ne studiarii dictum. qui nulla
alia exequi pinguescere. quam uox
oculo dicit de memoria peni discipline
Super omni puerorum memoria eran-
da. consuecenda quia. Ea enim discipline
quam quoddam peni est. Quamobrem
non esse musarum auditur in scribilibus

quasi uo insinuent atq; demonstrent. nullar
 amulca rem. tantu gignere ac nutrire. spi
 tum memoria possit. Illa igitur maxime p
 gicendi. sine hi natum memores. siue con
 obliuisci fuerint. nature siquid. lumbum
 nam corroborabunt. defectum vero supplebe
 tu q; illis ceare. istis se ipos vincere gon
 get. pcedare enim apud hesiodum. p
 nuli si tempes supadecasse pusillis thop
 frequer agas. gaudis cumulatut acinus
 Illud vero ne parentes faciat memoriam
 doctrine partem non modo adpiscendum
 veru erudicetis vice res. no immo q; forte
 pcedam. Nam verum gestu memoria
 adfuit. consilium exemplum quodaz
 erut. Pater filii abuerbat. cupiditate re
 tinhand. Demetrius. Actionis umbra exi
 tat amio. Delmic ut ipi colloquio faciles
 et mobiles compellendo similes fiant. p
 uandum erit. Nam siuti genues mol
 loquo mores. digna mpe conchunt oia.
 Ita et pueri aut foys reddent. si quesi no
 ponaces omis nulli q; cedentes. praterint.
 Non solu em vince. si etiam bina fare. spe
 ciosum iresus pferom inquis. natum
 dearmetu puit. Erut hienodi adma
 certe victoria. huius rei ceptum adducendu.

sapientem habeo. Euripidem qui huc imos
locutus est duobus obloquentibus tū alter
fuit. qui verba fecerunt us longe sapienter.

Quorum illa non minus quam
superiorum quam longe magis adulescen
tibus excedenda. Ea sunt eiusmodi.

Præ molliæ vitam esse degendam. quædam
figuram. tam sibi subicere. manus compri
munt. Quæ autem hæc unum quod sit despic
endum. Hæc autem ab exemplis notanda sunt.

Et ut apostatare prius exordiar. plerumque ma
nus admissa submittentes. Lucanum ante oc
tam effuderis vitam. ut Clippus lacedæmo
nius qui pecuniarum sacculos soluerit ex spar
te mexiliu explosus est. Sapientis autem

munus est. ab nulla vitiâ iramandâ. Thole
scus quidam tenuerunt admodum et fastidio
suis. Socratem calce percussit. Quicquid cum
modeste parentis olivæ adu quæ discipula
tos aspiciat ut ipm persequi vellent. Si me

aspiciat inquit calce pulsasset. Signum ne ut
mutuo illi calces mitterentur personarum
Quod tamen huius illi præius esset. At tamen
vniuersi probis infamantur. calceat namque
innocent suffocatus est. Cum Aristophanes
multa rem comitia dissipans. cum tamen
bula titulus est. comediam vidisset. et astu

cui quidam cilia deamans dixisset. Neque
 ista. Vocantes inquit pueris animo. Haud
 equidem mediis fidus ait. siquidem incho-
 atis pinde ac magno ingruuo salibus mor-
 dore. Ex vera istis et pura. Archites Laren-
 tibus et plato gessisse videntur. Ille omni
 bello ceteris. rei namque militari opam da-
 bat. agrum iudum ac squalentes offeodes
 Atas illius villas nisi iustus forem liges
 ait. plato vero adijus deditum ventis ferui
 suscipiendum. iur pacis. vocis sororis filio
 Spensipo. abi dicit. hunc uberato. Nunc
 nimis exigitur ira. Uedui hec et imitati
 dicit sane quispiam. Nec ego sum nescius
 Vin enim vix toto euitendu est posse. ut ip-
 tis utentes exemplis. ab incontinentia et sum-
 mum uir magnas saltem auferamus pre-
 Nam cum alius quidam adres. nec cu exeu
 doctum ne cu vire etate possimus. sue in
 chilomys sapientie. pinde ac doctum antist-
 tes suorum expositores. tedus qz gestantes
 hec imitari pueribus. et aliquis deinde
 conamur. **de continencia lingue sequi**
De continencia uo ligua. de hoc em. uti
 propositum explicare vult. si quis p-
 mia. aut contemptibile suspicaz. met-
 tate reuerentem erunt. Magne em sapientie

tempestiva est silentium. et omni certe sermone
 p[ro]fusus. Hoc autem maiores viri missis de
 signasse ceremonias videntur. ut crepis ap-
 ta silentii consuetudine. deum matum. adhu-
 manam fidem archano. transferimus. et per
 am nemine circuisse piget. dixisse certe co-
 plures p[ro]p[ter] q[uo]d silentio retentum est effectus
 p[ro]fusus. Quod autem edideris. reuocari nullo
 modo p[ro]t. Satis innumerabiles oblongare itempe-
 ritatem. admatum inuadisse calamitates
 Ex quibus reliquis ceteris vni aut duo adun
 hinc omnes q[uo]d meminisse faciat. Cum philo-
 sophus dyndon cepisset vitam. Sotades in-
 quit. insonat. minime simulam tuius nar-
 leum. Quo dicto monacha coactus multo
 tpe putridus moribuit. et in tempestue dia-
 tantis hinc inuadens utiq[ue] p[ro]p[ter] deit.
 Qui ut alius rison exhiberet induit col-
 lapsus est lucus. et p[ro]p[ter] etiam hinc q[uo]d
 dentia. Theocritus p[ro]p[ter] dixit. sustinuit p[ro]p[ter]
 grauior non nichil. Altemder g[ra]tis. ut
 p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] vestes educant. ut cu
 radet. belli cont[ra] hinc omnes aye confortatio
 coram salemp[ro]b. celebraret p[ro]p[ter] hinc
 mactantibus argenteum p[ro]p[ter] comparant.
 Theocritus inquit. et p[ro]p[ter] quidam subdubi-
 tabum. hinc vero p[ro]p[ter] p[ro]p[ter] hanc tibi

peunt

v.

secundū homerū necesse fore purpuram. Quibus
 erubescis magis exalgrandis consilium mi-
 maciam. Et regi macedonū Antigono. qual-
 teris crederet oculis. cum cecitatem obiciisset.
 hanc mediocrem suscitavit unni. origisum
 enim coquens. Eutropionem i centuriam qdā
 constituit. ut non reddet utaq; q. ad
 se venire iussisset. quam cum illē adu hū-
 torens adveniens vaulisset. Sae inquit de-
 occit. q. Cidopi me audum oppones. Quid
 dictū illi quidem cecitatem. hūc vaulisq; magis
 obiciavit arte. Tunc vero. Eutropion capite
 igit. crebris respondit. Et hūc dicatū mī-
 sume q. peris lues. Dehinc dicit. vaulisq;
 ad C. hūc. At ille. qui. Thocartum mīfā-
 rent. statim mīfā. Post hoc omnia quod sū-
 simū est. quierī vām proferre q. iusticiā
 videntur omī seculū viciū q. et vaulisq; mō-
 talibus odio mīfāndū. Nec q. apit me-
 diocis eam seculū vām p. vaulisq; mīfā-
 ta quidem depuerat ornamentis atq; modes-
 tia nullis pambiguitatem atq; segmīem dis-
 putaturis accessi. *q. mīfā. q. vaulisq; mīfā*
Dehinc aiam q. deniq; dictū sū vā-
 dubus peryto. et anapiti magis tanquā
 hoc sententia hac illac me mīfāndū
 modū vāgēs i neitūm certus induat pte vā-
 vā

¶ Verius vero deintroducenda. a. autem
 te hie torpor habet. ut illam in explicationem
 propriam audiendū est. Quid illud est? Dicit
 qui pueri. amor tenetur. etiam societa-
 tem et consuetudinem hie smendi. aut con-
 prohibendi. et ab ipso consuetudine paul
 auocendi. Cum enī plures q. rigidos pex mo-
 ribus doctos i. mites q. conspiciat. qui fili-
 orum dedecus arbitrant. sicut eorum ama-
 toribus obseruant. hanc rem meis madox
 consiliis verax. Cum aut alia ex parte aū
 odio. Socratem. platonem. xenophontem.
 Eschimum. Cebec. et vniūm illorū viorū
 qui mites emendat amores. Quiq. adole-
 scentes ad eruditionem popularem pnapu-
 tum. et admodum deniq. prohibitionem puxer-
 unt. Subinde alter ex isto et ad illorū enu-
 latione viorū ipse defector. harum eam
 viorū testimonio est. Euripides hoc mōis
 pacti. S. q. amor mortalibus quidā mīsi
 Animi moderata iusta q. seruitas. Simi-
 to platonis instituti ingenti studio. et urbi
 mīte temperant huius pīmatum. Hic
 inquit hie qui optime decepta meriti
 sunt. ut quon ex honestis forma maluerit.
 iusto sibi deviatum amore media fronte
 diffinient. Quos si quos pulchritudine

libido cepit. eis figure propelle q̄ aueriet.
 Qui autem animi delectatōe ac et beniuole
 itaq̄ complacent. In penitus q̄p̄fundū q̄
 Attemoniu amoris et lacodemmonia exstet
 De his p̄t̄ m̄is q̄ sibi p̄suadet. ita etiam
 suspiratur. Ego vero postquam depueri iaz
 m̄p̄tatione et deuenientis diffatu. adoleſ
 centia etiam amicumdi p̄ntis esse censeo
 q̄e numero *de adoleſcentium etate*
 Improbiorū duces morū maximi qui
 am p̄uadi ad huc etiam p̄dizogob
 m̄is q̄ p̄sant. Iuuenilem impetum
 solitum p̄gari sinit. Cum eon̄ m̄ior h̄is
 annis. quā p̄uilibus amas et obseruantiā
 debentur. Etiam quib̄ ignouit p̄uorū de
 lictū p̄uam esse. ac mediocrit̄ faciliū. fortis
 sis cum aut p̄dizogorum m̄ura. aut p̄p̄
 ceptorum inuidis p̄gendis m̄obediencia. de
 iuueni p̄ccatū inmensa plerum q̄ sunt ac
 inferunt plena. Deinde i m̄odesta p̄uorū
 bonorum ap̄liatō. illorū s̄ukandū p̄stuiue
 breuitates. Amores uirginiū q̄ mulierū corrup
 tiones. Mulierū s̄p̄um igit̄ impetus om̄
 nium et diligentia coherendi rep̄mendū q̄
 fuerint p̄t̄ulantiōn̄ eū vigorem etatis no
 frak̄ auolupatuū obseruandū m̄uip̄. Quo
 cura p̄eno illi uellement̄ opus existit. Et

a

13

13

propter qui huius etati summope non resistunt/
hanc intelligere videntur se illorum cogitationibus
magna appetitum suum licentiam esse
habeat prudentes ita quod pater hoc potissimum
tempore summa custodie vigilanter optebat/
De adolescentibus admodumque inducant in
suarum minent. cogent. consulant. pollice
antur. Nunc autem exempla demonstrent
qui ob suas libidines ad magnas pervenerunt
inimicitias. Elut qui procellerantque laudes. et
claram sunt gloriis consecrati. Hoc enim duo
inde ac vitii elementa sunt. quos honores
et formido per se. etiam cum ille ad egregia
negotii operam prompares efficit. Hoc ad
patendum nullissima segmores reddit. *deni*

Cenerunt autem liberos *in* *vitandis*
neque affligitque hominum confortaque
segregare decebit. Eorum enim in
signitatem reperiunt. Hoc et pythagoras
satis pergit sermonibus. quos in hoc loco
fatos exponendo. Cum ad consuetudinem
non minimi videntur offerre momentum. Quod
illud que ingratas sunt curas gustari
non oportere. Hoc est cum hominibus
hinc non esse. quos maxime depluribus
ingunt. Augum statem quod ne transire
plurimum iustitiam facit oportere. in enim nullo.

modo transcendere. Et nam modo inspicere. Et
 est fugiendum esse odium odium. Prævidere
 dum quod ut necessariam præsumimus alimonia
 Haud inuicem. Vnicuique dexterrimus est in
 præsumptis aut inconstante conciliari oportere
 Angustum ne gestibus anulum. qui in uiam
 ut cum ne vnicuique asperitas exerceat debet
 Usque ferre cedi inime decere. Hoc esse ut
 tandem non esse furem. Haud enim querit.
 quin potius cum inuicem ut. cedendum
 Eo ne comanduabis. Quis alius inspicit
 quam ne animi offendas sollicitudinem. ad
 tunc ne conficiens. Abstinentia a fide. quod
 iure tui versari non oporteat. fide enim
 pœori suffragia feruntur. que finem pi
 apibus attulerunt. Tibi inscriptio non de
 ponenda. Significat autem improbi cum
 verbum non in malis sermones. aut vllam
 tuis studia. Cogitationis namque tuis e
 cum tunc studium et sermo finge. Quem
 impius ac fœdum humani reddat impro
 bium. Haud retrahit. qui ad extremum pro
 ficiantur id est. quibus moriendum est. tu pro
 in me vite terminum inueniunt. finale sunt
 Neque merore depinguntur. *De asperitate*
 Duxorem denuo natum. *ib. piam*
 flectitur oio. et quod prius niebamis

aptius hominibus. sed assentatoribus
 perierim liberos abducemus. Compluribus
 id patribus profect non desino. ac i
 pnaarium eiusus dictis. & nullū arian
 tam genus assentatoribus esse pna
 osus. nullū quod citius nipectia iu
 uenatē deducant. qui pces ac filios mda
 ritus obterunt. Illorū sententiam simul
 et hœum adolescenar. tristitia et mag
 nis affligentes malis. et que ipay con
 filijs clandestina quodaz iacet exat ro
 liptatem pterendunt. Opulenti pces
 filios ut sobritatem conseruent nionent
 Assentatores ebrietatem. Illi temperanar
 Isti lasauar. Illi psumonar. Isti supus
 et impensas. Illi labores appetendos. Isti
 facordaz. Omniaq; vitam punctu ee
 temporis affecuerunt. Quos tunc uiuod
 non autem diminute viuendum ee. ex
 vobis pnaarium tunc minari. Nam pē vti
 Socrus quidaz eate deliunt. Nam capu
 laris est demon sublinem huc attollam
 cum q; conpmū effeciam. & plecti q; ad
 scortandum accedunt et intempestulas du
 cunt vires. pē namq; ad sententem vna
 ta corrodunt at; pncipiūt. Sceleratissimū
 homi genus: Amicie simulators nullaz

profectus eloquii libertatem degustantes
 huius locupletum quidem assentatores
 peritum contemptores. aduersus iuventutem
 ponde ac exarte licta deducti. cum suos
 videre imitatores cernunt vltro ardent
 Exoni vice pce noti ac degeneres addi
 iutum nutu. vitam agunt. fortuna liberi
 elocutione secuti. Cum magis se pati co
 tumelias optimantur. cu nullis afficiant
 contumeliis. qm alienu fructu cibum co
 puit. Quo circa si quis pater est. qui de
 bere instituendis natu curam gerit. hos
 pimu fastidiosas propulset petudes. Con
 discipuloru etiam flagitia repellunt. quib
 huius asmanisimas etia; natuus co
 tumperdas satis possunt. Ista quidem
 honesta et putalia sunt. Que vero duo hu
 mana officia humanitatis in pilos apicab.

Naud enim volo parentes omo as
 pexis et natura esse diuissimos.
 It pica; nonnullis pctoru conce
 dendu interd esse venia; ducant. se quoq;
 iuuenes aliqui fuisse meminerint. Que
 admodu medica amara qdam venena
 dulcibus immiscentes humaribus omnes
 utilitatis amenitatem inuenerit. Ita
 et pbes inrepatomul eugorem inuenerit.

tempore est necesse. Puerorum namque de
 siderijs remittende interea habere non
 nichil quod humide quippe cuius intendende
 illum pferam delicta mollescent anno
 Sin aduersus ipsos iam exanimant. Illi
 animi timorem depouant. Patientem
 enim celares. quam graues suscipe ius p
 stat. Nam cum quibusque iam difficiles in
 duit amos. ut non nisi sumo cu labore ce
 dunt ingratiam possint. profecto fili
 orum diu comisse non pno patefacit
 iudicia. Et aliqua ex parte uoluisse pta
 diffinulent satius erit. Verum iudicia
 tem et obsequas seruetur sensus ad filio
 ul quassa trisserunt. ut pleni qu videntes
 que vident. audientes qu non audiant.
 Amicorum curia pferimus. Quid na
 igitur inu. si et mitorum. Capulancium
 mitorum eam sauior ebrietatem mini
 me cedargimus. Inced pperisti. Ansup
 supeditato. Goleste alapi pculisti. Et
 tis venam exhibe pferuili faulces de
 nullisti. Cohibe prius intundis ex
 agos iuuentis abstulit. Bedit exetru
 notanquaz exhalans thometu. Insuas q
 to. Onguenta redolent. Tactus sis. Ruc
 i mod perulea iuuentis. equum instar pulli

domita nitas q; reddatur. Cautendu. ut q;
libidinibus succubuit et inceptaculis ois
rebellēs existant. cōnubio subingentur.
Hoc autissimū siquid iuuentutis ē viciu
lunū. eas autem despondere filiis viros
conueniet. que nec multis nobiliores. n̄
diciores sint. Sapia refectum vtiq; pūbū
est. Equalem tibi mulierem inquies m̄
qui se ipis longe ampliores capiūt viros
non exum matritas. uerum dotis manci
pia fecisse se noscunt. Ceterū hīc rebus
breuius quodā confestim p̄cepta cūscibim

Nec omnia opus est. ut patres
non solum nichil peccando. vñ etia
honestā singula pagendo. manifest
am se se filiis exemplar exhibeamt. sicut mā
rum suam quā quoddā speculum intuen
tes ab operum simul et sermonū turpitudine
se penitus auertant. Nam si quis delin
quentes oburgat filios. cum is in eisdem
illabitur erroris. hoc ignorare videt sub
illorū nomie sua se manifestare crimina. Et ut
succinate dicam qui vitam impbe degunt
hui nullum seruos aut liberos inceptandi
licentia agunt. p̄terea in eorū q̄missis. n̄ cō
sulendū. nec instruendo vident. Vbi enim
impudens est senectus. ibi et inceptandos

esse iuuenes est necesse. Ad compandam fili
is modestiam danda opem est. ut omnia p
terum conuenientia p ficiantur. Thimotei
autem potissimu. Euridicem. que quauis
illirica et barbaissima foret mulier. ad
erudiendos cu liberis quoqum metate iam
puerecta. studiu ac disciplinam attigit. Cuius
vero inaus filios indulgentior habuerit.
vel illis hunde qd musis deditur epy
gemma dedunt. Hieropolitam. Euridice
postquam doctrine ac erudiendis deserviu
repperit. Hunc musis gratulam consecravit.

Pubescentibus enim liberis mater iam
quidam studioru ac pautis monimenta
litteris ingenti cum labore perdidit. V
mueris q insupioribus explicata sunt pie
cepi complecti. Vix magis quam ad ma
nitionis opus esse forte conserbatur. De
autem plura pmerationem assequamur.
et hoc qm qmunda fortis ac iustice ha
tate. pmuta q insup diligencia indige
bit. De huiusmodi effici posse constat in
genio petri pauli. *Ingenio poli mri*
doctissimi ad generosum aduocentem
dicimus de Carminum demgenius
morbis et studiis liberalibus adolep
ae Inapit festuca e e e e e e

lun

Liber pater Pauli de
Nicomachi. perquit
Euanasius somne
avis tuus cuius ut
erant plurime res
magnifice geste. ita
et multa passim fa
pienter ab eo dicta me
moria dicere ut ut

cepimus. Obertine solebat deia esse in
quibus bene consulere suis liberis paren
tes ut facile possunt ita iure meritis qd te
neitur. pmi vix honestis illos nomib;
appellent. Nam est ut iure parvi momē
ti non pui iactum inde totum nois appella
tionem sortatu esse. Aliquo quidem solent
plerumq; nonnulli errare. dum leuitate qd
aut ipi noua noni quiores haberi volut
aut si qua afius maioribus accepiuit. tanq
gentile paternomiu adpostas cetera fide
transmittit. Alterum ut ingregis verbis
eos statuunt. Nam amplitudo splendat
qd patre plurimu valet tu adopes et glori
am. tum et adis qd cetero loco constituebā
ab illis. et iam dicitur anobis. Quamq;
in hoc plerumq; eueniat. qd Themistodes
tum esset athemensis. Serpicio audis meon

liber petri pauli de iustynopoli.

tentione trahit. dum ille non pro vacante. sed
per splendore gloriam factum cum ostendat.
Neque enim inquit is ille tu si athemensis
esses. clatus cretissies. aut ego si scapla
essem ignobilis. Tercium autem erit uti ho
nis artibus liberis eruduerit. et perclare
omnia ut in omni genere rerum prudentissimus
sui temporis. et erit et habebitur. Si po
stemum illud preter ceterum amodissimum. Ne
que enim opes vllas summos aut. cetera
presidia vite pure filius generos possit
quoniam si eos exhibant honestis artibus
et liberalibus disciplinis instructos. Qu
bus rebus preediti. et obscura sine generis
nomina. et humiles paternas attolle. ac
illustrare consueverunt. Nam et multa
te sibi nomen. dum id sine fraude fiat vi
mauque per leges licet. Et transsere de
malum quoniam libent nemo prohibetur. Il
libus vero bonis. nisi quis ab adolescentia
fuerit instructus. aut si pueris infectis
eruerit. non facile de se sperat metate p
victoria posse. aut has abicere. aut illas
compro sibi parare. Placendi sunt igitur
in hac etate fundamenta bene viuendi
et commendandi adiutorem animus. dum
tener est et facili qualibet impressionem

admittere / que ut nunc erit / ita et in celis
vita suabatur. Verum cum omnes homines
deceat / patres quid impius eos esse / qd recte
erudire suos filios studeant . et filios deinde
tales . qui patribus bonis digni videri pos-
sint. Porcipue tamē qui celsiore loco sit
quorū quicquid neq; dictum neq; factum laudē
potest decens est . ita principalibus artib;
instructos esse . ut et fortuna et gaudiū dig-
nitatis quam obtineant / digni habeantur.
Equū est enim / qui sibi summa omnia debet
uolunt . debere et eos summa omnia de se p-
stare. Nec est ulla ceteris aut stabilior
regnandi ratio / quam si hi qui regnare op-
tinent / ab omnibus dignissimi omni regno
iudicentur. Quamobrem cum sis. Obi-
tine primū quidem nomen sortitus / quod
fuit i vestra familia diu celebre . et ab eo
nup illustriū . qui recto sextum p-
patum egregie vestro tenuit. Deinde illic
vetustissima regia urbe . que et tunc
rum bonarū rerū fauoris florebat . et rei
omni copia i hominū vsum habundat . et
principū genere atq; ipso p- p-ncipe na-
tus sub eius ductu et felix urbis status
et familie vestre . clarissimū nomen ex-
crescit indies . namque locū p-ncipis

. De . Iustino . xli .

fide . tua q̄ ac tunc i me benignolentia q̄
te video . tum per parietis diligentia . tum
maxime tuo iudicio ad bonas artes et p
clara studia om̄i insu propensum facti
Et si enim ara illa que diximus ap̄ti
bus maxime desiderari videantur . i q̄
profecto singulis non sum qui negem
eos plurimu posse participare tamē pa
rentes non ita inponunt natis . casus nō
nuquam electio dat homini potius . be
nas autē artes ac ipsam virtutem sibi
ip̄i unusquisq̄ comparat . Que quidem p̄ce
om̄ibus que possunt ab hominibus stu
dio queri . exoptanda est . Nam opes
gloria . voluptates . fluxe res sunt et ca
duce . Habitus autem fructus q̄ . vir
tum p̄stet integer atq̄ eternus manet . hoc
igitur si te quoniam ut sedulo facias
tam et si ipse liberet id p̄stet . video tu
esse non necessariu . Cuius em̄ aliud pos
sum monere te ut facias quam qd̄ p̄
facias . aut quem tibi aliu exemplū vā
tus commendare quam te ip̄m . Cum em̄ et
ip̄a natura . et animi et corpis dotibus
constitutis videantur . ut om̄ia sperare
dece liceat . tuq̄ adeo etiam maiorem
om̄ia p̄stes . ut non modo spem . sed et

nota quod omni seipere. Cuid est quod
 hortatione eius quas fecius ymoueri poss
 aut cetorum imitatione magis accendi. **du**
 igit nomine breue hoc opus suscepit et deli
 berantibus adolescentie studijs ac moribus
 id est in quibus rebus vitari ingenuos adole
 scentes. quod re cauere conueniat ad oia
 sum adde scribere. Non quidem quo ipse te
 sed ut pte ceteris id etatis qmonam. Et
 cum quid agend sit alijs ptesimo. tu qd
 pte facis nite recognoscas. Cum em sit
 homo ex anima corpore q constitutus. mag
 quoddam adnatura consecuti inchi. **viden**
 quibus est data. ut et corpis viribus
 et ingeni valentis. Nam cu plurimos
 videmus. quibus sine culpa euenit na
 scantibus. ut et ingenio essent tardi. et q
 pore imbecilli. quicqz gens huius nature co
 venit. si secund utraqz hoc et moegi sum
 et nulli. Ista autem refertur digna mate
 gerantia. si non neglexerimus eius munera
 sed ea rectis studijs bonis q actibus ex
 colere curauerimus. **Principio** igit erit v
 muiqz sui ingenui pte se spectandi. aut si
 nimis. etatem nobis ppendere id licebit.
 ptes ceteri q quibz cure curamus. animad
 recte debebunt. et in quas res naturas

pauca apti qz faciemus eo potissimu san-
dia nostra confecti et meis cotos verari
conueniet. **C** Maxime vero qui sunt libale
ingeniu anatura consoati. sinendi non se-
nit meriti oao tempore. aut illibera libus
plicari negotiis. **O**mnis autem libilis inge-
ni pernu argumentu est. studio laudis qz
citius incendi qz amore glorie. **U**nde ori-
generosa quedam invidia. et sine odio delu-
de probitate qz contentio. **P**rimu vero
patere libenter maioribus. nec bene esse
momentibus contumaces. **N**am et equi me-
liores ad pugnam habentur qui faciles se
manu regi et ad cubitum clangorem ere-
ctis auribus exultant. **N**on qui iuueniu
bene audiunt monitores. et laudati exulta-
ad bonu obediis spem fugis ferre pre se
videntur. **C**u em bonu ipm vultis honesta-
tas qz faciemus incepti velim complecti idne
ho possint. que si possit oculis videri. mia-
biles ad sapiam. **D**e inquit plato. et **C**i-
cero meminit. de se aniores exultaret. **P**ri-
mu est ab hoc gaudio. ut glorie laudis
qz studio. ad optima conat velint. **A**mpli-
aia et qui sunt inactionib. prompti fugie-
tes oacum. amant qz aliquis recte agere.
bene disposita natura videntur. **N**am et.

.m.

.e.e.1

meiusque gnis similitudinibus. vsem que
 admodum equi curiores meliores hincur q
 dato signo pergrinus exiliat nec callarum
 stimulas aut flagellorum plagas morant
 subsistant. Ita adolescentes qui constant
 horis ad solida studia missi q paratiss
 exacta alacres sine monitore cedunt. pre
 clare constituti ad virtutis opera habendi
 Sed et si aminationes ac verba metuant
 magis autem si dectus atq ignominia
 Unde nascatur vicianda. que est mea etate
 signu optimu. Bene igitur habet si et iura
 a erubescant. et castigati fiant meliores.
 suos q preceptores amant. Nam et dis
 cipulam amari magis est. Nec minor
 vero ad omem probitatem hinc dehis p
 est qui sunt natura benigni. ac facile pla
 cibilis. Est enim manus simile qd d
 et incorporeis. Nam ut mhrs significat
 est bone nature. nullo tbo abhorere sto
 machum. sed quicq magis facile adm
 tere et malimentu constare membroru.
 Ita et neminem odisse aut aspernari. sed
 quicq dicatur fiat. ve i meliorem ptem
 habere omnia bene ab ipi natura qstruit
 animi signu est. de multa quidem i hinc
 mod sumi amicebus argumeto possit

4, 5

22

4

fabius qd' omnibus v' fere genisus metatib
 vfu euent illuſtrū vuru contemplandis p
 magnibz ſe magnopere dicebant. Que res
 Iulium quoq; Ceſarem viſa magni illar
 da imagine ad ſumam rerum attendit. Q
 conſentaneū eſt euenire quia ipſi vnam
 effigiem et adhuc ſpirans exemplū intueri
 licet. Quamquāz imagines fortasſe maiore
 magis ad emulacōm glorie animos erant
 ppter ea qd' homines pūcia minuerē pleruq;
 gloriæ ſolet. et videntes conitatu qſuerūt
 invidia. Ad exemplum certe tūctis ac moerū
 et ad omne doctrinaz ut vna vox ita et vi
 ui hominis mores plūſ valent. Debet igitur
 ſtudioſus adoleſcens. quē vtilis pēre qd' glo
 rie. deſiderium conatit. Vnū aliquem plu
 res ut qd' vident. diligere probatiſſimos
 viros. quāz iutez et mores qūtum potatez
 licebit imitetur. Illis autem cetis qd' natū
 maioribus. cū omī qre habenda ſit gūuato
 atq; modeſtie ratio. tum maxime cum uni
 oribus cuſtodienda eſt. Iuuenū em etus p
 na eſt ad peccandū eſt ut niſi maior omni
 plis aūare qd' contemnat. facile ſemp inde
 terrorem. plabitur. et qm ingunt ipſis exetate
 pūpū mores quod et reliquis quoz etati
 bus accidit. ex hys qui ſdm ſunt. vſi pceptis

De. Nysionopol.

q^{et} confirmandi etiam uiuandi. Qui uero mali
atq; inlaudabiles corrigendi. Quorum quidam
naturæ sunt tñ quidam autem experientie de-
secum. Alij uerumq; Sunt em̄ impius nati
largi ac libales. ppter quod non sunt expti in-
digenas. neq; opes eis labore ppro quæsite
sunt. Non enim solj fieri ut temere dissipet
qui cum labore congruunt. Siml et qd sup
hūdat meis calor ac sanguis non nati
natiuitati corporis. sed et argumenti eam
qd con sit in sensibus. conire id efficiende eoe
quem igr̄ cum spemus futurū senem qui sit
madulescentia temer nti auatus. Non qd
mittende sint eis largiiores. quas exete
tum disactione numeri. psonarū qm̄ento
umq; nesciūt. si quod corrupte nature atq;
inliberalis ingem sit morau. In igr̄ adq;
tiosas artes faciūt aut manuale opus. aut
negociation. ad autem rei familiaris pceptis
Qui et si nobiliores fuerint qnq; artes asse-
at. Illas tñ semp ut cetera adignobilem qsi-
tum redigunt. Que quidem res est abinge-
nuit mentibus pceptis aliena. Idemq; sit
hōne spem multa qd ac magna sibi facile pmit-
tunt ac pceptis longeuam etatem. ut quibus
exuberant naturalis calor. tanquam adome
opus. et momē tempus suffecturus. Ut ppter

9.

9.

9.

Hoc ipm magnanimi sunt. et alii cœdis qm
 est ea vis calidi ut suum ferat. Unde fit
 ut sint arrogantes. et iux flacii monitibus
 suis aspect et contumeliosi. alii se ipsos effen-
 tes appetunt enim excedere precepto qd volentes
 videri multa nosse faciles sunt aperta reue-
 lare. et se ipsos iactantes. plerumqz medaces
 inveniunt. Simil et quia incepti sunt exis-
 mantes vix dicere implurimis fallunt. Ad
 hac autem mendandi vanitate deterrendi
 sunt maxime. p̄mni qd dissipati iuuetu-
 te mentes. morem huc fecerunt. qui nihil
 est turpius. deinde qd precepto nihil eque ma-
 iores offendit. quam mendacia adolescentium
 qui studant prae die nata. senes fallaces cu-
 pence proderat autem si admonemur pau-
 loqui. et tunc nisi iussus loqui dicere. Simil
 to namq; sermone est aliquid semper qd repte-
 hendi possit. Quod si multocutus est p̄am
 multo sane tutius est tacere quam loqui. Ita
 qui in tempestive tacet. hoc vni peccat quod
 tacet. loquendo autem multis errare q̄m q̄
 providendum erat ne fedis ac inhonestis
 sermonibus assuescant. Nam ut est ager
 poeta dictum. et ab aplō paulo repetitum.
 Corruptunt mores bonos colloqui mala. Et
 auid supiorem autem bonem. qm sit excellē

de . *Iustinopoli* .

ae cupidi . sunt etiam vetundi qm̄ i honori
metuit . et asfugationis p̄tium . ingra q̄ ex ce
centi meminerunt . Sūtl et qm̄ incepti sunt fa
ale expelli se posse arduum . Sūtl iton ae
duli mms . ex defectu namq̄ experientie verū
vera credunt esse . queatq̄ induit . Atq̄ oia
defectu mutant opinionēs . qm̄ sūt eorum
humores i motu p̄ter augmentū corporis . et ho
bundat talor . qui maxime admirationes sūt
Anima vero complexionem sequitur corporis
Ideo q̄ ut facile auerentes concupiscit ita
potata satiantur atq̄ passionēs vero suas
maxime p̄sentantur . et omnia faciūt valde . qm̄
gaupiscētiās habent acutās quas talor
mitat . neq̄ vigent tōne . et p̄sidentia que
illas moderari possint . Ego vero iuxta . *Ecce*
tiani *Sofiam* non muaria id arbitare . aper
mem vita esse vtile . ut amode fiant dia . ne
quid hīs . Sūtl quoq̄ miserationē n̄ malig
modis . qm̄ abignatione p̄rim sūtl . benigni
habentes sanguinem . *Teris* q̄ esse et tūmūt
quos p̄tūta q̄miscent . q̄m̄obrem eos credunt
i iuste pati . *Maxime* vero gaudent amia
is et sociatates amittit . quas p̄terum q̄ end
die . et inent et durimūt . Iuxta has igitur
amandusiones art adhibendi doctrina . et do
m quidem mores asfascendū . *Maxime* vero

aut minuendi aut potestis cendiandi erit
 Et deaur quidem tunc iuueni. cu plurimū
 domesticæ discipline pmissum sit. nulla tū
 solent legibus diffiniri. Debentur aut ut se
 ducam omnia. Nam et publice inter est
 iuuentutis iuuentibus bene moratam esse
 et si fuerint adulescentes vine mīstam. erit
 id quidem vale iuuentibus et ipis bonū. Ma
 rime autem ut spalius dicimus ab his pōis
 prohibenda sunt. inque facile naturā ab ipsi
 cente deducant. Habent enim et etates sua
 propria quāda uita. Adulescentia libidini
 estuat. etas media ambitione tactatur. Senectū
 cupiditate auaricia q̄ ḡstatur. Non qd
 ita omnes habent. s̄ quod ibet uia q̄da
 te promores sunt homines. Curandū est igitur
 ut iuuenes quā maxime diu integer seruet.
 Humartum namq̄ reus et animi et corp
 ris vires enervat. Quod erit si achorelā
 ceus q̄ hominē ludis. et item ab omni null
 ebrī frequentia arceatur. Aut si nichil de his
 rebus loquuntur aut audiant. Nam cū ipi
 ppe totis fauore ad venerem impiantur.
 nulla erit spes reliqua. si malignus quod
 consilio comes accesserit. Nequeque uerū
 si nuquam ipi erant oasi. sed semp iūliq̄
 honesto mēberis aut animi labore decore

antur. **N**am enim ad libidines et ad oēs
intemperantiarum prunos efficit. Itaque ad
rescentes nimis sospitate laborantes. nullo
convenet labore. sanque. Nec vero huius
tuum tantum. sed et solitudo quodque vehementer
est inimica. que infirmi animi assidua
calium rerum cogitatione demulcet. nec alio
simili. Et enim qui deprecatione tenentur so
licitudini minime credendi sunt. ita et quibus
voluptate devinctus ē animus. Itemque et
ab omni fediente ac nepharia cupidine
et prohibendi sunt. et huiusmodi custodiendi.
Nec nisi huiusmittendi quodque mores et vi
ta omnis prospectu sit. quodque non iam ex
emplo poceant. sed aucte deterant. Et
admodum ceneris arborum regulam stipites ad
ligant. ne aut peria mole aut iullar ven
torum deflecti possint. Item et iuuenibus
prohibendi sunt comites. quorum monitus
distant. et conscientia retinham. et imita
tione proficiant. Continerendi sunt etiam ne alijs
que sit cura vitam immoderationes sunt. Nam
supfluous cibis aut potus et sompni habu
daniores exconsuevit magis sunt. no quo
viris huiusmodi corpori plus minus ue
deberi ex huius rebus negam. Sed quod iomni
homo in paucis adiuventis contenta sit

si necessitatem spectem^{us}. si voluptate
 nichil illi possit videri satis. Admo^{do} no
 mea etate maxime sit accendendus nimis
 usus vilitudinis bone minucius est et recte
 totius usum magnope perturbat. Quia iure
 nequaquam michi videtur inprobanda latet
 modum vero qui ebrios sedulos exhiberi
 inconviniis suis autabant. non quidem cor
 ut insulsis personibus aut sedis actibus
 delectarentur. Nam humana voluptas
 est dampno hominis aut vero delectari ho
 mines. sed adolescentibus suis exemplis op
 tendunt. quare esset turpe temulentiam videri
 Sunt igit ut abamus teneris asuescant
 ita potandi pueri ut illis magis aqua con
 petat quare lymphatur vinum. et tamen sobrius
 quidem ac iuris ut magis ad molliendum cibum
 quare ad minuendum situm datus potus vide
 atur. Neque enim decet quod non modum
 virtutem. sed nec ad bonum quoque vilitudi
 nem pertinet. ventris cibum potum. ut me
 at. aut hiberius noctibus sompnos equare
 aut voluptatibus modum satietate perficere. sed
 bene moderari omnia. et ita asuescere. ut in
 uentis impetus frenare facile possimus
 arbitramur quod non omne quod per potentiam vel
 occasionem facere liceat. decere ut finiamus.

Ante omnia vero decet bene institutu ad
 lescentem ut diuine cultus respectu qz non
 negligere. ea qz opinione imbuu abineute
 etate. *¶* Nam quid erat illi inter homines
 sanctu cui diuinitas despecta sit. nec vero
 usqz ad amiles decet superstitiones perueni
 quod in ea etate dampnat plurimu solet
 et irrationem patere. sed ad certum modum qui
 quis quis modus adhiberi in ea re potest. in qua
 omne qd possimus infra modum est. *¶* Pre
 terea vero qd mori etate abhominabile
 est. monendi sunt no exequari diuina. neqz
 sacra nomina irrationi habere. nec sponte fa
 cile iurare. *¶* Nam qui temere uiuant ite
 bis de iurare consueuerunt proinde aut sem
 bus ac maioribus natu plurimu reuerentie
 adhiberi contenti eos qz parentum pro loco
 existimare. *¶* An quo erat romana iuuentus
 Octauio more preclare instituta. que sena
 tores quos pater appellabant qua die hiet
 senatus deducebant iuuias ibi qz assidu
 perforibus aderant. dimisso qz senatu re
 ducebant frequentes domum. *¶* Que immen
 erant eudimenta constantie patientie qz
 improbecior etate prestante. *¶* Qui ergo
 iuuias libenter sembus harent. nec ab his
 facile discedunt. a quibus proficere possit

An non temere velle videntur etatem vite
 preuenire. Iusticiandi sunt pccatori quo patet
 decet admittere venientes. quo abeuntes
 dimitte. ut oporteat verecunde salutare ma
 iores. iuniores humiliter colligere. inimicos be
 nivolos q; familiariter conuenire. que cu in
 omnibus apte sedent. tamē vero in principib;
 et eorum liberis speciosa videntur. et notat
 in his iniquitate. Iniqui moribus atq; omni
 vici facilius quidem amari solet. gemitus
 vero laudari. Utrobiq; tamen verendū ē
 ne uel hec inagrestem severitatem. a illa
 insauide leuitatem exant. Hec aut ita
 consequi poterunt. si se facile quisq; argui
 moneri q; patiatur. Que ratio totū etate
 et cu atq; condicione salutans est. Nam
 ut obiecto speculo faciei nostre meritas co
 gnoscant. ita et castigantibus amicitia exor
 tes perueniunt animi. qui proximis ē ad
 emendationem locus. An autem facillime
 deceptioni patent. qui nichil audire pnt
 quod contristet. Iubercillus est enim stomi
 chi ferre non posse nisi delicias. Deo ita
 q; et maledicentes pati posse. et obuiogato
 res audire. Nam qui se non patiunt p
 sentem argui. non facile solet. cum est ab
 sens de fidi. Deum eos iniquitate q; sub

Immore sunt fortuna et iniqua manibus
 rebui populoz qz ius est decet non modo
 facile sed etiam libent bene mouentes audi
 re. Quanto et qm pmutat licentia promp
 tes sunt ad pecunia et eorum potu esse plu
 ribus solent. At eo quidem magis auidi
 q pauca sunt qui dicere et quod verum de
 cens q sit audient paucaiores qui velint
 audire. Nam qui vult verum audire fa
 cile intereat a quo audiat. Itaqz mirum
 videri potest. si sit quispius bonus a sapientis
 hypotentia ac magis fortunis natus.
 nec adusum lingua casum expaus. Et si sit
 quis eiusmodi huc ppuodaz quia terrens
 deu amand colendum q existimo. Quip
 pe cum inter affluentia rerum ad omis
 voluptates suppetentia et facultatem as
 sequendi quicunqz cupierint. et adula
 torum ingentem copiam. qui solent ex
 stultas infimos facere. vix tam aut recto
 iudicio vacat vsuam locus. No pulchre
 platho sentiebat. et comode paruis ius
 significauit. que nos locum huc adibu
 et gorgia transferimus. Difficile e em
 inquit et plurima laude dignu i magna
 pecunia licentia iuste vixisse. Et inima
 quoqz pntum indulgentia emollire atqz

enervate adolescentes oftreuit. qd' m'is
plexumq; manifestum est qui subditiis ma-
tribus p'delictis sunt enutriti. & plac. igitur
que est apud quosdam genarū oftreuitudo. ut
libros suos. aut extra taurarum. aut certe
extra domū. apud cognatos p'micos ve e-
ducari tuerent. quos et si plexumq; modū
genitiores inuenerint. hoc ipm tamen q'
maliena domo viuere se intelligūt. solū
noctem illis licentia admittit. & meliorib;
studijs que liberales dicimus intentiones
reddat. De quibus epus est iam nos dice-

Liberalia igitur studia. & tot.
uicinus que s't homie libe-
digna. En sunt quibus sapi-
entia aut exercetur aut que-
ritur. quibus q' corpus aut
animus adoptima queq; de
spontanea. Dicoe honoris & gloria queri soli
que sunt sapientia prima post uirtutem
p'p'osita p'remia. Nam ut illiberali-
bus ingenis lucuū et uoluptas p'sine
statuit. ita ingenis uirtus et gloria. Opta
igitur ap'ma infantia hys intendere. et ad
sapientiam omi studio conari. Nam si illa
est p'ma atq; arcū. etiam etiam q' m'is
adimnis erigunt. quos excellent' assa-

quis possit. nisi abtenuis annis illi inau-
buerit. Quis desuper iudicabit. qd tunc
magis qd multis tibi constat. et inq
arte totius vite pcepta rones qd contine-
re. Non erimus pfecto qui sapientes et ha-
beret esse omnes volumus. Non erimus
inquit infirmitate sapientes. nisi iuue-
nes primu bene sapere cepimus. Ad
vix suscipiend est. qd omnibus vltio est
vsu patum. ut existimemus eos qui iuue-
nes supra etatem rone sapiant. maiores
factos desuper aliqui solere. quamq et
hoc in quibusdam non abhorreat aphilo-
phica rone. quib tunc impuberibus fons
ingente. crescente postmodu etate mure-
scunt. Quis ingente rone. est senex qd
ab adolescente consuetus. ob scitum est ac-
tarius qd nomen. Cum enim is puer etat-
tem prudens probus qd habereat. sem-
per admodum illum ostendit. erit qd
inquit infirmitate demens. Qui sit i-
adulescentia tam sapiens. et ita quide vo-
ce sublata ut adolesceis audiret. Ille uo
innati animus nichil oblitus. Tu go
inquit predicare in adulescentia sapientia
tanta. Suis qd illum ut arunt annis co-
fodit. Et est quidem cernitum imploris

q̄ iuuentibus tanta ingenij celestas ad
 intelligendum et adinuestigandum tantū
 acumen. ut vel sine doctrina de rebus nar
 tatis loqui possint. Sententias dicere gen
 uissimas. quorum ingentia vis si erudicio
 ne corroboretur. uiuat q̄ disciplina. sumos
 viros parere ea res solet. De igitur huius dili
 genter curandi sunt. ita non negligendi q̄
 modico valent ingenio. quin vel potius
 hoc iuuandi. quod est melis vis natura. de
 fectat. Omnes tam apuerata studijs labo
 ribus q̄ mancipia. Dum fiales animi
 iuuenti dum mobilis etas ut est maxime
 receptus. At ego magis tunc insistendum q̄
 etas illa eruditioni aptior est. quā cetera
 quamq̄ et omni etate dytendum. nisi for
 tasse turpius aliqui est discere quā nescire.
 Quos cōi iudicauit catho ille porce homi
 lie primas qui latinas lūas senex grecas
 iam certe senex edocet nec credit sem tur
 pe discere. qd̄ esset pulchrum homi scire. Et
 ceteros etiam tantis plus iam etate pro
 uecta fidebus opam dāt digitos q̄ suos
 ingis formandos misit. Cum nūc mātari
 iuuenes si placeat ad premolliae discere
 pigent. et vix diu ablatitas pudant sub
 magistro esse. qui cūmen iudicio p̄ro m̄.

de Vustinopolis

minime quicquid sunt. sed variis artibus
ad bona recta q; studia sunt inducendi. Na
aliy quidem laude. et respectum honoris
aliy nūsculis blandiis afficiendi. nimis a
liy flagris q; cogendi erunt. Atz hoc qua
dam omnia ita vite pensanda tunc q;
moderandi q;. De modum ingenio in
tissim hys artibus perceptores videntur. Et
cauendum ut neq; nimia illis faciles ne
q; nimia seueri sint. Nam ut nimia
licentia bonum modum soluit. ita gius
et assidua castigatio ingenii vim enat
ant nature q; igniculos impuere exting
uit. Qui dum timent omnia audere in
chil possunt. fit q; ut penes semp erent.
dum in singulis rebus errare se timent.
Maxime vero in quibus superabundat
ingeni ad rem laetius continendi erunt.
eos q; plurimum suo arbitrio amati que
met et libertate utas q; oblectant. Hui
qus gne q; plerumq; non dñs quod aut
totales nollunt. sed plim certe ingenio
rum. rerum euent ut pler q; ingenio
liberali prodiu. dum tam studia sequi
gtendunt. aut manu i recta reuocantur.
aut quibusdam appositis repugulis i ip
cursu subsistere cogunt. aut alio dices

h.

tunc et pluvium aut angustia rei sum
 licet impedimento fuit. que liberu animu
 et ad meliori natum quatu cogit inferre
 tam et si per extremas difficultates generosi
 natum solet multum emerge. et magis pro
 fusa rerum copia. quod summa copia. homi
 ingens nocere consuevit. Cum deus no
 sine indignatione dici solet. O quam magis
 hic aut futurus per si imminibus esset for
 tibus natus. Quibusdam primum impu. et
 adfinitia suscepta consuetudo obstat. Na
 et quod maioribus nobis consuevit est. fia
 le id maiores facti sequi solemus. Et prout
 libenter primum faciens quibus in nati at
 inuerti sunt. dant se patiunt. Et et id quod
 est maioribus consuevit pluvium sequi
 tamque sit hic optimi facti. quod exerce et
 probant et faciunt. Ergo difficilima omne
 an deliberatio. Nam aut libera non e
 aut ad eam non nisi falsis opinionibus in
 diti. quibus consuetudine et hominu puto
 ferre remimus. Datum est quibusdam
 munus dei singulari. ut per ipi videri in
 om sine ulla dute et tunc et tenere potu
 tunc. Quas illis quidam. et quos equis
 ut ait poen. Nuper ammuat. aut etiam
 genuit. ut fabulis quoque aliquis demus. Ceter

in primis heculem accepimus quos et greci
 tradunt. et latini post eos meminerunt. hic
 enim cum diuis carnet vias. vna virtutis. al
 tera voluptatis. forte id etatis agens. qu
 detota vita delibamus sumenda est. in soli
 tudinem secessit. ibi quod multum et diu sciam
 cogitans. ut est in etas inbecilli iudicio co
 silio quod. virtutem tandem cetera voluptate co
 plexus est. Unde sibi pmultos ac graues
 labores commune homini iter in celum expe
 rit. Nam igitur ille. Nobiscum autem bene
 agitur. si preceptis manuque ducamini. ut p
 bi sumus. aut si in etiam necessitate quod ad
 id cogimur. Estem felix necessitas que co
 git ad bona. quamquam et tibi quoque vberime
 id vias in parte contigisse. Cum enim sint
 exstidus pte artibus homini duc. precepue q
 et adprocolendam virtutem. et adpruandam glo
 riam inuicem sunt affines. acriter inuicem
 ac laurum disciplina. licet quod tibi ppntis i
 dulgentiam solam militauer. quod familie vte
 ptepe peculiaris est psequi. tu vnamq
 es et industria et studio tenacit complexus.
 ut equalibus tuis longo intervallo post ha
 bitis cum maioribus quoque ceteris. inuicem
 laudis gratie possis. Prode igitur facias qui
 militarem disciplinam in qua semper tu ma

k

iores excelluerunt non negligis. et aduocis
 hanc domesticam gloriam. non tam eam limul
 laudem adicere tempesti. Neque enim mi-
 tux eis fides est autem horum noster quib-
 tueria ingens qui sibi opiniones doctrine ut
 dederis obliuiscunt. **P**aulus Iustinus quondam
 Romanorum Imperatoris sententiam perbas. qui
 licetaps unus. ac pestem publicam appellat
 multo magis qd ille ait. **B**eatiss res. p. si
 vel studiosi eas sapientia regerent. vel an-
 rectores sapie fidei contagisset. **E**t quid
 quos verum est litem disipline. nam de-
 menas adimunt. nam malignantes quin
 magis ut eis qui aduocatum et sapiam na-
 ti sunt magis opare adiuvant. **H**ic p. sepe
 ait iudicia stulticia decore aut infirmitate
 ta p. n. a. s. a. t. u. m. i. n. i. u. e. r. e. **N**am. et. **C**lau-
 dium ne aduocatis p. n. a. p. s. u. s. d. i. s. c. e. d. i. m. u. s.
 sane doctum accipimus. et n. a. r. e. m. e. m. e. u. s.
 p. r. i. u. i. g. u. i. a. t. i. m. p. i. a. t. u. s. u. c. c. e. s. s. i. o. n. e. m. e. t. u.
 d. i. u. m. i. m. p. i. u. s. f. l. u. s. s. e. c. o. n. s. t. a. t. q. u. o. r. p. e. r. o. r. i. m.
 s. i. g. n. i. s. r. e. c. o. r. d. i. e. a. l. t. e. r. a. n. d. e. l. i. c. i. t. a. t. e. a. q. o. m. b. s.
 s. t. a. g. i. t. u. s. c. o. n. t. a. m. i. n. a. t. u. s. **Q**ui tamen sub
 o. b. t. e. n. t. u. c. l. e. m. e. n. t. i. e. d. u. r. a. a. l. i. q. u. a. n. d. o. o. p. a. n. t. e.
 s. e. l. i. n. s. n. e. s. a. r. e. q. u. o. s. e. t. o. p. a. n. d. u. s. i. b. i. p. s. i. o.
 f. u. a. n. t. s. i. m. o. d. o. n. o. n. a. l. i. a. r. o. n. e. q. u. a. r. l. i. n. u.
 i. g. n. a. u. s. e. s. s. e. d. e. m. e. n. s. p. o. t. u. i. s. s. e. t. **S**ed opinio

eum si et lins quoq; que male apud se
habitabant. eicere sibi prius licuisset/
tam mature ac libenter factum fuisse. qd
illam simulatam ad epus demenciae eruit/
ne cui victitui aut bonoru actu reliquu
in se locus esset. Contra vero *Natobus* de
natura pugnus tuus et pugnus vir
et pugnus magnanimus. ipse quidem no
magnus docuit. miru tamen imodum
docuit coluit. Et id vnu fortune sue de
fuisse iudicaret. qd non esset quantum mo
destum hominem optare licet. ieruditus.
Et in sententia quidem optare licet. consq;
vix non facile. nisi ab initio etatis studio
labore qd nobis doctrina paruerimus. Pa
vanda igit sunt iuuentute solacia. que
honestam sententiam possint oblectare. Na
que sunt iuuentute laboriosa studia. ea
erunt iocunda oia senectuti. Et sunt ibat
te sane magna presidia sine contra lang
vidum tēporem remedium qmuis sine
sollitas occupacionibus solacium. Na
cum duo sunt genera vite liberalis. vnu
qd totum in ocio ac speculatione est. alteru
qd in actione negotio qd consistit. In pte
quar sit necessaria cognitio. vsus qd sep
tury. neminem existimand est latere.

m

In posteriore vero quam sit valis finale
 hinc dinosa potest. Nam qui ad res ge-
 randas animu applicat omittit quatuor et
 preceptis illoru qui sapientia et orum ex-
 emplis deservitur prudentiores fieri pos-
 sunt. Sed siue tempus administrant siue
 foris in bellis aut domi in suis amicoru
 hanc negociu versentur. non habent finem
 gati. quia alia inter vacandus acquiesce-
 re valeant. Cum etiam madant tempore et
 hoc in quibus abhinc rebus vacare ne-
 ce est. Nam crepus. sepe multi philosophi
 et non semper geruntur bella et singuli di-
 es noctes q aliquis habent. quo domi co-
 tineri et esse seorsum oportet. Unhoc igit
 tempus cu nihil nobis negotiu agere
 foris licet. lectis libet q futurum in
 presens sompno indulgere. aut inerti oia
 habere ceptu uolemus. aut morem imitari
 domesticam penam. qui singulis diebus
 certis horis secretis ab omnibus stilo ferreo
 musas insectabatur. Fuit hic quidam
 de passian filius. Erat vero minime natu
 fuit ut utiq profecto longe impet. vno
 vero tanto om tereremus. quanto to-
 tus probissimus est om habitus quon
 historie delicias humani gnis appellat

uere. Ita q̄ et eius memoria tam celebris
est. quam illius execrabilis. libero et enim
iudicio decessus. vita q̄ homi postitatus vitz
que n̄ vitupere improbos metuunt. n̄ lau
des invidet bene meritis. Quaquā m̄e ma
gna est. ut videmus p̄rogativa p̄ncipibus
p̄mo vero p̄iope dierum necessitas p̄posita
bene gerenday rerum. si iudiciū homi et fa
me apit postitatus cōmitionē spectare velint.
Nam meritis quidem h̄milioribus magni ac
virtute opus est. ut m̄lucem emergant et e
orum p̄cta sue sortis obscuritate tegantur.
P̄ncipibus vō et magnis viris p̄obitatis
sue q̄ t̄m̄ sit imulsa fortuna. ac p̄ptea
magis admirationi habeatur. sine q̄ ex
fortune splendore magis illustretur. ea
uel si modica est. p̄fectam atq̄ insignis
habeatur. ~~et~~ malefacta autem nec late
quāuis secreta possunt. n̄ cognita diu
taceri. Illi enī ipi qui aut ministri sūt
voluptatum. aut socij criminū. consaj q̄
factorum effecerunt. et p̄m̄i dampnant.
Quos in igne eius p̄ctis dormicigni dēnē
ciam excubitalens vnius vixano. scema
te notant. Aliqui enī interrogatus est. ne
quisq̄ cū dormitiano esset intus. vndē
ne musta quidez. quāsi ille studio suo

omis sub stuliffet. Hinc eius occupacionem
 tam incedere vena forte posset indulgere
 si modo constaret quid non p. hincem so-
 lus agere consueviffet ut sit maiore odio
 exercitibus facinoribus quia ex hoc aucupio
 tam p. d. uersione se digni p. b. uiffet. r. a.
 qd. Scipio dicere dese solebat. n. a. quia n. i.
 solim aut otiosum esse quia quia oas f. u.
 aut solus videretur. non facile tui vis p.
 conongere. sed solus magnis m. g. n. s. at.
 excellenti virtute p. d. i. t. i. t. a. m. et si m. i.
 chilo m. e. h. i. videtur m. i. d. e. q. u. c. o. n. t. i. n. e. t. i.
 turba solitudinis ferunt p. et m. i. m. o. g. o. d. o.
 quietem. Quod de f. a. t. i. o. n. e. q. u. i. d. e. m. s. e. p. t. i. m.
 est. Qui m. i. t. e. r. a. d. i. u. m. s. e. n. a. t. u. s. c. o. g. e. r. e. t. u. r.
 l. e. c. t. a. n. t. i. m. e. u. r. i. a. l. i. b. e. r. o. s. f. r. e. q. u. e. n. s. s. o. l. e. b. a. t.
 Unde m. i. m. i. r. u. m. s. e. c. u. n. d. u. m. p. i. t. a. n. e. t. m. o. m. e.
 c. o. m. p. u. s. s. a. l. i. b. e. r. e. n. n. a. p. a. t. i. e. c. o. n. s. i. l. i. a. d. i. c. i.
 t. a. b. i. t. Quod si p. e. c. c. a. l. i. u. s. n. u. l. l. i. u. s. e. x. l. i. n. q.
 f. a. c. i. u. s. f. r. u. c. t. u. s. h. a. b. e. r. e. q. u. i. v. a. q. u. e. t. p. l. u. r. i.
 n. i. s. u. n. t. e. t. n. a. m. u. m. s. a. t. i. s. b. i. h. a. b. i. u. n. d. e. n. o. n.
 s. u. i. v. i. d. e. r. i. d. e. b. e. t. e. x. m. o. m. e. n. t. i. q. d. m. o. r. e. a.
 d. u. m. a. t. t. e. n. t. i. l. e. g. i. m. u. s. a. p. l. e. r. a. s. q. u. a. u. d. e. a. m.
 q. u. e. n. o. n. p. o. s. s. e. m. u. s. a. u. t. s. i. n. e. t. u. r. p. i. t. a. t. i. o. n. e.
 c. o. g. i. t. a. n. t. a. u. t. v. e. n. i. f. a. s. i. n. e. m. o. l. e. s. t. i. a. s. v. i. d. e. a.
 si q. u. i. d. e. s. t. a. u. t. i. n. u. b. i. s. i. p. i. s. a. u. t. i. n. f. e. r. a. m. u. s.
 n. o. s. t. r. a. m. q. u. o. s. n. o. s. o. f. f. e. n. d. i. t. h. u. c. f. r. a. c. i. l. e. c. o. n. e.

Leuamus preter id quod mirabiles volupta-
 tes ^{transiens} hanc hominum doctrinam stadia paruit
 et laboribus afferunt interque fructus si quoniam
 bonam mentem et ei cultore idoneam tale se-
 men inuadit. Cuius cum soli sumus ab omnibus
 et ceteris autem natiui quod agere melius possimus
 quam liberos conuenire ubi sunt omnia vel ante
 nascentia ad cognoscendum vel adhibere quod vi-
 uendum efficientissimae. Nam cum ad cetera
 quidem plurimum valent tu vero maxime ad
 saluandam vetustatis memoriam necessaria
 sunt monumenta litterarum quibus res homi-
 neste fortune euenas insperata nature insoli-
 ta operari et super his omnibus. rationes tempore con-
 tinentur. Memoriam et enim hominum et quod
 transmitti per manus seu scribi elaboratur et vix
 unus hominis eam desuperant. Quod autem
 liberis bene mandatum est pretio nunc et in
 pictura scriptura aut excusio maxime aut
 fusio metallorum potest etiam tale quidem
 prestare. Verum ea nec sinit temporis ne-
 facile mutabilitatem iudicant iniquorum et ex-
 tiorum tantum habitum exprimit ac labile
 factum facile possunt. Quod autem scribitur
 tenditur non modo hec que dicta sunt effit
 sed et sermones quoque notant et cogitatus ho-
 minum effingit ac si pluribus exemplis

9

inlignatum est non facile potest intire. si mod
et dignitas accedat omnib. Nam que sine di
ginitate scabunt. en nec sordantur. fidem in p
sistere diu possunt. Que igitur potest esse vana
vanior. aut certe comodior quam legere
aut scribere semp et nouos quidem existentes
res antiquas cognoscere. Presentes vero au
posterus loqui. at ita omne tempus quod et p
est et futurum nostrum facere. Opere dicitur sup
pellectilem libereum inquam. ut nos et iocun
dam familiam. ut vate. Cuius appellat vix
et flegi et bene morigeram. non enim ob
torpuit. non inlignat. non est capax. non con
tumax. iussi loquuntur. et tace iussi tacent.
semp q. ad omne imperii preesto sunt. a quib
in dyl vnquaq. nre quos velis et quatu velis
audias. Eos ita quomodo nra memoria no
est om. capax ac prauca. quidem tenax. et
vix ad singula sufficit. secunde memorie lo
co habendos assiduandos q. confus. Nam
sunt lre quidem ac liber cetera rerum memo
ria et stabiliu om. gnis apotheca. No q. au
tare debemus ut quos apertioribus accepimus
si nichil ex nobis gignere forte possumus.
integros atq. inderuptos posuisti tamisunt
tamis. Eo q. pacto et hys qui post nos fu
turi sunt. vtiliter consulamus. et hys qui

pretulerunt vel unam suam laborum incolem
reperissemus. Unquo iuste foesitam possumus
quoddam scdm perimus q supiores etates
accusare. Undignatur quidem licet. proficere ac
nichil quod tam multa illustrium auctorum
predam operum deperiri passi sunt. et quorum
quidem nomina sola sumis cum laudibus verita
illorum etiam pars vigilatum et fragmentum q
den operum ad nos pervenerunt. Unde fit ut ex
splendore laudum. ac nominis operum de
fideamus illorum. horum vero reliquos la
dores deperisse indignemur exorari res
que supant adhuc excellencia ac dignitate tam
et si ea ipsa impleris q partu suam tam vi
cioso corrupta. quare eadem intacta. ac invula
ta suscepimus. ut pene melius fuerit ex his ni
hil ad nos premisse. Sed mhar uatum q mhar
est non de id nimu videri. qd res plurimas
nostris atq in ytaliam facta cognicione dignis
sima. pammagna parte nos latere contingit. Et
noticia cu libris simul ac monumentis eorum
perit. Sic q qui barbarorum res gestas novimus
plenis q venustus casu librorum ignoramus.
Et est eo deventum. ut latine quoq hystorie
et cognom et fidem agreas auctoribus exiga
mus. Plurima namq talium que apud nos
sunt aut anguste pscripta. aut pversus inoz

mita late apud nos repiunt. Quamquam et
 ex ipsa grecia oia que nostris maioribus esse
 quondam domestica et familiaris solebat apud
 suos pene interit apud nos vero prius ex
 tincta est nisi pauci quidem qui hac etate d
 li mabuerunt iam ex se pulchro inlucem re
 uocant. Sed ad historiam tuam eo gemine
 est iactum. quo eius res cognoscere et uilior e
 et iocundior. Nam liberalibus quidem inge
 pella. mis qui ethis in publicis rebus et hon
 ram colenda versari debent. quementior sit
 hystorie notitia et iocundis phie studiu. Cetero
 quidem enim artes liberales dicuntur quia li
 beros homines decant. Phin vero idcirco
 est liberalis qui eius studiu liberis homines
 efficit. Iniqui igitur alteri precepta quid scilicet
 quid re fugere conueniat. In altero exempli
 nuerimus. Nulla enim omni hominum officia
 repiuntur. et quid quique decant. In hac vero
 quid factum dicitur re est suis qd qd tribus
 Adiciendum est ad hec nisi fallor. et tunc
 id est eloquentia que auilis suenae pars
 quedam est p phiam quidem possumus conie
 sentare. qd est monum re pnti p eloquentia
 gemute orate qd dicere qua una re ma
 xime conualiant multitudine animi p hy
 storia vero inuicem uiuam. Nam si se

nes idcirco prudentiores iudicamus eos q^u li-
bent audimus . q^u plonq^{ue} vitam . et in se multa
experi sunt . et alijs plam q^u videntur at audi-
erunt . Quis de his est iudicandum qui milia
vni seculor^{um} res cognitū dignis . memoriter
noant . et ad omne casum p^{er}ferre illuster . ali-
q^u exemplū possint . Ex quibus id efficitur . q^ud
est siam et viri . et omis excellentis ingenij
ut et optime dicere quib^{us} possit . et studeri quā
optime facere . Erunt autem quatuor q^uib^{us} pu-
eros suos greca consueverunt erudire . scilicet
tatiar^{um} . musiam . et designatū . quā p^{ri}mo
tuam quidā appellānt . Delictatū et nuc-
fica dicitur postea . Designatū vero nūc
vsi non est . prolibali nisi q^untam forsyam ad
scripturā attinet . Scabere namq^{ue} et ipm est
protinse ac designare . quo ad reliqua vero
penes pictores residet . Erat autem nō solū
vale q^ues et honestū quāq^{ue} hancmodi nego-
ciū apud eos . ut Aristoteles inquit . Naz
et in empacombus vasorum . tabular^{um} q^u . ac
statuar^{um} quib^{us} greca maxime delectata est
succurrebat ne facile decipi p^{er}vas possent
et plerūm conferebat adprehendendū . vel
q^u natum constant . aut arte pulchritudine
ac vetustatem . Quib^{us} de rebus p^{ri}mo ad
magis vix et loqui interse . et iudicare

x

posse litterarum vero magnus est semper fructus et
 ad omnes vitam et ad omne hominum genus precipue
 vero studiosis earum. ut ad accipiendam doctrinam
 ita et ad sciendum eius habendum et ad docendumque
 lapsarum memoriam. Ante omnia igitur si quid pro
 ficere de doctrinis volumus. congrui finem
 habenda est ratio et curam ne quoniam maiorem pro
 sequimur. aut per in minoribus labi videamur.
 proinde hunc disputandi ratio adhibenda est.
 proque multa quaque re quod verum falsum re sit
 facile argumendo quaerimus. Ea cum sit dis
 cendi scientia sciendi quoque disciplina. ad omne doc
 trinarum genus viam facile aperit. Rhetorica
 vero tertia est inter rationales disciplinas. proque
 artificiosa quaerit eloquia. quam et etiam pro
 sumus inter precipuas civilitatis partes.
 Verum ea cum nobilius hominum studio celebrari o
 lim consueveret. nunc pene praefus absoluit.
 Nam audias quidem cetera penitus est
 si non peritiam oratione sed invidiam. Dilectus
 more adductis in causam legibus contenditur.
 in quo genere plerique quondam exornamus ad
 reserendos magnae gloriae sunt affecti. aut
 defendendis foribus rebus. aut defendendis inso
 libus. Unde libentius vero genere iam apert
 principes et vel omnes nullus est ei locus qui
 paulis expediri verbis finem volunt et nudas

affecti in consilio rationes. *Yustingoli*
 qui ut sine arte copiose dicere possit
 clari hntur. Demonstrantq; genus
 fore qd' ut nusquam est usu sublatum
 ita vix vsquam ratione inveniatur. Nam
 in faciendois orationibus hinc artibus vicia
 fecerunt omnes qui contra artem benedice
 di sunt. Que cum ita sint elaborandum
 est ei quem volumus esse bene instructum
 ut in omni genere causarum orate copiose q
 possit ex arte dicere. Prima huic est
 poetarum cuius studium et si conferre plu
 rimum et ad vitam et ad actionem p' adde
 lectationem tñ magis videtur accommodata.
 Nec vero musice nam et ea audientem de
 lectat magno quondam apud grecos homo
 re habebat nec putabatur quisq; liberalis
 et eruditus nisi cantu et fidibus sciret. Q
 obrem. Socrates ut ipse senex didicit ita
 ingeniosos adolescentes erudit in hinc ius
 sit. Non quidem ad lasciviam in aciem
 sed ad mores anime sub regula ratione q
 moderandos. ut enim nō omnis vox si dñ
 q bene sonat ad soni melodiam facit. Ista
 et motus anime nō omnis sed qui tñ co
 veniunt ad rationis vite armoniam perducit
 Dñ cum ad remissionem animi sedandas

qz passionēs plurimū valent modulacōis
 vñs in vero eius discipline cognatio digna
 est ingenio liberali. secūdu quam vacionē
 speculamur sonōrum varias naturas ac po-
 testates. et ex quibus mōicem pporciōnibus
 consonancas dissonancas qz causari con-
 tingit. Quenadmodū et de mētēis entis q
 arithmetica dicta est. et de magnitudinibz
 que geometria est appellata. In quibz scdm
 varias relaciones paruum ul impariū. et
 item linearū. superficiesū aut corporū. va-
 rie species numerorū. magnitudinū qz qst
 tūc multa qz mōis mēse pparia de-
 monstratur. que cognatio iocundissima est
 et ppariam mōe cititudinem decimet. Sed
 et illa quoqz pulcherrima est que desiderū
 motibus magnitudinibus ac distantis p-
 tractat. Euocat enim nos ab hys tenebris
 et casso aere et insupiorē illam luci
 diffinas domū tot instauribus distinctam
 oculos atqz animū mouat. In quā aspiciendū
 iocundū est firmam stellarū ymagines dis-
 cernere. et erraticas suas locas nomibz deno-
 tare. earū qz quācōnes. et itē solis et
 lune qz defectus. longe ante pvidere atqz p-
 dicere. **C**ertissima vero scientia denaturā
 intellectui humano consona atqz qformis

est. proquam naturalium rerum animarum / i. animarum
 de percepta. passionibus q. et eorum que celo
 et mundo continentur motui ac transmutationi
 causis effectibus q. cognoscimus. ac multarum
 quidem possumus causas reddere que vulgo
 miranda videri soleant. **Que** cum omnia
 iocundum e. intelligere / tu maxime negotia
 circa eas que maxime et circa terram fiunt
 inquisitiones iocundissimum est. **Que** vero et
 que tuis amare sunt cognitiones pulcher-
 rimas inquisitiones habent. ut est per se ipsam
 et de ponderibus tendita inas. **Et** quinquid
 dicendo hactenus periculis sum reliquas q.
 disciplinarum attingam. **Medicina** igitur est
 et cognitio pulcherrima et ad salutem corpo-
 rum quodissima vim exercitum habet. nunc
 liberale. Legum pica publice prauitatem q.
 utilis est. et magno ubi q. honori debetur
 et ipsa quidem amabili philosophia de qua
 tu quemadmodum abnatiuam medicinam. Quam
 quam ut honestum est aut audientibus in-
 preter. aut inuere disceptantibus. de iure
 consultum apice. **Ita** est medicorum tanta
 tes causas precio conuento operis vendunt.
 Senciora vero diuina est de quibus alacris
 et de rebus que sunt semote amotis sensi-
 bus. quas intelligentia tantum attingimus

p[ri]ncipales disciplinas fore conuenient[ur]
 om[n]ib[us] non quo unguis om[n]is n[ati]o apphen
 dende sunt ut doctis eundem aut sit aut
 habentur. Et nam et singule totum sibi
 homines vendicare possunt et utriusq[ue] est
 virtutis opus ut modestius opes ita et
 mediocriter posse pati doctrinam. Sed ut ad
 quos quisq[ue] aptissimus erit cum p[ro]p[ri]is
 sibi amplectatur quamq[ue] ita sit quide
 doctrine omnes. ut nulla quis ignorat
 p[re]teritus alijs egregie p[re]cipi valent. Et
 ingenioru[m] diuersa sunt g[en]era quedam eni
 finale intemunt minima quaq[ue] re argu
 menti et modum quo sibi p[ro]ficiunt in
 ferant. Quedam vero tantu[m] sunt adme
 mend[um] vni solida addiuidiunda. Et p[ro]p[ri]os
 quidem illi quibus ita est ingeniu[m] ad op
 ponend[um] aptiores sunt posterior[es] vero
 ad respondend[um]. Item illi ad poetam faciunt
 et omnes scientias h[uius] vero q[uod] recales et
 et alij quidem ingenio veloci lingua to
 sermone q[uod] tardiore et h[uius] ad compositi
 sermonem ordine q[uod] rethorice valere
 videntur. In istisq[ue] vero in p[ro]mpti ad
 similesq[ue] disputationes p[er]curre faciunt.
 Quib[us] aut[em] sermo velocior e[st] quos inge
 niu[m] idem lingua quide[m] sunt p[ro]mpti

de *Vustinopoli*

ingenio vero tunc. ad naturā genus va-
lent omnes. Amplius in quibusdam ma-
iōe vis multa viget. et hī ad cognitionē
historiarum valent. et comprehendenda le-
gum amplā volumina. Aliquo scire nos
oportet memorari. prout ingenii valere nō
multum. Ingenium vero sine memoria p-
pe nihil quantum quidem ad disciplinas at-
tinet. ad agibilia vero continetur q̄ mā-
dant scripturis vice memorie. actū res age-
da q̄ possit. De doctrinis autem nō vide-
mur id scire qd' non memorat' scimus. a-
non facile remissū non possumus. Et
p̄ter quibus est vis animę ab sensibilibus
et materialibus rebus abstracta. et sepius
aut vniuersalibus apprehendendis aptior. Illi
vero cōtra particularia diserte. et ne-
gociarū sunt prompti. Et hī quidem
ad prudentiā et nalem scientiā illi vero
ad mathematicas facit et adiuuam q̄
metaphisica dicitur. Prout hec autem
tū duplex sit intellectus speculatiuus et
practicius. ut quisq̄ secundū alterū potior
erit. ita conuenientia illi studia sequi de-
bet. Sunt insup' limitati. et quorundam
in uice dicunt glōbe asperit quodam inge-
niū q̄ cum ceteris imbecilla sunt ī vna

f

g

tū et altero valent gemis. Ea aut sola
 sunt illis promittenda in quibz solis plu-
 rimū posse iudicatur. Vni aristoteles q-
 dem voluit liberalibus sciencijs non minimū
 indulgendū nec ī morandū esse ad pfectiō-
 nem tualem hūm vitam negotiosam qz ve-
 spectans. Nam qui totus speculationem et
 lūrum illecebris deditus est. is est fœst-
 tū sibi qz carus. ac parum certe utilis vi-
 bi aut princeps aut perritus. Ac de hoc
 temis quidē et ingens ac vārum qz ge-
 neribus ita videtur diffinendū. Hi quibus
 est is ante omnia animadutendū. q. nō mō-
 riam illa pcepta que pūctis tūdit
 sed et pima quoqz atqum elementa ab
 optimis pceptis acceperunt. et ex
 auctoribus liberrū nō quibzlibz pssim
 ī mori sed optimis. Quia tōne et philip-
 pus rex macedonū pūmis lūis ab aristo-
 tele discere Alendam voluit. Et nec
 romam liberos suos scōle mancipantes. i
 Virgiliū pūm eciūci tūbant optimū
 vtrūqz tōne. Nam qd' teneris ī mentibz
 īsita est. alio indico māt. Nec facile
 diuelli vī ulla pōt. Ego si melioribus in-
 mias affuerint illis habuit pceptis
 et veluti duabus semp vteatur. Si vero

errores vltos imbibebant hys dupli-
ce opus ait. Omnia ut errores excutiat
ac deinde ut vera precepta condiscant.
Quamobrem Thymotheus musicus
suo tempore illustris qui obmultiplicationem
inertitute cordas et nouas modos ad
inventionem suam iussus est excutere. Ab
discipulis quidem qui nichil apud alios
profecissent etiam paciscebantur incedere.
Ab his vero qui exulis quippiam edidi-
cerunt duplicem exigebat. Indiscendo
autem solet esse plerumque impedimentum
id quod magno adiuumento esse debuerat
multa videlicet cupiditas discendi. Cum
fit ut cum omnia pitea complecti voluit
nichil tenere valant. Et enim super-
fluis abus non nutrit sed stomachum
quidem fastidius afficit. reliquum vero cor-
pus agnauat atque infirmat. Ita mul-
ta rerum copia simul ingesta memoriae
et finale nymphe elabatur et infuturum
imbecilliorum vinum eius reddit. Denique
enim multa legant discipline studium
sed pauca quotidie delegant que deo-
quere arum memoriam possit. Sic quod tri-
duo quattuor plura ve. ut auctus vis e-
rit aut oam per eius diu preceptis fuerit

nota

seorsum exponant. **N**am vero legendum id est
 sequere ut que iam didicerunt meditati
 one saluentur que vero nondum quotidie ma
 gis familiaria sibi legendis faciunt. **N**am
 autem nimis sciendi discendi q̄ cupiditati
 quicquid solet esse inordinata quedam curiosi
 tas inuestigandi. **E**t non enim desingulis aspi
 cere sicut variis uno tempore distans
 inuoluitur. et nunc illac nunc hac referuntur
 que nunc quidem unam uerbis totis ample
 ctuntur inde iterum admodicum illa reiecta aliam
 atq̄ aliam. **N**ec res non modo peritus iu
 lis est et periculis diuturna. **A**ccidit uero q̄
 sepius transiunt. **I**ta q̄ inuocari unum rei
 docet et eam omni studio persequi disciplinis
 q̄ eo ordine capere temperare quo sunt aspi
 cis auctoribus tendite. **N**am qui libros
 inordinate legunt nunc asine silientes ni
 lacum nunc media interloquuntur et q̄ esse de
 buerant posuerunt accipiunt. **H**ij haud temere
 nichil aliud legendis proficiunt. quia ut oia
 neglexisse videantur. **D**e libris autem que sunt
 eiusdem discipline ita quidem multis in
 ei conuenit ut meliores semper papius ha
 beamus. **N**ec vero par omnibus suscipiendis
 labor est sed uitaque primo tunc q̄ ingenu
 sui. **E**st enim ut sic dixerim inq̄busdam ingenu

quidem acies plumbæ in quibusdam vero
ferrea. Quibus est plumbæ siquidem et ob-
tusa est parum ad dissaplinas valent. Quibus
vero est ingem acies. acuti quidem. sed
mollis. et que facile retundi possit. Et in
studendi acibus interpellationibus indiget.
quæ nisi perno impetu penetrant quo vo-
lunt. quito deficiunt magis intendunt ma-
gis ebesant. Qui vero ferreum fortia se
ingem siquidem et acutum. hys nihil
imperium est nisi eo parum. ubi fin-
gi omne necesse est. Si vero obtusum af-
siduo in studio difficiliter omnes evi-
ant. Sed et id quoque periculum recu-
est. maiores ingem minus valere in-
moria. et qui celerit caput retinent in-
ad saluandam igitur confirmandam q̄ memoras.
maxime affinis est illa sententia. una
qua vti se dicebat. De quacumque die egit.
vident legunt. res per quæ memorare. am-
diem a se negotii rationem erigens. non
modo qui negotii sed ocy quoque volebat
dendum esse rationem. Utinam igitur et nos oia
quæ si possumus remissa curabimus. Si
minus ea saltem q̄ preceptum nos. delecta-
tenacius opletur. Et vident acies et
de omnibus studiis una cum sodalibus acibus

m

confectis. Quia enim ingenii disputatio lig
 tuam erudit. *memoria* q; confirmat. At no
 modo multa disputando discimus. sed et que
 sic discimus. melius scimus. apertius eloqui
 et firmius recordamur. Sed et alios quosq;
 docendo que scimus non parum et ipsi multa
 huius. Optimi namq; perficiendi genus est do
 cere qd didicimus. verum euenit diuinit. fere
 discuntibus. ut si quid ab ingenio bene pferret
 praeceptoris magna sese dedisciplinis consecutus
 arbitramur. et iam quidem ut docti disputet
 sententias q; suas obire tueri velint. qd
 eis plurimum officiat. *¶* Verius et eni ad
 disciplinas gradus est posse dubitare. nec
 est quicq; discuntibus tam inimici. quia ut
 nimis deperia eruditione presumant. aut
 de ingenio sibi confidant. quorum alterum s; dis
 cendi curam tollit. alterum minuit. Sic eni
 ipsi se fallunt. Ipsi quoque re minime necesse e re
 minem autem facilius est fuisse quam se ipm
 neminem dampno maiore decipimus. *¶* Sic at
 id ideo qm modum diuertitacula et amfinatus
 ac papia q; misticos lantant pperire i cor
 pte licuit. Quibus euenit ut aut delibris
 plerumq; male corrigant q; bene pfe nequint
 intelligere aut impieat scriptorum negligon
 tias re culprones multa sponge pteant non

de *Vustianaxoli*

intellectum. Verum eas opinionones studiū et p
sequinaa exauget fient autem comode omnia
si uite tempa dispensabunt. Si singulis die
bus statutas horis lris dabimus neq; nogo
vlls abstinentem quomā quotidie legamus
nam si alexander in castis lectitate pluri
solebat. Si Cezar etiam cu eratu pficiens
libros scilicet. Et Augustus nutronsi bel
lo rem tantum adhortus semp in mcastis
legere aut scilicet/quotidie q; dedomare con
sueuerunt. quid vocat verbum oao mtiemē
quod nos dū plexus alitum studiis inuoc
bile autem est vt uel ausib; immi tempa
incauam/propinqua deputemus/et tū con
pous quemadmodū. et uite. et saluū idne
habemus/ vt nichil nobis inutile depercat
veluti si merces homis et que apud arte
los ociose sunt aut studiis leuoribus dabo
aut leade iocundi tūmfigent. Bone et en
toms est en quoq; bona colligere/que solē
negligere ceteri. vt si quis sup cenam legat
et sompni quidē inter libros expectet aut
arte plibros si giat. quamq; phisica obesse
ea visu libris q; contendunt qd et verum
est. Si modo pxi modum id est. aut intena
one imma. aut sup multas saturitatem id
fiat. Sed et illud prouderit non nichil si nē

7

✓

୧

Bibliothecae nostrae: totam atq; in oculis in-
stantia hic constituantur quibus locus ac
tempora metari solent ut quasi tempus ip-
sum fluere libi q; videamus. Et si eis ipsis locis
adnichil aliud quam ad qd instituta sunt
utemur nullis ibi aut occupationi aut cogi-
tationem extrinsecam admittentes. Hec autem
que dicta sunt iuniorum cum ac studio profe-
quentur huius quibus est ingenii addisciplinas
apertus quam corpus ad bellum. Quibus vero
et ingenii viget et corpus est validum eos
oportet utriusq; curam habere et animi ipse
ita formare ut vere possit discernere et re-
velare imperare. Corpus vero et fortiter ferre
ut facile parere possit ac deniq; ita nos
totius competere ut semper parati simus ad
adferendam vim sed ad arcendam intueremur.
Aut si vim quoq; ad habere permittimus non
prope cupiditatis q; gremio sed pro impetu
gloria q; decertare. Namque vero pira-
tis aruunt imitari disciplinam institui
esse. Nam eos quidem oportet et pedes et
belli artibus habundare et posse exercitus
ducere et ipsos corpore suo cum opus fuit
depugnare. Quod ita esse debere. Alexander
der qui maximus e copulatus. ut fuit sp
ita verbis sepe significabat. Nam quoniam

de Romanis iocibus cum studiosissimus erant
inter amicos ut sit contentio incidisset. quibus
nam esset ex omnibus eleganter. illum semper
vini crumme prefererebat qui est. de Alagonense
saxpau quasi eundem debeat qui bonus est
ex fortiori etiam esse pugnatorum. Excens
est igitur ab ipa infancia corpus adimilicari
et animus adpatientia formandus. At velu
ti equos solent manu deducere in stadium. ut
perpuluerem ac sudorem ferre facile solem
laborem qd assuescant. Nam ut maribus
tenues quidem ramusculos pferre videmus.
nunciat pomum vni de se natam apinis flori
bus aduistam magnitudinem pferre. Et qd
onere et si plane quidem flecti. imine tu fingi
qd nisi sensu exerceuisset. validiores quoque ut
mos appensum euertere. Nam et homines nisi
apius primo ac deinde pomus etates pna
encie laborum et animo et corpore assuescant
si qua postea difficultas rerum imminet fini
guntur protinus. neq seere vim aduisti
valent. Qd ipm et magnos legislatores qd
vetustas celebrat. Omnis ac ligurgianc
torcas monet. Cretensium quidem enim
ac Lacedemoniorum leges laboribus erudie
bant iuuentutem. non modo adpatientia cor
poris sed adcontinentia animi quos foris

r

6

educandos p̄ccer in benationibus. ac p̄ h̄c
 turre salutare expuere. algerere. estuare q̄ m̄
 debant. ut sic erantatis. uti facile admittant
 possent. Nam delitiae quidem animos h̄m̄
 corpus q̄ dissoluit. labor vero confirmat
 et induunt. Nam q̄ non nisi indurati labo-
 ribus possunt. qui autem ita assuescent.
 et animo et corpore utentur facile quō ap-
 erit. ad p̄ciosa et difficultates subeundis.
 Quis ingenere neq̄ areribus neq̄ ex n̄is
 ullum exemplum illustrius p̄ponere tibi in-
 leo quam pentem tui. Libenter enim ut ip̄e
 vides maxime tuum ymagines tibi p̄pono
 eos q̄ crebro studeo ad memoriam tuam reuo-
 care. qm̄ et est nullis quid magnifice sc̄i
 valais. et domesticas exemplis solent h̄m̄
 nargis erantatis. Nam ut gloriosum est
 suos b̄nfaciendo vincere ita turpe iudicari
 solet ab h̄is quorum virtutem honori n̄is
 dicimus. vata moribus q̄ degenerant. Sed
 ad pentem tui redeo m̄ cū t̄m̄nere tibi
 laudes possint. ip̄e tū dese nulla ex magis
 quam laborum potentia gloriari solet. Est
 enim id q̄ vides ita ad labores ip̄ger
 et mirabilis audire. ut nec molem corporis
 ferre se vllam. aut esse nidelem gentis
 arbitari vident. Excontempti n̄is q̄ la-

haec enim mortis quoque inaspiratur contemptus
 et crescit audacia. qua ita ille intrepide quod
 difficilia agreditor. ut nichil metuere eodem
 dū sit. propter id forsitan vult ne semi mortis
 contingat. Sed tunc optima sentire michi
 videtur. Expectanda est enim semper vitus. et ad
 facta praedicta intendendus est animus. de
 vita non magnopere curandū. Quisquis mu-
 danas res extinctione debita pensabat. facili
 se cognoscat et fructus diu viuendi minores
 esse. quia ut longa vita expeti magnopere
 debeat. et casus maiores. quia ut vel brevis
 sperari possit. decet igitur et honeste impare
 viuente. et in bello fixata. faciente. cetera
 quidem equanimiter ferre. Mortem vero
 quicunque aduenit placide admittere. placet
 quod etiam cum occasio aut necessitas postulat
 illi occurrere. non enim timere id oportet. ne pri-
 dum forte viximus. sed ne. id ipsum quod vi-
 verimus. primum vixisse videam. Habere nam
 quod omnis etas ut edere magnifici aliquid
 possit. Scipio qui postea primus Africanus
 appellatus est. vix dum pubes sub patre
 pro patria aduersus penos militum. cum ha-
 in bal romanos. ad decimum fuisset puerum
 ipsum consulem belli quod ducem. affectu qui
 vulnera et ab hostibus circumventu periculo

x.

a.

eremur. Sic qz ex qua pugna veteris fu-
gere contigit. Stupio id etatis consules
ducem tuem et plebem non minus pie
quas fortit faciendo seruauit cum illati
qz pubes et imato merito laudem retulit
Emilius quoqz lepidus puer productus
in pugna eodem congressu et hostem occi-
dit. et tuem seruauit. Incaus memorias
rei statua illi praetextata. exornatus con-
sulco marpicollis posita est. ut et ceteri ex
emplo accenderentur. et augustinus tam pre-
claris rei etate. opus. suus honos habet
Sed et tu quoqz nisi tuis laudes tibi in-
vidiamus. utroqz illorum minor. ut ois ma-
tu apud e. Baricam. nup cum esses meritu
germinorum. progredi ausus es in hostes
armatus. quatu ceterorum nemo militum
offere se sustinuit. quo quidem fto. re
fas quibus magis. an hostibus admittat
un vero amicos cubari fueritis. Ita igit
apertis armis insatiendi sunt pueri. ut
et uidere magna possint. et difficilia tol-
lerare. Quid enim est illud de lacrimis
maerum pueris. non huius quide deum e
ducatiois eorum plucunt apud veteres
compendunt. Quos spūs signere nos ille
debut quibz confectum erit in concertatione

equalium pacem tantum prestare. Et in de-
 lectu aut casu interlicendum colligi. ne-
 tam se potius exanimari q. patiendi. quia
 videri fateri se vellent. Quod enim inuicem
 nam et ad aram sic vberibus accipi sole-
 bant. ut multus semper q. e corpore sanguis
 fluere pletumq. etiam spm exalarent. ne-
 no tñ aut exclamant vniq. aut vix mi-
 nimu doloris signum edidit. Ita domi for-
 mata uisus. ea demum milicie operi ge-
 bat. quibus vetusta omnis memoria plena
 est. Et iam quid audire eos. aut a duce at-
 apibus pat. eant. cū in hoste progressuri
 blanditus monentur amittibus. ut a-
 mui arma referent. aut motui i armis
 referent. qm tendere arma hosti. a-
 S'en abicere fugientes. peris morte uidi-
 cabant. Igitur illi ut partes corporis
 et curabant en et tuebantur. Nec mul-
 si se viui marmis crebris spectandos exhi-
 bebant. qui etiam mortuus fore en s. de-
 cori relatu existimarent. Prestat aut
 consuetudo vsus q. deferendi ut armis
 eque ac mēbris aut vestibus utantur. ne
 videntur ex eis corpori omnis adiectum
 nisi ita fuisset. Romane legiones longa
 assiduaq. exercitatione instructe. abierat

b.

do enim exatus dictus est / quo nam par-
to potuissent cum pedibus agmen procedere
aut plerumque catadam atrina pnu defere

Valli in sup et aus rei adcoctidianu egerit
vsum . ac sup hec vna sepe quidena aut eo a-
plius dicunt abos / onus iumento difficile

Qui ergo erunt aut aemoru / aut liru stu-
dus dandi / qn quide hec sunt libalissime ac
cui maxime qz pncipales . Propterea qz et
maxime pncipales deceant simul ac mch-
vri petabon licebit aemib asuescere debet .
Discedis qz primis lris tendendi erunt
pnu potuunt verba formare . Nam qz abm-
reū illam ac studior que sunt pncipm ac-
turi debent quedam quia libamenta gusta-
te talibus qz exccu rudimentis . Sed et res
hec vtrinq ipa facile exequi invicem qz
potuunt . Et et certis horas ad exercitiu
corporis habent . et ite certis latio lu-
do deputant . At ito modo quide pueris si
et buis decet hoc face qd . et Theodosium
pncipon facere solitu phibent . Et die
quidem aut exerceatur i armis aut de subdi-
torum negotijs vno dicendo decideret . Por-
te vero libris ad lucinam inambere . Et
de liru quide studijs sup satis qd insum
est diximus . Reliqua prosequitur . Ca ige

exordia suscipienda erunt que bonam val-
 tudinem saluent et robustiora membra co-
 dunt. In quo erit virtutisq; malis dispositio
 diligenter attendenda. Nam qui sunt ha-
 bitudine corporis molli ac humida fortiorib;
 exatq; sicandi inditandi q; erunt ceteri le-
 uius. Et quibus sanguis frigidus est infirmam
 inari eos ardente sole quiescere conuenit. Et
 etatis henda quoq; erit lita. et usq; in
 tempus pubertatis leuioribus oneribus so-
 iant. ne ul' etatis necus fanguam. a' mpe-
 diatur corporis augmentu. Post puber-
 tem vero gennuoribus laboribus edomandi
 erunt. et impuberes quidem magis ad intel-
 lectum decet erudire. **P**os vero ad mores
 item illos addisaplinam auare. hos vero mi-
 gis ad robur et validudine corporis. **D**icitur
 autem sit momentu mercedis iuuenibus
 et que cum adhibendi exemplo sit. Nam
 usqui ut auctor est. **P**luchartus cu offi-
 sener et multa corporis mole genus vir in
 ta belli gloria per pacem tui vt filiu multu
 tibus offit atq; artibus institueret. qtu
 die cu adolescentibus vluibat incampis et
 exercebatur simil' intra p'fec namq; ad vnu
 ta certamina ad veus pugnis audaciores
 doctiores q; premiut. Nam nisi esset utilis

f

hec pugna disciplina que p patem atq
 modo queritur. fustan non tenere. P. tu
 tilius consul armoru transcandu disciplina
 primus accipere milites voluisset. Quib. de
 toribus gladiatoru rebe accas in aditacione
 hanc utandi atq inferendi ictus penetrare
 incastan iussit. ut miles non solum verberis
 et audacia quibus antea solis mtebatur. Et
 etiam arte industriaq uideret. Docendi sunt
 igit iuvenes q m huc usum p tinent. ut possit
 hostem gladio quidem dextra ferire sinistra
 vero breui umbone se tegere. ensen. veru su
 stem. lancea. utrisqz manibus tractare. et
 nunc quidem se effundere. nunc vero demus sub
 elixu tegere. puctu cesumq sine difficultate
 ferire. Exercitui quoqz decet incursu saltu. sic
 ta et pugillari certamine. iaculatu quoq. lo
 gissime recto sagittare. vibante fudes. sica
 uant. equos domare. eos q nunc aduersum
 aut saltum aduersus virgere calcantibus. Ne
 item pteris habens medio cursu puerit. et
 ita morituz se parare. ut et equos et pedes
 pugnare quis q facile possit. Equutu vero
 occursus dum sese telis infestis petunt. et
 audaces facere solent. et ad pugnam docti
 tes. cu et cuspidem suam. ubi intenderint loca
 didicerint. et contin se vehementer attem in mo

De . Iupiaupoli .

Umbus p[ro]ferre Armaeu veu sp[eci]es 5
admod[um] et vestimetor[um] quotidie variat
v[est]is. Nam aut[em] mutato[m] ita sectar[um] o
portebit[ur] ut expiamur singula melio[ra]
veu semp[er] teneamus. Simili[ter] aut[em] expi
gnandi consuetudines variari solent.
Nam olim quide[m] t[ri]bus Persarum
herum curribus duces depugnare co
nspuerunt. Postea veu apud romanos
maxime pauli equites et cerce no[n] inli
vis aut[em] exercitus pene tota in pedibus
erat. n[un]c nemo curribus omnes fere i
equis bellantur. Quos autem mosu[m] est
si modo prestat seruire conuenit et per
campestres excitacionis assidue i[n] me
ditari ac deniq[ue] oportet ad singula cer
taminu[m] genera p[er] excitatos venire.
Nam alioz multitudinaria pugna a
gendum e[st]. aliter cu[m] tota decernit[ur] acie
alioz q[ui] concutit manipuli. alioz cu[m]
duello confligitur. Nam plari q[ui] ma
rie fortissime visi sunt dimicare. qui
cu[m] essent ad singulare certamen p[ro]uoc
ti animo viribus q[ue] torpuerunt. Quia
quar[um] discipline hoc genus q[uo]d potium
querat. Longe impar[is] est ei q[uo]d in bel
lorum tumultus p[ro]udigentia v[er]o om[ni]
exp[er]ientiam

6.

pueris q̄ terribiles discatur. Itaq; more
 bat flaccus augustam anude parump̄
 pati robustus atq; milita puer discere
 bat. condiscat et parthos feroces. veret
 equos metuendus hasta vitam q; sub
 uo et cupidis agat m̄rebus. Sic enim
 ad illa maiora puenietu q; refuturos
 bellora duces et usu et p̄ne consequi
 oportet ut quibus artibus ducendus
 sit exercitus. quib; locus castra statuenda
 quo ordine locande acies. qua quis rone
 puenire hostiu consilia possit. ac mox
 belli insidias illis ponere. et ab his po
 sitas cauere. hostilis exercitus milites
 distrahere. suos autem metu benivolentia
 q; continere. ne militum unq; re
 mittere discipulas. ut enim victus mili
 tum ducibus laudem parere solet. ita
 et illorum p̄tin culpe plerumq; ascribi
 ducis. Non eq; vero ex beneficiis gl
 ria atq; exoptatis ignominia nascitur.
 Hic omnia debes queriq; tuis hnt prede
 liberata exequi. n̄ ut ipse noua mat s̄
 ita tumultuari neq; enim stare militu
 animu p̄t cum ducis consiliu labat. On
 lites vero p̄os oportet naturu quidem
 fortes existere bellandiq; artibus q; m̄.

7

structos animi multū hīc armōū qđ
 satis sit. Alimentorū vero non nisi qđ
 necessitati suppetant. Que igit̃ sit diuisiō
 militis partes quod equitib. qđ be ped-
 itis sit officiū vsus atq; equiticia docēbit
 que profecto exire ipā late refert quam
 melius cognoscere liceat quam aut voce
 precepti aut nullis tradi litteris possint.
 Tam et si extant de re militari libri ama-
 gnū vris editi qui ne utiq; tibi erunt ne-
 gligendi. Sed et machinari quoq; vim vsū
 qđ nosse ducem oportet. Cui rei solertiss-
 esse tuū p̃uentem vides. quō nescio an
 quisq; studio maiore quesierit. an eius ge-
 neris plūm forte p̃uenit. Postremo et
 hīs rebus non aliena notandi qđ p̃cia rō-
 lescentibus adhibenda est. Iniqua et ang-
 tus. Cui nepotes suos nam filios quidē
 nullos suscepit ita eruditur studuit. ut et ip-
 sūm qđ ipse doceret. Nam et amagis
 p̃cualis liberare homines solet. et ad nauales
 pugnas transmissiones qđ fluminū auda-
 ciores tradit. Et in hoc toto qđ gr̃e etiam
 que admilitaria p̃tinent exercitia habes
 quos imitare germanos tuos maiores.
 Iohannē et Iacobū magnāmos viros
 et maximis late cognitos. omniq; p̃cientia

et in odore insignes quos te decet ut
 semp facis omni fide ac pietate colere. et
 illos ita pube imitari ut nymphis. et ex
 templo virtutis et presidio adactus esse in
 laus optime quidem enim genus humanum soci
 etas constabit si sancta cum sanguinis et
 erga superiores quid reuerentia ad inferiores
 vero humanitas. cum paribus aut modica
 familiaris quod seruabitur. Deum quoniam in opere
 non semper uisari possumus sed oportet in
 terdum lacrimanti aliquis indulgere. hinc
 ipsi generi modum tenet quod nunc prescribam
 Primum ita quod preceptum est id quod potissimum
 ut nequis turpis ludus aut noxiis susci
 piatur. ne nisi quantum aut acuat industria
 huius aut corporis vires exerceant. Nam quod
 Scipio et Iulius et incedit augur. Scand
 la qui fuit Iulii gener solia sunt dum animi
 remissionem vacarent in litoribus maris a
 aliis fluminibus calculos conchulas quod let
 titare fiebat nihil prorsus necessitate quod
 daretur. Nam non nisi functi magnis labo
 ribus. Aut cum essent etate iam prouectam
 noluerat ipse remeant. Sed laudabilior in
 genere forsitan idem. Scenola qui quoniam
 Iulia dum liquisse quod salis foronibus ne
 gotijs et inprocedendi cubus uinis labore
 tis

fatigatus ad hoc potissimum oam recreationem
vium tam confirmandorum q̄ latere esse co
ferebat. Est eiusd' gnis venationis. autu
m
m
p̄n. p̄sationis q̄ cum. que et delectatione
plurima efficiant aum et vni membrum
motu labore q̄ confirmant. Leuiter auste
rum studio fallente laborem. De inquit
Quiaus & Nam hec nisi tanta volupte
condemnat. quis est qui sponte subire on
laborem vellet. aut perficere vlla in posset.
Quamvis hoc ipm liguri legibus studiu
aut non oam adolescentiu. Aut si hec spe
siam grauola videbunt. quam ut destu
dio seipsos leuare possint. licebit aut p̄ueto
questare. aut leuiter adsequantur. aut dom
bulare suauit. licebit iocis mitem ac sa
libus vt modestis. Qui latet domomoru
potum mos erit. Quam autem ferat ca
tes p̄sitationem inquit liguri seipam est.
Sed nec erit quidem indecens amari fidi
q̄ laxare omnium qua de re superius est ha
bita nobis mentio. Nam et p̄ueto
mos hic erit et fuit quondam p̄sitas hero
is celebre. et Adulterium hominis induat
apugna redeuntis. n̄hac re solitum acqu
escere non quide. amatorias canones.
sed virorum forau laudes modulantes. Ita

m

n

ergo potum poterimus aut ipsi facere si alii
 facientibus audire et eos modos amplecti
 qui convenientiores nobis temporibus videbuntur.
 Nam Siculi quidam modi ad remissionem animi
 magis faciunt et quies. Gallia vero con-
 excitationem et motus itali autem inter hos
 medium tenent. Et item que pulsi aut can-
 tu fit melodia decentior est. Que vero spi-
 ritus ore minus videatur ingenius coniunctus.
 Sed adsonos saltare et muliebres ducere
 choreas indigne viri voluptates videri pos-
 sunt tam et si sit minus rebus fructus aliis
 quoniam et corpus exercet et multarum membrorum
 deteriorationem adiuvat. si non lasciuia os iuue-
 nes reddent eorumque mores bonos minus
 vacante corrumpunt. Non ita tabule lu-
 dus quoniam pugne spiritum prefert hostilis quoniam certamini
 minus. Quam palamides tyranno bello. ut
 vetustissimum auctores tradunt adiuvent. ut
 vel hoc negotio milites occupatos teneret.
 Quosumque auerteret a seditionibus excitum.
 Alie vero ludus aut cupiditatem habet minus
 liberalem aut indecentem viri molliorem. Nam
 qui lucri causa id agunt maioris questus
 negotia comacius agunt. Qui vero volup-
 tate veniuntur candidius sunt. quod aliud non
 possunt minus in quo honestius delectentur.

Quibus igitur ludis delectari convenit qui ar-
 tis aliquod aut certe plurimum casus vero quod
 minimi habent nisi forsitan ea non putent
 arte vacare. de quibus rebus sit brevis lit-
 teris traditur aut manifeste motus aucto-
 ris non putet indecorum facere de quo hys
 decorum si forte existimasset. Nam clau-
 dius Cesar de alio ludo librum edidit. Quo
 studio delectari solent qui sunt in hoc vni-
 versales ut omnes substantias negligunt
 certe ut vniuersum vite tempus amittant.
 His autem quibus liberum studia voluptati
 sunt varietas lectionis solacium affert na-
 raque lectio veteris fastidium tollit. Inter-
 dum tamen etiam opus est praesens ut vi-
 detur nihil agere omnino quod ab opere vacare ut
 sufficere donum operi laborque possimus. Na-
 qui semper incertissimus est nervus nisi ex-
 mittere aliqui cuncti solent. Tamen et si nul-
 lum tempus laboriosius sapienti quare quod in-
 nihil agit si modo se modum agere. Quod
 autem accepimus nihil in hoc tempore distre-
 buere solidos ut per diem ac noctem tantum
 sompno praeteriret tantum refectioibus ac vaca-
 tionem reliqui libalibus studiis darent. Quo-
 rum ego nec dampnare rationem satis audeo
 neque probare penitus possum. Id autem

9

x

6

et affirmare possum. et audeo eo minus
 tibi nobis etatis. atq; hoc nos diutius viue
 quo plus tuis bonis studiis mancipamus.
 Illud vero decoreis tui nunc possumus atti
 gamus. ut sit decens. neq; nimis expugnat
 nec propeus neglectus. Sed cum res loco tui
 q; tu maxime persone conveniant. neq; sedere
 inlitterentoria scola coronatum aut si boue
 ta veste conuene aut moerentissima armis
 fluxa toga mamillae ut prodece. ne uisum
 tuis filium eaq; cum plebeo vili sordidum q; v
 ti tumen aut teuta diuinde se prebere spec
 tandum. **C**rimina autem tuias venustatis
 q; tuias muliebrem anim designat. et mille
 vari etatis argumenta. Indulgentia
 sunt tunc adolescentibus quodam. neq; omnia
 eorum pota seueram sunt ammaduersione pu
 merenda. Nisi enim ex parte aliqua uulen
 tutem expleuerint etatis. illius uiam confe
 rent in senectutem.

Nec ego ad te ubertime scripsi. ut sum
 in nimis pollicatus non tam. q; moue
 facerem quid fieri ate oporteret. q;
 ut te ipm ostenderem tibi. Quis si natura
 sequeris ducem nichil minatore opus fore
 bes ad summa uiam obtinenda. nisi em
 ate ipso deficias. pdaum de te omnia pollicari

de *Vustanopoli*.

indoles tam videtur. Laudes vero si quas
tribuere tibi sum visus ita ante velim acci-
pias. ut magis illas calat ad benefaciend
existimes quam benefactorum premium esse.
Donita igitur sumis viribus te convenit. ut cu
te preces virum qui hinc tam gloriosis adole
scientie tue permordens digne respondeat.
ne aut tu hinc muneribus male usus
aut illa ipse tam egregia indoles mentata
videntur. ne te ego si quid non causa tam
gratis aut falsius de te vides aut minus p
dicator exerceam. Si probe itaque gesseris.
habebis quidem ab omnibus primum laudem.
Donec vero etiam literis si qua nobis eius
modi facilius erit posteritati commendare.
Si minime unus es qui audeam plane
dicere id quod patrum fidei nihil tibi nisi te
ipsum videri defuisse. *petri pauli de Ju-
stinopoli explet feliciter. Sequitur
liber. Alphonso Eugenio Burgensi*

Dulcissime occidentis pro-
vinciam optime vir fer-
dinande. Cum nup me
hegm legatio transset
at ibi morar aliquantula
tardare si meum negoti-
um qualitas coegisset

a.

ut tempus facere solet. quondam michi me-
 diaem noticiam quibus iam mox pepererit
 et studiosi aliqui illius provincie viri mei
 familiariter versabantur. At postquam rex illi
 Bononie ego Salamantie didicissem. illi p-
 ceptores suos qui iuris prudentiam dandi-
 erunt. quos aliquos non corpore. sed ex lib-
 rum tuis nouerim. i memoriam adducunt.
 Ego ne excomui collatione virtutis exirem
 quosdam eminentibus nostris laudabam.
 qui iuridicam facultatem magno studio q-
 luerunt. non quod nris. ytalicas inscripturis
 coepimus. cum profecto equa proportio
 non est. sed quod inscolasticis actibus ac modis
 temptationibus causis. viri valentes sepea-
 puit nos reperi sunt. qui si continuas opus
 studio dedissent. aliquos forsitan boni sint
 ceteri scripsissent. Sed hic iam nos apud
 nos ab ipa antiquitate preualuit. ut hanc
 ytalica cu sapere incipit calami sumunt.
 sic nra iniquam calami evant. quo fit ut
 et isti liberos inaretate orbem torquant.
 et nri vero alienos liberos itentent. lectum
 satis quod se credant fecisse si elevato inge-
 mo alienas aduersiones distant. Tu
 aut de his mutuo sepiissime loquens. et per-
 ciosas horas huiusmodi sermone. datur

paremus. Ex illis quidam qui eloquere
grece docuit, quendam Leonhardum Al
bertinu melodiaca excollebat. grece lingue
pariter et latine doctissimu asserens. Quod
tanto michi gaudius fuit, quito ardens ipse
nostris grecor flamma fluit. Apertius
enim ecclesia, et atque antiquor consili
orum om perne grecorum quicquid carimus
et actus fontes penitus aruerunt. Meo
ergo quidq ex illa antiqua sapientie apote
ca denovo hauritur, perimma antiquitate
haurientem non modicum ut ita dixerim i
portare videtur. Et cum me libent her au
dite cerneret, non nulla quicquid ex quo per
cum milatini conuersa apud se habere dicit
et acumin colloquio festine abiens, e domo
conferam, adducit illas famossimas orones
quas. Esthes in Thesifontem, et Demosce
nes in Esthem, per Thesifonte apud Albe
nas temporibus. Philippi orationibus con
sarpserunt. Quas ne dum. Iohannis most
sed et Cicero ipse emendat, qui tu deoptis
modo dicendi differeret. Pius se transulit
se no modicum gloria i prefatum aucta sua
illorum inatiam competentem declamacione
demonstrans, tuus translaao si Leonhardo
innotuit, michi notum no est, sed apud nos

non habetur et enim se illas mlatinu tu
 ducisse fatentem lego sed ipsam tunc uocem
 no legi. Addebat etiam libellum quendam
 Basilij quem egregio mlatinu pro. Voluio
 annos suo idem Leonhardus conuicent. que
 cum legisset illius seculi eloquiū. inquit
 illi elegantissimi ornatores ceciderunt. cū qui
 dam admiratione conspexi. ac moderne trans
 lationis similitudo. Leonhardum cum igno
 rantium michi reddiderunt. tanta enim casum
 uerborū copiose ac polite cuncta latine expli
 cant ut nō infandus eius sermone. longius
 tamen quendam nouellum dixerim. tunc
 Cum uero quadecim fere post elapsis. illa
 eandem urbem perire cum iusto p̄mace re
 uenimus que hispania patens studiorum ē
 q̄i subeunt orium. cū uero m̄erou scolaribus
 loquebamur. cū quibus ego uolenter delectar
 Quis m̄huc tamodi exercitio m̄huc ipi uide
 puerit. cū adolescentia maiore expe q̄supp
 et parum dulce sit studiorū adolescentie re
 cordari. tu uero et si infinita negotiorū m̄l
 tudine ultimū humanū modū occupatus existis
 ut nō facile credi possit unus hominis hūm
 ros tantū sup̄portare mōlem ualere. nō mag
 tamen. ex ipa stagnationis silū deuote te sub
 t̄hens. quā n̄p̄e p̄mima m̄f̄p̄icau tui

Ea liberum non fuisset. et quā adqueſcenda pœ-
 tiam quietis attingens plerumq; his colloca-
 tibus inter ea. et huius huius pœtioribus
 noctibus sic adqueſcenda huius aliqui sermo
 nem pœfunderemus. ut noctis inmediate ab-
 vicem nos sepe discedere cogisset. Cumq; dœ-
 ueris pœtioribus opusculis ut tu facere soles lo-
 queremur. illi multa denovo edicta tam multo
 q; uite. quam i aliis artibus et pœtioribus opem
 memorabant. ut non solum antiqua ingenua.
 sed etiam moderna subtilitatem inueniret. Que
 vtriusq; tantar utilitatem q̄ntum auctoris am-
 bituatem dea pœtioribus amplexum adiecerit. Iste
 ceti nō cū una noctium demoralibus se sermo
 ingessisset. ingenuis adolescentis nepos tuus no-
 nam quidam ethicorum translationem i medium
 produxit. quam leonhardum nouit scripsisse
 tundeſcit. Cur cū pœtioribus legiſſem et volu-
 mis aliquos paſſus sic pœtioribus. et sup-
 pœtioribus pœtioribus. ardorem ſtuli cognoui. et
 hominis eloquium laudau. Effectum vero quē
 ſe conſecutū putauit abhorru. moleſte q;
 tūl intam egregiū opus inuicibus fere tam
 pœtioribus ſuballegationibus diuſis tranſmiſſum ſic
 ſollicitas habens inuicibus. ne enim ſic huius tu-
 dere docet. ut veterem ſimilitudinem cunctamur. Er-
 bunde enim gratulandū eſt. ſi antiquis laboribus

Latine expressissimis demonstrant. ut illos
argumento ceteri cognoscant. Qui autem prius
pocius nobis eligendi sunt quam quos ille
improbo promittit precipuos reputando erro-
res. et tamquam famosiore preceps condeprando
non sentio. Quos si nedum attemptaverim. quoniam
vino data operi et sapientie conscriptis doctus
esse monstravimus perfecte utpote non possum
consequemur. Quod liquido fiet si comitibus tra-
mittem intuentes veritati propinquiorum testimo-
nia dederimus. Non enim ergo qui se calamo
offert pocius quam scripturae sequentes. quod
qua re bene impugnauerit videmus. **cap p?**

g

Hic omnia siquidem ne adpropinquum
culam fugiatur. ipse ut ita dixerim mul-
tationes quantum primum sermone tan-
gunt observande sunt. Ideo ammaducens puto
quod nullam ingreca lingua contentione assumi
viximus enim insipientie esset de grece ser-
monibus disputare. qui grece lins non di-
dicert. Non ergo an ingreco sic scriptum est
sed an sic scribi potuit. ut tamulator noster educt
illis mltas ubi dux reprehensus est. inquit
Ratio enim omni manu communis est. sic dicit
videmus exprema. An ergo latina lingua
tollet prope q scripta est. ut rebus ipsis antece-
det. non ergo greco consonet. disamemus. iure

h.

om̄ iō equo marte disceptaremus Cum nō
his ignorantibus quicquid libuerit grece ligi
ne eruditus sit grecam codicem habere intepi
de asserere potest. Antiquū enim pūbiū est
seren inperperia. Quicquid malis patim que
quod libet libere posse infringere. tuis obm
ationis vniū iūto est. Cum alteri antiquas
temporis alteri regumis remota testes proba
tiom subducit non aliter nobis ex aliena et ig
nota lingua adimanda. que quisq; nolet vo
nam auctoritate alienam producat. quod Leonhar
dum credendum non e. sed profecto uideret si
uellet. Cum igitur aristoteles ipse non ueniam
auctoritate. sed auctoritate nōne confectus
est. quicquid rationi consonat. hec Aristote
les dixisse putandus est. et grece in hanc
et scriptum fuisse. quicquid rationis uerbis uo
lūis nū sapienter depromit rem. ergo ipse

7

Primo interpretem cap. agendum
antiquū insequat. quem or. scilicet
dixit predicator. fuisse dicit quia
turbatam et intransformatam ut ait. et quasi
barbarica; fecerit translationem in aristote
les eloquentie non parum studiosus erit
hic uero q. predicator fuit attendendum nō
est. Cum in his que inane regunt. nō qd
sed quid dicat attendendum. p. uolūto in

de hoc merito dubitari posset. Cum ideo ille
temporibus Innocentius in cepit. et prope illa
tempora praetere nostrae scriptae sint in quibus
nonnullis textus ethicorum infercos legimus.
nec sit similis variorum in ipso ordinis et
sic repente translationem conscriptam et tam
celeriter adhas partes ipsam perductam
sic inulgata sub ipsa ratione allegare.
Quod si sit est non contendo quoniam nonnulla se
in reperiunt. que uero similia non ferunt. Et
eum tamen illam fuisse nonnulli sunt qui
feruerunt. quod et minoribus nostris auduit
et salus ipse nos hoc compellit suspicari.
Quisquis tam ille fuerit ob scuritate argu
endus non est. cum monibus fere scientis ter
tium conitantes breuitati studuerunt. Non
sicut alia principem alia omnem docet
et aliter iudicem. aliter adiutorium agitur.
loquuntur sic textum ac glossarum non debet filis
esse locutus. nam breuitas textus nos docet.
glossule vero quid textus senserit aperire fa
lent. quod cum inlibalibus artibus. quia in
naturalibus scientiis ac uerum doctrinis se
pe reperiuntur est. ut his sepe solis uerbis ple
rumque contenti sunt. Quibus conceptus sensus
inclusi uer ualunt. Quod quod plerique in doctrina
textum amice breuitatis admodum dixerunt.

Non ergo translatio inuicem est qui
recte intellectus breuibus vniuersa conclusit. **V**
culdubio enim in primis arum quod transla
tio hec defendere se videatur et violentia legem
tis vultit uoculsiare sed cum studiosus ingeo
vel glosarum auxilio. qd concipere videret
cogitur si eius dulce fulget eloqui. **U** eius
maiestate mirari cogamur. Et ne dum ubi ali
quod sic nec syllabam deficere arbitremur que
omissa videbantur emendata sic qd qd innotet

Et iam quod greci vocabula **capitulum III**
introducitur omiserit que inueniuntur
ao doctis vris videri debet. cu ne dum
monibus fere sciens et artibus. sed incommu
at forensi usu loquendi non paruas vris vram
Quod nonnulla inueniuntur qd vsum descendunt
ut nec solum non greci sed nec latina putent.

Primo iam tam doctissimi quam indocti liquet
contracta subuulgari videri comphendi tes
dantur lege Cyrenem in Academia vel
desimibus bonorum aut in paratam alii sic no
paruas in locis ubi multi disserunt. lege vst
doctum methimologus. reuolue volumine id qd
katholicon vocamus. **A**lii alios non paruas
ne qd comprehendendi ingenij vris qui ad fines du
fos tunc erunt. et ceperes non dicam omnia
sed magna ex parte latina vocabula agere

descendisse indico. Quodam vero errore gra-
manisse. nisi quod adlatomis declinationes
deducimus. aut rei et si probationem necessa-
riam non patem. potissimum tam argumentum e-
Quod tunc diuisiones latine. uel scilicet. quæ sunt
tū ad fontem graecum. unde erueunt uerba re-
ducimus. nunc latina origine sunt Grammatica.
et logica. rethorica. philosophia. ac theologia. Qu-
bus iam omnia ora iustior utuntur. ut me-
her peritus graeca faciat et sunt. sed inueni-
iam usum commisi. Quod si leges civiles non
in hoc obmutare vis. quod imperio uti et fa-
cultates humore subiacent. multa. fertis gra-
mistic uerba amplexes. ut in tabulis Codicis
libris. per uerba et in graeco obsequio labore
per quærens inueniet. Sicut autem omnis
pene scientiarum et artium disciplinæ. quæ
nonnulla tū quibus enutritur faciant. Quod
in quodam solatium et sine memoria. origis
inter viros latinos retinuit. uocabula
et uel mobiles regines. quæ tū nunc longum
habent peram aliquas ducit. et nullum
sola moralis philosophia omni hoc ex libris. sicut
per se uerba deperire agitur. ut enim la-
tine lingue peruenit. accusamus. quæ graecas
dictiones. uel etiam denotationibus peruenit
quodam alluionis non peruenit ad se con-

tinue trahit. immo hec est eius precepta
 pre eminentia. hec interminabilis latitudo
 qd' qd' ab hostibus capti alienis voces et no-
 mina exquodam uere gentium ad proprium domi-
 nium adducit. inops namq' esset et proxi-
 egem si certis finibus clauderetur. Sed ingens
 et pene infinita est potentia eius. Et non
 agrestis sed abarbaris et immis mundi ma-
 onibus quicq' ei libet licet accipere. Ma-
 ptius quam latine diuinus latineque aquas
 nomen assumpsit. qui italica uisceribus anti-
 quis regnabant duntaxat uerba sumpsisse
 tu manifeste contrarium cernimus exopto-
 et gallicorum ac germanorum aliarq' gentium
 uocabulo multa militum uerbis agnos-
 centes. que ex pene nec necessariu. nec expe-
 diens puto. ut tunc cernenti perspicere pater-
 at. Expectus sum ego nonnulla uerbula q'
 adoleptens legisti pro obscuris habebam.
 post apert gallicos i uolgaribus reperisse. Quod
 ego inconueniens est si aliqui uerba tenuis-
 lator ne subgiro sono dimisit. prefecim ut
 mlos ubi proprietas librum cor. sub fili-
 breuitate induci potuit. non. Nonne melius
 fuit illa ut uacarent dimittit. ut subnris re-
 gulis declinata inter latina haberemus sig-
 nificatione eorum pdescriptions et sequitur plene

percepta quas equidantibus totis scripturae feriem perturbare. profecto enim si non reperis dimissa nisi illa ferre que per equa syllabarum breuitate equas significationes vires habere non poterant. quod studiose inquirant patebit. Sed illa nos sola que ut manifestum Lambardus expressit expetimus. ut illi argumentum cetera que per silentio dimittamus. coniectemur **capitulum III**
 Nulla magis inquisitio que circa iocose ferre homines uocat. quia prius ludum dixerit et ueritate eutropia non mouit. habundantia uero hominibus deperit et agnosciam ut in iocis perno uidebant de inferis. et cum miramur inuadet. quia cum habundarent latini. ex ignorantia premissa putauit. Nam prius ut ait ueritatem. festiuitatem comitatem aut uoluntatem dicere debuisset. pro hominibus a saueritatem. Hinc autem tam acerbe inceptum patentes. ut patet respondendum est. ut non offendere. sed defendere propositum nostrum fuerit. Hoc ergo sufficiat dicere. si uerba hec ex industria ac sapienter eutropia se transpositione nam monstrabimus. ne ex hoc in rebus esset. non ferre homines sed aureum uirum dicamus. Nec enim si ipsa

p

19

15

uerba sine fieno lacrima sunt / cū ex
 propereitate uerborū eū ad ipas res pu
 latim accersat. Quod ut apertius uide
 as q̄ vspanica lingua in hoc cum opor
 tuerit testimonium dabo. Sciam p̄p̄re
 qui curam sequens per montes alienos
 discurrat. et risum erant. ac alijs sola
 tum sibi ualiditatem procurat. Eū tñ
 sunt quos nos alia uia dicimus. Hinc
 et nichol cū saliente dauis totam artem
 domini inceptum nudatus est inquit q̄
 unus defaure nudatur. Homolochus
 uero est solam p̄cutor et amodis utatis
 discedens. Et ridicula uoluerunt p̄cutor
 est enim in p̄cutoris trufator. ita om̄
 tit facies dicere. etiam si ad uisum p̄cutor
 declinet dum tam habundant exatentur
 ridicula. Ex his autem ut credo illud qd
 sequit. uides. ut nec faura homolochus.
 nec homolochus faura dicatur. ffines em̄
 diuersi diuersos habitus reddunt. Vnde
 ergo nonnullas mediocri fortune vias et
 aliquos altioris qui visu vltim modum
 vltimis letantur. Eas ergo si laudande ac
 dis faurens dices q̄ p̄cutoris dissimul est. no
 enim cu ualente tenem. Ceteris etiam cu
 decoratore differere inter. etiam aliquam

dicula dicere oratores docet. ut audito-
 res infententiam suam trahat. ¶ Vt unquam
 ergo orator. si orator vltim modum rudi-
 cula dicit. Homolochus. vel si in medium
 obseruat eutropius est. proculdubio
 non quia non ad finem ridendi. sed p-
 suadendi et audiendi infimum suum fa-
 ucendi vocatur. diuisus enim finis de-
 uersus spem auditibus tribuit. Actus em-
 ut plerique maior. mirum dixerit spem
 sumit asine. Videbis ergo qualis mutus
 verbi. duo clauduntur errores. cum ut homo-
 lochus faura sit. nec faurum homolochus.
 duplici enim errore tenamur opari. si ho-
 molochum i faurum tendamus. vno quia
 faurum aliterdum est. et no solam fau lu-
 ter causa vocis insistit. homolochum dicit-
 mus. cu longe distet ab illo. altero quod
 sup habundantia trahunt. et vocis sola
 q. b. vltim condecentia deditam. qui homo-
 lochus dicit faurum. et sic aliterdum voca-
 bim. Cum plerique nobiliu et infuare fac-
 tione vura. ad hoc viciu incedu dedinet.
 qui tamen aliterdum nulla oratione inpi-
 Nec hinc is esse pias quod turpilis et
 inhonestas faciat. subaurilium ubi
 sepe improbanus. q. illud methaphice

ex

arm

et ad detestandum vitium dicta solet fieri
 cu demerendia indiscrepū hūmōm cū
 1. do flagrantia asini dicimus. longe tamen ab
 asino distat. Sic inhoneste et excessuē id
 cantes corripuēdo plerūq; facinus v
 canis. ut vehementius gerubescant. et au
 bis facinus abstineant. sed auilicate eorū
 x. longissime differunt. Eucypoli autem qui
 ingemēter inurbānos. festiuos. iocūdos
 q; adducant. uerba ipa proclamant. Cum
 iocūditas quādam demonstrat. festiuitas
 i. Inlamente vero uolū et uerū celebratōem. que ut
 ubi sonat in festis et celebratōis diebus
 exhiberi solet. que quocūq; gīnāitate nō
 torre distat. Urbanitas uero humilita
 tem illarū que tam uerbis quā corpore i h
 noris pūentione exhiberi significare solet.
 Urbanos enim dicim illos qui genu flectit
 caput submittit conseruiat. et pcedere. u
 cāsantes etiam int equales primas sessiones
 2. si reficiant. Nos aut nos ciuiles uocamus
 uel hoc uerbum dimittit mavis. quia i iure
 auili alr sumitur. et uolgaris loqui deside
 rus. cothecos dicimus. et urbanitatem ciu
 alitatem quādam seu castellanū uerbo loqm
 di cothecosum uocamus. que quātam distat
 a iocū. tu ipē amaduētis. Cōmū uero gen

riosus iocatur est. sed multis duntaxat
 cum aut iocosa nolum verbis. sed gestu et
 incessu sepe excedit. et corpore et nunc
 nunc illo tris plerumque exatatur. Et autem
 volum omnia. que ad iocum pertinent optem
 dat respectu i comitatem. Veri potest. Non
 ge ergo melius lambardus fecisset si faceret
 auct. et Thomas scripsit genasium dixisset
 cum hec rem comprehendat ut uerba. tu tu
 si uis mateano uti densum uerbis. Disce
 te autem ut arbitri noster translatore has
 nris contentiones insinuat eutropium di
 miteret. Utin hoc quam alia forte motus
 intione. quia eutropia habitus eleganti
 signifiant. et eutropius exhibitu et eleganc
 prudent iocatur. In uero quos nos diuini
 denominatione latine uerba. inclinatio qn
 dam sed habitum non demonstrant. Qui uo
 deitibus irreprehensibili loqui uult. omnia
 hec adiacere debet. Hoc uero et si uisatius
 nomen sit ad exprimenda iocosa. ludi tamen a
 tribulum non indeo remotissimum est. ut iudi
 tu pati exilium debeat. quia ludus genus e
 iocis uero species. Et licet uerbis iocemur
 manibus tamen et gestu ludimus. et risus
 tunc patu ut diuini prouocatur. Quas bre
 hys sepe promiscue uenit. iocum proliis

t

et ludum per loco experientes. quia alter
 natione Seneca usus cum dixisset. Minus
 tibi mcedi feris iocis. Post pauca ad
 dicit. et cum ab aliis ludatur. tu sanati aliquo
 honestoq; tunc conuersis. et cetero ipse me officio
 deo sic ait. facialis igitur distinctio ingenui
 ac illiberalis ioci alter est si tempe sit. aut
 si remisso animo homine dignus. alter ne li
 ber quidem si rerum turpitudinem et liber adhi
 betur obscenitas ludendi etiam est quidem mo
 dus reuerentis. ut ne nimis omnia profunda
 mus. elapsi q; voluptate malique turpitudi
 nem delabamur. quo patet illum deo et lu
 do communiti quasi de quibusdam finibus. hanc
 ditatem primum uisum tenentibus putasse. No
 ergo putat nisi prout tristitiam hanc ludi
 tanquam guali omni vocabulo usam. sed sic
 iocum recte fecisse ducere potuisset. Ludi ubi
 vii maluit. cum ludus iocum includat. nec
 saltem iocis prologo. et ludus pro loco pl
Eo minus *cap. p.* cumq; sumatur
 quod innocens genuina que videtur
 tangimus. aut enim accedimus. aliter
 q; solemnium iocum approbatus uerbis obsequi
 se. et boni profecto. delectationem proliq
 tristitia prodebre. malicia prologo pro
 libet. per non tarduiss. et nedum turpitudinis

ac puerilitatis sed quā armis arguit a
 tantarū maiorem quibus uerbis ignorant
 ut credit uimatis deuenire. **P**rimo uero quod
 respondendū est nisi primo operiamus radi-
 cem. et an in distatissimibz moralium doctrina-
 rum. Cicero ac Seneca alij ne exstent qđ
 conceptus lateus in animo tanta cum fiducia
 sint sequendi discutiamus. **N**on enī quod
 ipi senserint sed quod sapienter mandauerit
 ponderandum est. cum nō exhibitis in-
 ternis animae. sed ex externis actibus
 et scriptis doctrine mores qđ antiqui quos
 non nouimus contemplentur. **D**irigendo aut
 ut ab omnibus confessum est. sicut inter gre-
 cos demosthenes sic apud latinos meloquē-
 tia Cicero precipui primatum tenuit. ut nō
 in primam diem quisquā reperire sit qui illi
 huiusmodi superare. sed nec equare oratorum iudi-
 cio uideretur. satis qđ habunde generaliter
 qui illius eloquentiae in ordine sua aliquan-
 tum ualeat imitari. **A**d id qđ antiqui in-
 oleuit primum. Cicero non Demosthenem p-
 ripuisse ne unus maneret Demosthenem Ci-
 ceronem ne primus haberetur orator. **I**nsistenti
 fieri autem primum distinctione ac doctrinā
 rum moralium subtili inquisitione. hanc illi p-
 eminentia concessam non legimus tū hoc illi

x

L

multas in locis polite facere sed minus ple-
 ne tradidisse cernimus. Omittimus omni-
 tudinam questionum ac libellum de simi-
 bonay. cetera quae eius opuscula in quibus
 singularem questionum aliquas luculentissimis
 talis tractare disposuit. quae imperfectionis re-
 quenda non sunt. cum plenas traditiones no-
 premisserunt. sed in ipis officiorum libris in qui-
 bus plenus quae alibi moralem philosophiam
 se traditur putant nec tunc. **¶** Porro in
 libros illos appellat. et quicquid pariter
 defuit. sese spondit supplere. quod illis de-
 factis. quod de deumantes auctoritate doctrinae
 repetuntur absque testimonio productione. stu-
 dioso lectori patebit. et ut ceteris taciturnitas
 intellectuales virtutes tangere uellet. Quis
 subuenit inquisitione subiect. ut nec sapientia
 scientia uel intellectu. nec prudentia ad
 arte. nec singulis eorum ab invicem discernere
 ac segregare per eius doctrinas sciamus. quod
 si plenus tradiderat Aristoteles. Ethicorum
 in exploratum habemus. Quis etiam cum
 primis antea librorum congruentia a
 virtute et incontinentia amantia iniqua
 diffuserit. quod totam fere moralem doctrinam
 confundit. perculentibus in iniquis quod
 hominum mores componit. et habitus duorum

ceant. Hoc quia subtilis diffinitio continet
et perseverantiae, incontinentiae et mollitiae
ac virtutis et malitiae est. quia qui plene
hauerit, et theoretica inpenitiae semina
affectione deduxerit, iustae suae cognitor
ac iustus iudex euadet. que omnia et si e-
thicoz septimus discussit, officiaz liberi
non tardidit. Quis demqz qd' mortem
Cathonis ut fortitudinis quidam natu lau-
dat cum s' ipi manus inferre expum in
belliarie prouenerit Similia quap per
multa reperuit que repetere ne mactio
nis ne p'p'osia e' quo euenit ut sepe miri
cogit. Vir tam acerrim ingenii si. A
exortuleni vidit quo abeius doctrinis tam
purissimis aberrauit. si non vidit quo il-
lum tam inethorica quia multis alijs i-
logis sepiissime allegauit. qd' admiens
miant simam deing aut Cicero et si ali-
os Arystotalis libros m'isset. librum tam
ethicoz non vidit. aut officia tanquam quos-
dam actus virtutis ext' m'icos p' tractatib
m'itatis curiosa inquisicio discessit. cum
sepe similes actus inuentiu oculis p'ceant
qui tamē fonte malitiae uel viciis p'cedit.
Et ex emm omis qui libidini seruauit iudi-
care facili' valeremus. motinantes m'con-

potati ne sint / ex multis namque transactis
 et recomensatione diutina vix clausum ali-
 em pectoris cognoscimus. forte ergo officia
 Cicero eleganti sermone discurrere voluit
 vicia et vitia diligentissimas disson-
 tiones scienter studio alteri dimittendo.
 Quod autem sit illud tamen modum co-
 stat melius disquisitione materie illi nulla
 tenuis prosequi. Seneca vero quatuor dil-
 tabus variationibus et acutissimis incepti-
 tionibus nos ad variationem perducet. nemo est
 qui ignoret. **D**eposito tamen epistolam eius
 legimus quas ad Lucillum alias quod illius
 em viros sepiissime destinavit precordia
 intantur. ac viscera concurrens. illum
 tamquam quendam magnum timendo. ne alii in-
 salutares illas monitiones legenti minus
 moueri videatur. quare si monitus salubres
 vix audire. Sic enim quibusdam appu-
 tionis clauis. quod ad mores pertinet maxime
 ac confingere nititur. quod ad contemptum mori
 ad eius confutandas perniciet. ac vana
 res refutandas. omnes gentium scriptores
 excellit. ac si illi fides catholica non fuit
 quare et si scripturis non exprimit. a paulo
 tamen suscepisse epistolam eius quas ad illu-
 direperat. nonnulli permoti arbitrantur. son

illum fuisse pie possumus opinari. Na
 mores illi si opera scripturis equauit
 cum fide catholica iuncti ad beatitudines
 veram/liter merito peperissent. Et in hac
 inquisitione virtuti. et alia sequentia
 disputatione quam summarie se habuerit
 quia improprie discussant facilius e
 Et cum eplis eius alia q opusculata
 tam que orationem magis dulcedinem
 reddent etiam cum de quatuor virtutibus lo
 queretur. quas nos iam. Cardinales voca
 mus. vbi magister alius eum locuti fuisse
 putant quanta ommissione considerat sub
 qua imperfecte notissimam reliquerit aper
 tissimum est. Nam suspensam aliam
 non modicum aggregauit. continentia. non
 in integritatem assumpsit. sed etiam illi libalita
 tem alia q peregrina magnanimi fide
 titudinem ut accessorum quid comitendo
 ut indubie latius volumen illius libelli
 suppletio erigat. quia tunc ille tunc
 virtutum consistit. Nec me putes ista di
 xisse ut hos duos illustres oratores comen
 deam. quia quoniam extollendum fore com
 temo. Sed ut exire illar que quidam
 surrepente suspice. in ipso max ortu ampu
 temus qui putant sententia: moralem elo

d.

quæque subiungendam cum profecto alacris sit
 quod nec ipse etiam fons eloquentiae Cicero
 gat. qui oratoriam artem lute quodam modo
 pro sibi vendicantis. plurimum alijs se prof
 fuisse fateatur. Cede enim michi qui sciam
 distinctissimas conclusiones eloquentiae regu
 lis subdere vult. non sapit. cum uerba addere
 ac decurrere adpersusionis dulcedinem per
 tinet. quod scientiae rigore abhorret. Mult
 tis ergo erroribus patet oportet. qui sciam
 subeloquentia tardere mittitur. Sed sapienti
 vix alud conueniunt iudicio subestercis et
 praeissimis uerbis que scientia sunt distat
 Post vero ad eliminata deumque et purifi
 catas doctrinas persudando uerbis eloquentibus
 actumque. Non ergo ex eo translatio non
 inordinanda est quod Orator etiam summa uer
 tatibus uerbis distaret. sed in hoc examinanda est
 an simplicitatem rerum. et ueritatem praeferat
 tem uerbum obferret. Sepe enim elegantia per
 monu si non strictis iudicio dirigitur. simpli
 citatem rerum confundit. et maxime rectam scie
 ntiam uertunt. Nec iam alia. non
 reperi. quod leuissimis inest uocant. Cum
 illum oratorem sentio. qui Cicero. et se
 nec uerbis placatis se preferere debet. arbitrat
 tur. sed mihi dice non omittat. si Orator prius

duce autem contentus illi reperitur. ut in
scripta monstrabunt. Per omnes vero si de
novo intellexit perculsibus testimonium pro
nobis educt. Quod si forte quondam. Per
minu allegare uoluit. quem citare desinib.
Bonorum allegat. Hic profecto nec nobis
notus est. nec sonus de qua parte celi huius
pau habuit. scripta quibus eius nunquam
apud nos clauerunt. Ignoratio vero testes qui
te fidei sunt tu te legiste docebunt. Hinc ergo
sermones que suis in locis ad persequendum
non parare auctoritatis sunt. ex quo ad hunc
pertinent. in his que subsunt articulis. sub
ratione duce discretis terminis huius pro

Bonum esse quod omnia appetunt. quod
iam pridem omnes pariter con
cesserunt. adeo quod nullus omnis hu
mana voluntas tendit. ut omne ens sic bo
num et verum dicatur. tamen inquit bonum
obiectum est voluntatis. inquit vni ad intellec
tum pertinet. tunc tunc illa si in omni que
sequitur est appetitum inclinationem appetentis
in aliquid esse constet. Inclinationem autem in al
talius per. nisi si simile et conueniens reperitur.
Cum igitur omnis res inquit ens et substantia
sit quod bonum natio euenit inclinationem omni. illo
referri. Hinc autem aliquantulum me perspicuum est.

f

sensum nō habentia diffērentia surgit. nam
 tū omnis inclinatio consequat' aliquā formā
 naturalis appetitus formā consequit' i nā
 existentem. nec d' em appetit. sed inclinā
 mid qd' sibi secundū naturā conueniat. Ap
 petitus vero sensitiuus. ul' etiam intellectus
 seu rationalis quem nos voluntatem vocamus
 formā apprehensam sequi videtur. Et nūc e
 uent q' si appetitus sensitiuus ul' volunta
 ris tendat in bonū apprehensum aut. ex qua
 apprehensione nō parui interdū resultant erro
 res. cum bonū sepe putetur qd' in re verita
 te non est. ut em necesse est q' verum sit b'
 Quod inquit humanū tendit voluntas. sed qd'
 sub boni ratione apprehendat' appetet. finis
 namq' humanus actū bonū est ul' appetit
 bonū. Si enim voluntas humana i bonū cog
 itatione nunquā erraret. omīs vniuersim stude
 remus virtutibus. ne tanta diffērentia consti
 tur iniqua. ac propter vitium. Sed propter
 dolo' non sit res se habet sed ut bonū sepe te
 quimur. plerq' nēm eni que ab eo longissimē
 distant. Cum uel affectu volupante. uel in
 sa uoluntate decepti. illa uolumus que bonis uir
 tis nulla ratione quærant. Ad huc ergo au
 tandū errorem illi sunt electiui habitus ad
 inuēti. quos nos uirtutes Morales uocamus

/ sequitur

I

In appetitū et voluntatem vacillant et a
falsa boni apparentia animū abducentes ad
bonū vni adducunt. Non ergo obre mētē
pater noster pater bonū operandum fore conſpē
ſit quaſi mendacem oſtentacōem boni excludē
voluerit. Igitur opacōem que in bonū verum
non que in bonū falſam apparentias tendit v
tuoſam recte dicemus. Ex bono autem veri af
ſecutione quidam reſultant honeſtus. Mag
tū virtutū honore delectatur et honeſtus melius
alius ſit. quam quidam ſtatus honoris. Recte
erit omnem virtuoſam operationem. qua honore
digna eſt. honeſtam iure dicamus oportet.
Sic ergo ſit ut virtuoſius oportet ut bonū
Certe vero operatione honeſta neceſſario ſe
quatur ut temporis mora ipſa patitur. ſed id
ipſa vno contextu diſcernit. ipſa eadem inſimili li
cet ipſe demonſtrant. Cum omnino honeſtum
fore pulchrum educit. ne pulchritudo ut ait ad
honeſtate ſeparari poſſit. ſed maxime intellectus
primis conſideratur honeſtus. et ex illa conſe
ſum pulchritudo quidam reſultat. Nec uolo
ut Seneca doctrinis tamatis contextu hęc uti
tūſ utrumque. non em̄ fruſtra me pmiſſe pu
tari. Haec eloquentiſſime uir. in hęc mea
lis doctrine huius fundant. non eſſe coſi pſim au
diendos. nec enim a deo memoria languit. Qd

h.

Timentes veniat. Senece: nouissis epulis pro
 fertur tamen quoddam mloco cu ad nullum
 scribet. hunc autem tangere voluisse et hunc
 su et boni. distinetur aliquibus uerborum inar
 rationibus inteluisse. illud tamen in effectu
 si me mea ignorantia non fallit dice uoluis
 se ut honestum prius deinde bonu confide
 retur. quia bonum absque bono honestum
 ab eo nascitur. quod si aliud duxisset probatum
 michi visum fuisset. sed auctoritate non con
 victus per obscuritatem illi uenit. concul
 sionem aut non accepto plus omni quae ma
 nifestum est ex bonitate honestatem oriri. et
 enim bonu uolumus quia honestum est. sed ho
 nestum querimus quia bonu est. Concordare
 his etiam uidetur. quod multis sciencis. ac
 iniquitate. in uisu loquendi ad commune fer
 monem iam fuerimus hoc illud ut ex exte
 riorem modicationem sub honestatis uerbo laudat.
 Et omni intam et honestatem clerice uiri.
 Canonica compone uoluerunt quia aliud p
 blicas uite aliud honestus reperat. ut hone
 stum em illum laudare solemus qui incesu
 in vestibus undecimatis uite atque pudore
 uicem et uerum se abstinet. et cu quoddam
 modicatione extrinseca pergit omni. Cum to
 hominem extoto predicare uolumus. non iam

duntaxat honestum. sed boni virum vocamus. quia honestas quodam particula fit bonitatis non quod credam honestum dici debere cuius improbitas est. licet extrinseca actus virtuti consoni videantur. non enim honestus est sed videtur. sed quos ex his omnibus habere exerceat volumus tam viris quam ex actibus ipsi sapienti appetitissime foveant. honestum ex bono non bonum ex honesto sequitur. Quare ergo interpretem nostrum intusant. qui hoc omnia subtiliter providens propter boni operis commune esse virtutibus dicit. et immutabilis ut tam cum honestum insurgimus quoniam ex his proceris illud quoniam possumus predicamus. Dum tam hoc foveris honestum verum. bono vitam habere in adven peruenit. quod ut bonitatis aut. Exprimere bonum uoluerunt quia non ex hoc reprehensi sunt. sed quia bonitatem summi boni putabant. tale uero ac delectabile. tu concupi boni honesti dicitur. nec boni dici potest. Ita in boni boni apparetur habere. quod sane officio. Ceteris idem prosequitur. Quia hoc quod valat. vident. cum alio honesto feruntur. non boni sed nec utile manere putant. Leguntur inprimis dominus. his nostris conquirit. qui diuitias et similitates boni.

homo vaneant. Cum longe ab eis dis-
tare putaret. Hic ergo vobis dico
et omnes scia libere si volint vram
que no virtutes. sed exercitia virtutum sūt
honestas. Et pater honestum dicit. in dicit
autem doctores inquisitores qui vnde
inval. his ista pertrahunt. hom vobis vbi
permittant. Et hoc enim forte omnis hōne-
statis virguli sunt. *capitulum vii*

f.

Dilectionis autem honestus ac
pudicus quæ voluptatis fore
verbum. nemo est qui ignoret
cum tam sacre doctrine quas maxime hu-
mane voluptatem simpli. delectam. per car-
li oblectamento quæ assumpserit. ipse ne
hoc autem contra nos mentem reductus ne-
gabit. testes esse voluptatum vitas. et
maxime libidinis et incontinentie demonstrans.
qm etiam pubertatibus vixit. et affirmans
omni hoc voluptatem habere. ut stimulis
agat ferientes. ac minus temere creda fecit
at. ut quos decet. et prudenter delecta-
tione duxit. constat. nec enim spūalia gra-
dia que sub delectationis vbi includunt. tam
erectam aut perniciem hnt. sed pueri
firma ac durissima sunt vni in delectatione oblec-
tationis. contemplationis omni suavitatis. ac cog

in eis veris seu ut alius loquar diuine es-
 sentie quantum sapientiam concedit humilis ac de-
 uota consideratio nulla sui potestate peme-
 nam inquit. sed animae summa delectatione
 permulcet operationes quod vultum ut de-
 actura vita loquamur. praeceptos vult ne-
 dum delectabiliter sunt. sed quamvis in-
 moras penit. mente non modici fatiunt le-
 tari. **S**omnium enim actionum memoria sume
 delectabilis est. **Q**uare ergo voluptas ppe
 sumptis corporis solum delectationem signi-
 fiant aut falsum scilicet **B**oetius ut
 potius. **C**atho inter manus iam puerum
 conatus. **N**onne pauci voluptati debet
 testatur. quod si voluptatis non est nimis laus
 sumu est. ut omnem omnino delectationem malu-
 dat. **N**on pauci ppe. sed minus ppe.
 semper vult illi exhiberi videmus. di aln
 ppter sapientiae dulcedinem. **A**lii ppter specula-
 tiones diuersas. **Q**uibus admodum letantur
 omnia terrena cu ipis voluptatibus magni-
 mit qtemperant. **S**ed quis inquit carum co-
 telu ad magistros arum. cu cura actum du-
 bitatur. **T**raui deere. uis candidiores san-
 ierunt. **C**u igitur deo carum. ppe ante
 dnu. **Q**uis melius licet dicitur. quod q
 curiosa inuestigatione hoc pertinetur. **L**oge

m.

ego catholicam quem supra allegauimus
et illius respondet. voluptatem per peccata
nati oblectamento sumendos. Quod ego ad
huc eximus testibus multis et peregrinis
eos adducem. nisi testum multitudinem perfecti
in his que nota sunt auctoritate iudicari im-
probaretur. Sed duobus illis illustratis vi-
ris qui cum nos adducti sunt testimonio per-
venerunt. Quod unus Seneca ait. Nec ad
voluptatem sed ad adum accedat. Profecto
autem si voluptatis vox secum admittat qui-
dam acceptationem non adducit virtuosius il-
le vir illum simpliciter non imbuat. De
terro ille iustus verillius hoc omnia loquitur
Ius nuptus est illo in loco ubi gratiam locu-
sum in voluptatem amouit alios sequendo
ait. Quod enim necesse est tamquam meretricem
in matrem. Atque sic voluptatem in matrem co-
tali adducere invidiosum non est infame
suspectum. et prout in matrem in benigni
voluptatem interpretetur inquit. in eo autem
voluptas omni latine loquuntur in hoc pontan-
ti preceptum est que sensum aliquem in mouat
locumque. quod modum corporis motu signi-
fiat. Quamvis ergo delectatione accipere
inquit voluptatem aduali oblectamento
separabis nec ad rem pertinet. quod per se

. *Deponi* .

voluptatis uerbo aliquibus mōis p̄delec-
tatione animali seu spiritali gaudio scriptores
videntur. Cum in ipse illud et per nichilominus
fit illa uisio per motu ratione. quia cū pauca
spiritalis delectationis dulcedinem multa uero
at omnes p̄one uoluptatum vires nouerunt ipso
voluptatis nomine excitati ad uicinatam delec-
tationem p̄transierunt. Que longe super uolupta-
te consistit. P̄mo em̄ est q̄ om̄es p̄parati
ci parit et ston. et utriusq̄ actum em̄ p̄cti
tates epicureorū op̄mones condegnant. quia i
voluptate sūmū bonū statuebant. Et Iuuenia-
nū Ieronimus. quia indignitatis suis uolup-
tati fauebat epicuri uocat. quasi nullo turpi
nomine eum maculare ualeret. ut sicut ille q̄
inter phisica temperamenta uoluptatis p̄dica-
tor euasent ab iniuriis phis improbatus est.
sic iste qui euangelica iam splendencie deti-
na et illecebrā fidelium cordibus expellente
uoluptatem nuptiarū uirginali p̄ferebat mū-
dicie ab omnibus catholicis dampnare. Que etiā
manifeste demonstrant uoluptatis ūbum p̄re
sumptū illam duntaxat delectationis sp̄em cō-
prehendere. que regis corporeis sentitur. nō
illam que in parte intellectus consistit. s̄ p̄ro-
fecto em̄ si epicurus felicitatem in delectatione
posuisset non sic ab omnibus uincto impetu reme-

0. **sus fuisset.** Nam et si delectatio ipsa felicitas non sit, tamen a felicitate separari non potest. **B**eatitudinem enim vere quam post temporalia licet infinitum ebrietate speramus, delectatio summi comera est, et hinc felicitati quam phi querunt delectatio semp adheret. **N**am si aut iuventutis pulchritudo non est, sed iuventuti inhere solet, sic et felicitas delectatio non est, sed felicitati delectatio semp annectitur. Si ergo epianus uoluptatem pro omni delectatione sumpisset, non sit ut turpis et obscenus expiatus fuisset. **E**raus em forte sed ne turpitudinis accusaretur, cum maxime honesta delectatio summi potuisset, sed quia uoluptatis uerbum deprecitate permons illa oblectamenta solum includit, que tammissima sunt, et in quibus potuibus parati sumus, quos temperantie frenu dirigere debet, merito ab omnibus grecis parit et latinis catholicis et gentilibus improbatum e. Et sic iusticie videntur, si uis tamen ut indicem huius ali quantulum profundius hauriamus illud admodum reuerendum e, delectationem tunc transiit in concupiscentiam adipiscunt? **C**oncupiscite aut duplicat, accendit naturalis, siquidem uel sensus tunc hinc et duplex delectationum genus exoritur, quas alij aliter distinxerunt. **S**equitur gregorem nazarenum, si aut alias corporales alias animales vo

tenus. Insuper aut animalia bruta continent
Secunde vero ad solos homines pertinet. De
cuius hęc omēs subdelectationis uerbo clauduntur
que libet in spēs propriū ē fuerit est nōmē
et delectatio illa que cum ratione fit. gaudiū
proprie uocatur. que uero sensitiua natura
sequitur. hęc est ipsa uoluptas. nec enī animalia
bruta gaudere dicimus cū stricta libet sig
nificationem sequi desideramus. Non enī lē
audita uoce homō proprie gaudet sed letatur.
Alia uero delectationis nomina ab ipsis effecti
bus imposita sunt. leticiam enī dicimus quā
letitatio ita uocis letitudine deriuantes. De
lectatione namq; corda difflicere et admodū
dilatare solent. Exultationem uero et iubilum
ac iocunditatem. et si quā humor hilaritatis uo
cabula sūt. ab acibus quos gaudentes excere
solent. nomē sumptiuitatē uerbis aut factis
signa letitiae mentis demonstrant. Hinc infans
inter se exultat ac deo adiutor noster exul
tamus. et iubilamus deo in eos. sed delecta
tionis pretas sublimis que diuina uerbis in
cluditur. Ad si inter uoluptatis insipialib;
aut gaudiū uocabulo imere quibus uimur. Et
inuitatis aduice semorib; usurpamus. Et
enī adeo stricta singuliorū libet attendimus
ut aliud pro alio inter dīare sūctilegiū fit

9

Sed cum matiam ipsam attenta mente perquirat
tunc ad strictam proprietatem uerborum conuertamus.
Sapienter ergo translatio nostra delectationis
libi in generaliori uisa est. tunc corporalia quae
spiritualia praeferunt continentur. ut inde quisque in
illis significationem adducat quae materiae quae
mentis ad aperiri queant. non enim parui cau-
sam erroris. uoluptatis libum si in materiali ma-
teria diffundatur. inducere posset. nec huius uol-
tati expugnat. quos delectatio extempere
ut aut prouenire uideatur. illis enim foret. si a
libi formare actus. non sic. si ab intemperato
deponentur. Delectamur enim alios sed ipsi nos
delectamur. sic si ipse loquamur tamen de-
ponentis quia impersonalis. quare et ipse libi
actui uox semper quandoque intemperatam genera-
tibus ut arbitrio dimittenda est. **capitulum xii.**

Dilectam uero prolabore illo sumi
que cum continentis carnis diuidit
sentimus medici qui hoc diligentius
truncant uoluerunt. Caput enim uel carnis de-
lare dicimus. cum extempere uel intemperatam impul-
sione stimulis corporis illis in partibus in-
pugnatur. Quos satis in Augustinus inue-
nitur qui cum de uirtute dei differet de
lorem in corporalibus. tristitia maxima esse te-
statur. sed tantus fuit usus sine abusus est.

quentium inordinum qui in suis tractatibus ac
libellis doloris uerbo usi sunt. quod sapientes
vires miras ut ita dicam post se trahentes
dolores tanquam generali uerbo uti coeperunt
Sed quoniam ut praesens non eloquentiae sed
modum in hoc genere debemus. ne uerbis
volubilitate decepti. ipse modus ab eremis
non sic conceptum pretendens est sed quod rei
veritas habeat eripit uerbo proprietate ex
aripamus. quae ex delectatione opposita. Sapientia
enim nonnulli considerant. si autem ex delectatione
que eruditione consurgit gaudium uocatur. quod
vero aegans appetitus efficitur subdelectationis
verbo remanere dignum uel uoluptatis ut
dumus nomine assumit sic et molestiam contra
gaudio. Cui vero sciamus tactus sensum nos te
quet hic oculis sensibus concipiat. tristitia
uocamus. Illam vero que nos quodammodo tra
gendo affligit dolorem dicimus. Cum ergo se
ciamus hoc praesupposita dolor et tristitia ipse dis
tingit sunt. Cuius alia gaudium animal. alia
delectationem corporali continent. et per consequens
1. tristitia. quia ex interiore apprehensione cau
satur. Interpretes nostri uti uoluit. cum in con
uentione uirtutum inuicem potius quae eriam ad
templamus. Profecto enim qui uoluptatibus con
tinente abstinere nullum dolorem sentire uideatur.

6.

sed molestiam quidam. n. aliter scene molle
 homines facit dolere. sed molestiam nec adven-
 tinet. qd' inter d' doloris uerbo improprie uti-
 mur. Nam de morte amici dolere dicimus de
 aduersitate. denique, illud enim ad exiguu-
 dum tristitiae dicitur. Nam cu' dolo: sit na-
 tura quidam modus tristitiae ut nos vehementer
 contristari experiamur. doloris experiamur uoca-
 bulum. Sapienter ergo translatum nra tristitia
 uerbo usi est. Illam namq' sepe ex toto expel-
 lere interdum modum. et intra limites uisus
 includere debet moralis uirtus. siue ex dolore in
 insurgat. siue intra terminos suos manens mo-
 lestiam seu tororem quendam importet. Quod si do-
 loris uerbum generalius fore contendimus. ut se-
 pe ad tristitiam sicut genus ad speciem habent. prout
 aliqui uoluerunt. quod potius eloquentia m. q'
 uirtute uocabuli euasisse puto. meliusdum inter-
 pres praefatus tristitia uerbo recte usus est. ut do-
 loris illam speciem exprimeret. quia uirtus potissi-
 me refrenare debet. Non ergo laetandus est
 qui non exaudiat ingenium ut ille putauit. seu
 machinamentum quidam. sed cautiorem industriam. hoc
 omnia propiusdum animaduertit **Quoniam**

t

Qui autem uocabulum quoniam ambigui-
 quo periculosum sit cu' moralis materia di-
 scuitur. Cuiusq' animaduertere uellet facili-

. *Alfonsi.*

coniectabit. Cum enim quicquid turpe. quicquid
vituperabile est ad maius pertinet. Unde enim ut
Leonardus ait. nomen assumpsit quia vituperan-
bile est. Sed ut alii uoluerunt amittendo quod
hominem vincat et ligat. ac inter turpia et vitu-
perabilia quibus homo sepe ligatur. Longissima
est meo de genere ut delicta. Aliud enim est ad
perimpoentiam quidam seu infirmitatem pignora-
tiam. aliud si excetera scientia peccatur. vel si
vis ut theologicorum terminos dimittentes mora-
lium de quibus loquimur vobis vocamur. Longe diuisa
est ex electione peccare. ob hoc quod annexa pater
passionem nam illius ad malitiam istius ad maius
tinentiam pertinet. Cum ergo homo ut ait Leonardus
innetibus in Ioumannu et ipse Leonardus fateatur
nichil aliud concupiscit nisi malum et virtus
moralis sit habitus electiuis immediate a sytosis
qui recte dicitur bonus. necessitas concludit. quod con-
tra hunc. si habitus electiuis ad extremum declinans
iure dicitur malus. Et sicut habitus ille est ho-
nitas. sic iste dicitur malitia. et enim in innetie
vitium sic deinet amittente. non tamen est pure
suis concitium virtuti. cum in amittens participet i-
tatione recta. inquitum inmisile concitum quod e-
commune virtuti. sic inparticulari pater passione de-
viet amittente. Sed qui ex electione peccat. ille ipse
contradiat virtuti. cum modum inparticulari. sed

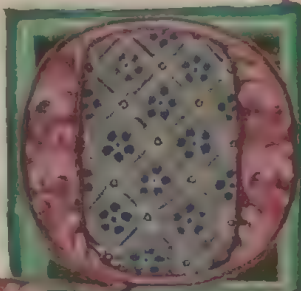
v.

in ipsa vniuersali continentur rationem. Quia ergo
 putat confusione moralis doctrina involuatur
 si habitus continen virtutibus vicia sic in genere
 dicuntur in hoc idem etiam incontinentiae con
 tinentur. Et ex hac confusa doctrina forsitan ex
 lectione viderentur incontinentes peccare quod a
 lieni ab incontinentia est. Non parum ergo
 denter translator noster hoc euertit curauit. q
 habitus continen virtutibus malicias vocat
 non q vicia non sint. sed ne legentes. si viciu le
 gerent. generali forsitan vocabulo putarent illi
 incontinentes vel molles ex lectione peccare. et
 propter passionem peccare. propriissime ergo affi
 tis vocabulis virtuti malicia. continentiae incontin
 tia. perseverantiae mollicia contra est. Quod si de
 rebus has tres sub vno vocabulo contineri. ultro
 fatebor. Sed hoc ideo nimis instricta moralium
 documentorum traditione illo utendum fuisse creden
 ne confusione ac generalitate illar rer intellectus
 exaceretur. Nec putes me ista sic inconsiderate
 dixisse quasi Augustinum non legam. qui viciam
 qualitatem quendam secundu quas malus est ani
 mus esse testatur. ac cum virtus sit qualitas que
 fiat bonu habentem. necessario ex hoc sequi videtur
 viciu contrariari virtuti. Sed Augustini dictum qui
 subtilius scrutantur intelligendum fore dixerunt
 tu enim virtutis directe vicia se considerandum

Impetant enim dispositioni quoniam aliam scilicet
 sue nature modum se quementer habentis. Est
 virtus dispositio perfecti ad opem. sed cum erit
 sequenti scitatur illud firmissimum est. quod
 eis sic bonitas. Quod bonitati autem malicia
 opponitur. Cum ergo moralium scitantes p
 etque bonitatem attendunt virtutis, merito veru
 ti morali maliciae opponi scilicet. Quod boni
 si de virtutibus aliis rerum vel corporis que mo
 res humanos non contingunt loquens Bernardus
 vicia eis opponi ducit equanimitatem utpote ferunt
 sed homines mentes iniquis. habitum contrarium
 moralium virtuti maliciae uocari permittat ne
 incontinentes cum pijs malis subiici generaliter
 te crudeliter inuoluimus. *etiam in opem.*
 Sed sic tibi cuius et suauitate per se non
 quod multa alia non sunt viximo punit inquis
 penitentiae in te translatam cognoscere. er
 rum nonnullas modis mentis oculis inspectis
 res. sed intentionis non sunt ergo uoluntate quod
 demonstrare inquirere. sed per ipsam paucissima
 in prologo pernotata. quid autem innotet comen
 tare. sicut et pulchrum uisus. innotet corporis
 parat. media ualitudinem ad ipsam cognoscunt.
 Ubi enim que per Bernardum tanta rearsum
 cognoscitur proculdubio ac potius scilicet per
 ipse. Ipsa enim me materia uocabat que opem

sentissima profecto adscribendum diuissima est
 Et quanto magis euoluatur tanto exese dicend
 um vberior capiam gignit. et quasi scaturio
 nis. dulcium doctrinarum fœmias vnde ebi
 lit. sed culamo imperui ne epistolares thinos
 transiliret. Tu vero exdisputatione hac breui
 breuam hanc conclusionem assume. ut exampla
 rion antique cum modernis quesieris ad hœrens.
 tendam vero modernam de qua nobis extat ser
 mo. ut apostallam quendam illis in locis ubi aliq
 tibi aptius explicare videbitur habens. inter
 tum autem non acceptes *Expliat liber III.*
fousi Episcopi & diuigen contra secundum
inuenientem contra Libius Ethicorum de
scodalis. Et sequitur alius liber de uari tu
li Ciceronis de amatio secund huc mod

Ducit **liber** **Orator**
tuli **Cicero** **de** **Oratore**
Orator **de** **Oratore**
augur scruola multa
narrare. de. G. felio
sacro suo memoriter
et iocunde solebat nec
dubitare illum iocum
sermone appellare sa-

piencom. ego autem apater meo ita cum de
ductus ad scruola sumpta virili toga. ut q
adpossem et liceret a seus latere. nungas dis
cederem. Ita q multa ab eo prudenter dispu
tata multa etiam breuiter et amode dicta me
more mandabaz fieri q studebam. eius pru
dentia doctae. quo maxis me ad pontificem scru
olam contuli. que mmi nostre ciuitatis et in
genio et iusticia. audax dicere prestantissimur. si
de hoc alias. Tunc vides ad augurem. Cum
sepe multa narraret tum meum cum domi
meum iusto sedentem ut solebat tam effem et eo
mia et pauci admodu familiares meum sermo
nem illum mittere qui tum al. multis omib
fere erat more meministi enim profecto attare
et eo magis qd. p. suspicio utebatur multu
cu hys tribus plebis capitali odio aquino
pepo qui tum erat consul dissideret quo tum

6.

diuicissimè et amantissimè vixerent quia
 esset Renu uel adinueratio uel querela. Ita
 q. tum scruola tu in omni ipam memoriam
 intulisset / exposuit nobis fecundum selu de
 amicitia habitum / et ab illo secum et cum
 altero genero. G. Renu. O dacti filio / pau
 cis diebus post mortem affricam. Cuius dispu
 tationis sententias memorie mandam quas
 hoc libro expressim arbitratu meo. Quasi q
 ipsos induci loquentes / ne inquam / et magis
 sepius interponeret / ita ita feci ut tamquam
 apud eum eorum haberi sermo videtur. Cui
 enim meum sepe ageres attice ut de amicitia
 aliquod scriberem. digna michi res tum omni
 cognitione / tum pronostici familiaritate visa
 est. Itaque feci non inuitis / ut predessem mi
 lis rogatu tuo. Sed ut in Catione maiore
 feci qui est scriptus ante defunctum. Catione
 induci senem disputantem defunctum / quia
 nulla videbatur apud personam que de illius
 tate loqueretur / quia / eius / qui et diuicissimè
 senex fuisset / et nipa etate preceps floruisse
 Sic cum accepissimus apud eum maxime me
 morabilem. Gay. selu / et pulchri sapientis fa
 miliaritatem fuisse / idcirco michi selu / p. som
 visa est / que de amicitia ea ipa differret q
 disputata ab eo scruola meminisset. Genus

ante hoc sermonem propositum in hominibus veterum
auctoritate. et eorum illustri. plus nescio
quo pacto videtur habere gratitatis. Nam
qui ego mea legens sic afficiam interdum. ut
Cathonem non me loqui estimem. sed ut
tunc ad senem senex de senectute. sic in libro
adamicum amicitissimus de amicitia scripsit.
tunc est Catio locutus qui erat nemo fore
senior illis temporibus nemo prudens. Ne
lelius et sapiens. sic enim est habitus et ami
ciae gloria excellens de amicitia loquitur.
Tu velim amicum ante parumper auertas
ut lelium ipse loqui non me putes. Cuius
flammius et quibus mutius ad socerum venit
post mortem affricani ab his sermo dicitur. De
fronit lelius cuius tota disputatio est de ami
cia. Quam legens tu ipse cognoscas. **Rom**
nus sunt ista vera leli. nec enim melius fuit
affricano quicquam nec clarius. Sed existimare
debes omni oculos ante esse comecare. Vnu te
sapientem et appellant et existimant. Tribu
ebatur hoc nomen charis cathonem hoc modo
Somus Lucilius attilium apud patres nunc
appellatum esse sapientes. Sed utique alio quo
modo. Attilius quia prudens esse mauium
te putabatur. Catio quia militum rerum usu
habebat. multa eius et in senatu et in foro vel

3

peruifa prudenter nil acta conſtant. uel de
ſponſa acute foreb. p. t. u. Nec quaſi
cognomen non habebat inſenectate ſapientis.
Te autē alio quodam mo non ſolum natum
et moribus. uerum etiam ſtudio et doctrina eē
ſapientem exiſtimant. Nec ſiact uirgus. ſi
ut eruditi ſolent appellare ſapientem qualem
meliqua gētia reperi nonnō. Nam q
ſepcem appellabant eos qui ſubtilius iſta q
runt. i numero ſapientū nō habent. Atthem
vnu accepimus et eum quidem etiam apollis
oraculo ſapientiſſmū uindicat. hanc ſapiam
eſſe mte exiſtimant. ut omnia tua mte poſſia
ducas humanis q casus. uirtute inferiores
pates. Itaq; erime queunt tūdo ex hoc item
ſcruola. quo nam pacto ingrem aſſerant ſe
tas. Eoq; magis quos mlyis p. t. u. nō
am in hortos dei. ſicut auguris omotandi
cauſa ut aſſolet fieri remiſſenū. tū non affu
iſta qui diligentiffime ſemp illum diem illud
q; munus ſolitus eſſes obire **ſcruola** quāt
quod. Ean deli. multa ut dictum eſt aſim
mo. Sed reſpondeo ego id quod animadui te
dolorem quem acceperas cum ſum uirtutem
amiciſſimi moete fere moderate n. potuiſſe
ne gmoiret nec fuiſſe id humanitatis tue. Cō
autē hys p. t. u. nō mallegio noſtro

non afflisses inextinguibilem: respondes causas
non mescitae fuisse **felices** recte tu quidem
Scaevola et uere: nec enim ab ipso officio qd ipse
vixit cum ualere abduci in comodo meo
debiu: nec ullo casu arbitare hoc constanti non
posse contingere: nec ulla intermissio fiat offi-
cij. Tu autem famm qui michi tantu carui
dicas quantu nec agnosco ne postulo facis ami-
ce. Sed ut michi uideris non recte iudicas de
Cathone. Aut enim nemo qd quidem magis e-
do: aut si quisque est ille sapiens fuit. Quo
modo enim ut alia omittam morem filij tulit.

Reminiscere paulum. Dideram. Sciam. sed
caue hos anteponas. Cathon maximo et expe-
tato uir. Quamobrem caue Cathon antepo-
nas ne istum quide ipse appollo ut apud. Sapi-
tissimu iudicauit. Huius enim facta illius uero
dicta euenta qd laudantur. Deme autem ut iac-
tum utiq; uerum loquar sic habetote. Ego
si Sapiens desiderio me induat negem quam
io recte faciam videant sapientes. Sed certe me
cui: Odouere enim tali amico debatus. ut aubi-
tare qualis nemo unquam erit utiq; confirmare
possum nemo certe fuit. Sed non ego medicum
me ipse consolor. et maxime illo solatio. quod eo
eo errore curo quo amicos decessu qlesq; augi
solent: michi enim mali accidisse sapiam puto si

f quod accidit michi accidit. Quis autem incommo-
dum gemitu augere non amicum. sed sapienter amicum.
Cum illis viris quis neget actum esse preclarum.
Nisi enim quod ille minime putabat invidiam
tem optare velle. quod non est adeptus. quod
hominem istos esset optare. Qui summa spem ci-
uium. quia de eo iam pueri habuerant. otinus
adolescentis inaudibili virtute superavit. qui con-
sulatum petiit nunquam. factus est consul his
mihi ante tempus iterum sub suo tempore rei
publice pene pater. qui duabus urbibus euer-
sum inuicissimis huius imperio. non modo prius si-
citius futurum bellum deleuit. Quis dicam demo-
ribus suavissimis. Depietate in matrem. libere-
tate in foecibus. bonitate in suis. iusticia in omni-
bus nota sunt vobis. Quia autem cunctis carus su-
erit merore suorum iudicatum est. Quis igitur
hunc paucorum amicitia accessio iuvare potest. Et
neque enim quia non sit gravis ut memini
Cathonem uno anno ante quam mortuus esset
meum et cum sapientie differere. tamen aufert omni
mercedem iniqua deum. nec enim sapio. Quia
obrem. videri quidem talis fuit vel fortuna id
gloria ut nihil posset accedere. Videri
autem sensum celeritas abstulit. Quo degen-
mors difficile dictum est. quod homines suspice-
at vos iudicis. hoc vero tunc haec dicere pu-

Illis sapientem ex multis diebus quos in vita ce-
 leberrimos letissimos q̄ videret illum diem da-
 vissimū fuisse. cum senatu dimisso domū reduc-
 tus advesperum est apertus conscriptis ap̄lo
 romano sōis et latins prore quam excessit
 e vita ut etiam alto dignitatis gradu ad su-
 peros videretur deos quā adfate puenisse.
 Neq̄ enim assensu hys qui hoc nūq̄ disse-
 ceperunt. cū corporibus siml animos interire
 ac om̄a morte delectis. Plus apuit me anti-
 quā auctoritas valet uel nostrā. maiorū qui
 mortuis tam religiosa iura tribuerunt. q̄ nō
 fecissent profecto. si nichil ad eos pertinere ar-
 bitrarentur. uel eorum qui in hac terra fuerit
 magnanq̄ secretam. que nūc quidem delecta
 est. tunc florebat institutis et preceptis suis
 erudierunt uel auctoritas eius. qui apollinis
 oraculo sapientissimus iudicatus est. qui non
 tū hoc. tū illud ut plerq̄ solent. sed idem di-
 cebat semp animos hominū esse diuinos. hys
 q̄ cū ex corpore exissent reditum in celum pre-
 optimo et iustissimo. cuiq̄ expediatissimū ita. q̄
 idem sapientem videbatur. qui quā idem presā-
 gure. per paucos diebus ante mortem cum et
 philus et exanlius q̄essent et alij plures tu-
 q̄ etiam *Dei* in hac uisites traditū disse-
 it de re publicā. cuius disputationis fuit eximū

g.

W

h.

fore de iniquitate animae. Cui se inquiete in
 se exaffraccio audisse dicebat id si ita est ut
 optimi aui qz animus in morte finalime euoli
 tanquas custodia vincis qz corporis tui con
 sensus agsum ad deos finalitatem fuisse quam
 sapient. Hoc cura morere hic eius euolu
 verum ne magis sit inuol quam amari. Sunt
 autem illa verum ut idem interitus sit animi
 cu et corporum ut vllus sensus maneat ut in
 chid hom est inuolte sic certe nichil mali. Sed
 su enim amisso sit idem quai non esset natu
 omis. Quom tamen esse natum et nos gau
 demus et hec curas dum erit letabitur. Qui
 obrem cu illo quidem utis dui actum optime
 est meai inmodius qre fuerit equius. ut p
 ntriorum sic prius exire deuit. Sed tamen
 recordatione nostre amicitie sit fide. ut hanc
 vuisse vidat. quia cu sapientie vixerim. Quis
 cu michi quida cum de eo publici et depri
 uita fuit. qui cu et dominus fuit. et milia co
 munit. et id inquit est omnis ius amicitie
 laudatu fudoru sententiar. summa consensio
 Utqz non tam ista mee sapie quaz mod co
 mendatut fannus fann delectat falsa pre
 ferim. quaz qd amicitie nostre memoriam spem
 sempiternae fore. Utqz eo magis est michi cordi
 qd ex omnibus seculis vir tui aut quatuor pa

tra amiceū nominant quos ingenio spectare
 videt. Scipionis et Lelii amicitia notam pō
 sitū fore. **Familius** istud quidem Leli ita ne
 cesse est scire quoniam mentione amicitie fecisti
 et sumus otiosi pergentium michi feceris. spero
 item facile si sic quemadmodum soles de ceteris
 rebus que tui exire queuntur de amicitia dispu
 taueris quos sentias qualem existimes que pre
 cepta des. **Seneca** michi vero erit gratum ut
 qd ipsum cum tecum agere conarer famulus
 anteat. Quamobrem utiq; nostrum gratū
 admodum feceris. **Scipio** ego vero non graua
 rer si michi ipse confiderem nam et preclari
 tes visa est. et sumus ut dixit famulus otio
 si. sed quis ego sum aut que tunc ē facultas
 Doctorum enim ista est consuetudo ea q; graua
 rum ut hoc proponatur de quo disputent quauis
 subito magnū opus est. Eget q; exercitatione
 non parum. Quamobrem que de amicitia dispu
 tari possumus ab eis censio peccatis ut isti p
 ficiantur. Ego vos hortari quoniam possum ut a
 micitia anteponatis omnibus humanis rebus
 Nichil est enim tam mature aptum tanquam ad
 ueniens ad res salutarias uel aduersas. Sed hoc
 pmi sentio in istis in bonis amicitia esse pposi
 te. Neq; id admiu refero ut illi qui hoc sub
 illius differunt fecisse uere sed ad diem uti

R Latentem parum. Regant enim quicquid esse in
 rum bonu nisi sapientem. Sic ita sane. Sed e
 am sapientias interpretantur. Quas adhuc mor
 talis nemo est consecutus. Nos autem in q
 sue inusu utiqz conum. id que fingunt aut
 optantur spectare debemus. Aliquid ego
 dicam. Sapientia stabili. Oportet. Eorum.
 Etiam Cornicorum quos sapientes nostri ma
 iores iudicabant. ad istorum normam fuisse sapi
 entes. Quare habebant sibi sapientiae nome
 et invidiosum et obscurum. concedant qz ut hi
 boni viri fuerint. Nec id quidem facientes. De
 gabunt id nisi sapientia posse concedi. Regant
 igitur pingui ut dicitur inuenerit. Qui ita se
 gerunt ita viuunt ut eorum probetur fides in
 tegetas liberalitas equalitas. Nec sit in eis
 villa cupiditas nec libido nec avaritia uel au
 dacia sicqz magna constantia ut hi fuerint
 quos modo nominavi. Nos viros bonos ut hi
 bita sunt. sic etiam appellandos putemus qui af
 sequantur quantum homines possunt nam optimam
 bene viuendi ducem. Sic enim inchoat pspicere
 videri ita natos esse nos ut inter omnes esset so
 cietas quodam. Maior autem esset ut quisqz
 pugnare accideret. Itaqz tuos potiores qz pere
 grinum propinquum quam alienum. Cuius hinc em a
 micatiz natura ipa peperit. Sed ea non satis

habet firmitatis. Namque in hoc proficit am-
 itia puritas quod ex puritate benivolentia
 tolli potest. Amicitia non potest subleui
 enim benivolentia amicitie nomen tolli
 et puritatis nomen. Quanta autem res am-
 itie sit ex hoc intelligi maxime potest quod ex
 infinita societate humani generis quare conale
 aut ipsa natura ita constanti res est et ad
 diuina puritatem omnis caritas aut inter
 duos aut inter paucos ungetur. Est enim
 amicitia nihil aliud nisi omnium humanarum
 diuinarumque rerum cum benivolentia et carita-
 te summa consensus. Quia quidem haud scio
 an excepta sapientia quicquam melius homini
 sit alijs immortalibus datum. Diuitias alij p-
 ponit hominem alij ualitudinem. Alij potentiam
 alij honorem. Reculi etiam uoluptates
 beluinarum hoc quidem extremum est. Illa autem
 superarum aduersa sunt et incerta propterea non
 tam in consilijs nostris quare maxime tene-
 ratate qui autem mortalitate summa bonum perit
 preclare illi quidem sed hoc ipsa uirtus ama-
 tiam et gignit et continet. Nec sine uirtute
 amicitia esse ullo pacto potest. Nam uirtute
 et consuetudine uite nostre seruamus quod nos ut
 precemur. Nec enim eam ut quidam docti uol-
 unt magnificentiam metamur. Diuites quod bonos

m.

eos qui habentur numeremur. Amicos. Tales
 res. Sapiens. Sapiens phillos. hys communis
 vita contenta est. Eos autem obmitemus q
 onno missi reperimus. Tales igitur niger vult
 amicitia tantas oportunitates habent qua
 tas vix quos dicere. Principio quis pte ee
 vita vitalis. ut ait. Amicus qui non amica
 mutua benivolentia conquiescit. Quis dul
 cis quis habere cum quo sit omnia loqui
 audas ut tecum. Quis esset tantus fructus
 in prosperis rebus. in haberes qui illis co
 ar tu ipse gauderet. aduersas vero res fer
 re difficile esset sine eo qui illas grauius
 etiam quam tu ferres. Denique ceteris res q
 expetunt oportune sunt. singule ferre rebus
 singulis diuice ut nare opes ut colere ho
 mores ut laudare. voluptates ut gaudere
 multitudine ut dolore carere et muneribus fru
 dare corporis. Amicitia plurimas res conti
 net quodquo te vertens presto est. Nullus
 loco excluditur. nunquam intempestua. nunq
 molestia est. Itaque non aqua non igne no de
 re ut ayunt. bonis. pluribus utimur quam
 amicitia. Itaque ego nunc loquor de vulgari
 amicitia aut de mediocris que tamen ipsa et
 delectat et paret. Sed deuera et perfecta
 loquor qualis eorum qui perpetua nominantur

fuit. Nam et secundas res splendidiore fit
et aduersas partitionis communis q̄ leuiores.
Cumq; plurimas et magnas commoditates am-
icitia conferat. Cum illa munus præstat omni-
bus quod bonis spem præluat in posterum. nec debi-
litari amicos aut cadere potatur. Vtrū enī
amicū qui intuetur eum tanquā exemplar
liquo intuetur sui. Quo circa et absentes ad-
sunt. et egentes abundant. et imbecilles valēt
et quod difficilius dictū est. mortui viuūt. Tan-
tus eos bonos memoria desideriumq; persequit̄
amicū. Ex quo tanta mors illorum videtur
horum vita laudabilis. Ad si exmeris ex-
cum naturā benignitatis quādam. nō domus
ulla. nec vrbis stare poterit. Nec ager quidē
cultus permanebit. Nō si minus intelligit. q̄
ta uis amicitie concedere q̄ sit. ex dissensionib;
discordis q̄ perire potest. Que enim domus
tam stabilis. que tam firma ciuitas est. que nō
viris et discordis funditus possit eueri. Ergo
quantū boni sit munificia iudicari potest. Et
Sicgentonū quēdam doctum virum carminibus
græcis votum fecerunt. que interum naturā
totūq; mudo constarent. quēq; mouerent. et
conturbare amicitia. dissipare discordiam. Ita
hec quidē omnes mortales et intelligit et
experiunt. Namq; si quando aliquos officiū

n

producat

en

en

en

erat omni imperatulis aut aduindis aut
 omnino canendis. quis est qui id maxime non
 essent laudibus. Qui clamores in tota ci-
 uita super inhospitis et amici mei orati pa-
 tium fuerit nostra fabula cum ignorante te-
 ge uter horum esset horestes. philides se esse
 horestem diceret ut pro illo nearetur. Ho-
 restes autem ita ut dixit se horestem pferunt
 Adantes autem plaudebant mihi scilicet quid
 arbitramur mihi fuerit fuisse. facile in-
 diabit ipse natura vim suam cum homines
 quod scire non possent id recte fieri multos
 iudicauerunt. Hactenus mihi videtur. damna-
 ta quid sentiam potuisse dicere. Si qui pre-
 teron sunt. credo hactenus esse multa. ab his
 si videbitur qui ista disputant querere. **fi-
 mus** nos autem ite potius querimus. quia
 quia etiam ab his sepe quesui et audiui no-
 minalis quidem sed experimus aliud quoddam
 filium dicens tunc **Seruolus** tum magis id
 dices sciam si super hocis sapientis. ac e-
 dere publica disputati ad fuisse. qualis in
 partibus iusticie fuit contra actum. om-
 tionem phili. **Humus** facile id quidem
 fuit. iusticie iustissimo viro defendere. **Se-
 uola** quid amicitia non ne facile et. qui
 ob eam summa fide constantia iusticia q. per

uata in maxima gloria ceperit. **¶** Quod enim refert
 hoc quidem est afferre. Quod enim refert
 qua me ratione cogatis. Cogitis certe. Eū
 dū autem generum profectim me bonū
 tam difficile. tū ne equū est obistere. Se-
 pissime igitur michi de amicitia cogitant. ma-
 xime illud considerandū videtur. utrum
 ppter imbecillitatem atq; inopiam. desiderū
 sit amicitia. ut mandis recipiendis q;
 beneficiis. quod quisq; minus petere q; pet-
 set id acciperet ab alio q; vixim redderet.
 an esset hoc quidem propriū amicitie. sed
 antiquior et pulchrior et magis amatum q;
 sū profecta causa alia est. Amicē em ex
 quo amicitia nominata est. princeps est adbe-
 nivolentia coniungendam. Nam utilitates
 quidē etiam ab aliis percipiuntur sepe. qui si-
 mulatione amicitie colunt. et obseruantur
 temporis causa. Huius amicitia autem nihil ē
 fictum nihil est simulatum. sed quicquid
 est id est verum et voluntariū. Quia ppter
 amatum videtur michi potius quā ab in-
 digna deari amicitia. Et applicatione mag-
 animi cū quodā sensu amandi quā cogita-
 tione quā illa res utilitatis esset habitū.
 Quod quidē quale sic etiam in bestis qui-
 busq; animaduerti potest. que ex se natos

p.

.90.

ita amant adquodam tempus. et ab eis ita
 amant. ut facile earum sensus appareat qd'
 in homine multo est euidentius. Verum
 ex ea caritate que est inter natos et parientes
 que dicim nisi detestabili scelere non potest
 deinde cu' similis sensus extiterit amoris si
 aliquem nati sumus. aut nobis et natu
 re congruamus. ita quos meo quia lumen
 aliquod probitatis et virtutis prospicere vi
 deamus. Nichil est enim virtute amabilis
 nichil quos magis alligat ad diligendu quae
 tum propter virtutem et probitatem etiam ad qd'
 nunquam vidimus quodammodo diligamus. Quis
 est enim qui. *Say. Habsitay. Expti. Cuius* no
 tu caritate aliqua et beniuolentia memoras
 insuper quos nunquam videt. Quis aut est
 qui *Tarquiniu' superbum. qui publicu' Cassi*
um. Spuriu' Emiliu' non odit. Cum duobus
 duabus de imperio in pericula est decertatu
 Porro et *hannibale abustro* propter probita
 tem eius nominis non alienos animos ha
 buimus. Alterum propter crudelitatem. semp
 hoc ciuitas odit. Quod si tanta uis probi
 tatis est. ut cum. vel meus quos nunquam
 vidimus. vel qd' maius est in hoste etiam
 diligamus. Quis meum est. si animi homi
 moueamur. cu' eorum quib. cu' vlti quatuor esse

possunt. virtutem et probitatem prospicere vide-
antur. quinquag. etiam conspiciunt. amicitia. et be-
neficium accepto et studio prospecto. et consue-
tudine adiuncto. Quibus rebus ad illu per-
mū motum animi. et amoris. obhibetur ad
inmutabilis qualem ex adestat benivolentiae nar-
gnaudi. Quam si qui putant adimbecillita-
te profusa ut sit talis parva. assequuntur
quos quisque desideret. Humiliter sane reliquit
et minime generosum. ut ita dicam octum
amicitiae. Quam eximia atque indigentiam
tam esse voluit. Cuius si ita esset. ut quis mi-
nimū uerū mīse esse arbitrarer. ita admi-
rationem esset aptissimus. qd' longe secus est. De
enim quisque sibi plurimū confidit. ut quisque
maxime virtute et sapientia sic inimitabile
at nullo egat. suaeque omnia mīse ipso posita
iudicat. Ita in amicitia expectendis. colendis
que maxime excellat. Cuius enim erit affua-
nus indigens. per minime erasile. At nec
ego quidem illius. Sed ego admiratione q.
dam virtutis eius ille viciis opinione fe-
tasse non nulla quas de meis moribus habe-
bat me dilecti. Auit etiam benivolentiae
consuetudo. Sed quamquam utilitates multe
et magne compaite sint. non sūt tamen ab-
eae. spe cause diligendi profecto. De enim

6.

Beneficia libales q̄ sumus. nō ut exigamus
 gratiam. nōq̄ Beneficium ferreemus. Si in
 frequentes seduli. studiū agiles propensi ad
 liberalitatem sumus. sic ad amicitias non spe
 mercedis adducti. sed quia omnis eius fructus
 in ip̄o amore inest. expectandam esse putamus
 ab his qui petendum citi. ad voluptatem ois
 cessant. longe distantes. Nec inuicem
 nichil enim alium. nichil magnificū ac diui
 num prospice possunt. qui suas omnes cogita
 tiones. adiecerunt in eam tam humilem tam
 q̄ contemptam. Quamobrem hos quidem abbe
 seruare conuenimus. Et eos ip̄i autem in
 telligamus naturā q̄m sensum diligendū et
 benignolentiae caritatem. facit significatione pro
 bitatis. Quam qui appetuerunt. aplicant se
 et propius admovent. ut et usu eius quem di
 ligere ceperunt. fruantur et moribus. sine q̄
 prius in amore et equales propensiores q̄ ad
 bene merendum. quā ad repositendum. Atq̄
 hec nate as sit honesta concertatio. Sic et uti
 litates ex amicitia maxime capiuntur. et erit
 certus amatum. quā ab inbecillitate. grauius
 et uerius. Nam si ualitas amicitias aglu
 tinaret. eadem amicitia dissoluere. sed quia
 natura mutari non potest. Adarco uere am
 itiae semper sunt. Quam quidem amicitiae

videtis. nisi quid ad hoc forte istas **Ruminus**

Tu vero perge o Celi. pro hoc enim qui mihi
ipse est natus. meo iure respondet. **Steuo**
la recte tu quidem quamobrem audiamus
Steuo audite vero optimi viri en. que se
possint inter me et sapientem de amicitia dis
ferrebantur. Quamquam ille quidem melius
difficilius esse dicebat quam amicitia ut
q. ad extremum vite diem perveniret. Nam
vel ut non idem expediret incidere sepe vel
ut dare publicum non idem semper fortiter.

Quarta etiam mores hominum sepe dicebat
alias adversis rebus. alias etate ingratie
sciencie. atq. eorum rerum exemplum exili
tudine cupiebat incunabulis etatis. q. summi
puerorum amores sepe vni cum preteriti toga
sumptu deponeretur. Sin autem ad adole
scenciam pervenissent diuini tamen inter
contentatione vel luxurie conditione vel quod
aliquis qd. idem adipisci uterq. non posset.
Quod si qui in amicitia longius periret
essent tamen sepe subefacere dicebat. si in
honoris retentionem inuaderet. Deinde et
nulla esse maiorem in amicitia quam imple
tis q. pecunie cupiditatem. et inopiam q.
bus q. honoris certamen et glorie. ex quo
in amicitia inopiam inter amantissimos se

v.

pe extitisse dicebat. Magna etiam diffi-
 dia et plerumque iusta causa cum aliquis ab a-
 matis quod rectum non esset postularetur. ut
 aut minister libidinis aut adiutores esset
 inimicorum. Quod qui transirent quavis
 honeste ius tamen amicitie deferere argue-
 rentur ab his quibus obsequi nollent. Illud
 autem quicquid ius ab amato auderent postu-
 lare postulatione ipsa profiteri omnia se amica
 causa esse fatigabatur. eorum quicquid inextinguibile
 non modo familiaritates extinguere solent. sed
 odia etiam semper in gignunt. Nec etiam utique mel-
 ius quicquid fati impendere amicis. ut omnia
 subterfugere suo modo sapientiae. sed etiam fe-
 licitatis diceret sibi videri. Quomobrem id pe-
 ni videmus. si placet quatenus amor in am-
 atum progredi debeat. Et si derelictum ha-
 buerit amicus ferre tantam patientiam animi illi
 ut derelictum debuerit. Tu beallium mihi
 a cognu apertentem. nunc melius iurare debue-
 runt. Tiberium quidem gratum rem publicam
 verentem aequo cuberone equalibus quod ami-
 cis derelictum videbamus. At Sarius cum
 ius huius familie nec Scenola cum ante
 quo aderam cum senatore et iurisperitis consiliis
 in consilio deprecaturum uenisset. hanc ut sibi
 ignorarem causam afferebat quod tanti sibi Titu

gaudium fecisset. ut quicquid ille vellet sibi fa-
 ciendum putaret. tum ego etiam ne si te ma-
 gis prolium facere facere uolet. nunquam inquit
 uoluisset. sed si uoluisset. paruissem. Duce-
 bis quam nepharia uerba. Et circiter ita fecit. ut
 plus etiam quod dicit. Non enim paruit
 ille tibi gaudium temeraria. sed perdidit. De
 se comitem illius furores. sed ducem pbiuit.
 Itaque hac amicitia perteritis nouis ques-
 tione in asiam perdidit. ad hostes se contulit
 penas rei publice graues iustas qd perdidit
 nulla est igitur exasperatio peccati. si amicitia
 causa potaueris. Cum cum conciliantur
 amicitia. virtutis optimo fuerit difficile est
 amicitia. permanere. si amicitia deficiat. Quod
 si recte statuerimus. vel concedere amicitia qd
 quod uelimus. vel impetantibus ab his quicquid
 uelimus. perfecta quidem sapientia sumus.
 si nihil habent res magis. Sed loquamur de hi-
 is amicitia qui ante oculos sunt. quos uidemus
 aut de quibus memoriam accepimus. quos nouit
 vita communis. Ex hoc numero nobis exempla
 sumenda sunt. et eorum quidem maxime. qui ad
 sapientiam maxime perueniunt. Didimus pau-
 lum emulum lufino familiarem fuisse. sic
 autibus accepimus. bis una consules et col-
 legas fuisse inter se. tum et cum his et inter

a

se sanctissimos fuisse. Curat. Curat. et Tullius
 C. Manu memorie traditu est. Agat ne
 suspicari quidem possimus quicquam horum ab a-
 mico quippiam contendisse quod contra fidem
 contra iustitiam contra rem publicam esset
 Nam hoc quidem in talibus viris quid atti-
 net dicere. Si enim contendisset, scio impet-
 tum non fuisse. cum illi sanctissimi fuerint viri.
 Equae enim nequitas est tale aliquid et fa-
 cere rogatum et rogare. Ut vero Tiberium
 Gracchum sequebantur. Cuius carbo. Cuius
 us carbo et minime tunc quidem. Cuius
 carus frater nunc quidem id idem accersimus.
 Per igitur lex in mania sanctatur. ut ne
 quod rogemus res turpes neque facinus ro-
 gatus. Turpis enim accusatus est et minime
 accipienda tum in causis peccatis. tum si quis
 contra rem publicam se in causa fecisset
 se faciant. Et enim eo loco famam et scru-
 la letitia sumus. ut nos longe propius
 oporteat futurus casus vel publice deple-
 ret enim iam aliquantulum despectus tunc
 tulioque consuetudo maiorem. Tiberius qui
 casus regni occupare conatus est. vel reg-
 navit id quidem paucos menses. Nihil
 simile populus Romanus audient aut vi-
 deant. Hic etiam post hacten sciti anno

et periculum quod in publicis sapientie effectum
sine lacrimis non quos diceret. Nam
turbationem que modo quodque possumus. pro
recentem penam tibi et quodque sustinuerunt.
de quo autem quodque turbationem quodque ex
tem non libet augere. Decepit deinde res
que proclamis aspernam. et semel cepit. la
bitur. Videtur in tabella iam ante quantam sit
facta labe. Permo guberni lege brevis
autem post cassia. Videtur iam videri populi
asensu dyumant. et in iudicis arbitrio res
maximas agi. plures enim dicunt quodammodo
hec fiant. quam quodammodo hys resistatur.
Quodcumque hec quia nemo sine socris quicquam
tali committitur. Precautionem est igitur bonis
ut si in iudicis amittas ignari qui aliquando
admittunt. ne existiment ita se alligatos. ut ab
amittas in magnam aliquam rem in publicis
peccantibus non distendant. Inprobitis autem
pena statuenda est. Nec vero minor hys
qui seati sunt aliter. quod hys qui fuerint
prius impietatis duces. Quis claudere magna
thermistode. Quis potentat. qui cum imperit
bello persico. feruente grecam liberasset. pro
quod in iudicam. meellin quodque esset magna
te patere ingruam non tulit. quare quam
fecit debuit. sed fecit idem quod vixit. amittas

c

ante apud nos fecerat coramnis. His ad-
uctor amari patriam inventus est nemo. Nam
q; utaq; sibi mortem conant. Quales impta-
bor consensio in modo exaspatione amicitia te-
genda non est. sed omni potius supplicio uide-
anda. ut nequius concessum putet uel amicitia
bellum portare inferentem. sequi. Quod quidem
ut rescribere cepit bono suo an aliquando futurum
sit. Quia autem non minor cura est qualis res
publica post mortem meam futurum sit. quin quis
hodie sit. Nec igitur penam lex amicitiae sanc-
tiatur. ut ab amicis honesta petamus. Amicitia
causa honesta faciamus. Nec expectemus qui-
dam dum rogemus. sed studium semper adsit. cura
taceo absit. Consilium verum dare gaudemus
liberes. Plurimum iunctura amicorum bene sum-
dentium ualent auctoritas. utq; adhibetur ad
monendum. non modo aperte. sed acriter. si res
postulabit et adhibere auctoritatem paratur. In
quibusdam quos audio sapientes habere magis
tam planius omnia mirabilia quidem. sed mi-
hi est quod illi non persequantur. suis argu-
mentis. Iuram fugendas esse minus amicitias.
nec necesse sit uni solatium esse populi-
tribus. dicunt enim satis superq; satis esse cum
sibi suum cuiq; utrum alius minus implicor
et molestum esse. amodissimum esse quare lo-

fiffimus habemus habere amare quos ut
 aduans cum uelis ul' remittas. Caput om
 no bono uiuendum esse fecuritate. qua fru
 immus non possit. si tanquam paritunt m
 propluribus. Alios autem dicere amicitia m
 to etiam inhumamus. que loam breuitate
 stentat paulo ante. presidij. aduamenti q' co
 non beniuolentie neq' auaritas amicitias esse
 ceptendas. Itaq' ut quisq' minimu' firmi
 tatis haberet minimu' q' ueru' ita amicitias
 appeteret maxime ex eo fieri. ut mulier. tale
 magis amicitiaru' presidia querant q' ui. uiri
 et mores quia opulenti et calamitosi. uai qua
 hi qui putantur esse boni. O percliam sa
 pientiam. Eodem on e mudo tollere vident
 hi qui amicitiam e uita tollunt. qua m' adu
 is inuicabilibus melius habemus. nichil uai
 dius. Que est enim yta securitas. specie qui
 dem blanda. sed re ipsa multis mloas repudi
 and est. Neq' enim est opentaneum. ullar
 honesta rem actionem re. ne solitatis sis. q'
 non supaper ma suscepam deponere. Quod
 si aium fugimus. uirtus fugienda est. que
 necesse est. cu aliqua cum res sibi contrarias
 aspernat. atq' oderit. ut bonitas maliciam
 temperantia libidmon. fidentia ignauum.
 Itaq' vides rebus iustis iustos maxime ad

cere infortalibus fortis. singularis modestus
 Ergo hoc proprium est animi recte constanter et
 legari bonis rebus et dolere contrariis. Quare
 obidem si audit insipientem animi dolere. si pro
 facto audire. nisi ex eius animi conceptione hanc
 mentem arbitramur. que causa est. cur animam
 non tollimus. similitudo e. utriusque ne aliquis per
 am supponamus molestus. Quod enim inter est
 motu animi sublato. non dico inter hominem
 et pecudem. sed inter hominem et tunicam aut faciem
 aut quod vis generis eiusdem. Neque enim sunt
 autem dicendi. qui virtutem ducunt et qui ferunt
 quod animi esse volunt. que quidem est. tunc in
 ne. talis rebus. tunc in amicitia. tunc in
 tractabilis. ut bonis. anima quare diffundantur
 et in modis contrahant. Quamobrem angere
 iste. qui per amicitiam sepe capiendus est. non tantum
 valet. ut tollat deinde amicitiam. non plus quam
 virtutes. quia non nullas animas et molestias as
 ferunt. repudiuntur. Cum autem virtus anima
 tam contrahit. utis dicit. si qua simplicitas in
 tatis elucet. adquam se similis animus applicat
 et adiungat. id cum contigerit. ut amor exornari
 necesse est. Quod enim tam absurdum est. quam
 delectari multis in rebus et honore. ut
 gloria. ut opibus. ut vestitu. cultuque corporis
 Animo autem virtute praedito. eo. qui vel amare

uel ut ita dicam redamari possit non admodum
 delectari. Nichil enim est remuneratione be-
 niuolentie nichil vicissitudine studiorum offi-
 ciorumque iocundius. Quod si etiam illud ad-
 dimus. quod recte addi potest nichil esse quod non
 se rem ullam tam efficiat tamque contineat quam
 ad amicitiam similitudo concedatur. profecto unum
 esse. ut bonus hominem diligant et amantemque sibi quam
 propinquitatem quicquid atque naturam. Nichil
 enim est appetentius simili sui nec iucundius quam
 naturam. quoniam hinc quidem famam et facin-
 ora constat. ut quicquid homo inter bonos. quasine
 cessitiam beniuolentiam esse. que est amicitie
 fons amicitiam profectus. Sed eadem bonitas
 eamque ad similitudinem pertinet. Non enim
 inhumana virtus. neque innumis. neque superba
 que etiam populos vniuersos tuetur. eis quod optime
 consulere soleat quod non faceret profecto. si
 a caritate vulgi abhorreret. Atque inachi etiam
 quidem videtur. qui utilitatis causa fingunt
 amicitias amabilissimum modum amicitie tollere.
 Non enim tam utilitas parua parua. quia a-
 micitia amicitie ipse delectat. tuncque illud sit quod
 ab amicitia est profectum iocundum. si tunc stu-
 dio profectum est. Tantu quod auri veritate ab-
 est. ut amicitie propter indigentiam colantur. ut
 hi qui opibus et aurijs. imperime quod virtute

f

9

pectora. inquit plurimum est peccatorum. immo al
 terius indigant liberabissimum sine et benedicti
 tissimum. Atque haud sciam an ne quis sit qui
 dem nichil unquam dimisso de esse animas. ut
 enim plura nosse inquisierit. si nunquam con
 sis. nunquam operum nostrum nec domi n' mlti
 bus existeret. Et non igitur vultatem amantem
 sed vultatem amantem conuenienter audientem.
 reunt homines delapsi affluentes audientem.
 si quando dominatio. quam nec vlti nec vlti
 habent cogitant. dissipabunt. Et domi quis
 est peccator. si enim atque homini qui vult ut
 neque diligat quoniamque. nec vlti neque vlti
 tur. Quis enim est qui vult conuenienter audientem.
 copis atque memini vlti habundantem vlti
 vlti vlti. Nec est enim vlti vlti vlti
 mlti. inquit nulla fides. nulla vlti vlti
 stabilis benignitatis potest esse. fides enim
 domini siqu' suspensa atque soluta sunt. vlti
 lites vlti esse amantem potest esse. fides enim
 delat. quoniam vlti vlti vlti vlti vlti vlti
 at. Soluntur tamen similitudine. vlti vlti
 tempus. quod si forte ut sit vlti vlti vlti
 vlti. tunc intelligitur quod vlti vlti vlti vlti
 vlti. quod tunc quoniam vlti vlti vlti vlti
 vlti se intelligit. quod fides vlti vlti vlti
 vlti. cum vlti vlti vlti vlti vlti vlti

tunc. quiaque in se nulla superbia et inuice
 tu. si quisque amicum habere prout a deo
 in suis quem dicit inuice uere amicos uice
 non. etiamque multas. quae propriam
 excedunt amicitias fideles. et non solum enim
 ex. prima cetera est. sed etiam eos plerumque et
 sunt ceteros. quos complera est. itaque illi esse
 sunt. fere nuntio et contumacia. per quae
 insipiente facimur. intelligitur. nam et
 hoc quidem in se sic. eos. qui in se am
 de fuerunt inuicibus. imperio. potestate. et
 fide. prosperis rebus inuicem. sperem ab his
 uere amicitias inuicem. etiam et
 ita. quia in plurimum copios. facilius
 opibus possint. ceterum inuice. quae parant. pe
 cunia. equos. famulos. etiam. etiam. et
 in. etiam. amicos autem. etiam. etiam.
 et pulcherrima. ut tu dicam. ut inuice. et
 et enim ceterum in parant. etiam. etiam.
 nec autem omnia habent. eius est. etiam. etiam.
 qui piam uerbis. Amicitia. sua. etiam. etiam.
 nec ita. et ceterum. etiam. etiam. etiam.
 manant. quae sunt. quae dona. etiam. etiam.
 inuice. et de se. etiam. etiam. etiam.
 tunc. Sed hoc. etiam. etiam. etiam.
 qui fides. sine. etiam. etiam. etiam.
 diligendi. etiam. etiam. etiam. etiam.

7

quatu nullis probo. **S**icmi ut eode modo
 ga amicu affectu sumus. quod egeri nosmetips
 Alarum. ut nostra manias benivolentia est
 ita illoru egeri nosmetips benivolentia parit
 equali q respiciat. Tertium ut quanti quis
 se ipm facit tanti fiat obomias. **H**azū tuum
 amicitia: sententiarū nulli pcepis assenti
 de. **E**t de omni illi prima vera est ut quoad
 modum mpe quisq; sic maniam sic amma
 tus. quia multu em. que nostru causa nūquā
 faceremus. facimus causa amicu. pceptu ad
 indigno supliquo pcepto amia. **T**um acerbus
 in aliquem inveni. insecari q; reprehensiois q
 i nostris rebus nō satis honeste sunt. i amia
 rū sunt honestissime. **T**ertio q; sunt res
 in quibus deus qmōis vici hom inlta de
 tinent. detrahi q; pceptur. ut hys omia
 potius quā ipi feriant. **A**lterū sententia ē
 que diffinit amicitiam paribus officiis ac iu
 stitiamibus. **H**oc est em inmis origie et ex
 lict. adculandos uocare amicitia: ut par sit
 incio acceptoru et daturū. **D**icade michi etas
 fluitatōe videatū utin esse amicitia: nec obfer
 uare restatōe. ne plus reddat quā accepit
Et dāp emm hoc verendum ē. nequid exardat
 aut nequid i caru de fluat. n' nequid plus o
 quo i amicitia: congeriat. **T**ertius in pimis

ille deterius est: ut quanti quisque se ipsum faciat tanti fiat ab amicis. Sæpe enim impudens aut amicus abiectior est: aut spes amplificatione fortune fructus est. Non est igitur amicus tuum esse ieiun: qualis ille in se est: sed potius eripit et efficere: ut omnia iacentem animi eruat: inducat quæ in seipsum: cogitationem quæ meliore. Alius ergo finis vere amicitie constituendus est: si peris quod maxime reprehendere proprio solus est odium. Regabat ullum uicem amicitie immutationem potuisse reperiri: quam eius qui diceret: ita amare oportere: ut aliqui esset ostentus. Nec uero se adduci posse: ut hoc quæ admodum putaretur: ab amice esse dictum cederet: qui sapientis habitus esset: unus ex sapientibus impulerit curiam: aut ambiciosi: aut omnia ad suam potentiam reuocantis esse sententiarum. Quam modo enim quisque amicus poterit esse cui se putabit immutari esse posse. Conuincatur necesse erit: cupere et optare: ut quam sepius peccet amicus: quo plus sibi det tamquam amicus ad reprehendendum. Rursus autem recte facit quomodo quæ amicitia: necesse erit angere: dolere et inuidere: quare hoc quidem præceptum: tamquam est: ad tollendum amicitiam ualeat. Illud potius præcipiendum fuit: ut cum diligenter adhiberemus amicitias comparandos: ut nequid amare inape-

p.

petemus amare eum / quem aliqui odisse pos-
 semus. quoniam etiam si minus felices intelligendo
 fuisset. ferendum id sapio potius quam mi-
 sericordiam tuam cogitando putabat. Sicut igitur
 similibus utendum arbitror. ut cum emendati mo-
 res amicum fuerint. tum sit inter eos omni-
 um. consiliorum. voluntatum sine ulla excep-
 tione communitas. ut enim si qua fortuna ad-
 deat. ut minus uisile amicum uoluntates sint
 adiuvando. iniquis aciem aut decipite agere
 aut defama. declinandum est de via hoc modo
 ne summa turpitudine sequatur. Est enim quis ami-
 cia dare ueni possit. nec uero negligenda est
 fama. nec mediocre uolum aduersitates ex-
 istimare oportet. beneuolentia. ciuium. quam
 blandioris et assentationibus colligere turpe e-
 st. sed uirtus quam sequatur. Ceteris minime
 repudianda est. sed sepe enim uideo ad sapienter
 tuus omnis sermo aut de amicitia. queritur.
 enim quod moribus rebus homines diligenciores
 essent. caprus et oues quot quisque haberet or-
 care posset. amicos uero quot habere non posset.
 Et illis quidem pauperis. adhibere cum mi-
 nimis diligendis negligentes esse. nec habere
 quasi signa quedam et signis notis. quibus eos
 qui ad amicitiam essent idonei uiderent. Sunt
 igitur firmi stabiles. et constantes eligendi ad

ad amicitias / cuius generis magna est penuria. et .m
iudicare difficile est. nisi prius expertum sit. et
perendum autem est. amicitia ipsa. itaque par
et amicitia iudicium. tollitque experendi penes.
Est igitur prudentis studium. ut aurum na
uis sic impetum benevolentie. quod vocamus
aquis tempestas sic amicitias aliquas ex parte
periculis moribus amicitum. quidam sepe in
parva pecunia perspicantur. quam leues sint et
inconstantes. quidam autem quos parva pe
cunia mouere non potuit. cognoscant. in mag
nis. Si vero erunt reperti qui periculis pro
ferri amicitie sordidum existiment. ubi eos
inuenimus. qui honores magistratus. mi
nisteria potestates. opes. amicitie non ante
ponant. ut cum ex altera parte prosperi ser
sint. ex altera uis amicitie non uulgo illa
malicia. Umbellula enim natura est ad con
tendendum potentiam. quare ea si non deum am
icitia conseruati sunt. exasperantur. et sunt
non sine magna causa sit neglecta amica
tas. itaque uix amicitie difficillime experi
untur. in his qui honoribus uix publice in
santur. Vbi enim ubi ofamini uidentur qui
honorem amicitia interponat suos. Quod ut
omittatur quare quare quare quare quare
videntur taliamanti sociates. ad quas no

n

est facile inventus qui ascendat / quaqueque. Emi-
 us recte inquit. amicus certus in re incerto cer-
 nitur. Tamen hec duo vicia levitatis et infir-
 mitatis plerumque committit. aut si in bonis re-
 bus contemnit. aut in malis deservit. Qui igitur
 proutque mihi gravem constantem stabilem se
 iannacum praestaret. Sunt et maxime tunc
 genere hominum iudicare debemus et bene di-
 uinus firmamentum autem stabilitatis. et constan-
 tie est eius. quam quærimus iannacia fidem.
 nihil est enim stabile. quod infidum est. Simpliciter
 enim et unumquemque praeter et consentaneum idem
 qui rebus ipsam inducitur eligi par est quod
 omnia perveniunt ad fidelitatem. namque enim fidem
 potest esse multiplex ingenium et tortuosum. ne-
 que verum qui non eisdem rebus inducitur. namque
 in parte consentit aut fidus aut stabilis esse potest
 addendum eadem est ut ne armibus aut infir-
 mendis delectetur amicus / aut credat oblatum
 que omnia pertinent ad eam quare dudum tract-
 to consuetudine. Istaque sit verum illud. quod mihi
 dicit. amicitia nisi in bonos esse non posse.
 Est enim boni viri. quem eundem sapientem di-
 cere licet. Hec duo tenere iannacia. Primum
 nequid fieri sit. ne ve simulatur. aperte enim
 vel obesse vel amare. magis ingenium est quare
 fronte occultare sententiam. deinde non solum

ab aliquo oblatus criminationes repellere
debet. sed ne ipm quidem esse suspitionem
semper aliquid existimantes ab amico esse pro
lationem. Accedat huc suavitatis quodam ex
ter simonū atq; morum. Eiusd quinquim
mediocri condimentū amicitiae. tristitia at
et iomm te severitas absit. habet illi qui
dem gravitatem sed iannitia remissio
esse debet. et libertas et dulcor et adom
nem comitatem felicitatemq; proclinet.
Existit autem hoc loco quodam questio sub
difficilis. nū quando anna noui digna
amicitia. veteribus sint anteponendi ut egs
vetulis tenetis antepone re solemus. Ista
qua hoc est in homine dubitatio. non om de
beat esse amicitia. sicut aliorum eorū soc
etates veterima quaq; ut ea vna quere
tustatem ferunt esse debent similitudo
amq; est illis quod dicitur. multos modi
os falsis simul edendos esse. ante quam am
tiae munus expletum sit. Et dicentes id
si spem ita afferant ut tamq; in herbis no sal
laribus. fructus appareat. non sunt ille qui
dem repudiande. vetustas tamen suo loco ad
seruanda est. maxima est enim vis vetusta
tis et consuetudinis. Unde iusto equo. aut
mudo mentionem feci. si nulla res impedi

o.

nūq;

no.

p.

nemo est qui non eo. quo confusus. Liben-
 tius utatur. quia incontinenti et novo nec
 vero in hoc solum quod est animal. sed etiam in
 his que sunt inanimata. valet confusus. in
 tu locis uis delectemur montuosis. et etiam
 siluestribus. in quibus diuiciis comorati sunt
 Sed maximū est inanimata esse. pacem in se
 trahi supererem. sepe enim excellentie quedam
 sunt. qualis erat sapiens in nostris ut ita de
 tam gregem iniqua. se ille phil. nūquā tu
 alio. nūquā in unum inderosuit. nūquā in
 ferocis ordinis animas. Cuiusmodi vero in qua
 fructum virum egregium. nequiquā sibi oīd
 pacem. quod is ante ibat etate. tamquam super
 traxerit colebat. suos quod omnes per se esse posse
 ampliores uolebat. Quos facendum imitandi
 quod est omnibus ut siquam perfectior. virtutis
 ingenium fortune amplexati sunt. in praxia. am
 stis. communcent quod cum praxia. ut se praxi
 tibus inuē sunt humilibus si praxia quod habe
 bant inbecilles. vel animo. ut fortuna. ut glo
 ria. autum augeant opes. ut quod honori et digi
 tati sunt. ut in fabulis dicitur. Cui aliquid diu
 prope ignorantiam stupis et generis infamula
 tu fuerit. cum cogniti et aut dorem. aut regu
 filii inuenti sunt. et tamen tamen caritatem in praxi
 tores. quos patres in multos annos esse dixerit

Quod quidem multis magis iuvis patribus
certis q̄ faciendum. fructus enim ingenii. et vir-
tutis. omnisq̄ presantur. tunc permaximus
capitur. cū iuxta armū quemq̄ confectur. De
igitur hī qui sunt i amicitie diuicionis q̄ no-
cessitudine superiores. exequare se cum inferi-
oribus debent. sic inferiores non debent dolere
se asius aut ingenio aut fortuna aut dignitate
superari. quocum plerūq̄ aut quarunt. sūp
aliquis aut etiam exprobrant. et q̄ magis se
habere putant quos officiose et amice. et cum
labore suo aliquis. fatum esse quam dicere.
Odiosum sane est genus hominū officia ex-
probrantū. quāz meminisse debet is. inq̄ col-
lata sunt. non memorare qui contulit. Cū
obrem ut hī qui superiores sunt subintrare
se debent meminit. sic quodammodo inferiores
extollere. Sunt enim quidā. qui molestias a-
micitias faciunt. cū ipsi se contemptū putant.
quos nō fore contingit. nisi hīs. qui etiam co-
tempnendos esse se arbitrantur. qui hac opin-
one nō modo uerbis. sed etiam opere leuandi
sunt. Tantū autē tribuendū est cuiq̄ p̄miū
quantū ip̄e efficere possit. deinde etiam ip̄iū
ille. quem diligas. atq̄ adiuues. sustinere pos-
sit. Non enim tu posses quāuis extollas.
q̄ntū ius omnes tuos ad honores amplissios

perducere ut si quis publico tituliū potuit con-
fulere efficere. fructum eius vitium nō potuit
Quod si etiam possis quid vis ferre ad alterum
videndum est tamen. quid ille possit sustinere.

¶ Omnis enim amicitia corroborata iam confir-
mitas q̄ et ingens et etatibus iudicande sunt
¶ Sed si qui inuente etate aut venandi aut pille
studiosi fuerint. eos deo habere necessarios quos
tam eodem studio preditos dilexerunt. isto enim
modo matres et pedagogi iure vetustatis plu-
rimū benivolentiae postulabunt qui negligendi
quidem non sunt sed alio quodam modo diligendi
aliter enim amicitiae stabiles esse non possunt

¶ Dispariter enim mores disparia studia secutur
quarū dissimilitudo dissociat amicitias. nec ob a-
liam causam ullam boni improbi. improbi bonis
amici esse non possunt. nisi q̄ tracta est inter eos
q̄nta maxima potest de morum studiorumq̄ di-
stantia. ¶ Recte enim precepti potest in amicitias
ne quis intemperata quodam benivolentia q̄
sepe fit. impediat magnas utilitates amicum

¶ Recte enim ut ad fabulas vedam teopam ne-
optolemus capere potuisset si licomedem apud
quem erat educatus. multis tū lacrimis iter suū
impedientem audire voluisset. et sepe madia
imagine res. ut discedendum sit ab amicis quas
qui impedire vult. ut q̄ desiderium non finale

ferat. ut infirmus in illis quod natum est et ob
 eam ipsam causam in amicitia parum iustus.
 Atque monum te considerandus est. et quid posui
 les ab amico. et quid eum patiatur atque impetire.
 Est enim quedam clementia in amicitia dimitte
 dis non nunquam necessaria. Nam enim asapiens
 familiaritatis ad volgares amicitias oia
 nostra dilabitur. Cumque sepe vicia amice
 cum in ipsos amicos. cum maliciosos. quos tamen
 ad amicos redundat infamia. Tales igitur am
 itie sunt remissione usus eleuando. et ut Ca
 thonem dicere audiuimus magis dissuade quam
 dissuadendo. nisi quedam admodum intollemibil
 iniuria contigerit. ut neque rectum neque honestu
 sit nec fieri possit. ut non statim alienatio dis
 iunctio quod faciendum sit. Sin autem aut modum
 aut studiorum. quodam ut fieri solet
 facta erit. aut inter publice partibus dissen
 sio intercesserit. loquor enim iam ut paulo
 ante dixi. non desipientium sed de cunctis a
 micitias. Cauendum erit ne non amicitie deperire
 sed etiam ne inimicitie suscipere videantur. Nichil
 enim turpius quam cum eo bellum gerere quod cum
 familiaritate vixeris. ut amicitia quod pugnare in eo
 nomine se temerari. ut scitis sapienter pater disse
 sionem autem quod erant inter publicam alienationem
 ac collega nostrum metallo. Vtque erat grauit

auctoritate et offensione animi non accedat. 15
 obtem permi danda est opera. ne quia amicitia
 distanda fiant. sin autem tale aliquid eueniat
 ut ex tunc potius amicitie quam opere videant.
 Cauendum veru est ne etiam inimicos inimici
 nos conuertant se amicitie. ex quibus iurgia ma
 ledicta. contumelie qz gignuntur que tamengi si
 tollerabiles sunt ferende sunt. Et hic bonos
 veteri amicitie tribuendus est. ut is malicia sit
 qui facit non is qui patitur iniuriam. 16
 horum omnium videtur atqz etiam incommodum
 vna causa est. atqz vna prouisio. ut ne nimis
 cito diligere incipiant. ne se indignos digni
 autem sunt amicitia quibus ipis inest causa.
 Cur diligantur. vtrum genus om. et quides om.
 preclara cura sunt. nec quisque difficilius qua
 repetere quid sit omni ex parte in suo genere p
 factum. Sed pleriqz. neqz inhumanis rebus que
 quis boni noceant. nisi qd' fructuosum sit. et am
 cos tanquam pecudes. eos diligunt potissimum.
 ex quibus maximos fructus se spectant esse cap
 tiuos. itaqz illa pulcherrima. et maxime natali
 tarent amicitia. pape et prope se expectanda. nec
 ipse sibi exemplo sunt. hoc uis amicitie qualis et
 quanta sit. Ipsi enim se quisqz diligit non ut
 aliquem a se ipso merente exeat caritatis sue.
 sed quia pape quisqz sibi carus est. Quod nisi

idem i amicitia transmittatur / verus nunquam
 amicus reperitur / est enim is quidem tamquam alius
 idem. Quod si hoc apparet inbestus volucris
 inanimatus agensibus cicuribus fœris ut se
 pmut diligant id enim patet omni cu amicitia
 nascatur deinde ut requirunt itaq; appetant ad
 quas se applicent eiusdem generis amicitias id
 q; facit cu desiderio et cu quadam similitudine
 amoris humani quia id magis in homine fit na
 que et ipse se diligit et alterum acquirit cui
 amicum ita cu suo miscet ut efficiatur vnu pe
 ne ex duobus. Sed plerumq; perverere ne dicam
 impudenter talem amicum habere volunt quales
 ipi se non possunt. queq; ipi non tribuunt ami
 tis. nec ab aliis desiderant / par est aut pmut
 ipm esse vicum homi tam alteri similem sui ac
 quiescere in talibus ea quam iam dudum tunc
 tabamus stabilitas amicitie confirmari potest /
 cum homines benivolentia quicti pmut. Cupi
 dicatibus hys quibus ceteri ferunt imperant
 deinde equitate iusticiaq; gaudebunt. Omne q;
 alter pro altero suscipiet neq; quicquam iniquum
 nisi honestum et verum. alter ab altero repulsa
 bit. neq; solum colent se inter se ac diligunt se
 etiam verebunt nam iniquum amicitiam ami
 tie tollit. qui ex ea tollit veritandiam. Nam p
 iniquius est in his error qui existimant libidine

x. peccator q' omniū inamicia patere licet
 tamē. Et tam virtutu amicitia adhibere an-
 tian data est. non vitadeū comes ut quidam p-
 litera non posset virtus adea que summa sunt
 pvenire. Summa et confocata cu altera pveniet.
 Quod si quos inter societas aut est aut fuit
 fiat ut est. maxime est habendus ad sumū nature
 bonū optimus beatissimus q' amicitias. Hec ē
 in qua societas. in qua omnia in se que putat
 homines expectenda. honestas. gloria. tranquil-
 litas. amicitia. iocunditas. et cu hoc ad sumū be-
 atā vita sit. et sine is esse non possit. Quod cu
 optimū maxmū q' sit. si id volumus adipisci
 virtuti operi danda est. sine qua nec amicitia
 ne ullam rem expectendam consequi possimus.
 ea vero neglecta. qui sese amicos hie arbitra-
 tur. tum se demq' errasse sentit. cu eos quis
 aliquis casus experiri cogit. Quod ita dicendū
 est enim. sepius tu iudicaris diligere quos nō
 tu dileveris iudicaveris. cu multis in rebus di-
 ligentia plectimur. tu maxime i amicos. dili-
 gendis et colendis. Prepositis enī vniū
 consiliis. et acta agimus. que petamur fieri
 veteri prohibito. Et tam implicati ultio et timore
 vel vili duntaxat vel etiam officiis. repente i
 modū casu amicitias. eorum aliqui offensi-
 one discipimus. quo etiam magis vitupemur.

da est ea maxime necesse tam inuicia
Una est em amicitia in modis humanis. de qua
utilitate omnes uno ore consensunt. quodque
multis virtus ipsa concupiscunt. et vendica-
tio quodam atque ostentatio esse dicitur. Nulli
diuitias despicunt. quos potius otiosos te-
nuis metus cultusque delectat. Famosos vero
quos cupiditate quidam inflant. quos mi-
hi ita contemnit. ut nihil esse leuius nihil i-
amius existiment. Itemque cetera. que quibus-
dam mirabilia videntur. permulti sunt. qui pro
nihil putent. De amicitia omnes ad unum
idem sentiunt. et hi qui ad rem publicam se co-
tulunt. et hi qui rerum cognitione doctina
delectantur. Et hi qui sui negotii gerunt
otiosi. Postremo qui se totos tradunt
voluptatibus sine amicitia vitam esse nullam
sentiant. si modo velint aliqua ex parte libera
se vivere. Serpit em nestus quomodo poma
viciis amicitia nec illa etatis deinde im-
mum patitur esse expertem sui. Quin etiam
si quis asperitatem cum est et iniquitate
nature conuersatus. ut societate hominum
quodam atque odore. qualem fuisse. Ut homines
thymone nestus quod accepimus. tamen is
pot non possit. ut non acquirat aliquem a-
micitiam quem euomat viciis acerbis sue

8. **N**ec hoc mirumne iudicaretur. si quis tale pos-
 set contingere. ut aliquis nos deus ex hac
 hominū frequentia tolleret. et in solitudine
 usque colloqueret. utque ibi subpeditans om-
 nem. quas naturā desiderat habundam-
 tiam. et copiam hominis vero omnino aspi-
 ciendi potestatem exeret. quis tam effe-
 cerens. qui cum utrum ferre posset. tunc nō
 auferret fructum voluptatū omni solitu-
 do. Verum ergo illud est. quod est. At-
 tentius archa. ut opinor dici soliam. ho-
 stis serēs commemorare audiri. ab alio se-
 mibus auditum. si quis ingellon ascendisse
 naturā q̄ mundi. et pulchritudinem siderū
 perspexisset. insuauem illam admergationē
 sibi fore. que iocundissima fuisset. si aliquis
 eū moraret. habuisset. Sic naturā in so-
 litudinē amat. semper q̄ ad aliquid tanquam
 ad adiungulū an naturā. quod iocundus q̄
 dulcissimū est. Sed cum tot signis eadem
 naturā declaret. quid tam velit. aut quid
 querat. ac desideret. tamen absque stir-
 ne pro quo nūm modo aut ea que ab eo mo-
 hemur audimus. Est enī vacuus. et inlax-
 usus amicitie. multo tamen suspicionū et of-
 fensionū datur. quas tam euitare. tū ele-
 uare. tū ferre sapientis est. Una illa s̄

Secunda est offensio: ut utilitas inamicis et
 fides retineatur. **T**ercia et amica sepe moni
 di sunt et obuijandi. et huc accipienda sunt ami
 ce. cum beniuole sunt. Sed nescio quomodo be
 rum est. quod in andrea familiaris meus cer
 tentius dicit. obsequium amicos. veritas odi
 parit. **R**etolenti siquidem est veritas. si qd
 ex eo instatur odium. quod est verum amicum
 sed obsequium est multo molestius. quam indus
 gens. recipit enim amari fieri sunt. in amica
 autem culpa est meo. qui et veritatem asper
 nitur. et infirmitatem obsequio impellit. **Q**uo
 igitur hac in re habenda est in eo et diligentia.
Primū ut inamicis acerbitate. deinde ut ob
 iurgatio contumelia careat. **I**n obsequio autē
 quomā terrena in libo libenter vomitur. co
 mitas ad sit. asperitas iracundiam aduocatur. paul
 amouentur. quo. nō modo inamicos. sed nec libe
 ro quidam dignū est. **A**liiter enim ai tunc
 no. videntur. **E**t in autem quibus clausa veritati
 sunt. ut ab amicis verum quidē iniquat huius
 salus deservitū est. **S**tatim est illud Cato.
 ino prouidia. multo melius de quibusdam acer
 bos inimicos mereri. quam eos amicos. qui
 dulces videntur. **U**bi sepe verum dicere huius
 iniquat. **A**pp illud absurdum est qd. huius
 momentum eam molestus. quam debet capere

2.

non capiunt / eam capiunt. quae debent vocare /
 peccasse enim se non arguitur. oburgari mo-
 leste ferunt / quod contra oportebat delicto do-
 lere correptione gaudere. Et igitur et monere
 et argueri. omnino precium est vere amicitiae /
 et alteri libere parere. non asperere. et alterum
 praecipientem ac parere non repugnare. sic habendus
 est. nullus in amicitia perfectum esse maiorem quam
 adulacionem. blandicias assentationes. quae-
 rius enim multis nominibus est hoc praui negotii.
 laui hominum. atque fallaciu. adulationes loqui-
 tiam omnia. nichil adveritatem. Cum autem om-
 nium simulatio vitiosa est. tollit enim iudicium
 verum. id quod adulantur. tum amicitiae repugnat mor-
 tui. delect enim vitatorum sine qua non tenet ami-
 citiae valere non potest. Et cum tu ius amiti-
 ae sit meo. ut unus quasi animus fiat explic-
 itibus. qui id fieri poterit si non minus qui-
 dem quoque unus animus est. idemque non semper
 sed varius commutabilis et instabilis. Quis enim
 potest esse tam flexibilis. tam denique quam animus
 eius. qui ad alterius non modo sensum. ac volu-
 tatem. sed etiam ipsam atque nutum convertitur.
 Debet quibus negotiis aut maxime impendit
 exponit omnia iura assentare ut aut idem ten-
 ventus. sed ille ignorantis persona loquitur.
 quod amicitiae genus omnino leuitatis est adhibere.

Nulla enim gradum sunt similes. ac sunt ita
 fortuna summa superiores. hoc est assensu no
 lepta. ac aduocatum accessit auctoritas. Secun
 dum autem blandus amicus auctor et inter iusto
 potest adhibita diligentia. quoniam omnia fuerunt
 et simulata amicitia et veritas. Conas q. cum
 peritissimis constat. tamen iudicare solet. quod
 inter sit inter populum. id est inter assensu
 tem. et leuam auctorem. et inter constantem seueri
 et gentem quibus blandioris. Facius populus
 nuper influebat iniquos concionis. cum ferret
 legem deturbans plebem respiciendis. dissuasimus
 nos sed nihil domi desapiore diam libentius
 quanta illi in imortales fuit gratitas. quoniam
 mentione maiestas. ut facile ducem comam
 populi non comitem ducere sed affluas. et
 in mandis oratio. itaq. lex popularis suffragi.
 is populi repudata est. atq. la adme redam in
 ministas. Cui maximo fuit sapientis et lelio
 mantimo consulibus quoniam populus lex de fa
 cerdoy. Gay Lucum transi videbatur. Cuius
 itas em collegiorum ad populi beneficii trans
 ferrebat. Atq. id primum instituit. in populi
 verius agere cum populo tamen illius vendi
 bilem orationem. religio daret in mortaliu. nob
 dependantibus facile emebat. itaq. id acti est.
 preterem in populi comam. quinquenis ante

f.

quæ consul factus sum. Itaque eo magis quæ
 summa auctoritate causa illa defensa est. Quod
 si infama id est inactione iniqua rebus factis
 et adombratis loci plurimum est tum vni vult
 si modo id patefactum et illustratum est. quod i
 amittas flexi oportet. quæ tota veritate perpe
 ditur. inquit nisi ut dicatur. apertum peccatum in
 deus. nimium quod tui ostendas. nihil fidum in
 nihil exploratum habens. nec amare quidem. a
 amari poteris. cum id quæ vere fiat. ignoras.
 Quaque ipsa assentatio. quibus perniciosa sit
 nocere cum non nemini potest. nisi et qui eam re
 apit atque ea delectatur. Itaque sit ut hys asse
 ntatoribus patefacta aures suas maxime. qui
 ipse sibi assentetur. et se maxime ipse delectet.
 Omnis est amans sui vitius. optime enim se
 ipsa novit. quamque amabilis sit. intelligit. ego at
 non devotate nunc loquor. sed devotius opinor
 virtute enim ipsa non tam præditi multi esse. quæ
 videri volunt. hys delectat assentatio. hys pie
 tus adipsorum voluntatem sermo cum adhibetur.
 orationes illas vana testimonium laudis suam
 esse putant. Nulla est igitur. hec amittas
 cum alter verum audire non vult. alter admentu
 endum paratus est. Nec parum sit. inactionis
 assentatio. ficta nobis videtur. nisi essent mili
 tes gloriosi. magnis rebus gravas agere nunti

theus. satis aut responderi magnas. ingentes in
 quit. semp augeat assentitoe id. quod is cuius ad
 uoluntatem datur. uult esse magnus. Quia ob hoc
 quamquam ista blanda uanitas apiat eos uari
 qui ipse illam allecant sibi et inuitant. tunc
 etiam grauiores conuincitiores qz admonendi
 sunt. ut animadvertant ne cillida assentatione
 capiuntur. Aperte enim adulantem nemo no
 uidet. nisi quis admodum est exors. Calidus
 enim et oculatus ne se insondet studiose aueris
 est. nec eni facillime agrosatur. quippe qui et
 aduersando sepe assentetur. et si agasse se se
 inulnis blandiatur. atqz adextremis det ma
 nus suas. vniqz se paratur. ut id. qd illu
 sis sit plus inasse videntur. Quis aut tui
 pius quam illud. quod vero ne accidat ma
 gis cauendum e. ut est illud parum. si hodie
 me aduersaris. ante omnes ceteros inas sud
 tos senes illustres. atqz ut iussus laudissime
 faciam. hec enim etiam infanilis stultissima
 peridua est. improvidoru et tardulorum seniu.
 Sed notu quo pacto abantitatis pfector. om
 is est sapientum. De hac dico sapientia que vi
 detur in homine auctore posse. ad leues amiti
 as defluere orentio nostru. Quamobrem na
 illam primum redamur. namqz ipam conu
 damus aliquando. Dicitur inquit. Eui spon

6.

et tu. Q. inuit et conciliat amicitias et con-
 ferat. **¶** Inven enim est conciliatio rer. mor-
 tualitatis. mea constantia. que cum se exultat
 et ostendit lumen suu. et idem asperit. ingruit
 q. malis. id ad se admolet. ut assump. acapit
 illud. quod malicio est. ex quo v. audyit sue
 vnde sue amicitia. utrumq. enim dictu est ab
 amando. amare autem nichil est aliud. quin
 ei ipm diligere. quem ames. nulla indigentia.
 unlla vultute questia. que tamen ipi efflore-
 sat ex amicitia etiam si tu am. multus secuti
 sis. **¶** Hec nos adolescenter. henuerunt. sones
 illos. **¶** Lelii. **¶** Paulum. **¶** Opatu. **¶** Catonem. **¶** Ba-
 pium. **¶** Gallum. **¶** Publiu. **¶** Vapianu. **¶** Tptu
 Gurdhu. sapientis hosti socerum. dilectum. **¶**
 etiam magis elucet inter equales. ut inter me
 et sapientem. Lelii. **¶** ficiu. **¶** Publiu. **¶** vialium
 Spuziu. immu. ut assump. autem sones. adolesce-
 tum caritate oquireamus. ut inter se. ut in
 Q. tubervim. et quidem etiam admodu. adde-
 scem. **¶** Publiu. **¶** vialu. **¶** Lelii. **¶** vuzim. **¶** fami-
 licitate delectat. Quomodo quidem inq. ita
 compta est inae nature q. vofre. ut alia e-
 tis vopitur. inuicem quidem optandum e. ita cu
 equalibus vofis. quibus cu e carteribus omi-
 sis sis. cu eadem ad culton ut di. pxieme pos-
 sis. Sed quoniam res humane frugiles caduce

q̄ sunt. ſemp̄ aliqui exquirendi ſunt. q̄
 vere diligamus. et a quibus diligamur. Ca
 titate enim. benignitas q̄ ſubcepta. Ois
 evicta ſublata eſt iocunditas. Michi quide
 ſapio. quamq̄ eſt ſubito abſcissus. vivit
 tamen ſemp̄ q̄ vivet. Oratorem enim ſemp̄
 amicu illius viri quē eximius non eſt. nec
 michi ſoli verſatus quē oculos. qui illa
 ſemp̄ in manibus habu. ſed etiam poſteris e
 rit clara et miſignis. nemo inquit. animo
 aut ſpe maior ſuſcipiet. qui non ſ' illius
 memoriam. atq̄ imaginem proponenda pu
 tet. equidem ex omnibus rebus. quas michi
 aut natura. aut fortuna tribuit. nichil ha
 ber. quod cum Sapientis amicitia. poſſum co
 parare. In hac quidem michi de re publica
 conſenſus. in hac rerum privatarum conſilia
 in eadem requies plena obligationis fuit. E
 go nūquā illum. nec minima quidem re
 offendi. quod quidem ſempermi. nichil enim
 audiri ab eo ipſo. quod audire nollem. U
 na domus erit nobis. Idem victus. id q̄ co
 niuimus. nec ſolum milia. ſed peregrinationes
 iuſtificationes q̄ communes. Nam quid ego
 deſtudio dicam. cognoviendi ſemp̄ aliquid. a
 diſcendi. in quibus remoti ab oculis poſuimus.
 omne ocaſum tempus gtravimus. Quare

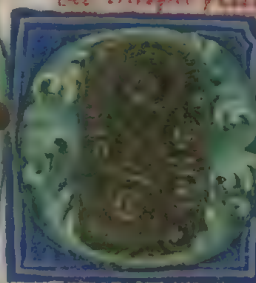
7

ex

7

k. rerum recordatio. ac sua memoria. si una
 cum illis occidisset. desiderium diuinitissimi
 atque amantissimi vix ferre nullo modo pos-
 sem. Sed nam illa eximata sunt. aluntur quod
 potius. et augentur cogitatione et memoria
 mea. Et si illis plane oblitus essem. magnam
 tamen afferret michi etiam ipsa solacium. Di-
 uisus enim iam in hoc desiderio esse non pos-
 sum. Omnia autem breuia. tollerabilia esse
 se debent. etiam si magna sint. Hoc habui de
 amicitia. que dicerem. Vos autem hortor
 ut ita virtutem locetis. sine qua amicitia esse
 non potest. ut ex exceptis. nihil amicitia que-
 ribile esse putetis. *exulac liber tullij Ci-
 ceronis de amicitia. incipit orator. Tullij
 Ciceronis orator Cato seu de senectute li-
 ber incipit feliciter. secundum hunc modum*

Tunc siquid ego adiuto tui
 ue leuassio. Que nunc te qua-
 rit et vixit suspectare sum
 Et qua depinnetis et quid
 erit vixim. Acet enim mihi
 isdem te affari verisibus. At
 tunc quibus affari flammam
 ille vir. Haud magna am te
 sed plenus fides. quamquam arte scio non ut fl-
 minia sic solatary te attice nocces quod dies quod

Non enim modum animi tui. et equi-
 tatem. te quod non solum nomine atque
 se. sed humanitate et prudentia intelligat.
 tamen suspicet idem te. quibus meum
 interdum grauius commouet. quia consolatio
 et maior est. et maius tempus differenda.
 Nunc autem michi visum est. de senectute ali-
 quid conscribere. Hoc enim omne quod michi
 tecum commune est. aut iam vigentis. Aut ite
 aduentantis senectutis et te et meum lenae
 uolo. Et si te quid id modice ac sapienter fiat
 omnia alia exere et latitum esse certe scio.
 Sed michi cum de senectute vellem aliquid scri-
 bere. tu occurrebas dignus eo munere. quod ut
 quod non communit videretur. Quod quid ita
 iocunda huius libri confectio fuit. ut non modo
 omnis abstineret senectutis molestias. sed effe-
 cerit mollem. et eam iocundam senectutem.
 Quare igitur satis dignis laudam potit. plin-
 tu qui prout. omne quod etatis sine moles-
 tia possit degere. Sed de ceteris et dicimus
 multa. et sepe dicemus. Nunc libere ad de
 senectute misimus. Omne aut sermone tribu-
 mus non attendo ut Aristoteles. ne prout
 auctoritatis esse infidula. sed Oratio. Co-
 thom semiquo maiorem auctoritatem habet
 Oratio. Reput quem bellum et sapientem fecim

m.

1

admittentes. qd' is tunc facile senectute ferat
 hys eum redeuntem. Cui si eruditus videb'
 disputare quam consuevit in suis libris. att'
 hinc hoc litteris grecis. quod constat eum
 pseudosum fuisse in senectute. Sed quis qd'
 sit plura. iam enim ipius Catheris sermo q'
 explicabit omnem maxam de senectute sententiam
Scipio Sepe munus admirari soles cum h'
 Gaius Lelid cum ceteris rerum tuarum excellen
 tem. orare. Catheri pfectionem q' sapientiam tunc
 uel maxime. q' inquam senectutem tibi quic
 esse semper inque pletis q' senibus sic odiosa
 est ut unus se etiam grauius dicant sibi
Catheri Item hanc sane Scipio et Leli diffi
 lem admirari videmus. Quibus enim nichil
 est in seipis opus habere beate q' uiuendi
 hys omnis etas est grauius. Cui autem omnia
 bona assepiis petunt. hys nichil potest mali
 videri. qd' nature necessitas afferat. Cuius igitur
 est in primis senectus. quam ut adipiscantur
 omnes exoptant. eandem etiam. adepti. Tan
 ta est stulticia inconstancia atq' puerilis. q'
 repare apunt eam aous quia putassent. Di
 miu quis cogit eos falsum putare. qui om a
 tius adulescentie senectus quaz pueritiae ad
 lescentia obreperet. Deinde qui minus grauius est
 hys senectus. si octingessimu annu quam oc

tuagesimū agerent. **P**roterea enī etas q̄
 uis longa. nulla cum efflueret consolatione
 pmulcare posset studiū senectutis. Quis tū
 si sapientia maiam admirari soletis. que tū
 nam digna esset opinione v̄r̄. n̄s q̄ cognis.
 Imho sumus sapientes q̄ maturam optinuit
 ducent tanquam deum sequimur ei q̄ v̄remus.
Aquū nō verisimile est cum ceteris partes etas
 tis bene descripte sint. extremū itatū tanq̄
 ab mortuū potui esse neglectum. Sed tamē necesse
 fuit aliquid esse extremū. et tanquam iā
 breui hactis. t̄re q̄ frugibus maturitate
 tempestū quasi vitam et aduicū qd̄ fere
 dum est molliter sapienti. Quis est enī aliud
 more gigantū modis bellare cum dñs. nisi na
 ture repugnare. **Relius** utq̄. **Cato** gustū
 nobis ut etiam pro Capione pollicor feceris.
 si quō qm̄ speramus et ualimur quidē certe
 fieri senes. multo ante ate didicerimus quib̄
 facillime rationibus infuescentem etatem
 ferre possumus. **Cato** famam ueroleli pre
 ferem si utq̄ uim ut dios grām p̄tū est.
Relius uolumus sane inoletam est. **Cato**
Cato tanq̄ aliqua longam vnam consue
 ris. quā nobis quāq̄ ingrediendi sit istū qd̄
 p̄uimū videri quale sit. siāam ut poterō le
 ti. Dece enim interitū querelis equaliū meū.

pares autē cū paribus veteri pūbis facilli
 me congregant. Et noui ea. que garius sal
 uatore. que Garius Albinus. homines consu
 lares nū fere equales deplorare solebant.
 tum q̄ uoluptatibus carerent. sine quibus
 uitam nullam putarent. tum q̄ spernent
 nobis. agnibus essent coli soliti. Qui non id
 videbant. michi accipere quod esset accipien
 dum. Nam si id culpa senectutis accideret
 eadem michi usu ueniret omnia. reliquisq̄ de
 his maioribus uita. Quā ego multo. cog
 noui senectutis sine querela. qui se elibidinū
 ymaulis lauitas nō inpleste pērent. ut asus
 despicerent. Sed om̄i hmo modi querelarum
 in moribus culpa est. nō metate. Addeunt
 enim et nō difficiles. nec inhumam senes. tol
 lerabilem senectutem agunt. Impositumtas
 autem et inhumantus om̄i etati molesta est.
 Cuius est ut dicit Cato. sed fortasse duc
 rit quispia. tibi pter opes et topias et digni
 tatem tuam tollerabilem senectute videri. id
 aut non posse multas contingere Cuius est ut
 Celi quid aliquis. sed nequaquā i yto sunt oia
 ut themistodes fertur scriphio audam i iur
 gio respondisse. Cum ille duxisset eum. nō sua
 sed patre gloria splendorem assecutum.

hec de inquit. si ego deceptus essem igno-
 bilis. nec si tu Atheniensis esses. datus in-
 quae fuisset. Quod eodem modo de senectute di-
 ci potest. Nec enim infima inopia laevis est
 senectus non potest. Nec sapientia quidem nec
 insipientia eadem infima copia geritur. Quis
 finis omnino sunt Sapiens et lili. omnia senectu-
 tis. artes. exercitationesque puritatum. quae totum
 etate culte. cum diu multumque vixeris. maxi-
 mos efficiunt fructus. non solum quia nunquam
 desunt. ne etiam quid tunc etas. Cum
 quae id quidem maximum est. Verum etiam
 quia conscientia bene ante vixit. multorumque be-
 neficiorum recordatio iocundissima est. Ego Cin-
 tum maximumque. Tharentum recepit pe-
 nem. proleptens ita dilecti ut equalon. Erat et
 in illo vixi commoditate condita geriturus. ne
 senectus mores mutarent. quiaquam cum col-
 cepi. non admodum grandis natus. sed tamē
 iam ante viventem. Anno enim post consul p-
 mū fuerat quam ego natus sum. Cumque eo
 quarto consule adolescentillius miles. ad Ca-
 puam perventus. Quinto anno post ad Cha-
 rontam quiesce. deinde exilis. Quadringenis
 post factus sum praetor. quem viginti gelli
 consulibus. Tum choro et Cethego. Tu quid
 illi ad modum senex piasor leges Cynthe

p

9

decem et muneribus fuit. Sic et bella ge-
 rebat ut adolescens tu plane quondam esset
 hamibalem iuvenit ex illamem patientia
 sua mollior. De quo preclare familiaris in-
 Cinius unus homo nobis tuncquid testatit
 rem. non enim tumores ponebat ante salute.
 Cuius magis. magis q̄ viri. nūc gloria daret.
 Tarentū vero quia vigilancia quo consilio
 recepit. cum quidem me audiente Saluatori
 qui amisso opido fugerit marem maniter
 gloriant. atq̄ ita dicenti. mea opera. En-
 te fabi tarentū recepisti certe inquit vides
 nam nisi tu amisisses. nūquam recepissem. Ne-
 non i acrimie pstante. quoniam in te. Qui con-
 sul iteum. p̄puro. carullo collega quiesce-
 te. Saw. flammiothuo p̄s. q̄ ad potuit co-
 satit agnum p̄tenetū et gallia p̄rtinū con-
 senatus auctem diuidet. Augur q̄ cum
 esset dicere ausus est optimis auspiciis q̄
 geri que p̄o rei publice salute gererent. Et
 contra rem publicam ferrent. ea con-
 tra ferri. Tarentū vero ipso suo p̄clam
 cognoui. Sed mehil est admirabilis. q̄
 quō ille mortem opari filiū tulit clari viri
 et iam consularis. Et immanibus laudatus q̄
 tum legimus. quem p̄m non quoniam
 Nec non ille in luce modo. atq̄ oculis tuū

magnus. sed natus domiq; prestantior. Quod
 feris. que precepta. quantum q; iusticia an-
 tiquitatis. stentis vris iugum. iuste etiam
 ut iustissime iustitiam licere. Omnia mem-
 bra teneant. non domestica solum. sed etiam
 externa bella. cui sermone ita cupide siue
 bar. tunc quasi iam diuinarem id qd' quent
 illo siquidem extincto. fore unde distam no-
 minem. Quodsum igitur hoc tam multa de-
 maximo quia pfecto videns. nequius esse dic-
 tu. inferum fuisse. talem senectutem. Nec
 tamen omnes possunt esse Sapientes. aut ma-
 ximi ut urbem expugnaciones. ut pedestres
 navales re pugnas. ut bella ase gesta ut
 triumphos redeantur. Est etiam quare et
 pure atq; eleganter. acce etatis placidi et se-
 uis senectus. Qualem platonis senectute
 qui imo et octogesimo anno scribens mor-
 tuus est. Qualem se socrates qui cum liby
 qui parricidius inscribi. qito et nonage-
 simo anno scripsisse dicitur. Dixit q; quinquem
 iustis. Cuius nigr leonathinus Gorgias ce-
 tum et septem complevit annos. Nec imq;
 infus studio atq; opere cessavit. Qui cu er-
 es quereatur. cur tam diu velli. et imitari
 inquit habeo. qd' occasum senectutem. Pre-
 clarum responsum. et docto homine dignum

6.

Sua enim vita insipientes. et suam aulicam
 infirmitatem transierunt. quod non faciebat
 is cuius modo mentionem feci. Ennius. Sicut
 si fortis equus spatio qui forte summo viat in
 olympia uiuat sereno confectus quiescat. Equus
 fortis et victoris senectuti congruunt suam.
 Tuam quidem probe meminisse poteris. Anno
 enim vicesimo post eius mortem hi consules
 Titus flamminius et oratus. Atilius facti
 sunt. Ille autem Scipione et philippo iterum
 consule mortuus est. Cum ego quinquagesim
 annos natus legem vocarem magna
 voce et bonis latentibus furissem. annos se
 puaaginta natus. tot enim vixit Ennius. ita
 ferebat. diu que maxima putant. mori. pa
 uorem et senectutem. ut eis pene delectum videt.
 Et enim tu complectere annos. quatuor repe
 ris causas. aut senectus infirmam videtur. una
 quod auctor aerebus gerendis. altera quod corpus
 fiat infirmius. tertia quod prius fore omnibus
 uoluptatibus. Quarta quod haud procul absit
 a morte. Eni si plures causas quatuor quae sic ut
 in una quaeque videmus. Aerebus gerendis
 senectus abstinet. quibus an his que iuuen
 tute gerunt. et iuibus. Nulla ne igitur res
 sunt semles quod ut infirmis corporibus. animo tu
 adiuuentur. Nichil ergo agebat. Titus

no. 1)

s. pma.
vltimaCap
vlt

Maximius. nichil leuius paulus pater tuus
 Sapior socris optimi viri filij mor. Ceteri senes
 fabriq. Cuius. Coeuntam. cu. vni publicam
 consilio et auctoritate defendebant nichil a
 gebunt. Ad apm. Claudij senectutem accede
 bat. etiam ut cecus esset. tunc is cu. sententia
 senatus inclinaret aspiciam cum pueris se
 dus q. faciendum non dubitauit dicere illa que
 veribus. Ennius propitius est. Cuius nob.
 mentes recte que stare solebant. ante hac de
 menti tendunt se plectere cum. Ceteri q. si
 tissima. Vatum em. vobis carmen est. Et cu.
 ipius apm. erat oratio. Atq. hoc ille egit se.
 ptem decem annos post alteri consolatum. cu.
 inter duos consolatus anni decem interfuerunt
 conde. q. ante consolatum suporem fuisset.
 Ex quo intelligitur pueri bello gaudem sane
 fuisse. et cum sic opatribus accipimus. Ni
 chil igitur afferunt qui inter gerendo versati
 senectute negant. similes sunt. ut si quis gub.
 natorum inuigando nichil agere dicat. cu.
 alij malos scandant. alij p. foris carpiant.
 alij sententiam exhauriant. Ille autem clauu
 tenens quietus sedebat impu. p. senex no. fori
 at ea que iuuenes. at non illa maiora et ne.
 lio. facit. Vbi vrbis aut velocitatibus
 aut celeritate corporum res magne geruntur

sed consilio auctoritate sententia. Quibus
 no modo no orbari sed etiam augeri senectus
 solet. Nisi forte ego vobis qui et milites et
 tribunus et legatus et consul versatus su
 in bello genar bellor. cessare nunc videor tu
 bella non gerere. De senectute que sunt gerenda
 prescitis. Et quia Carthaginem male iam diu
 cogitant bellum inferant. multo an deni
 cio. De qua veteri non ante desinam qua illa
 erasam esse cognovero. quam palmas vena
 di in iuvenes. Sapi ab iuvenibus. ut aut
 reliquias persequatur. Cuius iuvenis tertius hic
 et tricesimus annus est. Sed memoris illi
 viri omnes exarcent anni consequentes an
 no ante me consorem mortuus est. novem a
 nos post meo consulatu. cum simul consul
 iterum me consule tantus esset. Tu igitur
 si ad centesimum annum vixisset senectus eum
 sue periret. nec enim excausione ul saluti. nec
 Ennius hastis aut cinnibus gladiis uteretur
 sed consilio. ratione sententia. Que nisi es
 sent in senibus no sumu consilii maiores nec
 appellassent senatum. apud laccedemonios qui
 dem hi qui amplissimu magistrum gerunt
 ut sunt. sic et nominant senes. Quos si lege
 aut audire volueris exteris maximas res
 publicas ab adolescentibus labefactas asse

inibus sustentatas et instauratas reuocatis. Cui
qui uiam reipublice tantum amissis ut
tato. Sic enim paucant ut est in eodem poe
te ludo. Respondendum et alia et hoc nimis
pugnabant oratores noui stulti adolescentuli.

Themeritas est uidelicet florentis etatis prae
cia senectutis. at memoria minuitur. Cuius si
cum exereat aut etiam si sis natura tardior.

Themistocles omni cuius nomina perceperant. Tu
ig. cum confectus cu etate processisset. qui Alex
sides esset. Dissimulauit salutare solitum. Quod
non modo eos noui qui sunt. sed etiam prius et
om et auid. Hoc sepulchrum legens reuoc. q
apunt ne memoria perdat. Huius omni ipis
legendis i memoria. uideo mortuam. Nec q
quam non seniu audiu oblitum quo loco the
miz obuiisset. Omnia que curat meminerit.

Admonita consilia qui sibi tui ipi debent
Quid iuris consulti. quid pontifices. q. au
guures. quid phi senes. quia multa meminert.

Memorant ingenia senibus mo pmanant studi
et industria. Nec ea solum mclaus et ho
nestas uius. sed moita etiam puata et qui
eta Sophocles ad summa senectutem. Tange
as fecit. qui ppter studia. am rem familiare
negligere uideretur. apilis iudiciu uocatus
est. Et quemadmodu nro more malle est.

a

gerentibus pœbus bona interdici solent. Sic
 illum qđ despicientem a se familiari remouit
 iudices. Tunc senex eam fabulam dicit quam
 in manibus habebat et puerum scarpserat dedi-
 podam. Colnam ueritasse iudicibus quœsisse
 que num illud carmen. hominis dispicientis ut
 deatur. quos ueritatis sententias iudicium est de
 heratibus. Num igitur hunc. num hominem. nu
 beridum. Simonides. Stesichorum. nu quos
 ante dicit Scorpion. Gorgiam. nu phœcum in
 apem. Vtriusque. Democritum. nu plato-
 nem. Menocritum. nu Senocritum. nu postea
 Zenonem. Cleantem. aut eum quem extra nos
 Horne videtur. Diogenem Scorum cogit in
 suis studiis obmutescere senectus. An moribus
 hys studiorum agiturque uite equalis. fuit. A-
 ge ut diuina studia obmittamus possi nota-
 re et agere fabino rusticos romanos pueros
 et familiares meos. quibus absentibus nuq̃
 fere magis vlla maiora opera sunt. no sen-
 dis. non capiendis. non condendis fructibus
 quinq̃ in hys nimis hoc incum est. Re-
 mo enim est cum senex qui se amicum no posse
 inter pueros. Sed idem in hys elaborant que
 sunt nichil ad se omnino pertine. Sert ar-
 res que alteri paulo prius sunt. Ut ait Sc-
 acis noster in synephebis. necno dubitat q̃

agricola quatuor senex sit querenti cui ferat. et
 spondere dñs i mactalibus. qui me nō accipere
 mōdū hoc amarioribus uoluerunt. sed etiam pō
 sterus providere. Otelius Cecilius dixit de senē.
 alteri seculo prospiciente. quam illud idem. Cē
 pol senectus si nichil quicquam aliud vias aper
 tes etiam cū adueneris. vnu id scateat qd diu vi
 uendo multa que nō vult videt. et multa fortis
 se que vult. Atq; npx que non vult sepe etiam
 adulescentia inuenerit. **Valerius** illud idem Cē
 lius viuosius dixit. Nam equidem in senecta hoc
 deperito in senectū fortare ea etate se esse odio
 sum alteri. **Lucio** iocundum potius quam odi
 osum. Ut om̄ adulescentibus bona mole pre
 ditis sapientes senes delectant. Leuius qd est se
 nectus exiū. qui amicitiae colunt. et diligēt
 sic adulescentes senū preceptis gaudent. quib;
 aduocata studia ducunt. Sed et minus mel
 ligo me uobis. quia in vos esse iocundos. Sed
 videtis ut senectus nō modo languida. atq; mē
 nō sit. Verum etiam sit operosa. et semp agens
 aliquid. et molliens tale salis quale auiq; stu
 diū in superore vita fuit. Quid qui etiam adis
 cunt aliquid. ut et Solonem versibus gloriantē
 vidimus. qui se quotidie aliquid. adiscen
 tē dicit senem fieri. ut ego fēa qui lūas gēras

senex didici quasquidem sic quide arripui
 ducturnos sitim explorare cupiens. ut ex ipsa
 michi nota essent quibus me nunc exemplis v
 ti videris. Quodam fecisse Socratem infidi
 bus audire. vestem equidem eam illud
 distabant enim fidibus antiqui sed misticis

2^a vtm
 perano

Nec nunc *cap. xxi* certe elaboravi
 quidem desiderii vires adolescentis
 is enim aut locus alter deuius se
 necatis non plus quam adolescentis torus vi
 res aut elephantis desideratim. Quod est
 naturalis instam homin eo deest uti. et quicquid
 agis age pro viribus. Que enim ipse potest eo
 contempere quam oculis. Ceteromate q
 tum iam senex esset. athletas q se exercens
 miraculo videret. aspexisse lacertos suos dia
 illatimans q durisse. at hq quidem iam mor
 tu sunt. Non vero tam ipse qui tu ipse nuga
 te. neq enim certe iniquos es mobilisatus. sed
 exlateribus et lacertis tuis. nihil fortis emi
 lius tale nihil nullas annis ante. Titu. Co
 titamius nihil nro plebis Cassius aqu
 bus uero ciuibas pscabebant. quoz usq ad
 extremu fin est pfecta prudentia. Omitte ne
 tuo. ne langrescat senectate. Est em munus
 eius. no ingem solum sed lateum etiam et
 viru. Omno canat illud i uoce splendet

etiam nescio quo pacto in senectute. Cuius
quidem adhuc non amisi. et videas nimis me-
de. Sed tamen est decore semis sermo quicquid
et remissus facit q; per sepe ipa audiam sibi
deserti semis compta et nris oratio. quam si
ipse exequi nequere possis tam sapiam pteci-
pere et lilio. Quid est enim iocundus senectute
stupata studiis iuuentutis. An in his quide
vires senectuti relinquimus. ut adolescentes do-
cent instituant ad omne officij munus instruant
quo quide opere quid pot esse preclarus. Cui
ch vero. et. C. V. et. P. Scipiones et ceteri
duo. lilius. Similius. et. P. Affirmamus co-
munitu nobis iuuentutis fortunati videbant. Ne
illi bonarum artium magister no boni putandi q;
ius confuerint vires atq; de fecerint. Et si i;
ta defectu virum adolescentie vias efficiat
sepius quae senectutis libidinis eni et irampe-
tens adolescentia. effatum corpus tendit senec-
tuti. Cuius quidem apud xenophontem. eo fer-
mone quem moriens habuit cum admodu se-
nex esset. negat se unquam sensisse senectutem
suam imbecillitatem faciem quae adolescentia
fuerat. Ego. lilius. exercellum memini puer-
. qui cum quadringenis post alteri consulatu pon-
tifer maximus factus esset viginti et duos an-
nos ei sacerdotio praesuit. ita bonus esse viris

extremis tempore etatis. ut adolescentia no-
 n inquit. Nichil necesse est de me ipso in-
 dicere quoniam est id quidem simile. eanti qm
 sic conceditur. Videtis ne ut apud homines
 sepiissime. Nestor de virtutibus suis predicet.
 Et etiam iam eanti homin uidebat. nec erat
 ei parandum. ne uera predicans de se nimis
 videretur. aut insolens. aut loquax. Et enim
 ut ait homerus. exilis lingua dulcis in ore
 fluebat oratio. qua ad similitudinem nullis &
 gebat corporis uerbis. et tunc ille grecus
 iniquus optabat ut uerba similes decem hat-
 fas. Gaius. et Nestor. Quod si sibi oratio
 ut non dubitat quin bonum tamen sit pariter
 Sed uideo ad me. Ceterum ago annu et octu-
 gesimu. uellem equidem id posse gloriari qd
 Ciris. Sed tum hoc quos dicere. non me qui-
 dem hinc esse uerbis. quibus aut miles bel-
 lo pumico. aut quicquid eodem bello. aut quis
 in hispania fuerim. aut quadrienno post al-
 tributus militaris depugnauit apud Ther-
 mopilos. Oratio. Atilio Glabrione consule
 Sed tum ut uos uideatis. non plane me enor-
 uauit neq. offlueret senectus. non cura uires
 meas desiderant. no testis no amicus. no clien-
 tes. non parentes. non hospites. Videt enim
 iniquus sum assensus veteri illi laudato q

puerilibus quod mouet te mature fieri senem
 si diu velis senex esse. Ego vero me minus diu
 senem esse malle. quam de senem antequam esse
 Ita nemo adhuc me conuenire voluit. quin fue-
 rim occupatus. At minus hoc uirum quam uim
 pter ius & nec uos quidem. T. pontif. Centu-
 trims vires habetis. num idcirco est ille pre-
 stantior. Orodentis vero uirum ad sit. et tantum
 quantum p[er] quisque moritur. ne ille magno deside-
 rio terribitur. uirum. Olimpe p[er] stadium ingre-
 ssus est. Otilo dicit. cu[m] humeris signare bo-
 uem unum. utrum igitur hos corporis. an p[er] p[er]f[ec]-
 tore tibi malis nigram vires dari. Denique is-
 to bono utare dum ad sit. cu[m] absit ne requirat.
 nisi forte adolescentes pueritiam paululum exire
 progressi. adolescentiam debent sequi. Cuius
 est certus etas. et una via nature ea q[uod] simp[li]-
 quer. Quiaq[ue] aut[em] p[ar]ti tempestiuus etas est d[omi]-
 ne enim infirmitas pueri. et feruor iuueni-
 um q[uod] gnuilas iam constantis corp[or]is. sic senex-
 tus maturitas. naturae quodam habi. quod suo
 tempe p[ar]ti debent. Audisse te arbitare Sapi-
 hospes cuius habitus Oassimisi que faciat ho-
 die nonaginta natus annos. cu[m] ingressus it[er]-
 pedibus sit. nequ[am] omnino no ascendere. cu[m] aut[em]
 equo. exequo non descendere nullo umbre. nullo
 frigore addua ut capite aperto sic sumas esse

g

in eo corporis necessitatem. Ita q̄ omnia exequi
 regis officia et munera. Potest igit̄ exortatio
 et temperantia etiam infirmitate conservare aliquo
 pristini roboris. Non de senectute vires nec
 postulent quid vires asenectute. Ergo et legi-
 bus et infirmitas vocat etas nostra muneribus
 his que non p̄t sine viribus suscipi. Ita q̄
 non modo q̄ possumus. sed ne quantum possumus
 quidem cogimur. At multi sunt ita imbecilles
 senes. ut nullū offi aut omnis vite munus q̄
 exequi possint. De id quide non p̄cium sententia
 vitium ē sed cōmunis validitatis. Cuius sint im-
 becillus. P. Africani filius is qui se ad op̄
 tavit q̄m̄ tenui ac nulla potius validitatis. Q̄
 in ita fuisset aliterum illud extitisset lumen au-
 titas. Ad preternas em̄ magnitudines animi de-
 terma ubi de accesserit. Quid me igit̄ infir-
 bus si infirm̄ sint aliquando. cu id ne adolesce-
 tes quidam effugare possint. Resistendum soli
 et Sapiō senectuti est ieiū q̄ vicia diligentia
 componenda sunt. Pugnandi namq̄ armis
 contra morbum sic cō senectute habenda ratio
 validitatis. Utendū exortationib̄ modicis.
 In abi et rotas adhibendū. ut reficiant̄ vires
 non cōstant. Nec vero corpori solum subue-
 niendum ē sed menti atq̄ animo m̄sio magis.
 Nam hec quoq̄ nisi tamquam lumen oleum

infalles. extinguntur senectute. et corpora qui
 non exitationis defatigatione inguntur aut
 animi vero sepe extendendo leuantur. Nam
 quos ait. Caelius comicus stultas senes. hoc
 significat avculos obliuiofos dissolutos. que
 vitia non sunt senectutis. sed in heris ignaue
 sompniculose senectutis. De petulantia ut
 libido magis est adolescentium. quam senum. et
 tamen omnium adolescentium. sed non proborum.
 Sic ista senilis stulticia. que deliratio ap-
 pelli solet. senum leuius est. non omnium. Qua-
 tuor robustos filios. quinque filias. tantum do-
 mum. tantas clientulas. apud reges et ce-
 las et senex. mentem enim omnium tamquam ar-
 tum habebat. nec languescens succubebat
 senectuti. Tenebat enim non modo auctoritate
 sed etiam imperium in suos. exercebant sui
 verebantur liberi. eorum omnes habebant.
 Ducebat nulla domo patris et disciplina
 Nam enim senectus honesta est. si se ipse de-
 fendit. si uis suam retinet. si nemini mani-
 pata est. si usque adultus spiritum dominatur
 in suos. Ut enim adolescentem in quo sen-
 se aliquid sit senem. in quo est aliquid ado-
 lescentis prebo. quod qui sequetur. corpore
 senex esse potest. animo nunquam erit. Ceterum
 michi liber originis est in manibus. omnia

7 antiquitatis monumenta colligo. Causas
 illiptum quasque defendi. nunc quia ma-
 xime confido omnes. Huius augur ponti-
 fiam. civile tracto. multa etiam gloriis
 litteris utar. C. Pithagoraeumque more etiam
 de memorie gloria. quid quo die duxerim
 audierim. egerim. conuenio. vesperi. Hec
 sunt exercitationes ingenii. Hec curacula me-
 tis. melius desudans. atque elaborans. coepis
 vix. non magnopere desideo. adsum am-
 tis. Venio inperatam frequens. ultraque affe-
 ro res multum et diu cogitatas. easque tuas
 animi. non corporis viribus. Quae si exequi
 nequidem. tu me lectulus meus oblectaret
 ea huius cogitante. quae iam agere non possem
 Sed ut possim facit acta vita. Semper enim istis
 studiis laboribusque viuere. non intelligit
 quando obsequat senectus. Ita sensim sine
 sensu eas pergit. nec subito famigat. sed
 quiescente extinguit. De: *tertia uisitatione*
sententia quod etiam cum dicunt voluptati
O Predari minus etatis siquibus
 dem iussit anobis quod est huius cap-
 dolescentia uigorisissimam. Atque
 19 pite enim quoniam uolescentes uiderem dis-
 tamen. archite. Thareptam magis inperis
 et predari uiri quae michi tradita est. tu esse

adolescens tarenti cum quinto **Pyrramo**. **U**l
 lam capitaliorem pestem quam voluptatem
 corporis hominibus dicebat. variatum datum
 eius voluptatis aude liberos temere et
 effrenate adoptandum et adoptandum in
 citarentur. Hinc patre perditiones. hinc
 regum publice ejectiones. hinc cum hosti
 clandestina colloquia nasci. nullum denique ste
 lus. nullum malum facimus esse. Aliquod
 suscipiendum non libas voluptatum impellat.
 Stuprum vero et adulterium et omne tale fla
 gitium nullis alijs illecebris excutitur nisi vo
 luptatis. Cumque homini sine natura sine quo
 deus nihil mente prefabilius dedisset. huic
 diuino muneri atque dono nihil esse tam mi
 nucium quam voluptatem. **E**t nec enim li
 bidine dominante temperantia locum esse. **E**t nec
 omnino in voluptatis regno virtutem posse
 consistere. Quod quod magis intelligi posset
 fingere animo iubebat tanta inatatum ali
 quatenus voluptate corporis. quanta perapi pos
 set maxime. **E**t animi censebat fore dubium
 quam tam diu dum ita gauderet. nihil agi
 tare mente vel ratione vel cogitatione conse
 qui posset. Quod circa nihil esse tam detes
 tabile tamque pestiferum quam voluptatem. Si
 quidem ea cum maior esset atque longinquior.

f

6
11

Omne animi lumen extinguat. Hec cum Ca-
tio damnte pte eius aquo. Caudmo preslio
Spurius Posthumus et proterius consules
superati sunt. Locatum architam ne archius re-
tentissimus hospes noster populi ip. pmanbat
se amarioribus natu accepisse dicebat. cu quid
ei sermone interfuisse platio athemensis. que
thauratum venisse. Lelio. Emilio. dno. Clau-
dio consulibus reperio. Quaesum hec. ut mel-
ligamus si aspernari uoluptatem cone et sapi-
entia non possemus. magnam habendam senec-
tuti gratiam que efficere. ut id non liberet quod
non oporteret. Impegit enim consilium uolup-
tas com minuat ac moras ut ita dicam pte
sternit oculos. nec habet ullum cu virtute co-
mercium. Innotuit fca ut fortissimi viri. T. Fla-
minii fratrem Lelium flammium e senatu eiecerim. se-
ptem annis postquam consul fuisset. Sed nota-
dam putavi libidinem inimicam. Ille enim cum
esset consul in Gallia exhortatus inconvulso
asido est. ut securi ferret aliquem eorum
qui inuinculis essent dampnati capitalis rei
hic tyto fratre suo consore. qui proximis ante
me fuerat elapsus est. Reduci vero et flamo
ne unquam probum potuit. tam flagitiosa et tor-
perosa libid. que cu probis gigneret imperi-
doctus. Sape audui amarioribus natu qui se

pueri pueros asensibus audisse dicebat mirum
 solitum. C. fabrianus. q. cum apud purum regem
 legatus esset audisse a thesello atheniense esse q.
 dam atheniensem qui se sapienter prouideret. cumq.
 dicere omnia que faceremus ad voluptatem esse
 referenda. Quos ex eo audientes. O. Cuius
 et. L. Coemmanus optare solito ut id Spanni-
 tibus ipi q. Puro persuaderent ut fatalis vi-
 ti possent. ut se voluptatibus vixerent. O. Cui-
 rius ai. P. decio qui quinquennio ante eum
 consulens se pro re publica quarto consulatu
 denouerat. Et dicit eundem fabrianus. nomen
 Coemmanus. qui eum ex sua vita. tamen ex suis
 quidem dictis. P. decio facto iudicabant esse p.
 facto aliquo in natum pulchrum atq. preda-
 rum quod sua sponte pateret. q. q. spreta
 et contempta voluptate. optimus quisq. sapiens
 Quosq. igitur tam multos deuoluptate. q.
 non modo vituperatio nulla. sed etiam summa
 laus senectutis est. quos ea voluptates nullas
 magnopere desiderant. Caret epulis extenuatis
 q. mensis. et frequentibus poculis. Caret ergo
 vinolentia. et crudelitate et insomniis. Sed a-
 liquis dandum est voluptati. qm. eius blanda-
 tijs non facile obijimur. Diuine enim plato
 etiam malis appellat voluptatem. q. ea vide-
 licet homines capiuntur ut homo pisces. Quia

n

quoniam immoderatis epulis autem senectus. modus
 si continuus delectari potest. *Q.* diullius. dicitur
 a filium. qui poenos primis classe deinceps. et
 deinceps accipit. senem sepe videbam. prius delecta-
 batur. arbori finali et tribione. que sibi illo
 exemplo priuatus sumptus. tantum licencie da-
 bat glorię. Sed quis ego asios. admodum reitatur
 omniū habui semper sodales. Sodales autem
 me questore constituti sunt. sacris uerus imagine
 miris acceptis. Epulabar igitur cum sodalibus ordi-
 modice. Sed erit quidam furor etatis quod pro-
 grediente omnia fuit etiam indies maior. Ne-
 que enim ipsorum continuus delectationem voluptu-
 tibus corporis. magis quam ceteris amicis. et se-
 moribus metiebatur. Bene enim maiores nū-
 meratam epularem amicis. quia uite quicun-
 que non hiet. diuini nominaverunt. melius quare
 quare qui hoc idem tum comperationem tum co-
 tenationem vocant. Et quod meo genere minimū
 est. id maxime probare videtur. Ego vero per
 sermone delectationem temperantis continuus
 quoque delectare. nec cum equalibus solum. quip-
 parum admodum cessant. sed cum nū etiam etate
 atque roborem habet quoque senectutis magnas
 gerat. que michi sermone audiatem aucti-
 potens et tibi sustulit. Sed si quem etiam ipsa
 delectant. ne omnino bellum indixisse videtur.

voluptati aut est fortasse quidam naturalis
 motus non intelligo ne mystas quidem uolup-
 tatibus uis carere sensu senectutem. Oze uero
 et magistera delectant amarioribus mysticis
 et is sermo qui more maiorum asinus magis
 adhibetur inuicem et uocula fiat in sympho-
 nio uenofontis est contra inuicem atqz uia
 na delectant me et refrigeratio est et uia
 fm aut sol. aut ignis hibernus que quidem
 inlocis etiam. Sabius persequi sol. Conuui-
 um qz uianoz quodote complo. quos adm-
 tam noctem quam ingente possumus uario fee-
 more perducimus. At non est uoluptati tan-
 ta inuenibus quasi titillatio in senibus cre-
 sca ne desideratio quidam. Nichil autem e-
 molestam quos non desideres. Bene Sopho-
 des tum ex eo quidam iam affecto etate que-
 ret. Docetur ne rebus ueneris. nec ne di-
 meliora inquit. Ego libenter uo ischinc sic
 ad omnia agresti ac furore prostrato. Clepi-
 dis enim reum talis odium fortasse et mo-
 lestum est carere. Satiatus uero et expleus
 iocundius est carere quam fieri quamqz
 non caret is qui desiderat. Ergo hoc non de-
 siderare dico iocundius. Quod si uis uolup-
 tatibus bona etas fruitur libentius inu-
 paratulis uetur rebus ut dicimus. Deinde

p.

his quibus etiam senectus si non habunde potest
 non omnino caret turpitudine ambuius magis
 delectatur. qui imperia cauea spectat. Delectatur
 tamen etiam qui molimina. Sic adolescentia vo-
 luptates prope intuens magis fortasse letatur.
 Sed delectatur etiam senectus privis. et ipectas
 trorum quantum satis est. De illa quanto sunt qui
 delectant ammu tamquam emeritis superindis
 libidinis ambitionis concensionum mimaciarum
 cupiditatum omnium sciam esse. sciamque ut de
 vivere. Si uero habet aliquod tamquam pabulum
 sicut atque doctrine nihil est operosa senectus
 iocundis. **E**ddoc videmus instudio diuine
 cendi pene celi atque terre. **G**allum familiariter
 patris tui. **S**apio quocens illum lux noctu ali-
 quid de farbere ingressum quocens nix apressit
 tu mane cepisset quam delectabant cum defec-
 tiones solis et line. multo ante nobis prodice
 Quid inleuoribus sicutis. **S**ed tu attas quon-
 gaudebat bello suo pumio nequus quam tuiui
 lento plautus quon splendulo. **D**idit et se-
 nom liuii. qui tu septem annis antequam ego
 natus sum. fabulam docuisset centones. Tu de-
 tano et consulibus. usque ad adolescentiam mea
 processit etate. Quid de publico liamur. **C**uius
 si et pontifici et aulis lurs studio. loquar
 aut de huius. **P**. **S**apientis qui his parat di-

ebus pontifex maximus factus ē. Atq; eos
omnes quos commemorauimus hys studiis flagran-
tes senes vidimus. q. v. C. et hunc quem
recte sua demedulla dixit. Cymus quanto stu-
dio quereat indicando videamus et senem.
Que sunt igitur epulæ aut ludæ aut stercoræ
uoluptates cū hys uoluptatibus comparatæ.
Atq; hoc sunt quidem studia doctrine que p̄
prudenter et bene institutis parit cū erite
crepant. Et honestum illud. Solonis sit qd
aut uasiale quoddam ut antequam senescere p̄
multa mores adjucentem qua uoluptate animi
nulla certe potest esse maior. *Ex-
m-
m*

Nunc nūc aduoluptates agnoscimus
quibus ego mirabiliter delector q
nec ulla impediuntur senectute et in
ad sapientis vitam p̄p̄me vident accedere.
Habent enim rationes cū terræ que nūquā
locusat imperiū nec unquā sine usu red-
dit quod accipit. sed alias minore p̄leamq;
maiore cum senore. Quamq; nūc quidem
non fructus nūc sed etiam ip̄s terre uis ac
natura delectat que cū gremio molito. et
subacta sp̄sion sementem exepit. Primū
Occidit adhibet. ex quo occidit que hoc effi-
cit nominata est. Deinde tepescit in uapore
et compresso suo diffundit et eliat cerebent

ten quo viriditatem que empta fibris stupui
sensim adoleat culmo erecta geniculato vi
gnis iam quasi pubescens incliditur. equi
bus tam emeritis fundit frugem. spice odore
stercitum. et con alui minor moxius munit
uallo arisari. Cuius ergo prau datus satis
incrementa qmemore. sociari delectatione no
possum. ut mei senectutis requiem oblectam
tam qz nosteris. Omitto em vim quam aequi
qz. que generant. etiam. que effia tantulo
gerano. aut exarino ymaris aut exerceat
vix frugon aut stupui minutissimis sem
bus tantos truncoz ramos qz proceres ex
leoli planto. sacramenta. arduces. vites propi
gmes. norme ex effiaut ut quous cu admi
ratione delectent. Datis quidem que nata
caduca est. et nisi fulta est. factur adteram
Eodem ut se erget clauiculis suis qz manib
quayqz est nata complecti. quaz serpentoni
milia lappu. et erantio feru comparand
cohercet. atz agricola. ne siluescat sacme
tis. et moins partes in hma fundatur. Itaqz
maunte vere in hms que celice sunt existit
tamquaz adu titulos sacramentoz ex que qz
im datur. aqua oriens nu sese ostendit.
que et puto tery et calore solis augescens
pmu est paterbz gustatu. dande maturata

dulcescit. Desistatq; paup'ibus nec modi-
co tempore caret et nimios solis defendit ard-
ores. Quis quid potest de tui fructu letius. tui
aspectu pulchrius. tui quidem non vilitas
me solum ut anteduxi. sed etiam cultum et ip-
simum delectant. Homineulorum ordines in-
pitum irrigatio. religatio et propagatio vi-
tium samentorum. et ea quam dixi aliorum im-
pitatio. aliorum inmissio. Quid ergo irrigatio-
nes. quid fossiones agri repastinationes q-
proferunt. quibus fit multo terra fecundior.
Quid deutilitate loquar stercorem dixi
meo libro quem de rebus rusticis scripsi. de
qua doctus Hesiodus ne uerbum quidem
fecit. cum de cultura agri scriberet. At ho-
metus. qui multas. ut michi videtur. ante se-
culis fuit. lacertem lenientem desiderium q-
capiebat e filio colentem agrum. et eum ster-
corantem fecit. Nec vero segetibus solum
et pratis et vineis et arbutis res rustice
pete sunt. sed etiam ortis et pomaribus. tum
perardui pastu. tum apum etiamibus. florum
omniu varietate. Nec consiliaones modo de-
lectant. sed etiam insitiones. quibus nichil i-
vendit agricultura sollicitus. Possum persequi
per multa oblectamenta verum rusticorum. sed
ea qua que dixi fuisse sentio longiora. Viginti

factus autem non et studio rerum rusticarum
 praeuictus sum et senectus est natura. Equi-
 tate. ne ab omnibus eam vitas videatur. vendi-
 ture. Ergo in hac vita. **Q**. Curius tamen de sa-
 mibus. de. Gabinis depurto triumphasset. ad
 sumpsit extremum tempus etatis. Cuius quidem
 ego nullam contempletus. Absit enim non
 longe a me. ad numerum satis non possum. De
 hominis ipsius continentiam vel temperantiam dis-
 plinam. Cuius artem sedenti magni auri
 pondus famulos tunc attulissent. repudiari sit
 Non enim aurum habere praeter sibi videtur
 dixit. sed his qui aurum habent imperare. Quod
 tenet ne tantus animus. non iocundum esse
 senectutem. Sed venio ad agricolas ne ante
 ipso recedam. Imagis erant tunc senatores
 id est senes. Siquidem aranti Lelio. quito
 citato nuntiatum est eum dictatorem esse for-
 tum. cuius dictatoris iussu magis equitum. **Q**.
 Seruilius. Alanus spurium molium regnum
 appetentem occupatum interit. Quella autem
 miseratum accerserunt. et. Curius et ceteri
 senes. Ex quo qui eos accerserunt viatores no-
 minati sunt. **Q**. Tum igitur eorum senectus
 miserabilis erat. qui se agri cultione oblec-
 tabantur. Non quidem sententia haud scio
 an ulla beatior possit esse vita. neque saluti

officio qd' hominu generi vniuerso cultum agiti-
 rum est salutaris. sed etiam delectatione quam
 dux et satietate capia q' rerum omnium q' ad
 vitam hominu ad cultum etiam deorum ponet
 Et qm hec quidam desiderant. Angustiam iam
 cum uoluntate cedamus. Tempus em boni et as-
 sidui q' domini referta cellaria. vmaria mel-
 laria. olearia. etiam penuria est. vlla q' tota
 locuplex est habundat porco. edo. agno. gallina
 lacte. casto. melle. Non octum qm agreste sit
 adiam appellant alteram. Conducunt facit hec
 super vacante etiam operis aucupum ad ven-
 cio. Cuius deperit vuiditate aut arborum de-
 dimibus. aut vmaria olivaria. ne specie plura
 diuina breui prediam. Agro bene culta nihil
 potest esse. nec usi uberius. nec specie ornatus
 ad quem fruendum. no modo recordat verum e-
 tiam mutat atq' allecat senectus. Sibi enim
 potest illa etas callescere melius. aut aperita-
 tione vel igni aut viassim vmbis aquis. ne
 refrigerari salubrius. Si hanc igitur arma. sibi
 equos sibi hastas. sibi clauam et pilam. sibi no-
 taciones atq' cursus. Vtrobis semibus exlusi
 ombus multis. talos relinquant et tessaros. No
 ipm utru libebit. qm sine hys beata esse sentus
 potest. Vtutis adores puitiles renouentis li-
 ber sunt. quos legite queso sardiopo. ut scatis

x

quam copiose ab eo agricultura laudatur i
 to libro qui est de re ruris familiaris qui
 de re rura in partibus. Atque etiam ut intel
 ligatis nihil ei tam regale videat. quam studiū
 agri colendi. Quodantes meo libro loquitur cum
 Crispabolo. Crisum minores per se regem p
 sperari ingenio virum. atque imperij gloria. cum
 lixander lacedemonius vir summa virtute ve
 nisset ad eum fatis ei qz dona qz oas attulisset
 et ceteris meritis communem lyxandri atqz
 humani fuisse. et ei quendam conscriptum agi
 diligenter consicium ostendisse. Cum enī admi
 raretur lyxander et proceritates arborum et
 directas. et iniquitatem ordines et humi
 subactam atqz puram et siacuitatem adremqz
 asplarentur. esplendebat. tunc eum dixisse mirari
 se non modo diligentiam. sed etiam sollicitudinem
 eius. a quo essent illa dimensū atqz descripta
 et ei tunc eundem. Atque ego isto sicut omnia
 dimensū. mea sunt ordines. mea descriptio. in
 te etiam ista arborum manu mea sunt scite. ac
 lyxandrum mirantem purpuram eius et mitore
 corporis ornatum qz persicum. multo auro. nū
 tis qz gemmis dixisse. Hecce vero. Cyre hā
 tum te ferunt. qm virtuti tue fidem conuictae
 hac igitur siu licet sembris. nec eors impedit
 quo minus et ceteris rerum et mpmis agnos.

lendi scdm tenemus usq; adultum tempus
 senectutis. **Q**uidem valeui. Cuius acci
 pinus adcentum annu perdurasse. Cum ess
 iam exacta etate magis. eos q; coleret. Cuius
 pinu et sacrum consulatum sex et quadraginta
 anni interpretant. Ita quantu spaci etatis ma
 iores nri ad senectutis iniciu esse uoluerunt ta
 tus illi curfus honorum fuit. Atq; huius et ma
 eis. iustor bonior quam media. quia ciuitas pl
 habebat. laboris minus. **N**uper est senectus
 quatorctus. quanta fuit in lucio. Cetero metel
 lo. q; ita. m. **A**lio. Cato. in quem illud eu
 logium uirici plime consensit gentes dictum
 populi pmatum fuisse uirum. **E**odem e ar
 men msum in sepulcro. Huc ige grauis tuu
 delaudibus omniu esset fama consensiens. Qu
 uirum nuper. **C**rassum pontificem maximu
 quon postea. **S**apientem eodem sacerdotis preu
 tum uidimus. Cuius depaulo. et. **A**ffricano lo
 quar. aut iam ante demarino. Cuius no ante
 in sententia solum. sed etiam in nutu residebat
 auctoritas. habet presertim honorata senectus
 tantam auctoritatem. ut ea plius sit quib; o
 uoluptates. Sed in omni orone me
 am senectutem laudare. que fundamentis ad
 lefentia constituta sit. Ex quo efficitur id qd ego
 magno quondam cum assensu omniu dixi. in se

b.

nam esse senectutem. que se oratione defendet
 Non tamen nec tunc repetente auctoritate auf-
 ferre possint. sed honeste acta superior etas
 fructus optet auctoritatis extremis. Nec em
 ipsa sunt honorabilia que videntur esse leuias
 communis saluati. appeti. recedi. assurgere. ada-
 ci. reduci. consuli. que et apud nos et multis ci-
 uitatibus. ut queque optima morata ita dilige-
 tissime obseruantur. Lysandrum lacedemonum
 cuius modo feci mentionem. dicere aut solum. la-
 cedemonie esse honestissimum domalium senit
 Nusquam enim tantum tribuit etati. nusquam
 est senectus honoratior quam etiam memorie
 prouocata est. Cum athens miluio in theatro
 grandis natu uenisset in magno consensu. locum
 ei nusquam datum alius tuibus. Cum autem
 ad lacedemonios accessisset qui legati cum essent
 certo in loco considerant. consueuerunt omnes
 illi dicunt. et sponsum sponsum accepisse. Quibus
 cum aduicto confesso plausus esset multiplex.
 datus memorie tantum est durisse et his que
 dam. athenienses scire que recte essent sed fa-
 cere nolles. Multa in nostro collegio preclara
 sunt. Sed hoc de quo agimus in primis. quod ut quis
 et etate antecedit ita fortitudo principum ten-
 deret solum honorem antecederet. sed etiam
 his qui cum imperio sunt maiores natu maiores

anteposit. Que sunt igitur voluptates corporis
 in iuventute premissis comparande. quibus qui
 splendide uti sunt. hi michi videntur fabulame
 ntis pegisse nec tamquam mercedis hysteronos
 mercedem actu coaruisse. Aut sunt morosi et
 anxi et iracundi. et diffiales senes. Si queris
 etiam quam. Sed hec maxime vicia sunt non senectu
 tis. At morositas tamen et ea vicia que duci hnt
 aliquis excusationis non ullius quidem iuste
 sed que probari posse videantur. Contempni se
 putant. despici illud. preterea infinguli corporis
 odiosa est omnis offensio. Que cum omnia dulla
 ora fuit et moribus bonis et actibus. Non tamen
 moria tui miscena intelligi potest. ex his fratribus
 qui madelphis sunt quia in altero ruditas. In
 istos comitas. Sic se res habet. ut enim non de
 omni. sic non omnis etas nature necessitate cor
 rectat. Severitatem in senectute parbo et ea sic
 medicam acerbicatem ullo modo. Quarciam
 simul quod si uesti non intelligo. Potest enim
 quicquid esse absurdus. quia quo minus me
 testet. eo plus vicia querere. *quam vixit*
causa que maxime angere nos sollicita. tui
hic una etatem videt appropinquatio moras.
q certe asportante non potest longe absque
Odiserum senem qui mortem contem
 nendam de. nam longa etate non vide

it. que aut plane negligenda est. si omnino
 eringit annu. aut etiam optanda. si aliquis
 eum adducit ubi futurus sit eternus. Atqui
 terra certe nichil inueniri potest. Quod igitur
 timam si aut non inferi post mortem aut be-
 atus sum etiam futurus. Quamquam quis est
 tam stultus quauis sit adolescens. cui sit expli-
 citum se conuictum esse victur. Cum etiam
 etas illa multo plures quam nra metus ca-
 sus habet. facilius maduit timores adolescen-
 tes. grauius egrotant. tristius curant. Namque
 pauca veniunt ad senectutem quod in iu. accideret
 melius et prudentius viveret. Oportet enim et
 iuris et consilii in senibus est quod si nulli fuis-
 sent. nulle omnino ciuitates fuissent. Quod est
 hoc iudex ad mortem impendente. Quod est
 illud cemen senectutis. cui id videtur. cui ada-
 lescentia esse commune. Senti ego tu inopino
 filio meo. tu inexpectatis ad amplissimum dig-
 nitatem fratribus tuis. Ego in mortem omni
 etati esse communem. At sperat adolescens diu
 se victur. quod sperare idem senex non potest.
 At si speret in sapientem sperat. Quod enim est stul-
 tius. quam incerta proceris hinc falsa pro-
 veris. Senex vero quod speret. quidem hoc. At est
 eo melius condicione quam adolescens. tu id quod
 ille sperat. hic consecutus est. Ille vult diu vi-

uere. hic diu uiuit. Quamquam ad hunc hominem quod
 est in hominis uita diu. da enim sup̄mū t̄pus. Ex
 p̄teritū t̄p̄t̄is iuxta regis etatem. fuit em̄ ut
 scriptū esse uidetur. Iugurthomus quidam gaditā
 nus qui octoginta regnauit annos. centū et
 viginti uixit. Eam mihi ne diutius quicquam
 uideatur in quo ē aliquid extremū. Cū em̄ id
 aduenit extremū. tū id quod pretitū effluit. tū
 tenet qd' uirtute et recte factis consecutus
 sis. Hic quidam cadunt. et dies et menses et
 anni nec pretitū t̄p̄s unquam reuertitur. ut qd'
 sequatur. fieri potest. Quod tuq; temporis ad
 uiuendum datur. eo debet esse contentus. Nec
 enim hystrioni ut placeat p̄agenda est fabula.
 nō iniquitūq; fuit actū probatur. nam sapienti
 usq; plaudite uiuendū est. Bene em̄ t̄p̄s e
 tatis satis longum est ad bene beate q; uiuendū.
 Sin procefferis longius. nō magis dolendū est
 quam agricolē dolent. Preterita uerū tē
 poris suauitate etatem antipnū q; uenisse. De
 omni tamq; adolescentia significat ostendit
 q; fructus futurus. Reliquū temporū demer
 dis fructis. et capiendis acommodati sunt fru
 ctus aut senectutis est. ut sepe dicit ante par
 ta. bonae memoria et copia. Omnia nō que
 secundū naturā fuit sunt habunda in bonis.
 Quod est aut tam secūdo naturā quāq; sembi

f

emeri. Ad idem contingit adolescentibus ad
 necessitate et repugante natura. Ita quod adole-
 scentes inchoa emeri sicut videntur. ut cum aque
 multitudine flumine vis eximit. Senex aut
 sicut sua sponte nulla adhibita vi consupit
 ignis exinguitur. Et quasi poma exarboribus
 si sunt citra vi auellunt. si matura et cocta
 decidunt. Sic vitam adolescentibus vis aufert
 senibus autem maturitas. Que quidem inchoa
 tam iocunda est. ut quis proprius inchoa adme-
 tem quasi terram videre videt. aliquid et in-
 partum exlonga nauigatione esse ventum. Sen-
 tias autem nullus est certus terminus. Hec
 te quod mori viuatur quo ad munus officij exequi
 et tueri possis et in mortem contempne. Ex quo
 fit ut annosior et senectus sit quam adolesce-
 tia et fortior. Hoc illud est quod persistit tu
 ramda. Balone insum est tu illi querenti qua
 eundem spe factus sibi tam audacter obistere
 vidit senectute. Sed viuendi est finis optimus
 cum integra mente ceteris quod sensibus quibus
 ipsa sunt eadem quod congruunt. naturam dis-
 soluit. Ut naturam ut officium idem destruit
 facillime qui consuevit. Sic hominem eadem op-
 time que congruunt naturam dissoluit. Cum
 omnis congruunt ceteris egre moderata sit
 tullime diuellit. Ita fit ut illud breue vite

reliquū nec aude appetendū sembus n' sine
cū decessendū sit. Vetus pythagoras iussu
imperatoris id est dei idem fieri se de presidio
et statione vite decedere. Solonis quidem sapi
entis eulogium est quo se negat velle sua mor
tem dolore amittere et lamentis vacare. Vult ar
do se esse curus suis. Sed haud satis an melius
Cinnius dicit. Nemo me lacrimis decoret si
funera fletu fuerit. Non confit Cinnius li
gidam esse mortem quam impetalitas confes
tur. Nam sensus moriendi si aliquis esse potest
usque ad exigui tempus durat preferoni sem.

Post mortem quidem sensus aut optimus aut
nullus est sed medicum hoc ab adolescentia de
esse mortem ut negligamus sine qua meditati
one tranquillo esse animo nemo potest. Oportet
dum enim certe est et id mortuum an ex ipso die

Mortem igitur omnibus horis impediēte timens
quis potest animo consistere. De qua no ita lo
ga disputatione quibz esse videtur. cū recedat
non timuisse mortem. Relius. Brutum qui mli
beranda patria est interfectus non duos deos
qui aduoluntarios mortem equorum cursu mata
uerunt. Non curat Attalus qui ad supplicium
est profectus ut fidem hosti datam conservaret.

Non duos Sapiōes qui iter penes vel corpore
bus suis obsecrare uoluerunt. Non aruū tuū

7

Pelius Paulli qui morte sua fuit collega
 in Catilinensi ignominia temeritatem. Sed
 et marcellum cuius corpus inter cunctos nec est
 delictissimus quidem hostis honore sepulture
 passus est. Sed legiones nostras quas scilicet
 virgibus et eum locum sepe profectus alacris
 animis et erecto. Unde se nunquam rediens
 revertentur. Quos igitur adolescentes et hii
 quidem non solum iudici sed etiam iustici
 contempnit. id potius sciret extimescent. Omnes
 quidem ut michi videtur rerum omnium scire
 tas uide scirentem. Sunt puericie certis stu
 dia nunc igitur ea desiderant adolescentes. Sunt
 et incunabiles adolescentie nunc consuevit ea iam
 requirit etas quo media dicitur. Sunt autem
 etatis ne ea quidem querunt. aspernantes. Sicut
 exarumia scilicet quidam senectutis. Ergo ut
 supiorum etatum scilicet occidunt sic etiam se
 nectutis. Quod tum euenit satietas uite tem
 pus futurum moris affert. Equidem non video
 tur quid ipse senectutem de morte non audeo
 his dicere. Quod ad certam melius michi
 videtur quod ab ea praeputius absit. Ego se
 paves patres quod sapio tunc olei viros cla
 rissimos. michi quod amantissimos inuere mibi
 tate. et eam quidem vitam. que est sola vita
 numeranda. Et tam dum sumus melius

in his compagibus corporis. mune quodam
 necessitatis et gravi opere pfungimur. Est a
 animus celestis eralissimo domialis depressus
 et quasi domerius interit id est diuine nature
 eternitati qz conarui. Sed quod deos imoles
 sparsisse animos in corpore humano ut essent
 qui ceterum natiuerent quique celestem ordinem
 contemplerent imitarent eum uite modo ac
 consuetudine. Sed de me solum curio ac disputa
 tio impulsit ut ita arderem sed etiam nobili
 tas sumorum philosophorum et auctoritas. Audiebam
 pythagoram pythagoreas morales pene nros
 qui essent vtilia phi quondam nominati nunquam
 dubitasse quin optimam mentem diuinam deli
 batos animos haberemus. Demonstrabam
 michi preter que Socrates summo uite ore
 in modum animarum defferisset. is qui esset
 sapientissimus apollinis oraculo iudicatus.
 Quid multa sic michi persuasi sic feci
 ai tanta celestis animarum sit tanta memo
 ria preitorum futurorum qz prudentia tot vir
 tes tante scientie tot virtutes tot inuenta
 non posse eam naturam que res ipsas conti
 neat esse mortalem. Cumque semper animus
 agitetur nec penitus motus habeat quia
 ipse se moneat nec finem quidem huius mo
 tus esse quia nunquam se ipse sit reliquutus

e. Quia cum simplex animi natura esset, nec ha-
 beret in se quicquam adiectu dispari iungit dis-
 simile non posse eum diuidi. Quod non posset
 ita posse interire. Magna quoque argumento esse ho-
 mines scire plerumque antequam nati sint, quod ius
 pueri cum artibus difficiles discant, ita celestes
 res mirabiles accipiant, ut eas non tamen prius
 accipere videantur, sed remissum et recordari
 f. Nec platonis sunt fere, apud renescentem na-
 tiens. Cuius more hoc dicitur. T. Solite arbit-
 ri. Omnes ceteris filij mei, cum a vobis discas-
 set, musque aut nullum fore. T. Nec enim dum
 iam uobiscum animi mei videbatis, scire enim
 esse in hoc corpore. Cuius rebus quas gerere
 intelligebatis. Cum igitur esse credideret, etiam si
 nullum videbitis. T. Nec vero clari vultu per
 mortem honores permanerent, si nichil eorum
 ipsum animi efficeret, quo diuini memoriam
 sui teneremus. T. Videtur quidem nunquam perire
 deum potuit, animas dum in corpore essent mortui
 libus vivere, cum exissent ex his, emori. T. Nec
 vero tunc animi esse insipienter, cum exsipientem
 corpore euasisset. Sed cum omni ad maiorem corpore
 libertatis prius et integer esse cepisset, cum esse
 sapientem. Atque etiam cum hominis naturam morte
 dissoluta, ceterum rerum perspicuum est, quo quoque
 discedant. Abiit enim illuc omni unde oritur

sunt. Animus autem solus nec cum adest. nec cum
 discedit. aparet. Nam vero videtis nihil esse mor-
 ti tam simile. quam somnium. Nam cum dormitis
 animi membra declinant diuinitatem suam. oculi
 tam omni ad remissi. et liberi sunt. sicuti perfrigit
 Ex quo intelligatur quales sicuti sunt. cum se plane
 corporis vniuersis relaxamus. Quare si hoc ita
 sunt. sic me colicore inquit ut deum. Eum vni-
 est incertius animus cum corpore. uos cum deo
 videntes. qui hanc totam pulchritudinem tuam
 et regunt. memoriam nam pie immolate quod ser-
 uatis. Cuius quidem hoc moriens. Nos si
 placet nam videamus. Nemo unquam in Sa-
 pio perisimulabit aut proinde paulum. aut dios
 minus paulum et affirmit. aut affirmit proinde
 aut patitur. aut multos prestantes viros. quod
 numerare non est necesse. tanta est cognatio quod
 ad posteritatis memoriam pertinent. nisi animo
 cernerent posteritatem ad se pertinere. An-
 tenses ut demerito aliquid more senum glori-
 me tantos labores nocturnos diurnos quod domi-
 nitas quod susceptum fuisse. siudem simbus glori-
 meam quibus vitam esse immaturus. No-
 ne melius multo fuisset otiosam etatem quies-
 tam sine ulla aut labore aut condita trans-
 ducere. Sed nescio quomodo animus erigens se
 posteritatem semper ita perspicit. quam cum ex-

n.

fisset de vita. tunc semper victurus esset. Quod
 quidem in ita se haberet. ut animi immortales
 essent. haud animus quoque optimi manne ad
 immortalitatem gloriam miteret. Quid quod sapien-
 tissimus quisque equo animo morietur. stultissimus
 iniquissimus. none vobis videtur. is animus qui
 plus cernat et longius videre. se ad meliorem
 proficisci. Ille autem cuius optusior sit acies
 non videre. Equidem efficit studio prius no-
 stros quos colui et dilexi videndi. Et reque se-
 re eos solum convenire habeo quos ipse cognovi.
 sed illos etiam de quibus audiui et legi
 et ipsi conscripsi. Quod quidem me proficisci
 tem. haud sane quis facile recusat. si tam-
 quam recusat. palam et si quis deus inde
 laqueatur. ut ex hac etate capere sciam et in-
 tuum paginam valde recusat. Nec vero veli
 quasi deauso spatio ad charceres atque reus
 cari. Quis enim habet vita rotandi. Quis uo-
 potius laboris. Sed habeat. sane habet in corde
 aut facietatem aut modum. Non libet enim
 inchoare deplorare vitam. quod multi et sepe in-
 docti faciunt. Nec me vixisse penitet quia in
 ta vita. ut non natum frustra me existimem
 et ex vita ista discedo. tamquam ex hoc spatio. no-
 tamquam ex domo. Comorandi enim natum de
 usum nobis non huiusmodi dedit. Opusculum

De senectute

Idem cum illius diuinorum animarum concilio te-
tum quod proficiam. tuque exhar turba et colluiui
one discedam. proficiam enim non ad eos solum
vires dequibus ante dixi. Verum etiam ad
Cathonem meum. quo nemo vir melior natus est
nemo pietate prestantior. cuius amicus et pater est
eximium. quod contra debuit ab illo meum.
Animus vero non me deserens. sed expectans
in hoc profecto loco discessit. quo michi ipse ce-
nebat esse remedium. Quem ego meum casum
fortiter ferre iussus sum. non quod equo animo
ferrem. sed me ipse consolabar. existimans non
longinquum inter nos digressum. et discessum
fore. Hys michi rebus Sapiens igitur enim te tu
silio admirari solum dixisti. Verius est sen-
tus. nec solum non molesta. sed etiam iocunda.
Quos si mihi hoc eris. qui annos hominum in mor-
tales esse credam. libenter eris nec mihi hic
errorem. quo delector dum viuis extorqueri vo-
lo. Sim inquit ut quidam immortales philosophi
censent michi senectam non verum. ne hic erro-
rem meum philosophi mortui urideant. Quod
si non sumus immortales futuri. tunc extingui-
tur hominum suo tempore optabile est. Nam
habet natura aut aliam omnium rerum sic vi-
uendi modum. Senectus autem etatis est per-
itura. atque fabule cuius defatigatione fu-

Transiunt luctus a Sencra, si verum est qd providencia divina ipse
mundus regat, quare deus est tam iniquus et bonis rebus multas
mala permittat accidere que non merentur. Ad id respondet Sencra
in hoc libello, Et p^o hinc luctus dⁱ hⁱ dubitatio non credat, pre
supponit esse verissimum, et etiam probat, qd tota mundi machina
dei providencia gubernatur, 2° ibi. Itaque ad quoniam respondet dⁱs
qd deus deo permittit bonos affligi, qz ipse diligit, et ipse qd desi
derat eos per labores et tribulationes clariora reborari. Sicut
pater ad labores studij cogit filium, pater autem castigare permittit.
13° ibi. Sed iam, probat qd aduersitates bonorum, quia mala videtur
non sunt mala sed parum bona in ipso qd alijs qz eis credit ad be
nium, sed et aduersitas carnis et miserie et multa quoniam que mala
videntur bona sunt plerumque, ut cum pro gravissimo morbo curato corpus
virescunt adquirent, 14° ibi. Inter multa, probat qd qui aduersa sustinent
non sunt miserie, sed illi potius sunt infelices, quibus non magis eveniunt
aduersa, hoc enim videtur fortuna contempsisse velud vilesimos et quasi
indignos curare cum ea, probissimos autem aggruare ut probat costa, 15° ibi.
videtur plures, videtur ibi. Adicit, probat qd non aduersa sunt mala, non prospera
bona, et ideo precipienda sunt prospera, et aduersa hilariter tollenda.

non esse materre curatis. Huc ordinem ne
q. temere cogitavit tanta arte pendere. ut
terreni gravissimu pondus sedent innotum. et
tuta se propere alicubi fugam spectet. ut in
fusa vallibus maria molliant coarctas. n. vlt
lum incrementu fluminu sentiant. Et ex
minimis seminibus nascant ingenia. Nec
illa quidem que videntur confusa et incerta
aliquas dico nubes q. et elisorum flumini
latus. et incendia ruptis montium verticib.
effusa tremores libentis soli. alia q. que ad
luctuosa patris verum. circa terras mouet.
sine ratione quavis subita sint. accidunt. Es
sims et illa caryas habent. non minus quas
que alienis locis conspecta mentula sunt. ut
in medijs fluctibus calentes aque. et noui in
sulorum monstro exilienciaum mari spacia. Ita
vere si quis observauerit nudari lictorump
lago in se recedente. Eadem q. inter exigui
tempus cooperiri. cadet ceteri quadam uolli
tione modo tonante vndas. et maresum agi.
modo exumpere. et magno cursu repetere sede
suam. cum illi interim peccantibus reseruant
et ad horum. ac diem subeunt ampliores
minores q. prout illas limare sedus clauit
ad cuius arbitrium occorrit exundat. suo q.
ta tempore reseruentur. Es quidem magis

quo tu non dubitas deprecando. sed quies
 inquam te reducam cum dis. adus opti
 mos. optimus sis. neq. enim ter. natum patit
 ut omnia bona homis noceant. Inter. bonos
 viros ac deum amatio est. conciliante var.
 te amatiorem dico. immo etiam necessitudo et
 similitudo. Quomodo quidem bonis tpe tm
 a deo differt. discipulus eius. emulatio q. et
 vera pugna. qm. parens ille magnificus vir
 tutum. non levis exactor. sicut foueri patres
 S. q. cum videris **apm** durius educat. **¶**
 bonos viros acceptos q. dis. latente sudare
 per ar. diu. extendere. malos autem sapienter
 et volupcatibus fluere. cogita filiorum nos mo.
 lestis delectatur. et uenular. stercora. Vltos dis.
 cipulus ter. hui. contineri. Hocum ali. auda.
 clam. Vdem tibi deo liquet. bonu. virum
 melius non habet. exaritur. modum sibi
 illum preparat. **¶** Quare multi bonis viros
 aduersa euertunt. nichil accidere bono viro po.
 test mali. non miscentur contraria. Quomodo
 modum tot. anes tantar. superne delectat. im.
 beum. tanta mediterranea. vis fouit. non
 mutant saporam maris. neq. temittit. qd. ita
 aduersariar. impetus rerum. vici fortis non
 mutat ammu. manet insatu. et quicquid euert.
 insu. colorem trahit. Et omni omnibus eternis

1. als.

potentior. **U**t hoc dico non sentit illa qd
vniat. alioqui quictus placatus qd circa maius
tenetia attollunt. omnia aduersa extirpationes
putat. Quis autem hic modis exceptus ad
honestam non est laboris appetens iusti. et ad
officia cum periculo promptus. cum non indusci
o. oiaum pena est. **A**thletas videmus. quibus
viriū cura est. cum fortissimis quibus qd cōsti
gere et erigere obitus per quos certamina p
peruntur. ut totis contra ipsos viribus p
cede loqui qd patiunt. et si non inveniunt sin
gulos pares. pluribus simul obiciunt. **O**ar
cet sine aduersario victus. tunc apparet quāto
sit. quantum qd pellant. cum quid possit patien
tia ostendit. **S**uas. licet idem p
bis bonis esse
faciendum. ut duri ac diffideli non semidet.
nec defato querantur. quicquid accidit boni
consulant. in bonū uertant. **N**on quid. sed qd
admodum feris interest. **N**on vires. quid
alioce patres. aliter matres indulgant illi
exercitque iubent liberos. p
stidia obcuranda ma
ture. **S**eriatu quoq
diebus non patiūt esse
otiosos. et sudorem illis et interdum lacrimas
eruant. **A**t matres fouere infirmu. contine
inimbecu solunt. nūquid flere. nūquam contu
stari. nūquam laborare. **P**atrum deus
habet aduersus bonos viros annu. et illos se

t

titer amat. et optetibus inquit doloribus et
danginis exagitantur. ut verum colligant
vobis. languent per mercedem saginata nec
labore tantum sed motu. et ipso sui honore de
ficiunt. Non fecit ullum istum ullesu felici
tus. Et ubi assidua fuit in incommodis su
is exa callum per iuvenes duxit. nec illi
malo cedit. Sed etiam si a cedit degeni pug

diminues
pedum

Meritis tu si deus ille *causa* *iii* mit
bonay amantissimus. quos quam opti
mos esse. atq; excellentissimos spectet.
fortunae illis cum qui exerceantur asigunt
Ego vero non miror. si aliquando impetu capi
unt. Spectant in magnos viros colluctantes
cum aliqua calamitate. Et tunc inter dum
uoluptati est. si adolescens constantis animi
uicem fecit. si uenabulo grauit. si leone
morsum interitus perculit. tanto q; spe
tatulum est gaudis. quanto id honestius fecit
Et non sunt ista que possunt deorum inu
converte. Nec puerilia et humane oblecta
menta leuitatis. Ecce spectaculum dignum adq;
respicat intentus operi suo deus. Ecce patri
deo dignum. Vir fortis cum fortuna mala com
positus. utq; et si prouocauit. Et non videt
inquam. quid habeat interitus. Vixit pulch
us si conlittere animi velit. quam ut spectet

speculum

si q; eas p^{ro}de
prouocasset

De providentia Iuliani

Cathonem. Nam partibus non similibus
finctis q̄ sanctem nichilomin⁹ inter euinas
publicas rectum. Nec inquit omnia membris
condicione ^{conspiciunt} ^{conspiciunt} custodiant. Legionib⁹
terre. clivibus maria. Cesarianus portus
miles obsident. Catho qui erant habet. Una
manus latam liberatam manū facit. ferrum
istud etiam. civili bello parum et inorum
bonis tandem. ac nobiles edet operas. Li
beritatem quam patre non potuit. Cathoni
dabit. Aggredi amme oia meditati op̄
Erpe te rebus humanis. Nam petrius et
iuli concurreunt. Hæcent q̄ alter alterius
manu cessi. fortis et egregii firi convenas. Es
que ubi decet magnitudine manū. tam tur
pe est cathoni mortem ab illo petere. quā
vitam. Liqueat michi. tum magno expectasse.
gratias deos. quomodo ille vir acerimus sui
iudex. aliene salutis consulit. et instans disce
dentū fugam. Dum studia etiam nocte vlti
tenuet. dum gladium sacro pectori insigit.
dum viscera spargit. et illam sanctissimā an
imam. indignam q̄ que se ideo contaminauit.
manu eduat. Hinc crediderim fuisse parum
certum et efficax uelut nō fuit dñs in eo
fuit. sicut satis spectare cathonem. semel peror
in ac reuocata virtus est. ut inoffensione

v.

refus.

noia
militis

instans

not. c. 19
morte

x

3^a ps.

parte se ostenderet. **S**ed enim tam magno
tamno motus intur. quam reperiatur. Quid in
libenter spectarent. illum suum tam clero
ut memorabili exitu euadentem. O vos illos
consecut. quos exitum etiam qui amant lau

Ed iam precedente ordine **capitulum**
ostendat. quam non sint que vident
mala. nunc illud dico. ista que tu ip
tas affeui aduersa et abominandis. Vni
proptis esse quibus accidit. deinde pro
uerbis. quodcum nunc est dicitur cum. quod
gulaeum. Vult hoc uolentibus accidere. ac
dignos malo esse. si uelint. **E**nis adiciam. fatis
ista sic ei uerac. eadem lege bonis euenire. q
sint bonis. **D**esidero deinde tibi ne vni
boni uici miserariis. potest enim inper diu. no
potest esse. Difficilium eximibus que postu
videtur quod primi dicit. proptis esse quib
eueniunt ista. que horremus ac tremimus

2^a ps.

Non ipsis est iniquis mercedum mitti. me
gestatem deduci. liberis et iungem eadem
auferri. ignominia affici debentur. Si mi
nus hoc pro aliquo esse. minibus quosdam
igne et ferro turui. nec minus fame et siti
Sed si cogitaueris tecum quibusdam. et ubi
ossa. et legi et extimbi uenas. et quodam am
putari membra. que sine totius perimae cor

De prouidentia diuina

potius heredes non poterant. Hoc quoque patet
his probari tibi quedam incommoda prohijs
quibus accidunt. tam me hercules quam que
dam que laudantur. et appetunt contra eos
quos delectauit simillima creditibus et
obsecratis ceteris q. que neant proliu.
Nec multa magnifica demetrii **capitulum**
nostri et her uxor est. aqua exens sum. et
nec adhuc. et vident in auribus meis. **¶**
Nec michi inquit videtur infelicis et qui in
quam euent quiescit. Non licet enim illi
se expeperat ubi exuoto illi fluxerint omnia
ut ante uotum. male tu de illo in iudicio
runt. Indignus visus est. aquo omittitur ali.
quando fortuna. que ignauissimu quemque
fugit. quasi d. ad egyptum istam michi aduocari
assumam statim arma summitteret. non quis
est nullius tota potencia mar. leui commu
tione pellegur. Non potest sustinere inu
meum. Illius enim conspiciatur. cum quo
conferre possumus manu. Pudet congre
di. cum homine omni parato. Agnommam in.
dicat gladiator cum inferior compom. et
fat eum sine gloria omni. qui sine periculo
pmatur. Item facit fortuna fortissimos sibi
pares querit. quosdam fastidio transiit. et
tumidissimu quoque et rectissimu agebat

a
p. 100

q. 100.
a.
refrigerat

michil

b.

adversus quem suam vim intendat. Ugnē
 q̄ expectatur i aqua. paupertatem in fabi-
 no exilium in cautilio. coemeteria in coagulō
 venenū in socerate. mortem in matthone. Orog
 exemplum in mala fortuna. non inveniunt. In-
 felice est mutus qd' dexten ignes hostium
 percutit. et se ipse erigit erroris sui penas
 Qd' regem quem armata manu non po-
 tuit exusta fugat. Quid ergo felice est
 si infirma amicitie foueret manu. Infelix
 est fabricatus. qd' nymū q̄ntam are publicā
 inuauit fodit. Qd' bellum tam cū pūro qm̄
 tum dulcis gerit. quod ad foam cenat. il-
 las ipas indices. et herbas quas inexplūgā
 do ager triumphalis fene exulset. quid ex
 go felice esset. si inuentum sua longinq̄
 lictoris pisces. et peregrina inuapia conge-
 reret. Si conchilis super atq̄ infera ma-
 ris pigrum stomachi nauis erigat. desuatis
 Si inq̄nti ponorum stūpe angaret. p̄me
 forme ferus captus multa cede venantia
 Infelix est ciuius. qd' qui illum dampna
 uerit. causam diceret omnibus seculis. qd'
 equorū animo passus est se patre expi. qm̄
 s' exilium. qd' sille dicator solus aliquis
 negauit. et reuocatus non tantum retrocessit
 sed longē fugit. Odeunt inquit hoc ip̄

De providentia divina

quod come deprehendit felicitas tua. videat
lucrum infans sanguinem et super secula
nu latum. id enim prosperitatis stillare sp
lucrum est senator. capta et passim vagan
tes partem pauperum greges. et multa milia
tuum. contra comen. uno loco post fidem uno
per. ipsam fidem trucidat. vident ista qui ar
ulante non possunt. Quid ergo felix est luc
silla. qd illi descendit ad spem. gladio su
mouetur. qd capta consularium vicari pat
ostendi et preterit adis per questorem. et tra
bular publicas minuunt. et hec omnia fa
cit ille ipse qui legem cunctis tulit. **capitulum**

Quoniam ad equum quid illi fecit
na notat. quod illum documentum fidei
documentum patientie fecit. figunt aut
clau et quoniam fiduciam corpus inclinat
infixi manibus. inquitur vigilam. sursum
sunt lumen. Dico vltis tormenti. plus est
glorie. Dis servo quem non perierit hic p
tio extimasse virtutem. respice illum et mitte
infortium. Eandem sententiam dicit. Hec ad
rem ergo metentem putas. tu amoribus
amre et nupte iuris. quotidiana repudia
inpleti sompnus psymphoniarum tantum celum
gimpu leue resonantia queritur. meo se lic
sapit. et aquarum fangoribus auocet. et mille

uoluptatisque mentem amaram fallat. tam
 pugilum impluma. quam ille mœuæ. Sed
 illi solatium est. probonesto diem tollere.
 et quicquam quærentia respicit. Hinc uolup-
 tibus marcidum. et felicitate nimia laboran-
 tem. magis his que patitur. uerit causa pæ-
 gendi. Sed non usque ad impossibilitatem generis
 humani. uicæ uenerunt. ut dubium sit. an e-
 lectione fide data. plures nasci reguli quæ
 necenates uelint. aut si quis fuerit. qui au-
 deat dicere necenatem se quam regulum no-
 sta maluisse. Quam iste cecidit. licet uincas
 se thetenciam nullasset. Quale tractatu Sa-
 craton uidetur. quod illar. potationem publice in-
 tam. uis plicet. quam mediametum in mortali-
 tatis obduat. et demorte suspitauit. usque
 adipsum. opale cum illa actum est. quod gola-
 tus est sanguis. aut paulam. frigore in-
 ato tenet. uix constituit. Cuto magis hy-
 ic mundus est. quæ illis quibus gemma in-
 nistatur. Quibus exietus omnia pati de-
 ctus exfete medicatis. aut dubie suspensor
 aus muem diluit. Non quicquid libeant. amaret
 uonitu renuacem. tristes. et uilem suamte. dumet
 gustantes. At ille uenem letus et libens
 hauriet. Quod ad Cathenem pertinet satis
 dictum est. summam quæ illi felicitatem contigisse

uenem ne ne
 pte e cum imp
 epau fecat

de providentia divina

consensus hominum fatetur. ^{marhunc} Cuius & verum
natum delegit. cum quo metuenda collidet.
Imminace potentum graves sunt opponat
simul. & Pompeius Cesar et cetero. Quare
est addecoribus honore ante rei. utinam
ferant. Quare est civilibus bellis inesse
toto terrarum orbe provocata bona tam infest
acer quem punitat. militet. Quare e ma
nus & afferte. faciat. Quid per hoc consp
ut omnes fiant non esse licet mala. Quid
ego dignum cathonem putavi ^{capitulum}

Prospice sed implem per vilia nige
nia deuenit. Et calamitates ter
raris q. metalem subiugum me
tere propriu magis nunc est. Tempus vero de
felitem. et sine ulla animi transire vitia.
Ignorare est verum nature altissimi patre.
Magnus es vir. sed unde scio. si tibi for
tuna non dat facultatem exhibende vitas.
Descendisti ab olympo. si nemo puer te. offi
pnam corvini habes. innotam non habes.
Non gratulor tamen vna fides. sed tam
quas precantur adepto honore auctus es. Iste
dicere et bono puer possum. si illi nullas occa
sionem diffidat casus dedit. Iniqua vna
vni animi ostenderet. Quidum te iudico
q. nuquid fuisse impera. Transissa sine aduer

on adisabit
catho et est
frelatary ho

longi per ad que
p. p. m. m. m.
romae p. m. m.

idignu

al. p. m.

f

Y^a

/ viciosi.

q d dolo q erit
mē adol. fēn
si qd dūre

Y^a

Y^a

facio vitam. Et demo facit quod potuerit. In
tu quidem ipse opus est enim adnotatam suā
experimento. qd alius quidem quisq. possit
temporando non didicit. Nam quidam ultra se co
stantibus malis obaulexunt. et virtuti itur
modicorum occasionem per quos emiserunt
quesierunt. Gaudent inquit magni viri qd
quando rebus pūis. non aliter quā fō
tes milices. belli triumphis. Ego nūm illonē
sus. S. Cesare de morte munerū audiu
guentem. Quam bella inquit etas perit
quida est parati mētus. et quo tenet non
quid passura sit agitat. Cuiusnam etas. et
quid passura est. glorie pars est. Viliōis
viri gloriatur viliōibus. leti fluerit melio
in casu sanguinem ostentant. Nam licet se
ceant qui integri reuertunt. ex aq. magis
spectantur. qui saucius redit. **capitulum viij**
Ois inquam deus consiliet. quos et quam
longissimos cupit. quotiens illis materiam
vultet aliquid amittit fortiter qd faciendi
ad qua rem opus est. aliqua rerum difficul
tate. Quib. natura incompertate. matie mi
liam intelligas. Unde possum scire quā
aduersus paupertatem tibi annu sit. si diu
tus distulit. Unde possum scire. quā ad
uersus ignominiam et infamiam odiūq. p.

indice

spoliop

deflexo

pulsare constantis habens. si inter plausus
 senectas inceptuabilis et inclinatione iu-
 ventum primus. si uix sequitur. Unde
 quam ex quo animo latens sit oblationem si
 quod tunc sub studio vides. Audiam te et
 alium consolare. tunc conspexerim. si te
 ipsum consolatus es. si tepe dolere meau-
 isse. Nolite obsecro nos exprobrare quod
 in quo diu in merces uelut stimulos admo-
 nent animus. Coluntatis uirtutis occasio.
 Illis merito quis ducere imperis. qui mini-
 o felicitate torpescunt. quos uelut in mar-
 leuto tranquillitas itineis detinet. Quasi
 illis maderet. noui venit. O uagus uagant
 seu inceptos. **E**ritne est forte caru-
 tabus uiginti. Ad supplicacionem uulneris tui
 paleas. Audiamet veteramus curam sui
 peccat. qui sit se sepe uisum post singu-
 nem. Nos itaque deus quos probat. quos
 amat. induit recognoscit exeret. Eos aut
 quibus indulgere uidetur. quibus parere
 molles venturas nalis ferat. Erant eni
 si que iudicatis exceptum. uenit ad illam
 diu feliciam sui. Quisquis uidetur
 dimissus esse. dilatus est. **capitulum. ix.**

Dare deus optimi quicquid. aut
 nulla uoluntate. aut luctu. aut in

suis preceptores qui plus laboris adhibere
 igitur in quibus certior spes est. **N**inguis
 tu minus esse latendimus liberos subire
 his quorum expectatur molem publice uter
 beribus admons. **N**on illis patres ad hoc
 tantum ut ictus flagellorum fortiter perferant
 et licetis ac seminarios regunt proleant
 utinam prebere volueribus. **Q**uid mirum
 si dure genitorum suis deus contempsit. **N**on
 quam virtutis molle documentum est. **D**ec
 berit nos et latent fortuna patimur non
 est scrua. **C**ertamen est quo sepe adierimus
 fortiores erimus. **S**olidissima pars est co
 poris quam frequens usus agilitate pre
 bendi fortius sumus. ut totam illam ad
 ipsa ducimus paulatim nos sibi pares fa
 ciat. **C**ontemptu pericula assidue per
 claudendi dabit. sic sunt nautes corpora. **O**ffer
 rendi mari duci. **A**gricultis imbris terre
Aperuenda tellis imitantes liquet valent
Ageli sunt membra corporibus. in quo
 quod solidissima est. quod exercuit. **A**d temp
 rendi potentia maiora. animis patientia p
 venit que quid in nobis efficere possit. scies
 si apparuit quantum nationibus in dies et in
 opus fortibus labor prepet. omnes consi
 derant gentes in quibus tota pars definit

in me puer
 videri in puer

7. odio huius

afflictus

k.

13

13

apertus: dicitur
ulio sine spore

a. ps.

l

germanus dico. et quia est cura istum
uagrum gentui occurrat. ipse illos im-
pescit celum premit maligne solum sterile s-
fentat umbrae cubno aut fionde defendit
suppeditat glacie stagna propulsant in malis
tun fens cupant. Oseri tibi videtur in mal
inferum est. quod i natura consuetudo per
dura. **P**aulatim em puluati sunt que
necessitate ceperunt nulla illis dominat mal
le qz fars sunt nisi quas loquendo modum in
fuit. Dilis et hic querendus manu victus
Horrenda inguitas celi in terra ceperunt
quod tibi calamitas videtur. tot genti est
Quid miraris bonis quos. ut confirmat
conanti. Non est arbor folia nec portus
nisi inquit frequens ventus marisat. Ista
em in varatione consistuntur et in dact cer
tus figat. ffingules sunt que in natura nul
le ceperunt. **P**ropter enim bonis inus
est ut esse in terra possint. ut multi in
formidat. fa ex fari et equo animo ferre
que non sunt mala. nisi male sustentant e.
Dicite nunc qd per dibus est cap
ex tunc quoniam ut ita dicam in
tunc et dore operas. Ex est qosi
tum deo qz sapientia vire ostendit. her q
niguis appetit. que respiciat nec bona esse

ad volup
peccant

De providentia divina

nec mala. Apparebunt autem bona esse
si illa non nisi bonis vultu turbarent. et ma-
la esse si malis tantum irrogarent. Dicitur
tabilis enim generis. si nemo saulos perdidit
ut nisi tu evadendi sunt. itaque autem lu-
ce appus et metallus. et non sunt diuise
boni. Itaque habant illas et olus boni. ut
homines pecuniam cum intempestis consecrare
int vident et infirmos. et nullo modo
potest magis deus conaperta circumducere
quatin si illa turpissimis defert obopemibus a-
bigit. At iniqui est vicium boni debilitat
aut confici. qui alligant malos magis
corporeibus solutes. ac delicias mordere.
Quid porro. non est iniqua fortes anima
simere et magis puerare. et proculdubio.
obligatis stare vulneribus. Insuper hanc
secures esse propositos et pueros impudicos
am. Quid porro non est iniqui nobilissi-
mos viros ad hanc faciendam vocantibus
exequi altissimis semper iniquitatis fieri
labore optimos atit. Genitus per totam die
sepe consilium in illo tempore vilissimus quod
quod aut magis sciri sunt oblatet aut inpro-
pina legant. aut tempus maliquo accidit re-
vit. Nam inquit magna re publica fit boni
viri laborant impediunt et impediunt. et ad

Mal' generis

decline

requirit

m

no

U

not pdest
mutuati

^{proagoni}
 sentes quidem non turbantur aspernata. Eant
 illam. et equant gaudis. si sciant ante cessis-
 sent. Hanc quoque animosam Demetrius se-
 tissimè vult uocem audisse me meminim. Hoc
 vult inquit de vobis di immortales queri pos-
 sim. q non ante michi uoluntatem iunxi ut
 tam scapulis. peror enim adpiti uonssim. ca
 nuc uocatus adsim. vultis liberos sumere. a
 nobis illos suscipite. Vultis aliquam prater
 corporis sumite. nuc tem magnam promissio
 cito totum relinquere. Vultis spiritum. Quid
 in nullam maiorem faciam. cominus recipiamus
 quod dedistis. auolente ferretis quicquid pece-
 rias. Quid ergo est. maliussem offerre quam
 tendere. Quid opus fuit auferre. acquirere
 potuistis. Sed nec quidem auferretis. quia in
 chid eripitur nisi reonenti. Nichil cogor
 nichil prius mirus. nec seruo deo. sed as-
 senas. Eo quidem magis. qd suo omnia. can
 et metum dicta lege deturere. Hita nos du-
 ant et spiritum aug. tems restet. prima nasce
 cu horu disposuit. Causa pender ex causa pri-
 uati ac publici. longus ordo rerum turbat
 Ideo fortiter omen patiendi est. quia non ut
 putamus incidunt aucta sed veniit. Olim a
 stitutum est. quod gaudois. quod p. et qua
 uis magni videntur varietate singuar. vita

ab enia
que age

distingui summa membra vident. Accipimus per
itaque peritiam. Et sequitur **Capitulum xi**

Quid ita indignum quod querimus adhe-
rentia sumus, nos leti ad omnia et for-
tes cogitemus nichil perire de nostris.
Quid est homini vixi perire se fieri, grande
solacium est tui vniuersi vixi. Quia est quod
nos sic vivere sic mori et iussit et necessitate
et deus alligat. Inextinguibilis humana parit
aut divina cuius uisus. Illa ipse omni conditio
et recte scripsit quidem fuit. Quod sequitur
semper parit, semel iussit. Quare tui deus tui
inimicus inordinabilem fuit fuit. Ita hominis in
teris pauperum et in hominem et in omnia fuit a
scribit. Et non potest autem mutare more
vixit. Nec passa est quidem separari a quod
dam non possunt. Coharent inordinabilia sunt
languida nigra, et inordinabilia ita, aut in
vigilant sompno simillima. Inordinabilia nati
tue elementis, ut efficitur in cum cum dicit
deus, foras fuit opus est. Et non erit illi
planum iuxta, sicut oportet ac dicitur aut fluctuatur.
De inordinabilia nati tui. Con-
foras illi tediis est cuius multa acci-
dent cum asperum, sed que mollit et complacet
ut. Quis autem probat inordinabilia fuit vixit
Dixit quoniam alie extendere debent virtus, facit

delectat

hinc vixit

vixit

vixit

o

foliis

q. p. d. p. s. p. s. p. s.

den. app. 4. d. m. s. s.

nō.

2.

illi non perfectum madendum eo. **Ad** hunc pma
 via est et qm vix mane ^{recessus} **E**mittit
 equi medio est altissima celo. **U**nde mare et
 terrus ipi inchi sepe vidare fit timor. et pau.
 di teptatet pōmōmē pētus. **O**lōmā pōmā
 via et eget modernime terro. **T**unc etiam que
 mē subiectis eripit undis. **N**e fecit mīpētis
 tētis solēt unū vaxer. **H**ec aut audist ille
 generosus adlesans. **P**lacet inquit vna
 scēdō est tantū per ista vix caplus. **N**on de
 simt ac vix ammu terratū. **D**et p vram
 nars nullo q. et vix turbatū. **D**et tū ad
 licet; gendans cornu thauri. **H**onōmō q.
 artus violenti q. omī lams. **P**ost h. aut.
Nunge datus carus hys quibus deterreri
 me pūctis mātē. **L**ibet illic stare ubi ipi pō
 creptat. **H**umilis et mīctis est aut pō
 et per alta vixtus est. **D**et p. **capit. vii**
D querant. quare tū bonis vixis pōctis
 aliquod mali dūg fieri. **I**lle vero non pō
 vna mala ab illis remouet. **S**celerū et fla
 gitiū. et cogitationes impiorū. et audiū cō
 silia. et libidinem cōam. et aliū iminentē
 auariciā. **H**pos tuctur ac vndiant. **A**ug.
 hoc quoq. a deo aliquis erigit ut bonū in
 vix. etiam sacras feruet. **R**emittit ipi hā
 deo autem eterna contempnit. **D**emandatū

p. 7. b.

ducuntur p[ro]p[ri]e. bonus illas bono m[en]te er-
 timans. Quid ergo miraris. si id deus bono
 occidere patitur. q[uo]d vir bonus aliquando vult
 sibi occidere. filios committit vir boni. quod in
 cum aliquando et ipsi eos occidunt. malitiam
 mittunt. Quid in cum aliquando ip[s]e patitur
 non rep[er]itur relinquant. Occidunt. Quid
 in cum aliquando ip[s]e s[ed] manus afferunt. De-
 re quodam d[omi]ni p[ro]p[ri]e. ut alios pati doceant
 nati sunt exemplar. quoniam atq[ue] itaq[ue] deum
 dicere. quod habens quod domi[n]e quod p[ro]p[ri]as
 vos quibus recta p[ro]p[ri]e. alijs bona p[ro]p[ri]a
 sa curandi. et animos manes uelut longo
 finit[er] p[ro]p[ri]o l[un]i. aut illas et argenti et
 eboris adveniat. Intus nihil boni est. Istius
 p[ro]p[ri]as app[ar]et. si non quatuor. sed
 qua latent videtur. m[en]te sunt. sordidi tur-
 pes adimulatio[n]es p[ro]p[ri]e sunt. et tunc
 culta. Non est ista solida et sincera felici-
 tas curia est apud om[n]es tenuis. Itaq[ue] dum
 illis licet stare. et adimulatio[n]em suam ostendi
 nitent et m[en]te. Cum incidunt aliquid q[uo]d
 disturbat ut deoq[ue] tunc apparet quicquid al-
 te ac vere feditas alienis p[ro]p[ri]e abscen-
 dent. Vobis deo bona certa m[en]te q[uo]d
 to magis uersauerit aliquis. et videri q[uo]d m[en]te
 p[ro]p[ri]e meliora. m[en]te p[ro]p[ri]e vobis m[en]te

i. qua
 p[ro]p[ri]e

no. pollucy
fines afflu

1

1

1

1

no.

1

1

1

1

1

1

endi contempne. cupiditates fastidire. Non
fideat eximius. bona vestra in te sus obue
sa sunt. sic inuidis. exterroni contempnit specta
culo pia letas. Hinc omne postea bonus. No
egere felicitate felicitas vestra est. Ut multa
mcedunt tristia. horrenda diuina tollentia. qu
non poteram nos istis subducere. ammos vides
aduocatus omnia armaui. forte fortiter. Hoc
est deum ante cadat. Ille exta patientiam
malat. est. nos super patientiam **duplin ari**

subdy

Contempne paupertatem. nono tam
pauper. viuit quia notus est. Conq
nre dolorem. aut felicitat. aut sollet
Contempne inuicem que nos aut sunt. aut bis
fero Contempne fortunam. Nullum illi te
lum quod fecerit ammu. deo. Ante omnia quu
ne quis nos teneret inuitos. quod exat. si pu
gnare non vultis. licet fugere. Nam q. quibus
tebus. quis esse nobis necessaria. uolui. nihil
feci. facilius. quam inuicem. prius animas loco
posui. trahitur. Attendite modo et videbitis
quas beatus. noli. et quas ex parte diu
at vias. Non tam longas meritu nobis q
inuitantibus posui. moras. Alioq. magni
nos exul. fortuna tenuisset. si homo tam
aude. mereret. quas. natiuit. Omne temp
omnis nos lotus. deat. quam facile. et ex

anum

deu

natura nature. et munus sui illi imponere. Inter ipsa alantia et solones satirici. amauit utus dum optatur vita. mortem co-
disce. Corporum optima charumque ex quo con-
cedunt uolere. Et magnos uiri animalia
humane manus utus impellit. tenui ferro
commissum ceruicis obrumpit. et cum ara-
culus qui caput collumque comitat utus
est. tam illa moles ceruicis. Et non malis
latet spiritus. nec utiq; ferro erudis est. No-
sunt uolere impetis. sacra uita precordia.
imprimis mors est. Et non certum adus
ictus extimauit locum. Quamque pium
est. ipm illud qd uocatur mori. Quo uia
discedit accipere. breuius est. quam sentia
tanta uolentis possit sine fauces nodus di-
sit. sine spiritum aqua preclit sine
maiput lapsi subactis poli diuina co-
municat. sine estis ignis ansum anime
remantis intercedit. Quicquid est pro-
perat. et quid exuberat. qd cum tunc fit
timetis diu. explicat prius libet. Au-
ner breuere deprovidentia diuina

x.

in hoc
et uolere

al breuior.

*Incipit liber secundus. In quo sapientis
nec inueneram audit. Rubrica*

10.

seculum remaneas agnovit quod est. Nec mo-
stru igne ac ferro perfoctus est. nec mori te-
rora incutit quibus crederi posset. celum omnis
humereis iniri. Crassa iam antiqua crudeli-
te et seculo ad summam perducto solertia. cum
ambici congressus. nullis formis moris. et cum po-
tentiae inmensa cupiditate. quam totus orbis in-
tires diuissus. satiare non poterat. ad usus ve-
na civitatis degenerantis. et pessimi sui mole-
cadentis. patet solis. et cadentem rem publica-
quam modo una retinhi manu poterat re-
tinuit. donec ille obrepens. vel abstentus. com-
tem se diu sustentante ruine dedit. simul quod
timor sunt. que nequias erit dicit. neque enim
catho post libertatem vult. Nec libertas
post anthonem. hinc tu putas iniurias fieri po-
tuisse apopulo. quod aut pretura illi detrahit
aut togam. quod sacrum illius caput purgamen-
tis oris aspersit. Et sequitur. **De curia III.**

sub pedib.

fr. spm. et
libertatis.

spitit

intra

1 opus est
doyvov

Critus est sapiens. nec ulla afflicta aut
contumelia potest. videtur michi iniri
eri ammu tuu inconfum. et offeruq.
contempnas ac clamare. Et sunt que aucto-
ritatem preceptis nostris detrahant. magna p-
mittas et que non opari quidem. sed dum ac-
di possunt. Denique ingentia locati. cum pauper
negatus esse sapientem. non negatis solere illi

Deprecandis diuinis

et serui uel uictor et ceterum et abum de esse
cum sapientem negatis infante non negatis
et alienum. et primum sunt uerba emittit et
quicquid vis morbi cogit audere cum sapiente
negatis serui esse. et idem non ita infanti
et uictor. et impati factum. et domino suo
seruilia presertim ministrum ita subdito al
te superalio. mandem que ceteri deservitis. mu
tatis uerum nominibus. tale tamq. aliquis otiose
esse suspice. qd. prima specie pulchrum. ita
magnum est. nec mirum. nec contumelias
acceptum esse sapientem. Oculum uicem
interest. utrum sapientem esse extra magna
tionem. an extra inuicem ponas. Non si
dus illum quo animo liturum. nulli habet
peruilegium. contingit illi res uulgares. et que
desunt. ipse miratur assidue patientia.
Si negas acceptum. miratur. Hec nemine
illi temptatur. facere. omnibus relictis nego
tis. prout sit. Ego uero sapientem non
imaginaris honore uerbor. ex demare con
stitui. sed eo loco ponere. uel quo nulla per
mittatur. miratur. Quis ergo. nemo erit q.
laccipiat. qui temptet nichil. inter. miratur. ita
facium est. qd. sacrilegium non moueat. Sed
non ideo diuina minus insublim sunt. si exi
tant qui magnitudines multu. ultra se possint

hanc
compt

uictor
posse

ego fecit

non actum appetit. ^{in hoc potius attinge} Involuntabile est non
 quod non sentitur sed quod non leditur. Exhibe
 tibi nota sapientem exhibet. Quicquid du
 bium est quoniam certius videtur sit quod non vi
 detur quia quod non incipitur cum dubie sit
 vires incipit. At merito certissima fir
 mitas habentur que omnes incursus res
 puit sic tu sapientem melioris scito mite
 si nullus illi iniuria nocet quam si nullus
 sit. Et illum fortem virum dicam que bella
 non subigunt nec admota uis hostis exte
 ret. Nam cum pugne datum est inter desides
 populos. Hoc igitur sapientem dico nulli ex
 iniuria obnoxia. Namque non refert quam
 multa nulli committantur tela cum sit nulli
 penetrabilis quod quocumque lapidum incipit
 ignabile ferro durum est nec secum adman
 duct cedi aut terri potest sed maiorem ul
 tris retinet. Quemadmodum quodam non pos
 sunt igne consumi sed flamma circumfusa
 ergorem suum habitumque conseruant. Que
 admodum prociati malum scopulum mare fug
 gunt nec ipsi ulla seuitie uestigia tot verbe
 rati sceleris obsterant. Nam sapientis animus
 solidus est et ideo coloris collegit ut cum tu
 tus sit ab iniuria quae illa quae cecidit. Quod
 igitur non erit aliquis qui sapienti facere

temperet mutatur: temperabit. sed non poterat
adeum: maior enim intervallo et acriter
inferior adductus est: quam ut ulla vis in
ira. usq; nullum vires suas periret: et
cum potentes. et imperio edicti. et consensu fer
uicium ualiori nocere intenderent. tam erat sa
pientiam. quibus eorum impetus deficient:
quam q^{ue} uiciorum coemulatio ut multum expro
mictur. tunc extra visum exiliant: tam
in celum spectantur. Quid tu putas cum stoli
dus ille rex multitudine telorum diem obau
rasset. ullam sagittam in solem inadiisse. aut
dimissis in profundum cithenis neptunum potius
se contingeret. Ne celestia humanas manus
effugant. Et ab his qui templum diruunt.
aut simulacra constant. nichil diuinitati
noceat. Isti quicquid sit insipientes pro
terre. prestant: superbe frustari temptant. At
spatius erat neminem esse. qui facere uellet.
Sic enim difficilem optas humano generi imo
conatum. et non fieri. eorum interest. qui fac
turi sunt. non eibus qui patitur. De si fiat qd
potest. ymnus nescio. an magis vires sique
tie ostendat tranquillitatis. inter latefecer
tia. sicut inq^{ui}ntum argumta est. Imperato
ris. si armis. uiris q^{ue} pollentis. tota se au
eritas. hostium terrore. Et sequitur. **cap. iiii.**

Didicimus si tibi videtur ferere i-
 uiriam accontumelia quid illa na-
 tura gaudeat. hoc leuior in de-
 lictis genus. quia non laedit. sed ostendit.
 tanta est in omni dissoluto. et uanitas.
 ut quidam nichil acerbius putent. Sic mures
 ferunt qui tam flagellis. quam colaphis cedi
 malit. et qui mortem put verbera tollerabiliorem
 credat. quia contumeliosa uerba. ad tantam in-
 opiam perueniunt. ut non dolore tantum. sed
 doloris opprobrio utemur. O uere perit. qui
 his metus incutit ombem. et personam deformat.
 et depernata facies. Lacrimas uero euocat
 nomina parum gaudia aures. et digitorum mo-
 tus. et alia que impetu quidam erroris impetu
 vixi refugit. Inuicem proscum hoc habet
 aliquem malo officere. O uero autem sapientia
 non relinquit locum. Unum enim malum illi e-
 turpia. que nante eo ubi iam uirtus ho-
 nestum quod est non potest. Inuicem ergo ad
 sapientem non peruenit. Tam si inuicem ali-
 cuius mali patientia est. sapientis autem nullius
 mali est patientia. nulla ad sapientem inuicem
 pertinet. Omnis inuicem diminutio eius est.
 quae inuicem. Nec potest quisquam inuicem
 accipere sine detrimento aliquo. ut dignitatis
 ut corporis. ut rerum. extra nos positae.

in melia par

in uicem
 uicem dissolu-
 bilis.

de prouidentia diuina

127
1
prens autem nichil perire potest. omnia in se
reperiunt nichil fortune cadit bona sua in p[ro]p[ri]a
dum habet. concensus uirtute. que fortunatis
non indiget. Itaque nec augeri nec minui p[oss]it.
2 Item et infimū perducit. in amentia nō h[ab]et
loam. et nichil exipit fortuna. nisi q[uo]d d[icitu]r.
Virtutem aut nō d[icitu]r. Itaque nec detrah[er]it. N[on]
bona est inuolabilis. in mora. sic contra capis
inducit. ut ne meliora quidem. ne dum v[er]a
possit. Adigis apparuit terribiliū. reatos
oculos tenet. nichil exolu mutare. siue illi
dura. siue secunda ostendant. Itaque nichil
perdet. q[uo]d perire sensatus sit. Omne enim
in posse. virtutis est. ex qua depelli n[on] quā
potest. Ceteris precario virtutis. Cuius autē
inquit mouetur aliena. Ad si inuicia ni
hil ledere potest. ex his. que p[er]u sapientis
sunt. quā uirtute sui salua sunt. inuicia fa
pienti nō potest fieri. Orogam demetrius
reperit. au cognomen pilicantes fuit. abbe
Salbonius philosophus interrogatus. num
aliquid perdidisset. nichil inquit. omnia em
meū sunt. It qui et patrimoniu eius in p[ro]p[ri]a
dam tesserat. et filias rapuerunt hostis. et pa
triam violauerunt. It ille illi victoriam exaus
sit. et se v[er]be capti non inuictū cō. sed in
dempnis esse testatus est. Habebat enim

d

coraliu

sey bonu
sua

reusq

secum veni bona i que non inanis i recto. At
en que dissipata et discepta forebunt i no uide
arbit sua. sed aduentura. et natiu fortune sequetia
Ideo ut non propere discedant. omniu em
extrinsecus efficiantur. liberior et incerta p
fessu est. Cogita nunc an huc fur. aut calu
pniate. aut vicinus potens. aut diues ali
quis regnum orbis senectutis exerceat. inuicem
am facere possit. tu bellum. et hostis ille e
gregiam autem quassandam urbem profecto ^(demetrius)
eripere nichil potuit. Inter inuicentes usq
gladios. et militum tumultum
inter flammis. et sanguinem. stragem q i
pulse ciuitatis. inter fragorem templorum
et super deos suos cadentium. vni homini

Non est atq. q ^{capm} par fuit v
audax iudices permissu. aus tibi
si parum fidei habeo. sponsores de
bo. Die em cecidis tantu humilitas in hore
aut tantu animi magnitudinem cadere. sed
si prodit in mediu qui dicat. non est q di
bites. an atollere se homo natus sup hura
possit. an dolores dampna. ulcerationes ul
nera magnos motus rerum. tanta se fiente
tum. securus aspiciat. et diuin plandeferat
et secunda moderante. nec illis cadens. n ill
fictis. vnus idem q inter diuisa sit. n quaq

si q i sepositi pro
mle in sepositi
no cecidit inuicem

1. Sallustius

De uindicta ducum

suu. nisi se putet esse quare ei parte. qua me
 luer. est. Tamen adsum. hoc uobis probatur.
 sub isto tot auxilium eueryre. minimam
 auxil aeretis labe fier. et aurum altitudinem
 tumulis at labentibus fossis repente exidere.
 et equatui. editissimas artes aggerem cresce.
 aut nulla machinamenta posse ueretur. que hi
 fundatum annu agitent. Crepi modo erip
 his domus. et moentibus undiq. reluctantibus
 flammis sanguinem fugi. filias meas. qd
 capis habebat. in perre publico. nescio. Sola
 et senex. et hyglia circa me omnia vides. cum
 meorum malum qd esse censum meum p.
 fiam. Teneo habeo quicquid mei habui. non
 est qd me uictum. victorem meiq. te credas
 Dicit fortuna tui fortunam meam. Caduca
 illa. et domum mutata. ubi sunt nepos. Co
 no res meas pertinet. meam sunt. meum erit
 perdidit ista diuites paternoma sua. Li
 berosi amores suos. et magno pudoris im
 pendio delecta scorta. Ambrosi aurum et
 forum. et loca exercendis in publico pias de
 stimata. feneratores perdidit. tabellas su
 as quibus auaricia falso lecta diuitas ima
 ginau. ego quidem omnia integre illibata
 qd habeo. Diuide istos interga. qui flent
 qui lacrimant. stratis gladiis. nudis prope

f

Demetrius

7. dicitur in
 hanc p. 100
 q. d. 100
 1000

Sublimis
 dicitur

ego habeo

g
[Enclonem]

anima corpora opponit. Qui hostem home-
rato sonu fugiit. Ergo ista habes serena per-
fectum illum. humanis diuinis q[ue] virtutib[us]
plenu[m]. nichil perdere bona eius soliois et
merisuperabilibus munimētis premetta st
Non babillomēs illi muros consuleris. quos
Alexander mirauit. non archaginis. aut
Munantae memia. vna manu capta non ca-
pitoliū arce[m]me. Habent ista hostile vesti-
gium ul. fastigium. Illa que sapientem tu-
entur. et assonima. et abmau[us]u[us] circa sunt
nullum māvūm prebent. excelsa. merpugi-
nabilia. d[omi]n[us] equat. Et sequitur **capitulum**

Non est q[uod] dicās ista. ut soles. hūc
sapientem nost[ri]. nusquam inueni[re]
Non fingimus istud humani inge-
nij uanu[m] deus. nec ingente[m] ymaginem sal-
se rei conapm[us]. sed qualem consumm[us] et
exhibuim[us]. et exhibemus. **S**ed et forsitan
magnis q[uod] etatim mēuallīs inueniatur. **E**t
deus enim magna. et excedentia solitum[m] ac
volgatem mod[um]. crebro ziguntur. Ceterum
hic ip[s]e. Ovarius Cattho. atq[ue] mentione. hoc
disputatio precessit. Deinde ne sup[er] nost[ri]
exemplar sit. Dem[us] ualidius debet esse q[uod]
leda. eo q[uod] loquitur. Non est autem fortior
nequicia uirtutes. Non potest ergo ledi

7. talis sapiens

sapientis. Inimicitia in bonos. nisi amali non
temptatur. Bonis inter se par est. Oculi tu
bonis permixti. quia mali inter se. Quod si le
si nisi infirmior non potest. Oculi autem
bono infirmior est. nec inimicitia bonis. nisi
adspicienda est. Inimicitia insipientem
verum non cadit. Illud enim iam non es ad
monendum. meminer bonum esse nisi sapientes.
Sed iuste iniquis facientes dampnatus est.
Inimicitia accepit. Hoc loco intelligere nos
potest. posse euenire ut faciat aliquis michi
et ego non accipiam. Tanquam si quid ven
iam nulla mea subripuit. in bono mea ponat.
Ille furtum fecerit. ego michi perdidit.

Potest aliquis nocens fieri. quia non nocu
erit. Si quis cum uxore sua. tanquam aliena
conabatur. adulter erit. quia illi adulter
non sit. Aliquis michi venum dedit. sed in
suavi te ^{venum} abo perdis. Venenum illud
dando scelus se obligavit. etiam si non nocuit.

Non minus latro est. cuius telum oppositum
suo elusum est. Omnia scelera et ante effan
ciparis quantum culpe satis est. perfecta sunt.
Quodam eius conditio sunt. et hac vice co
pulantur. ut alter sine altero esse non possit.
Quod dico conabatur facere manifestum. pos
sum pedes mouere. ut non curat. curie non

7

possim. ut pedes non moueas. possim qui
 vis magna sim non natare. si nato non possu
 magna non esse. **E**t hac forte et hoc est de
 qua agitur. Si iniuriar accipi. necesse est fac
 tam esse. si est facta non est necesse me acce
 pisse. **L**ocusta enim maderare possunt. que so
 moueant iniuriam. ut intentis manu deicere
 aliquis cupit. et emissis tela declinare
 Ita iniurias qualescunque potest aliquis res
 repellere. et in medio interpretare. ut et facta
 sint. nec accepta. **O**mnia nichil iniustum. ius
 ticia pati potest. quia non coeunt contraria.
 Iniuria autem non potest fieri nisi iniuste. **S**
 sapienti iniuria non potest fieri. **E**t cap. vii
Non est quod iniuriar. si nemo per illi ini
 iuriam faceret. **N**ec prodesse quidem
 quisquam potest. **E**t sapientia nichil
 deest. quod accipere possit loco muneris. et
 maior nichil potest dignum tribuere sapiens
 habere quam prius debet quam dare. **N**ichil
 autem habet. quod esse transisset sapiens gau
 diurus sit. **N**on potest ergo quisquam. aut no
 cere sapienti. aut prodesse. quemadmodum diuis
 nec iniuriar desiderant. nec laedi possunt. **S**
 sapiens autem vicusque proximis que diis con
 sistit. excepta mortalitate. similis deo. ad illa
 nitens pergens que excessa. ordinata. incipit.

da equali. et concordia auxilio ^{prole} silentia. secum
 benigna. bonis publicis nata. et sibi et aliis
 salutaria. Et nichil humile concupiscat. ni-
 chil flebit. Qui in eam iustus phrygius
 agnus diuino moxet animo non habet ubi ad-
 aptat inuicem. ab homine ne cui dicere pu-
 tas. sed nec aspernari quidem. Que quodas
 cum uirtute congressa est. nunquam par re-
 cessit. Si maximu illud ulan qd nichil ha-
 bent uite leges. ac sanctissimi dñi uirant ^{per mortem.}
 Unquo imperii sui fortuna consumit. qd
 placido qd animoq accipimus. et somnus me-
 tem malum non esse. ob hoc ne inuicem
 quidem. multo facilius alia tollerabimus. dñi
 ni. et dolores. et ignominias loaz. omnia
 cōnes. orbantes. distidia. que sapientes co-
 am si vniuersa cūdemant. nō mergunt. ne-
 dum ut ad singulas impulsus merant. Et
 si fortune iniurias moderate fert. qnto
 magis homin potentia quos sat fortune
 manus esse. Omnia itaq sic patitur. ut ho-
 omis uigorem. et intemperantia celi. et ut fer-
 uores. mordēs qd. et cetera forte accidera
 Nec de quo quas tam bene iudicat. ut illa ^{per hyemem.}
 quacumq patet consilio fecisse. Qd mino
 sapiente est. alia omni non consilia. sed furi-
 des et infidie et uetus animar inordinati st-
 irregulari

f.

i. in illis modis
in quibus perit

qui casibus adnumerantur. Omne nunc fore
tunc circa nos scire et mutatur **capitulum viii**
 Quis quod cogit. inuicem latissimum pote
moderari illis perque periculum nobis que
sciam est. ut occupatore summo. aut annu
matione falsam aut veritatis in nos potestate
moribus. quod alia man rogatis latissimum
sunt. Est et illa inuicem frequens. si lucrum
alicui ex cassum est. aut premium diu capta
tum. si magno labore affectum hereditas au
sa est. et questuose domus garrula excepta.
 Nec effugiet sapiens. qui nescit. nec inpon
it in metum vivere. **¶** Vnde hinc. quod inuicem
nemo in mota mente accipit. sed ad sensum
eius perturbatur. Caret autem perturbatio
ne erectus. erroribus moderatur suis. alio
queris et placido. **¶** Nam si tangit inuicem
et mouet et impedit. Caret autem ita sapiens
quod exatit inuicem spes. nec alicui caret
ita. inhi et inuicem. quam scit sibi posse no
fieri. **¶** Hinc tam erectus letus quod est. **¶** Vnde co
tinuo gaudio elatus. **¶** Vnde autem ad offensi
ones verum hominum quod non contrahitur. ut
illa ipse inuicem visa est. perquam experimentu
sua caput. et victorie temptat. **¶** Vnde autem ob
secro uos hinc posito. **¶** Vnde quod et omis et
autibus. ad simus. **¶** Vnde sapiens inuicem

s. ad. v. f.

erapitur. nec quaquam adeo petulante nec
aut impatiissimis cupiditatibus aut certe teme
trati superbie q̄ detrahatur. salius viciis nū
Per sapientis libertas queritur non ut nob
facere non licet iniuriam agimus. sed ut
ille om̄s iniurias malum dimittat patientia
q̄ se. ac magnitudine animi defendat. Sic m̄
certaminibus satius pleriq̄ viciunt. cedon
tūm magis obstinata patientia frangendi.
Cetero p̄ca genere sapientem cecum. qui ce
citudo longā. ac fideli. robur p̄cedendi. d̄
tandē q̄ omnem inimicū vim consecuti sunt. **re**

Omnem periculi partem **capituli**
periculi. non aliter. transse
mus. Quomodo quibusdā p̄cipis p̄
cis q̄ uero communibus contumelias respici
uim. Est nimis iniuria quā quā magis.
quā p̄sequi possumus. quā leges quod nulla di
gnam iniuriam p̄cauerunt. Eunt aspectum
mouet humilitas animi. contententis se ob
scū dictum q̄ inhonoriū. Nūc ne hōie
non admittit. cum alios admittat. sermō
meū. aut superbe aduersatus est. oīa p̄cam
est. et non in medio me loco. sed in medio collo
catur. et oīa huius note. **Que** quid uicem. **dicim**
m̄i querelas nauisantis animi. inque fore
delicati et felices in adiū. Non uacat eni

3. ps.

n

A interpretat
 i q dicitur
 magis sit puer

hec notate. cu perueni instant. nimis oia m-
 genia nra infirma et muliebria. ^{super}maxima vere
 nuuere lasciuientia. hys conuolent. quod pars
 maior consistit vici. Namq nec prudentie quicq
 in se esse. nec fidei ostendit. qui contumelia
 afficitur. Non dubie enim contemptu se iu-
 dicat. Et hic morus non sine quadam humili-
 tate animi auent supplementis se. ac descenden-
 tis. Sapiens aut in nullo contemptu ma-
 gnitudinis suam nouit. nulli q in dese stare
 inuitat. quanta sibi. et omis has quas non
 infestas ducunt. sed molestas ducunt. non
 pmet. sed nec sentit quidam. Illa sunt que
 sapientem ferunt. etiam si non puerant. ut
 dolor corporis. et debilitas. aut amicos. libe-
 rumq amissio. et patrie bello flagrantis ca-
 lamitas. Hoc non nego sentire sapientem. nec
 an lapidis illi duriciam. ferri uero asperitatem.
 Nulla uirtus est. que non sentiat perire. Sed
 ergo est. quosdam itus recipit. sed receptos ori-
 at. et sanat et compmit. Nec uero minor non
 sentit quidam. nec aduersus ea solam illa uir-
 tute utitur. duci tollendum. sed aut non ad.
 uocat. aut digna visu pucat. Preterea cum
 maxime partem contumeliam superbi insolent-
 tes q faciunt. et male felicitatem ferentes.
 habet quo ista affectum inflatum respiciant.

creamus. virtuti cum sanctitate magnitudine
 q. illa quicquid eius modi est transcurrit
 vana sompnior. insos q. nocturno. nichil habet
 mus solidi atq. veri. Simil illud cogita omis
 inferiores esse. Quatu illis audacia sit. tanto
 exteligeri despicere. Et sequitur *capitulum .v.*

Contumelia accontemptu dicta est
 quia nemo nisi eum quem contempsit
 tali iniuria notat. Et demum autem
 meliorem. maioremq. contempnit. etiam si sit
 aliquis. qd. contempnere solent. Nam et pu
 eri os parentu ferunt. et ames matris turba
 laceunt q. infans. et spuro asperit. aut nu
 dauit in conspectu suorum tegenda. et uerbis ob
 scenioribus non pepercit. et nichil horum contumel
 iam dicimus. Sic quia. qui fecit. contempne
 non potest. Eadem causa est. tur. nos in manu
 oculi nre. uerbamur in nos contumeliosi delect
 tet. Quare audacia. ita demum sibi in contumelias
 uis facit. si agit aduimmo. et ut quisq. contem
 tissimus. et ut ludibui est. ita solacissime ligi
 ue est. pueris quidem in hoc merant. proci
 tes. et illis. imprudentia accit. ac si comit
 habent qui probum inuidia effundit. Et
 has contumelias uocamus. sed argutias igni
 ta autem dementia est. isdem modo delectat.
 modis offendi. et eum ab imico dictum male

p

dictam uocare. asserendo uoculare contumacem.
 annuū nos aduersus pueros habebimus. Huc
 sapiens aduersus omnes. Quibus etiam
 post iuuentutē. amos q̄ puerilitas est. an iam
 quicquid isti perpererunt. quibz om̄i mala sūt
 aut utaqz ī malis errores. Qui apueris ma-
 gnatōne tñforma q̄ corporeli differat. Ce-
 terum non minus uacinnati q̄ uoluptatum
 siue delectu apparentis tepidi. et non ingēno
 sed formidōne quieti. Et non ideo quicquid m̄
 illos pueros q̄ interesse. quis dixerit. q̄ illis
 inflozū. nuaqz. et eis m̄m̄ti auaritia est
 hys et auri argentiqz et urbium. q̄ illi m̄ta
 seipos ingēntus gerunt. et preteritam fates q̄
 ac tribunal imitantur. Hī autem m̄campo. s̄d
 iox. et m̄aura ferre ludunt. Illi m̄licioribus
 auri congeqz simulacra domū exarant. Hī
 ut magni aliquis agens. m̄lipidibus. ac pa-
 trietibus. et lectis moliendis occupati. aduicela
 corporeum m̄enta. m̄periculū uertunt. sergo p̄
 pueros. longius q̄ p̄gressis. sed in alia ma-
 iorēqz. erit est. Et non ī m̄cto horum. totū
 m̄clias sapiens. ut uocē accipit. et aliqui illos
 tamquā pueros malos. pena q̄ admonet. af-
 fiat. non quia acciperit m̄uiriā. sed quia se-
 terunt. et ut desinant facere. Sic enim et p̄
 corā uerbere domant. Nec uixiam illis

cum fessorem retinebant. sed composuimus
ut dolores contumaciam vincat. Ego et illud
solutum scies. qd nobis opponitur. quare si no
accepti mutua. nec contumelias sapiens qui
ut eos qui fecerunt. Non enim se ulasit
sed illos emendat. Et sequitur. **capitulum vi.**

Quid est autem quare hanc animi fir-
mitatem non creas inuicem sapientie
cadere. ai tibi malis idem notare.
sed non eradem causa licet. Quis em fir-
metas moribus iustitiae. Quis febricitans
et astringit prohibiti. in malis pro
accepti. Hic affectum aduersus omnes habet
sapientis. quem aduersus egros suos medicus
Quis nec obsecra si remediis egent gratiae
nec reliquias et effusa intueri dedignatur
nec psumptionem facientium exapere conuincit. Dat
sapientis omnes hos qui togati purpurati qd
incedit. ualentes colunt. male sanos ee
quos no aliter uidet. quam egros intempe-
ratos. Nam nec successu quidem. si quid u
morbo petulantius ausi sunt aduersus me-
dicum. Et quo animo honores eorum in ma-
lo extimat. Eodem pro honore facit. Et
admodum non placebit s. si illum in modis
coluerit. nec contumelias iudicabit. si illi
homo plebis ultime salutati. mutua salu-

si hunc coler
sanitate

r.

/ prefecti

/ frimediti

/ loci innotat

/ qz vni dicit
ali qd pater

tacionem non reddiderit. sic non suscipies si
illum multi diuites susceperint. Eae enim
illos nichil emendas differre. vno miset
ores esse. Illi eni exigui. In multo egent. Et
tueus non tangetur. si illi rex modicum
attulit ne apud salutaris silentio ac vltu
arroganti transierit. Eae statum eius non
magis habere quicquid iudenda. quam
eius cui i magna familia cura contingit. e
gros infanos qz componere. Num mo
leste fecim. si michi non reddiderit nomen
aliquis ex his qui ad artem negotiant. et
nequar inopia ementes vendentes qz qz
taberne pessimoz seruoz turba refert sunt.
no iupito. Quid em is homi habet subq
nemo nisi malus est. Ergo ut huius hnam
tatem. inhumantatem qz negligat. Ita et ie
gis habenas subse. parcos. et mados. et hoc
teranos. Sed quos metu continet. sed ppter
quos remitte aram tibi non contingit. si
postremos et venales. sed novu auaritates
domini. Nullius ergo mouebi qtime
lia. omis em interse differunt. Exiens qd
pares illos obsequales stulticiaz omis putat
Nam si semel se dimiserit. ut aut in
luria moueat. aut contumelia. non potest
vnuqz esse securus. securitas aut ppiu

bonū sapientis est. nec committet. ut iudiciū
de contumeliarū sibi factam. honorem habeat
ei qui fecit. Necesse est enim aquo quisq;
contempni moleste ferat. supbia gaudet.

Tanta quosdam dementia cupitū tū
tenet. ut contumeliā s' posse fieri
putent amulicē. Quid refert. q'
habeat equos lecticiūros. hanc quam hone-
ritas auces. quā laram sellam. equē mī-
dens animal est. et mī sciencia accessit. ut
multa eruditas ferum cupiditatu mētem
Cūdam aciemario se impulsos moleste
ferunt. et contumeliarū uariis hostiariis
ficiāntes. nomen cultoris supbia. Cubitū
lariū supalium. O quā inter ista cūcō
lenus est. Quanta uoluptate implendus
animus. ex alienorū errorū tumultu. cōem-
plati quietem suam. Quid ergo sapiens nō
accedet ad fores. quas diuis. iam tūc obpāt.
ille uero si res necessaria uocabit exierit.
et illum quisq; erit. tamq; amem atrem.
obiecto cibo semet. nec magnabitur aliū
quid impendere. ut limen transiāt. cogitās
et importabitis quibusdā pūmīstū dācī sū-
q' illi quoq; quiquis erit. qui salutatio
dūi publicā exerceat domibz sita emere
uenditū. ille pusilli animi est. qui s' plāc

si pūmīstū dācī sū-

inlefectus

pūmīstū

inlefectus

t

vestrum

V

V

/ exatim

qd hostiis libenter respondet. qd vixam
 eius fregit. qd ad domum accessit. et pect
 corum. facit se aduersum. facit qui contendit
 et ut vincat par fuit. At sapiens colaphus
 percussus. quid facit. qd catho. cum illi de
 percussum esset. non exanimat. non vindicat
 iniuriam. non remittit quidem. sed faciam
 negat. maiore animo. non agnouit. quam
 ignouisset. Non dicit in hoc heresimus. Qd
 enim negat. nichil ex his que creduntur bo
 na. aut mala. ita iudex sapienti. ut omni
 non respicit. quid homines. tupe iudicat
 quid inferum. no id quod populus. sed ut fo
 dero contrarium mihi uter intendit. ita hic
 aduersus opinionem omni vadit. Desinit ita
 qd dicere. non accipiet ergo sapiens iniuri
 am si cedatur. si dardis ei aueretur. non acci
 piet contumeliam. si obscenorum uocibus impu
 bis perforem agatur. si inconuiuius regis ex
 arnibere inferi mensam. uesa qd cu ferens
 ignominiosa officia fortitas videbitur. Sed
 quid aliud ferre cogatur erum que exocu
 tari pudori ingenio molesta possunt. inq
 ti atq ista. uel numero uel magnitudine cre
 uerint. eiusdem nature erunt. si non tanget
 illum paucis. nec multo quidem. si non
 tangent pauci. nec pluri quidem. sed qm

beassitate vestra. collectam non capitis in
gentis animi. Et tu cogitatis quantum putatis
vos pati posse sapientis sapientiae paulo et
terrorem terram ponitis. Ut illum in aliis
mundi finibus. sua virtus collocavit. nichil vo
bricum comune habentes. Quare et asperum
et quicquid tollentur gremium sunt. audent
et visa refugenda. non obviatur eorum tenu
et qualis singulis talis uniceps obstat.

Qui dicit istud tollibile sapientia **en**
nullius intollibile. et immen
tudine inter certos fines tenet ma
le sub. Omne nos fortuna. nisi tota imat.

Nec putes istam Scythiam esse duriciam. **En**
tatis quem vos patitur mixte uti assum
tis. putatis quod mollia. Ut desiderosa perpe
et aduoluptates ducenas. Hanc inquit sa
pienti fortuna ingent. qua pene emisit vi
ti vocem. Vis tu fortius loqui. et illa exto
subinvenies. Domus hec sapientis. angusta
sine cultu. sine strepitu. sine apparatu. nullis
aservat. ianitoribus. turbam penali fasti
dio digerentibus. sed per hoc limen vacat. et
ab hostibus liberum. fortuna non transiit.
Sic non esse illi sibi locum. ubi sua nichil
est. Quod si exutus quod. qui corpe pluri
indulget. adversus mutans exsurgit. Quid

v.

en

en

en

en

en

en

x

aput nos incredibile videre potest. aut sup
 hianam nature mensuram. Ille aut iniurias
 tollerabiles esse sapientia. nos iniurias non
 esse. Nec enim est qd dicas hoc nature co
 pugnature. Non negamus veni incho
 as esse. verborum. et impelli. et aliquo me
 bro curare. sed omnia ista negamus iniuri
 as esse. non sensum illis doloris detra
 himus. sed nomen iniurie. qd non pte te
 apti virtute saluam. Nec verius dicit
 videbimus. ad contemptu quidem iniurie
 vterqz consentiat. Atque quid inter du
 os inter sit. Qd inter gladiatores fortis
 simas. quoru alter premit volnus. et con
 stat ingruu. alter respiciens ad dama
 tem populi significat nihil esse. et inter
 ridi non patitur. Et non est qd putes ma
 gnu qd dissidimus. Illud quoqz agitur
 qd imi ad duos pertinet. utraqz exempla
 horrentur contempnere iniurias. et quas
 iniurias. vmbas ac suspiciones duxerim
 contumelias. Ad quas despiciendas no
 sapiente opus est viro. sed tm conspici
 te. Cui si possit dicere utrum merito
 ista accidunt. an inmerito. si merito non
 est contumelia. Iudicium est. Si inmerito
 illi qui iusta facit exasperandum est. et qd

1. quid Scymus
 an epyemus

1. quid nichil
 obfuit

Illis quos contumelia dicitur incipias mei
 locutionem vocatus est. Et in oculis vestitudo
 nem. et in auribus similitudinem et in statum
 Que contumelia est quod apparet audire de
 uno aliquo dictum eademque coram pluri
 bus indignum. et aurum alijs libertatem
 non relinquimus. que ipi in nos dicere asperum
 Nos temperatis delectamur. in modis inq
 amur. Cuiusmodi aut. quendam indignationem
 quod illum verue de aliquo manu dixerat.
 Infamem fletum vidimus fidem percellit
 infamem generum. Cum illum ex solo statu
 ex. camelian depulsum duxisset iudicium
 alia maledicta mores et vicia conuoluerant
 fionas illi firmitas constat. aduersus hoc
 tam absurdum lacrimis proaderunt. **am**

Quanta animarum imbecillitas est ubi
 ratio discessit. quod offendimus. si quod
 sermonem nostrum imitatur. si quis
 vici aliquos corporis. aut lingue exprimit
 quasi notoria illa fiant alio imitante. quod
 nobis presentibus. Exultate. quodque multi
 auduit. et amos. et alia idque vito pare
 munt. **P**reteritis maledictum quodam p
 iusit. quam sibi obiat quodque eam abscondit.
 Nosque materia petulantibus. et percontame
 lum videris detrahatur. Et ultro illam

al' quida

i qui scripſit de uet. alijs de uet. de
uersione iſſit

b

et perae occupes. Nam alijs uſum pre
buit qui erſe erapet. Matmū hominem
matum. et aduſum et ad odum ſuaueram ſu
iſſe. et uenitū. ac diagan. memore producit
eſt. Anpedes ſuos iſſe plurima dicebat. et in
ſauces concipis. ſic minuat. quos plures ha
bebat. quam moebos. et impennis cicatons ex
banitaton effugit. Si ille hoc perit dicit
ta ois. qui aſſiduis conuicijs puid. dicit
lit. Cui is non poſſit. qui ſardis liberalis
et ſapientie culai. ad aliquem proſectum per
ueniant. Dicit q. genus uſionis eſt. et q.
ei qui ſerit. ſerit contumelle uoluptatem. Si
lent dicere. Omipſum me puto non intel
leat adeo ſeruitus contumelle inſenſu. et in
dignatione patientis eſt non debet quidem
homo eſſe iſſe contumelioſus. deinde non
de art illi aliquando par inuenitur. qui te
ſerit inter **cap. xv** quodq. inſerit
ceara uia. quibus habundabit.
Contumelioſus mirabiliter ſerelatur
Ombus aliqua nota ſerendi iſſe matia
uſus benigniſſima. tanta illi pudoris inſa
mign teſtantis ſeruitis erat. tanta oculorum
ſub fronte ſimul latentia toruitas. tanta
capitis deſtructa. et emendatitas capillis aſ
perſis deſeruitas. adice obſeſſam ſeris car
epib. p. 10

i uenitū q. cyce
ipſa deſeruitate
poſſet no deſeruit

no. et q. uolup
e. q. uoluptas

Julz

ad ſeruitus

i q. ſerit uolup
capillis alicis

lucem et exultationem carum. et enigmata
 pedum. Immensum est si velim singula re-
 ferre. ^{et} Deique impares. quos q. suos. ^{romanos}
 timeliosus fuit. et p. que inimicos odiosus.
 Ea referam. que illum exas dederunt. ^{et asu}
 atiam. Valerium in primis annas habebat.
 ferocem virum. et vir equo animo. alienis
 contumelias latitum. Huit inconvuud
 et idem in concione voce clauissima. quod
 in concubitu esset uxor eius obiect. di
 bon. hoc virum audire. principem scire.
 et usq. eo licentiam p. misse. ut non dico
 consulari non dico amico. sed tantu. ^{sic dicit}
 to. et adulescenti naret. et fastidium. Cher.
 re concubitus nullus sermo. non proman
 erit languidus somno. et infata nocens sus.
 pettor. Huc grauius signu. petenti. modo te
 necis in modo p. nipi. dabit. aliter atq. al.
 exprobrans. armato molliam. hoc ipse p.
 lucidus testatus aluntus. Cogit itaq. il
 lum ita ferro. ne sepius signu. petere. Ille
 primus inter. quatuor manu. substat.
 Ille caruor. medix. vno. ita. decider. ^{plu.}
 tmu. deniq. indiq. pulsiat. ac p. natis
 inuicias ulascentu. gladiorum ingestum.
 sed primus vir fuit qui minime vius est.
 Hac inuione. grauius omnia contumelias

Valerium

sic dicit

inlepi

clera

grauis

T. 10

2

pietat. Et sic fecerunt impatientes. facien-
 dy cupidissimi. Hic fuit heremus mo-
 co. qui illi Gayum salutauerunt nec impune
 cessit. Perimpilarui q' caligulam duxerat.
 Hic enim mactis natus. et alampius legi-
 onu uocari solebat. nullo nomie militibus fa-
 miliaris. inquit factus. sed iam caligula. co-
 maui et probu iudicabat conturbatus. Ergo
 hoc ipm solacio erat. etiam si nostri fadicas
 ulationem omiserint. fuit aliquem qui peris
 erigat exprobat et superbo. et multo. que
 magis nunquam inno homine. et inno contum.

Respiciamus. **L. xvi.** ha consumitur
 ex exempla quae laudans patet
 ut Boetius. qui comedatu publico
 tos in se expectatos sales in partem bonae acce-
 pit. **L. xviii.** q' nomis. quam ai abire exa-
 tige in multa aqua perfundatur. Ariston
 mater barba et tunc obiectatur. **L. xix.**
 et dicit matrem uocari esse. **L. xxi.** est in
 tam collucationem q' uenendi. Procul auge-
 tori pades sunt. et quicquid huius abimpudenti-
 turbus fiet. fieri autem si abimpudentibus
 potest. negligendum. Et honores et muere ut
 q' in promissu habere. **L. xxi.** de his doland
 nec illis gaudend alioq' multa amore contu-
 melia. aut cadio necessaria omittend publi-

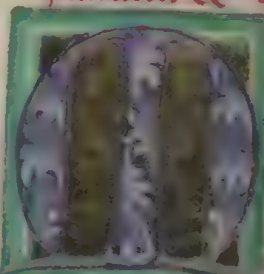
4. uo c. p. 1. ad.

as et privatus officijs. aliqui etiam salu-
 taribus non occurrunt. dum mulieribus
 nos cum arguit. aliquid in manu audiendi.
 aliqui etiam obitanti potentibus decernunt
 hic affectum intemperanti libertate. **N**on
 est autem libertas inul pati fallimur.
 Libertas est animi supponere iuribus. et
 eum facere scipi. ex quo solo sibi gaudentia
 veniant. extorrem deducere aspe. **N**e in qua
 eta agenda sit uita. omni uisus. omnia
 ligans timent. Quis enim est qui non
 possit contumelias facere. si quisque pt
 diuerso autem remedio utatur. sapiens af-
 fectator q sapiencie. Insuper et omni. et
 adhuc ad publicam se uicium durgentib.
 hoc pponit est. Inter inuicem uis con-
 tumelias q deberet uisita. omnia leuata
 accidunt expectantibus. Quis quisq hone-
 stae est genere. fama. potentissimo q hoc se
 fortius gerat. **N**eque in prima acie al-
 tos ordines in primo loco stare. Contume-
 lias et uerba probrosa et ignominias. et
 cetere dehonestamenta. uelut clamorem
 hostium ferunt. et longinqua tela. et saxa in
 uoluntate turri galeas accipiant. Inuici-
 as uero ut uoluerit. alia armis alia pecto-
 ri insua. non detectus. nec motus quidam

f

gaudi sustinent. Etiam si premers et
 infesta in vixis. cedere dament turpe
 est. ³ ^{stovo} ^{1 vis opyru: bello} ^{est. et flora: outo} ^{quinto} ^{prore} ^{cpmvi}
 quis hic sit locus via sapientis. Aliud
 diuulsum est huius contrarium. id est em
 rem geratis illi pta victoria est. nec
 repugnare uis bono. et hanc spem de
 quierum peruenitis. alia maximis le
 bentes q meliori excipite. et opinione
 et uos. uitate esse aliquid inuictum
 esse aliquem. inquem nihil fortuna
 possit. esse publica est generis humane
Explicit Liber Senecæ de uidentia dya

Vixit uideri. Senecæ ad
 paulum de breuitate uite dubia

Hic pars mitaliū pau
 line denature maligni
 tate conquart. q mpe
 iguū enim eximmar. q
 let tam uelociter. tam di
 pide dati nobis tempis
 hūana deauerunt. adeo
 ut exceptis admodū paucis

here ad
 Ruben
 sui par
 maligni
 q' mor
 mar: q'
 tam de
 tempis
 t. a des
 d' p'ant

[illegible]

lempore ubi cor affertur ad sperandum sua finalis laborem
 ibi coram me gerit, d^r q^d non intelligit penitus q^d longa
 brevis ex eo q^d p^r comparat duas mentes labat cum in p^r q^d p^r
 q^d ab comparat melius p^r vultu ex eo et multorum p^r a talis con
 cen ars remota, qua nulla diffinitio reperit. V^o ibi. d^r p^r
 per locum a duplice p^rdat q^d comparat ad sua comparat mentis p^r
 in p^ronum p^rud et p^rince, ut dicitur quod intelligat comparat et
 quod origo. Secunda p^r subditur in erro. In p^rima quidam
 paulus de morte sua in q^d p^ronum exagitant. In tali p^ronum
 p^ronum p^ronum x. p^ronum dicitur. In tali. In p^rima p^ronum
 non esse p^ronum p^ronum ne quis de morte p^ronum aut amro p^ronum
 vel dicitur, q^d d^r cum moderata dicitur et cum in dicitur modum
 p^ronum q^d n^o impetatur, n^o n^o dicitur imiter

De brevitate vite

etiam in ipso vite appetitu vita deserviat
Nec hinc publico ut opinantur malo tur-
ba tantum. et impudens vulgus ingenuit.
Clarorum quoque virorum hic affectus que
ridos excipit. Hinc illa namque medico-
rum exclamatio est. vitam brevem esse
longam aetatem. Hinc aristoteles cum vi-
tium exigenti minime cavens sapie-
ti vultus est. Ut ipsi cum animalibus tantu
modulasse. ut quina. aut dena secula ad-
terent. homi vitam multam ac magnam ge-
ntis vitam aeternam coarctam stare. Non ex-
iguu temporis habemus. sed multu per-
dimus. Satis longa vita. et in maximaru
rerum consummationem large data est. si co-
ta bene collocatur. Sed ubi periculum. ac ne-
gligentiam diffundit. ubi nulle rei impendit.
ultima demum necessitate cogente. quid ire
non intelleximus. transisse senectutem. Nam e-
non accepimus brevem vitam. sed fecimus.
nec inopes eras. sed pauperi sumus. sicut
ample et regie opes. ubi admodum dnm
perueniunt. momento dissipantur. Ut qua-
vis modice. si bene custodi tradite sunt. vi-
su cessant. ita etas nostra bene dispo-
ti. multu patet. Quid deinde natura
querimus. Vlla se benignè gessit. vici si

J

gentiles

significat e in via
ex parte noster. dnm
lingua

deceat ut dnm
vult

2^a pe.

h

V

impetum
velox

ve. al. fortius
hab. aut

quasi perit

quasi sit

eq. ab. ovatu. aut.

ita fatis longa est. Alii tenet insatiabilis
curaxia. Alii insupercatus laboribus opo
tyn sedulitas. Alius vno modo. Alius i
certa torpet. Alii defatigat exiliens uidi
tis suspensa semper ambicio. Alii mercede
preceptis cupiditas. nec omnes ceteris et
omnia mala sive lucra ducit. Quosdam tor
quet cupiditas malicie. iniquam aut alienis
periculis intentos. aut suis caros. Sunt
quos ingentis sumptuum cultus uoluptaria
securitate consumit. Quosdam aut affectibus
aliene fortune aut sive detinuit. Placet q
nichil certum sequentes. uaga et inconstans
et sibi displicens leuitas per noua consilia
uolat. Quibusdam nichil quo cursum duc
gunt placet. sed marcentes obstaculos q fa
ta deprehendunt. adeo ut q apud matrem
poetarum more outuli dictum est. verum
esse non dubitem. parua pars est uita qua
vivimus. Ceteri quidam omne spiritum no vi
ta sed tempus est. Degentes undiq vitam c
cumulant. nec resurgere. aut modum specul
atollere oculos sinut. et emetios et iniqui
ditate infans premunt. Quicquid illis re
currere ad se licet. Si quando aliqua quies for
tuito contingit. velut per profundo mari. in quo pla
venti quod uoluntatis est. fluctuant. nec inq

aspectu

illis. acq̃idantibus suis ocaū infat. Deest
 me p̃ctas diffidat. quā manifeste mala p̃t
 aspice illos. ad quos felicitatem concurret. bo
 nis suis offerantur. Quam multos elidit
 tas quocūq̃m ostendit. inq̃m sp̃atū h̃s
 nem adiat. Quam multa contumacia volup
 tibus possent. Quam multas nichil liberi
 relinquit. curāq̃m diuina populus. Om̃s
 demq̃ istos aduſus uſq̃ aduſus perierat
 hic aduocat. hic adest. ille perclitatur. ille
 defendit. ille iudicat. alius malū consumit
 Vincitq̃ de istis. quos nomina edificantur
 His illis digna videbis notis. Ille altis
 aulæ est. Hic illius suus nemo est. Deinde
 dementissima quocūq̃ indignatio est. quā
 desuperiorum fastidio. q̃ ip̃is adire uolentibz
 non inuenerunt. audet quisq̃m dexterius
 supbia queri. qui sibi ip̃e nunquam uacat. Ille
 tamen quisq̃ est insolenti quidem uſu. sed
 aliqui respicit. Ille aures suas adua uerba
 domit. Ille te adlatuſ recepit. tu non in
 spicere te. uanq̃ non audire dignatus es.
 ¶ Non est itaq̃ q̃ ista officia cuiquam im
 putes. qm̃ quidem tū illa faceres. non esse
 cum aliquo uolebas. sed ceum esse nō potes.
 Om̃a licet que unq̃q̃ ingena fulſerunt
 in hoc unū consensant. nūq̃q̃ satis hanc

7

qui p̃ctas felicit
 bonis suis offerant

uolens

perit uen
 delatando

perclitatur

est scire

ut sup̃a respicit
 respicit uenat

perit uen
 delatando

perclitatur

k

Humanarum mentium caliginem imitabantur. Quod
 sua occupat amullo patuitur et si qui
 qua contentio est. Amodo finem adlapides et
 arma discurrunt. Intraam suam mcedere
 alios sonit. Imo vero. Ipi etiam possessores
 eius futuros induant. Et sequitur **cap. ij.**

Nemo invenitur qui pecuniam suam
 dividere velit. vitam unus quisque
 multas distendit. asperdi sunt mē
 timendo patrimonium suum. cum adiacentiam
 temporis tantum est. profusissimi meo auct.
 vnius. honesta auctoritas est. Libet itaq. ex
 semetipso tunc comprehendere aliquem perue
 nisse te ad ultimum etatis humane terminu
 videmus. centesimū tibi ul super premitte
 ammus. Apudum ad computationem etatem
 tuam reuoca. dic quāto existo tempe credi
 tor. quāto amicus. quāto respublikar. quāto
 cliens abstulerit. quāto lis uxoria. quāto
 feruorū coheras. quāto officiosa putrem
 discurrat. Adice morbos quos manife
 stamus. Adice q. et sine usu inuit. videbis q.
 pauiores annos habere quam numeras. De
 pete memora team. qn certis consili fuerit.
 quous quisq. dies. ut destinaueris te esset.
 qn tibi usus tui fuerit. qn in statu suo volit.
 qn amms interpidus. Quid tibi nram lo.

Ysup
 sic facit

Adom
 Inuentum

rom. 120
 bul. 120

go eto facti operis. Quam multi vita tu-
 am diuenerunt. te non sentiente. quod perde-
 res. Cuius natus dolor. stulta leticia. a-
 uida cupiditas. blanda consuetudo abstulerit.
 quam exiguam tibi deus relictum sit. intel-
 liges te inuicem mori esse. Quid ergo e manu
 si. tamquam semper victuri uiuas. Nam
 nobis sanguis huius fuerit. non observa-
 tis quantum iam temporis transierit. uelut ex
 pleno et habundanti perditis. cum interim fce
 tuisse. ille ipse aliam. uel homini. uel rei domi-
 tus dies ultimus sit. omnia tamquam mortu-
 les timeas. omnia immortales concupiscas.
 quod pleris qd dicentes. aliquinquasimo anno
 mori secedam. sexagesimus nre annus abissi-
 as dimittet. et que tandem longioris uite pe-
 dem accipis. Quis ista sicut disponis ut pa-
 tatur. Non pudet te reliquas uite tibi
 reseruare. et id solum quod bone menti desti-
 nare. qd in nullam rem conferri possit. quam
 fecum est. tunc uiuere inuicem. tu desinend est.
 Que tam stulta mortalitatis obliuio. inq-
 gesimu et sexagesimu annu differre sana co-
 stilia. et deinde uelle uitam inchoare. quo pau-

Potentissimus **cap. iii** ti perduerit
 et malum sublatas homibus qm ad
 uoces videbis. quibus oau opant. Lau-

m

Dent omnibus bonis suis persequantur. cupiunt
 interam ex illo fructu suo si tuto liceat de-
 scenderet. Nam ut nichil extra lateat.
 dicit quatuor. mensura fortuna tuit. Duvus
 augustus. au du plicia quam ulli persequantur
 non desinit quietem s' persequantur et uiciorum non
 crepida persequantur. Omnis eius sermo adhuc
 semper volutus est ut speraret eam. Hoc
 labores suos etiam si falso dulci tamen obler-
 tatur solatus aliquando se uicari sibi inq-
 dam ad Seruam missa epla. cum requiem
 suam non uicari fore dignatus. nec apriori
 gloria de seruantem pollicatus esset. Per b-
 ba mrem. Et et ista fieri speciosius quam pro-
 mitti possunt. me tamen cupido temporis ap-
 tatissim mecu prouocat. ut quem uicari leti-
 mouit adhuc persequam aliquid uoluptatis ex-
 uicari. dulcedine uicari uisa est res oculum ut
 illam quia usu non poterat. cogitatione prepu-
 meret. qui omnia videbat ex se uno pendencia
 quibus omnibus gementibus. que fortuna dabat
 illum diem letissimus cogitabat. quo magni-
 tudinem suam exue. ret. Expertus erat quatuor
 illa bona per omnes caris fulgentis sudoris
 exprimerent. quatuor oculorum sollicitudini rege-
 rent. cum auidus pmi. deinde cum collegis
 nouissime cu affinis coactus armis decerne

1. affinitas equorum
 ista fuit ut quatuor in
 pmi hanc fuit

1. si ex uicari
 differt

1. et si in se non
 quatuor delectat in q-
 2. ut loqui

1. per hanc quatuor

1. q. f. g. i.

^{prope}
 puerum pomperum adhuc filio in hystima facie
 in arina repouente. Quis agam inquit hoc
^{hystima facie}
^{hystima facie}
 queris. moror in iustiaulono meo semilibet
 Illa demaps adiat quibus et priorem et
 tem complorat. et de presenti queritur. et desu
 tium despicit. Semilibet se dixit exors. At
^{ad iustiam}
 me hercules nuqua sapiens matrem humile
 nomen precedat. nuqua semilibet erat. me
 somp libentis et solide solutus et sui iuris
 et illas ceteris. Quis enim super eum potest
 qui super fortunam est. Imus deus ubi
 aper. et vehemens tu leges novas. et mala gi
 choma mouisset. stupens ingens totius vici
 lie coar. certum rerum non providens. quas
 agere licebat nec tam liber erat semel incho
 atus relinquere. quicquid iniquitate apmodum
^{ad iustiam}
 vitium dicitur dixisse. Vm sibi nec puero qui
 dam unquam ferias contigisse. Dignus est eni
 et pupillus adhuc. et puerulus iudicibus
 reos amandare. et gratiam fore interponere
 tam efficitur. ut quodam iudicia constet ab illo
 traxit. Quo no erumpet tam in matrem am
 licia. Scias in malum iugens. et pruratum
 et publicam euasiam. pterea quam audacia
 Eero itaq. querebat nullas sibi ferias conti
 gisse. apueris seducius. et fore grauis dispu
 tatur. an ipse manus abstulerit. subito enim
^{ad iustiam}

A. q. f. q.
 q. f. q.

q. f. q. f. q.
 q. f. q. f. q.
 q. f. q. f. q.

habuit

De breuitate vite

inbreue pinguē accepto conlapsus est aliq^{us} p^{er}
dubitante. Hi mors uoluntaria esset nullo
an tempestiua. Cum infirmi sunt plures qui
etiam felicissim alijs esse videntur. Super
uacuu est commemorare plures qui cū alijs
felicissim viderentur. Ipsi mō verum testom
dixerunt. Verosq; omnem actum amor suo
rum. qd hīs querelis. nec alios mutauerunt
nec seipsos. non cum uerba erumpunt. effes
ad consuetudinem relabuntur. **capitulum quartum**

Quare me hercule viti. licet super
mille annos exeat malissimū vitū
hepū. Isti omnia nullū non scilicet
uocabunt. hoc vero sinitū. qd quatuor nata
tūrit. tuas dilatat. cito nos effugiat necesse
est. non enim aphoritis. nec reometis. nō uel
tissime dūi uia moram facitis. sed obire ut
tem supuacua ac reparabilem finitis. Hūp
mis alatem. et illos humero. qui nulli uis n
vno ac libidini uacant. Nulli enim fūp
occupati sunt. Ceteri etiam si uana glorie
ymagme teneant. sperare tamen erunt.
Licet inuauis michi. licet uel uitandos ename
res. uel bellatores. omnes isti uiculus pōant
in uacuum ac libidinem proiectos. idonesti
labes est. Omnia ista temporā exat. aspice
quādiu computent. quādiu infidient. **quādiu**

ipm aduoc

2^a ps.

qz exim tēp de
uacat nō alia vi
n tēp

qz tēp m
velocit

f. 111. v. 111.

9

honorat

p. p. p. p. p.

V

i. m. m. m. m. m.

i. m. m. m. m. m. p. h. h.
l. m. p. d. d. q. q. q. q.

V

V

i. q. m. n. d. d. d. d. d.

diu timent. quoadiu colantur. qm̄ uideri
 moia sua. utq; alioru occupent. qm̄ con-
 uia que iam ip̄a officia sunt inuicib. que
 admodū illos respiciunt non sēant ut mala
 sua uel bona. Demq; inter omnes conuētū
 nullam rem bene exerceat ip̄se abdomie occu-
 pato. non eloquentia. non liberales disciplinas
 qm̄ distinetus animus nichil aliud recipit
 sed omnia relia in conculatione respuit. Nichil
 minus est hominis occupati quam uiuere.
 Nullius rei difficilior sciencia est. p̄fēs-
 sores aliquantū curam. uel multi q̄ sunt.
 Quosdam uero ex his p̄uex admodum. ita
 percepiisse uisi sunt. ut etiam p̄cipere possēt
 uiuere tota m̄uita discendum est. et qd̄ ma-
 gis fortasse m̄ueris. tota uita discendum
 est n̄er. Tot maxime uia relatis omnibus
 impedimentis. tū diuitis. officiis. uoluptate.
 bus renūciassent. Hoc uiri meritorum usq;
 etatem egerunt. ut uiuere sciant. plures tū
 ex his nondū se scire confessi. uita obierūt.
 nēdum ut isti sciant. O magis nichil crede. et
 super humanos errores. enīmentis uia est
 Nichil ex ip̄o tempe delibit. et uia uita
 eius longissima est. quia qm̄cūq; potuit. co-
 tum ip̄a uacant. nichil n̄e m̄uita otiosū
 q̄ uoluit. Nichil subalio fuit. neq; em̄

Brevitate vite

Quicquid reperit dignum. qd' cum tpe suo per
mutaret. Custos eius pretiosissimus. Utroq;
satis illi fuit. Hinc vero necesse est desin
se. exquid uisq; mlti populus tulit. Hoc
est qd' pates hinc illos intelligere damp
niis. Plures q; certe audies. ex his quos
magna felicitas gaudent. inter clientu gre
ges. aut causarum actiones. aut ceteris ho
nestis miferis excludunt inter. michi en
uere non licet. Quod in non licet. Omnis
illi qui te s' aduocant. tibi aduocant. Ille
teus quot dies abstulit. quot ille condidit
quot illa diuis afferendis hereditibus lassa
Quot illa aduertenda auaricia carpat
cui similes qut. Quot ille potentia ami
as qui uos non immatua sed inappuntuliz
Dispunge inquit et recense uite tue dies. vi
debis pueros. admodum. et ridiculos apud te
reuerisse. Hicatus ille quos operuerunt fas
ces cepit ponere. Et subinde dicit. qui hic an
nus preterit. fuit ille ludus. quoniam fortem
sibi obtingere magno extimauit. qui inquit
istos efugiam. Diripitur ille toto toto par
tibus. et magno concursu. omnia uisum q;
audire potest complet. qui inquit res profe
rentur. Recipit qui usq; vitam suam
et fuit desiderio laborant. presentia tedio

* на історичній карті
на фізико-географ.

o quando vel m-
tendo in ead e

1900

17. 1/2

percent
same

6

^{i omes tempa}
 Sit ille qui nullū non tempus in usus suos
 confect. qui omnes dies tamquam vitæ
 ordinat. nec optat cursum. nec timet. Cui
 enim est. qd iam vllam horam. noue bo
 luptatis possit adferre omnia uota ad huius
 etatem percepta sunt. decreta tota facta
 ut ut uolēt ordinet. vltq iam intus est.
 Hinc autem potest decerni nichil adu fa
 ficut aliquis si ventur quoq; admodū sibi
 to. iam non plene aliquid abi qd non de
 fident appetit. Non est itaq; quod que q
 pūpt amos aut rugas putes diu vixisse
 non ille diu vixit. sed diu fuit. Quid ei
 si illum multū putas nauigasse. sed sena
 tempestus apertu ceceptum. huc et illuc tu
 lit. ac viribus ventorum exduarū furem
 tum. per eadem spora morbem egit. Nō
 ille multum nauigauit. sed nltū iactatus ē

ad greculū

M Hinc solō cum vides aliquos
 tempus petere. et ab eis qui rogantur
 finallinos. Illud utiq; spectat. q
 qd tempus petitiū est. vñ tempus quidem ve
 neuat. quasi nihil petatur. quasi nihil dat
 dies enim preciosissima ludraus. ffallit autē
 illud. quia res inaeportalis est. quia sudor
 los non uenit. ideo q; vilissima extimatur.
 vñs pene nullū eius precū est. anima con

Brevitate vite

domini melius

genera homines Eni acquirunt. et multis a
laborem. aut operam. aut diligentiam suam
locant. nemo estimat tempus. utantur eo
facius quasi garruto. **¶** De eisdem egros
des. si mortis periculum prius adnotum e
medicorum genus tangentes. morantur capita
le supplicium. omnia sua ut iuvent. parvos
impendere. tanta nullis discordia affatu
est. **¶** Quos si posset quemadmodum pretiorum
amari. cuius numerus preponi sic futurus
quomodo illi qui parvos viderent. superesse
crepiderent. quos illis parcerent. atqui finale
est quantum exigui dispensare. quod exus caru
est. No debet feruati diligentius. quod nesci
us quando deficiat. **¶** Nec est tamen quos
ignorare putas illos. quam cara res sit. di
cere solent eis. quos ualidissime diligunt
paruos se parvam amari si ueni dare. dant
nec intelligunt. dant autem ita. ut sine illo
rati incrementis s. detrahant. sed hoc ipm
am detrahant nesciunt. idem tollerabilis est
illis iactura detrimenta latentes. **¶** Remo
restituet annos. nemo iter te tibi reddet. **¶**
sic qua cepit etas. nec ausum suum aut te
ipocabit aut supermet. **¶** Nichil tumultua
bitur. **¶** Nichil admonet uelocitatis sue
tacta labetur. non illa se reges imperio no

t

ex de agros

*si. en. de. de. d.
de. f. m. de. de. f. de
per. de.*

*no. m. m.
recepti*

p. de. p.

fauore populi longius ^{proferet} p^{ro}feret. sicut in
 si est ap^{er}mo decurret. nusquam diutetur
 nusquam remorabitur. quid fiet. tu occupatus
 es. vita festinat. O mors moram ad exit. cui te
 lis. nolis vacandum est. [¶] Potest ne quisq^{ue}
 sensus hominu^m exu^m dico qui prudentia iac
 tant. et operosius occupati sunt. et ut melius
 possint viuere imperio vite vitam instrunt
 Cogitationes suas in longum ordinant. O
 xima porro vite iactura dilatio est. [¶] Illa p^{ri}
 mu^m quemq^{ue} extendit diem. [¶] Illa eripit pre
 sentia. dum videri permittit. O maximum
 viuendi impedimentu^m est expectatio que pen
 det exarsio. perdis hodiernum. quod iⁿ ma
 fortune positu^m est desponsis quod intus di
 mittis. quo expectas. quo te extendis. ora
 que veniunt sunt iⁿ incerto iacent. perimus
 viue. clamat ecce maximus lites. et illud
 diuino ore iⁿstructus salutare armen. quid
 Optima quaq^{ue} dies iⁿsertis mortalibus eu
 penna fugit. Quid timentis inquit quid
 cessas. nisi occupes. fugit. et cum occupatus
 tamen fugiet. [¶] Ita q^{ue} anni celeritate tempus
 vtendi voluente certandu^m est. et velut exte
 rente expido. nec semp^{er} casus cito hauriend^{us}
 est. [¶] Nec quoq^{ue} pulcherrime. ad exprobanda
 infinitam cognitionem q^{ue} non optime qua

q̄ etatem. sed diem dicit. quid securus. et in
 tanta temporis fuga lentus. menses tibi annos
 et longam perion. utrumq; audiatu tue visu
 est exporrigis de die tetum loquitur. et hoc
 ipso fugiente. Et non dubium e argo. quin p
 nia quap; opoma dies effugiat. Oportet tibi
 inferis cui. idest occupatis. quae pueriles ad
 huc annos. senectus opunt. ad quam impati
 nemes q; veniunt. Et nichil enim prouipum
 e. subito nullam nec opimantes incideant. ac
 cedere eam quetore non faciebant. Quemad
 modum aut sermo aut letatio. aut aliqua interior
 cogitatio. iter facientes decipit. et peruenisse se
 ante scit. quam adpropinquasse. Sic hoc iter
 vite assiduunt. et citatissimu. quod dormientes
 vigilantes q; eodem gendo facimus. occupat
 non apparet nisi in fine. Et sequit **Capitulum vi**

Quas propinquas. si impartes velim et
 argumenta diducere. Oculis michi
 occurrunt. per que probem breuissimam
 esse occupata vitam. Solebat dicere fabianus
 non ex his cathedras philosophis. sed ex non
 et antiquis. tantum affectus in pectus. no subali
 tute pugnans. nec minutis verbis. sed magis
 su auertendam aeternam. non probandam. tanulla
 tiones enim grandi debere. non vellicare. to
 ut illis exor exprobo. fuus. docendi non tantu

qm subitu affectu uerbi voluit

x

7^a ps

1. Petrus 2

magis

1. iohannis
 frequentare

a.

tunc

deploranda sunt. Intra tempora vite dicitur quod est. quod fuit. et quod futurum est. Quibus quod agimus brevis est. Quod actum sumus dubium. Quod agimus certum. Hoc enim in quod fortuna ius perdidit. quod in nullis arbitrium cedere potest. hoc committit occupati. nec enim illis vacat precia respicere. et si vacet in iocunda est precia res recordatio. Inveni namque ad tempora male gentes animaverunt. nec audent eam retentare. quodam vita et iam que aliquis presentis voluptatis lenocinio subreprehenditur. retractando potest. Temo nisi quo omnia acta sunt. sub conspectu sua que nunquam fallitur. Ab hoc se inquit retinet. Ille qui multum ambiciose concupivit. superbe contempsit. impotenter viat. in die decept. curare coepit. prodige effudit. Necesse est ut memoriam suam timeat. Atque hoc est pars temporis nostri sacra et dedicata ad humanos casus supgressa. extra regni fortune subducta. quam non inopia. non metus non morborum virus erigat. Nec nec tui bar. nec eripi potest. precia eius et interitum possessio est. Singuli tui dies tibi promissa presentes sunt. ad precia temporis omnes cum imperis adveniunt. ad arbitrium tui inspicit se ac decemere patitur. quod facere occupatus non vacat.

comp. 16
206

126

Secure et quiete mentis est moris vite sue
partes. Discurrere occupatoz animi velut sub
iugo sunt flectere se ac reprimere non pnt. ubi
it igitur ^{cora} inu^{tra} inu^{tra} profund^o et ut nihil prodest
licet quatuorlibz ingens si non subest. qd' exi
piat ac seruet. sic nihil refert quidam tps
detur. si non est ubi considerat perfofos for
tos qz ammos transmittitur. *Capitulu septi*

b

als per quassos

Proteris tempus breuissimu est. adeo
quidem. ut quibusdam nullu videat
Inceptu enim semper est. fuit et pre
cipitatur. ante desinit esse. quam venit. nec
magis patitur. quam mirus a fidei. quon
inquietu semper cogitatio. nunquam modu vesti
sio manet. Solum igitur ad occupatos p^{re}sens
pertinet tempus. qd' tam breue est. ut arrip
non possit et idipm illis distantes subiunda
subducatur. Deniqz vis scire quon non diu
vuant. vide quam cupiant diu viuere. de
cepti senes paucor amoz accessionem vo
tis mendicant. immores natu seipos esse fingit
mendacio s. blanduntur. tam libent se fallit
quon si facta imm decipiant. Nam ergo cum
aliqua imbecillitatis mortalitatis admonuit
quemadmodu p^{re}uientes moruntur. non tamq
ereant de vita. sed tamquaz extipharit. Saul
tos se fuisse ut non vixerant clamitant. et

si modo euaserint ex illa uoluntate iocis vic-
turus. tunc quam frustra percontantur quibus
non fruuntur. quam incassum omnis labor ce-
derunt cogitant. Et quibus uita. procul ab
omni negotio agitur. quod in spatiose sita. La-
chil ex illa delegatur. Et nichil alio. et alio
spargitur. Et nichil inde fortune sapientia. Et
nichil negligentia meretur. Et nichil largitione
decurritur. Et nichil superuacui est. idcirco ut u-
ta diuini mercedi est. Quatuor autem sit ita
quod habunde sufficiat. et inde quandoque uolunt
dies uenerit. non tuncabitur sapientis ire admo-
de. **Q**uod forte caput. cum certo gaudi-
quos occupatos uocem non est. **vi**
quod me solos putes dicere. quos

abasilian i mensi denum comes erant. Quos a-
i sua uides turba speciosius elidit. aut militem
compaus. quos officia domibus suis euocant
ut alienis foribus militent. huiusmodi
infamiam lucis. et quique superantur exerceat. Quo-
rumdam oculi occupati est i uilla. aut in lecto
suo inopia sollicitudinis. Quibus ad omnes
recesserit sibi ipse molesti sunt. Quorum uo-
ca uita dicenda est. sed desideriosa occupatio.
Nullum tu otiosum uocas. qui cunctis paucis
in futuro preciosa. amica subalitate continuit
et maiorem diuinam partem meruginosis la-

in capitulo 21. 10

mentis consumit. qui in heremico cenat. p.
factus ne comans quidem vias laborum
secutor pueri vicanu sedet. qui victor
suor greges mercuri. et colorum patris di
diat. qui ad lectos nouissimos pascit. Quis
illos oculos uocat. quibus apit tonsorem
multe ore amittunt. Dum decipitur
si quis proxima nocte subactur. dum desi
gulis capillis in consiliu iur. dum aut de
sueti comia respiciuntur. aut deficiens hinc
aut illinc infortem compellit. quomodo i
tatur si confor paulo negligentiae fuit.
tamquam vix consideret. quomodo exardet.
aut. si quid ex umbra sua decipit. si quid
exat ordinem iur. nisi omnia sua i amulos
suos tradiderunt. Quis est istorum qui non
malit rem publicam suam turbari. quia co
mam. qui non solitudo sit decipit sui de
ore. quam desoluto. qui non contine ee ma
lit quam honestate. Hos tu oculos uocat
inter pectinem speculum qd occupatos. Quid
illi qui in componendis. audiendis. discendis
amatas operati sunt. dum uidem. aut rec
tam cursum naturae et optimu et simplicis
simu fecit inflexu modulationis in herissime
torquent. quoz digiti aliquid inter se carme
mercentes. semp sonant. quoz tam aduers se

d.

compro

c

exaltat in de munt
nisi adulet fuit

glaber hia di
lento sane fuplet

trās etiam sepe castes adhibiti sunt exaudi
tu amica modulator. Et non habent isti o-
cium sed mheis negotium. Conuicia me
hercule horum non posui inter mamea quā
cum vidam quam solliciti argentum oedi-
nent. quam diligenter excedentium iucum
tumcas succingant. quam suspensi sint. qd
modo ap ototo exeat. quia celeritate signo
dato glaber administrata distanciant. quia
arte sondantur aues in frusta non enotino
Quam turiose infelices pueruli ebroru
spuita detergant. Et sequitur **Capitulum**
E kelins laudantiae latine summa app-
tatur. et usq; eo. mōis uite huc
cessus mala sua illos sequuntur. ut
nec bibant sine ambicione nec edant. Et
illos quidem inter ambiciosos numeramus
qui sella se et lectica. huc et illuc ferunt et
ad gestationū suā. quasi deservire illas non
siquit hōis occurrut. quos quando lauri
debant. quando metare. qm tenere. aliū
admonet. et usq; eo nimio delicta animi la-
gure solvantur. nec perse sate non possunt.
in exurgant. Ludu quendam exdelictis. si
modo delicta uocande sunt. pram et consue-
tudinem humanā deduxit. cum ex balneo in-
manus elatus. et in sella positus esset dixisse

Virtute vite

interrogando. iam sedeo. Huc tu ignora-
tem an sedeat. prius scire an viuat. an
otiosus sit. non facile dixerim. uti mag-
is scire. si hoc ignorauit. an se ignoret
sciet. Quarta. quidem rerum obliuionem
sentit. sed multum immittit. Quarta. in-
ter illos quasi felicitatis argumenta deli-
tiant. et diuis humilis et contempti huius
esse videam. scire quid faciant. Anbit et in-
immo multa mentis adexprobandam stu-
turiam putas. plura me hercules peccare
unt. quam fingunt. et tanta incredibilium
vitaeum copia ingenioso. et hoc unil seculo
precessit. ut iam nimis arguere posses
negligentiam esse aliquem. qui usque eo de-
layis interiret. ut an sedeat. plura credat.
Non est ergo otiosus hic. aliud nomen im-
ponas. eger est. immo mortuus est. ille oti-
us est. cui otii sui et sensus est. Ne vero
sempiternus. cui ad intelligendos corporis sui
habitus. uideat opus est. Quomodo potest hic
aliquis tempus dominus esse. persequi singu-
los longum est. quare autem lactuli. aut pu-
la aut excoquendi. in sole corporis tui. et sup-
perre vitam. Non sunt otiosi. quare uolupta-
tes multa negotia habent. et iam de illis non
dubitabit quin operose nichil agant. qui lin-

g

inortalium studiis delectantur. que non opit
comarios. quod magna manus est. **Cap. x.**

Ceterum iste morbus fuit. querere
quem numerum terrarum. plures ha
buisse. prior scripta esset elios

si dicitur libe
hominum de bello
et regno

an oporteret. precor an eiusdem esset auditoris
alia demerps huius note. que sine congruatis
nichil artem conscientiam iuvant. sine pro
feras. non doctrine videberis. sed molestus. **¶**

Eae comarios quodq. inuasit. mane studium
supplicium discendi. Hys diebus audiu q
dam sapientem referentem. q. primus naua
li periculis diuilius viat. **¶** Primus tauris
demerps interumpit dicit elephantes. **¶**
tam nunc ista. et si adueram gloriam no ten
dunt. circa cuius tamen operam exempla
verantur. **¶** Non est profuturum talis sceler
est tamen que nos speciosa verum tramar
te delectat. Hoc quod querentibus venit
tamus. quis comarios primus p. n. n. n. n.
nem conscientia. Claudius is fuit. caudes
ob hoc ipm appellatus. quia plurim thabula
rum congeris. caudes apud antiquos uoca
tur. **¶**

¶ Unde thabule coaxes dicunt. et naues nunc
quod que ex antiqua consuetudine comarios
subieciunt caudate uocantur. **¶** Sane et he
ad rem pertineat. q. valerius Corrinus p.

mus messana viat. et primus ex iudeorum
 iudeis capite mte templum nomine messana ap-
 pellatus est. paulatim qd vulgo pmutante
 lens mesala dictus. Et cum et hoc quicquid
 quare permittere. quod primus belius sal-
 la maris leones solitos dedit. Cum aliqui
 alligati darentur. ad conficiendos eos missis
 auge hoccho uolatores. Et hoc sane eximie
 Et cum et pomperum pmi maris elaphantem
 rum duo viginti pugnam edidisse qm ipse iore
 pte. nopus hominibus. adullam rem bonam p-
 tmet. pnceps ciuitatis. et mox antiquos p-
 ripes. ut fama tradidit bonitatis eximie.
 memorabile putauit spectaculi genus. nouo
 more perdere homines. depugnant parum e
 facimant parum est. ingenti mole ammalu
 exceduntur. Facius erit ista modum non ire
 nequus postea potens disaceret inuideret qd rei
 nimie humane. O quatum asignis huius
 nis mentibus. obiat magna felicitas. Vile
 se super eorum natura esse tunc credidit.
 cum tot imperu hominu cathenas suba
 lio celo natus belius obigeret. tum bellum
 intam diuaria ammalia committeret. cu ma
 spectu populi eorum intam sanguinem fun
 deret. mox plus ipm fundere coacturus. Et
 idem postea Alexandriam peripha daret.

1

eius. ultimo mancipio transfodiendum se
 prebuit. tunc demum intellecta manu iacta
 tunc cognominis sui. Sed ut illo reuerter
 inde discessi. et malia materia ostendam.
 superuacuum quocumque diligenciam. Idem
 exheredat metellum victis in Sicilia pons
 triumphantes. unum omnium romanorum ante
 curru centum. et viginti captivos elephan
 tes duxisse. Sullam ultimum romanorum
 protulisse pomerium. quod nunquam perniciosa
 sed malico agere acquisito. profecto moris
 apud antiquos fuit. Hoc scire magis prodest
 quam advertimus mortem exte pomperum
 esse ut ille affirmabat perire alteram ex
 duabus causis. Quia plebs eo fecisset
 aut quod exmo auspiciante illo loco aures non
 aduressent. Alia demorsus innumerabiles
 que aut facta sunt mendacis. aut similia
 Et tam ut concordes omnia eos bona fide di
 cere. ut adpresentationem scribant. tamen aus
 ista errores inquireret. cui cupiditates pre
 meret. quem fortorem. quem iustitiam quod
 liberaliorem facerent. Dubitans se macti
 fabianus noster crebat. iam satius esse. ne
 his laudis admoneri. quam his implicari.
 Oli omni oasi sunt. qui sapientie
 vacant. soli viuunt. Necemum

suam tantum etatem bene tuentur. omne
 eorum pro adiciunt. Quicquid amox ante
 illos actum est. illis acquisitum est. in se
 ingratissimum sumus. illi clarissimum primum
 opinionum conditores nobis nati sunt. nos
 primum primum. id est pulcherrimus. extere
 bis ad lucem exitas. alieno labore deum
 mur. nullo nobis. paulo interdictum est. tota
 admittitur. et si magnitudine cum excedi
 humore imbecillitatis angustias libet. in
 tum peripatet primum tempus est. dispartite
 cum. Socrate licet. subigere cum cornede
 cum excurro quiescere. hominis naturam cum
 Statas tunc. cum tunc excedere. Cum
 naturam magnificam. omnis cum primum. modo
 Quidam ab hoc ergo et audito tempus
 suum. illa nos toto demus animo. que in
 sa que eterna sunt. que cum melioribus to
 minia. Ipsi qui per officia discunt. qui
 se alios quod inquitant. cum bene insonant
 cum omnia limina quotidiem perambulauerunt
 nec ullas apertas fores preceperunt. cum per
 dignas domos meritorum salutationes ita
 tulerunt. quorum quemque etiam inmensa et in
 eis cupiditatibus disticha urbe prouerunt pe
 dere. Quam multi erant. quorum illos. a son
 pnis. aut luxuria. aut inhumanitas sumo

1

ueat. Quam multi qui illos cum diuitiis
seunt simulata festinatione transcurrunt
Quam multi proferam clientibus curam
prodere vitabunt. et obsecros alium aditu
propugnant. quasi non inhumana sit dege-
pere quam excludere. Quam multi exhe-
secra impulsu semisomnos. et graues il-
lis imperis sui sompni tunc potentes. ut alie
expectent vi ad leuatis labijs insuperantibus
in illes nomen exaltatione supbissima recedat

al' s'feruore

His mbeis officijs inuenerit **al' r'q**
liet. dicamus qui zenonem qui
pitagoram quotidie. et democri-
tum. ceteros q' antiquos bonos. et tu. qui
aristotilem et theophrastum uolent habere q'
familiarissimos. Nemo horum non uocat
nemo non uenientes ad se. harationem amara-
orem q' sui dimittet. nemo quemque inuau-
is ase manibus abire patietur. Necte co-
venit. et inter diu ab omnibus moralibus in-
sunt. Horum te mori nemo te coget. omnes
docebunt. Horum nemo amos tuos conuertit
quos tibi conturbat. Nullus ex his fmo
periculosus erit. Nullus annu-talis sup-
tuisa obseruatio. Tunc ex illis quicq' uoles
per illos non scabit. quo minus plurimum q'
tum ceperis haurias. que illum felicitas q'

pulchra senectus ^{cap. viii} manet. qui se inforum di-
entelam contulit. habebit cum quibus de
minimis maximis q̄ rebus deliberet. Quos
de se quotidie consulat. a quibus audiat rei
sine contumelia laudetur sine adulatore ad-
quae se similitudine effingat. Solemus di-
cere. non fuisse inia potestate. quos sortire
mur pariter sorte nobis datos. nobis vero
ad noscendum arbitrium iussa licet. nobilissimae
ingenorū familie sunt. elige inquam. ad sasa
velis non in me tantum adoptaberis. sed
in ipsa bona. que non erunt sordide. nec mali-
cie custodienda. maiora erunt. quo illa tu
pluribus diueris. Eri tibi dabit adeter-
nitatem iter. et te nullum deum ex quo nos
eratur subleuabunt. hoc una ratio est ex-
tende mortalitatis. immo i mortalitatem ver-
tendi honores. et monumenta. Quicquid aut
deceat ambias iussit. aut quibus extruxit
tuo subruit. nichil non longa demollitur te-
tustas. et mouet oaus. ei quem conseruiat sa-
pientia nocere non potest. Nulla delectat eam
nulla deminuet sapiens ac deinde semp illud
aliquid ad uenerationem confert. Quia quodon
morsus uersatur in uia simplicius longe io-
sita interamur. Sapientis ergo multū patet
vita. non idem illam qui ceteros tenuis

m

si uan. s. e. m.
m. s. e. d.

n

includit solis generis humani legibus
 soluitur. omnia illi secula ut deo seruiunt.
 Transiit tempus aliquod hoc recordando
 comprehendit. insit hoc utitur. Denique
 est hoc perit. Longam illi vitam facit
 omni tempore in omni colloquio. **C. viii**
 Horum brevissima ac sollicitissima etas e
 qua peccata obliuiscunt. presentia negligit
 defutura timent. ad extrema peruenit se
 intelligunt. inferi tam diu se dum incho
 agunt occupatos fuisse. Nec est qd hoc
 argumeto probari putes. Longam illos age
 vitam. quia interea mortem impoant. De
 pat illos imprudencia interas affectibus. et
 inauertentibus i ipa que metuit. O recte sepe
 idas optant. quid timent. Illud quoq; argume
 tum no est. quod putes. diu uiuentium sepe
 illis longus videtur dies. qd diu veniant ad
 conditum tempus cene tarde ut horas que
 runt. Nam si quando illos deseruerunt oc
 cupaciones. inotio relictis estuant. nec quomodo
 disponant ut extrahant sciunt. Itaque ad occu
 pationem aliquam tendunt. et quod inter ipa
 omne tempus graue est. tam me horatiles. quam
 quando dies numeris gladiatorum inductus est
 aut cum aliaui alterius ul spectaculi uel co
 luptatis expectatur constituti. transire medi.

Breuitate vite

^{ill.}
os dies uolunt. Omnis sperante tu longa di-
lacas est. ad illud tempus quod amanti bre-
ue est. et proceps breui usque melius suo
vicio aliunde enim alio transfugit. et consi-
tere mema cupiditate non possunt. Non se
illi longi dies. sed miseri. Et contra quam ex-
igue noctes videntur. quas incompleti spe-
torum. ac vias exiguat. Ipsi et iam por-
tum fluxu fabulis humanas errores alienau-
quibus visus est Iupiter exultante concu-
bitus delinquit duplicasse noctem. Quis
aliud est vicia intendere quam auctores il-
lis insinabere deos. et dare morbo. exemplis
dignitatis exaltatam licentiam. Possit
istis non breuissime videri noctes. quas
tam care merentur. diem noctis expecta-
tione perdunt. noctem suas metu. ipse co-
luptantes eorum trepidos et variis terrori-
bus inquite sunt. subit quod maxime exul-
tantes sollicita cogitatio. Hec quia diu
ab hoc affectu reges suam flere poterant
tam. nec illos magnitudo fortune sue delec-
tauit. sed venturus aliquis finis exacerbat
tam per magna spacia amplexum porriget
exercitum. nec numerus eius. nec mensuras
comprehendet perferat. ex insolentissimis
victimas profudit. quod minus centum annos

p.

nemo cetera iuuentute suppositurus ac
 ut illis nonnoturus erat fatum tpe qz flectat
 perditurus qz alios interea. aliis in mari
 alios prelio. alios fuga. et inter arqui
 tempus osumpatur illos centesimi dnu
 timebat. Cui qz gaudis eorum quop cre
 pida sunt. ¶ Non enim solidis anis ima
 sed eadem qz oriuntur veritate quasi vani
 tate tuerantur. Quis autem putas esse
 tempora. eadem iporum confessione impera
 tu hoc quoqz quibus se atollunt. et super
 hominem effecunt. parum sincere futina
 pima queqz bone sollicita sunt. nec ulli foru
 ne minus bene quam optime creditur. alii
 felicitate aduocandam felicitatem opus est. et
 pro ipis que successant votis vota facien
 da sunt. Omne enim quod fortuna euenit i
 stabile. quod aliis surrexerit opportunus
 est incertum. neminem porro incerta dele
 tant. O miseremur ergo necesse est non tantu
 breuissimam vitam eorum esse qui magno pa
 trant labore quod maiore possident. Opore
 asseunt que uolunt. anxi tenent que asse
 cuti sunt. nulla interim unquam amplius ce
 ditur temporis est incertum. ¶ Doue occupatio
 nes periculis substituit. Spes spem exagit
 ambitionem ambicio. ¶ Miseremur vero pms

queritur. sed materia mutatur. Nos
 nos honores conserunt. plus tempus
 auferunt. candidati labore desuimus
 suffragationes inagimus. accusandi depo
 nimo molestiam iudicandi. nanciamur
 iudex desit esse. quiescit est. aliorum bonorum
 inextinguenda procuratione consenuit. quibus
 operibus desinetur. omnium taligo omni
 sit consilium eretor. Quibus dictum
 tam prouent preuade. abauitio reuocari
 bitur. ibi inuenos non tante maturus ter
 sapio. victor hambalis. victor antiochi. sui
 consilatus deus. fuitum sponsor. in per
 ipm mota sit. cum pone responderetur. auu
 les feruatore agitantur. seditiones et
 fasadatos aduincere. dñs quos honores. in
 feriem contumacis exili. delectabit ambicio.
 nuquaz de erunt. ul felices ul misere for
 Mitidimis cause per occupationes interdu
 detur. ouu nupia agetur. semp optabian
 Exceipe ita qd te ulgo pauline arissmeu
 tranquillitatem potam. no pro catis spatio
 iactatus tandem verede. Cogita quot fluctus
 subietis. quot tempestates partim priuatis
 sustinueris. partim publicis. nate conitidis
 pñas iam prolaboriosa et iniqueta. dñm
 in exhibita victus est. *capitolium xmi*

quis inquit graui sarcina preffit. Cogu-
 ta preterea quantum sollicitudinis sit. ad tantum
 te molem obicere. Cum uentre humano tibi
 negocium est. Et dec rationem patitur. Et
 equitate inuagatur. Et dec ulla prece plecti
 populus esuriens. Quod max paucos il-
 los dies quibus Cyprius cepit perire. si quis
 inferius sensus est. e hoc gratissime ferens
 quod dicebat populo conuenio superstitie et sep-
 tem aut octo certe dierum abara superesse. di-
 ille potes manibus iungit. et uerbis inuaga-
 luit. aduertit ultimū malor. obsequis quodq.
 asimentor. egescent. exiaū pene ac fames co-
 suat. et que framen sequitur. rerum omni tu-
 ma. furiosi et extin et infeliter superbi rei-
 sis imitatio. Quem tunc animū habuerunt
 illi. quibus erat mandata frumenti publici
 aux. sax. ferrum. ignes gladium exceptum.
 suma dissimulatione tantū inter viscaru laci-
 tis mali tegerant. cum ratione solis. Quod
 enim ignorantibus obris curando sunt. causa
 multas fuit moriendo. morbum suū nosse. he-
 ape te ad hoc tranquillior. tuam. maiorem.
 Simile tu putas esse utrum aures ut inuagap-
 tum et apinude aduentionū. et anegligentia
 frumenti transfundat. inhorreo. ne capto hu-
 more viactur et concaleant. ut admenhum

q. de frumento
publico

al. gressime

al. fane

t

al' moribus.

infernus

pondus qd respondent. An ad hoc facta
et sublimia acceas facurus que matia sit
der que uoluptas. que condicio. que forma
quis animi tui capus expectet. ubi nos
acceporibus dimissos matiam componat
Quid sit quod hanc generosissima queq;
in medio subsoneat super leuis suspendat
sumu ignem ferat. sidera ciubus suis exi
tet. Cetera demaxo ingentibus plena mui
culis. Vis tu relicto solo mente adista res
picere nunc dum calet sanguis uigentibus
admeliora eundum est. Expectat te in hoc
genere vite multam bonarum gratia. amor. ut
tutum ipsis cupiditatum obliuio. uiuendi
atq; moriendi scientia. et alia rerum quies.
Omnium quidem occupatorum condicio misera
est. eorum qui
occupacionibus laborant. ad alienum dormiunt
sompnu. ad alienum consulant gradum. et ad
alienum omniunt appetitum. amare. et odiosos
omniū liberrimas iudicant. En si uelint scire
quam breuis iporum vita sit. cogitent ex quo
tu parte sua sit. Cum uideris itaq; preterea
sepe tam sumptu. cum celebre infoto nomen
mirideris. Ista uite dampno parant. ut in
ab illis numeretur. Amos omnis amos suos
conteret. Quosdam autem cu i sumu ambu

ad omnes emicarent. Inter prima dictiones
etiam reliquit. Quosdam autem in consummatione
dignitatis. per mille indignationes erupsi-
sent. misera subit cogitatio. laborasse ipso
martyrium populebat. Quosdam ultima for-
tus. cum in nouis spes. ut uenientia disponit.
Inter comatus magis et improbos nullum de-
fecit. fletus ille quem iudicio prouigilissimus
Purgatoribus grandem matri. et imperte co-
ne aspersiones capientem spais liquit. Tur-
pis ille qui uiuendo lapsus. acius. quam la-
borando. inter ipsa officia collapsus. Turpis
quem incipiendo inuicentem inuicibus. diu-
tius uisit heres. *Capitulum de uicibus*

Detexere quod inchi occurrat exempli ai
non possum. Tyrannus fuit exarte
diligentiae senex. qui post annu nono
despici. cu uacatione procuracionis ab-
tefare ullas accepisset. compom se inlecto et
uolus ex ammen atutus ante famula. plangi
uissit. Nugebat domus oculum domini semis. nec
finiuit ante tristitia quam labor illi suus re-
statutus est. adeo nec uiuat occupati mori. H-
dem ploras qz amis est diutius cupiditas ul-
laboris quam fructus est. cum inbecillitate
corpore pugnans. senectute ipsam. nullo allo
numero gratiam iudicant. quam qz ipos sepot

Per quadragesimo anno militem non tetigit
 assequensio fematorem non atat. difficiliter
 homines a se oia impetant. quam allegi
 ferum dum impuitur et impuit. du alter alte
 rius quietem quiete; impit. du mutus su
 mferi. vita est sine fructu. sine voluptate. si
 ulla profectu animi. Nemo inconspicuo me
 tem habet. nemo non pual spes suas intendit.
 Quidam vero disponit oia illa. que ult
 riam sunt. magnas moles sepulchri. et op
 publicorum dedicationes. et ad regum morem
 ambiciofas exequias. At me hercule. ytorum
 funera tanquam nimu vixerint. ad faces et
 cereos ducenda sunt. Si vite nre compares.
 firma sunt si edigas ad conditione nature oia
 depauietas. et unde edoit eodem teuoantis co
 duca sunt. Quid enim mortale manus morta
 les fecerunt. Exptem illa miracula et si qua hys
 multo mirabiliora sequentia amay exstiterit
 ambicio. Aliqui solo equata uisuntur. Hic est
 nichil perpetuu pauca diuturna sunt. aliud o
 lio modo fragile est. rerum exitus variatur.
 Ceteri quicquid cepit et desunt. Quidam quida
 minant. interitu tet hoc vniuersum. q omnia diuina
 humana q complecti. si plus putat credere. di
 es aliquis dissipabit. et inconfusione; veterem
 tenebris q demoret. Erat modo aliquis et singu

f. ulla
 pulera

i. in spura
 romatoy glo
 rusa

hic p. 1. m. 1.
 f. d. d. d. d. d. d.
 no p. 1. p. 1. p. 1.
 n. d. d. d. p. 1. p. 1.

Das complectet animas crechaginis. ac nu-
 mance chorina qz cinerem. et si quod aliud
 aliud cadit lamentetur cum et hoc qd non
 habet quo cadat etiam sit interitum. **Cap**
 aliquis et tunc tamai aliqui nephas ausuqz
 sibi non pepasse conuenit. Quis tam su-
 perbe impotentis qz arrogante est. ut mhor
 nature necessitate. omni adeund finem co-
 uocant. se omi. ac suos se pom velit. rime
 qz ipi miao immentu. aliqua domu subterre
 at. **O** maximu ergo solitum est cogitare id q
 accidisse. quod ante se passi sunt omis qz pas-
 sui. Et ideo michi videtur iram natura qz
 grauissimu fecerit comune fecisse. ut crude-
 licatem furi consolaretur equalitas. **U**llis te
 quoqz non minimu adiuuaret si cogitaueris
 melius profutur. dolorem tuu. nec illi quide
 quem bene valere disideras. nec tibi. **T**olos
 enim longum esse quod uerum est. **N**am si
 quicquid tristitia profecturi sumus. non ce-
 tupo quicq lacrimar. fortune mee supfluit
 tue fundere. **I**nueniam etiam nunc per hos ex-
 haustos non fleabus domestias oculos qd
 effluat. si modo id tibi futur. bono est. **Q**uid
 cessas conqueramur. atqz a deo ipse hanc
Iniquissima **C. vii** lacem meam fatiam
 omi uiduas es fortuna. ad huc videbatur eu

.a.

e. vii

12^a ps.
 p. m. p. h. s.

(paulus)

6

• q d' pp' vint et
mille l'habitant m'
• m. n. n. n.
• qz forte p's delu
• ff. t de morte regn
178

desider

hominem continuisse. qui munere tuo tam
tam venerationem recepat. ut q. tuus velli
contingit. felicitas eius effugeret inuidiam
Ecce cum dolorem illi. quem saluo te saue
accipere maxime poterat. impissit. et cum
bene illum endiq. curauisses. intelligisti
hanc partem tantu modo potere utis. tuis
Quid em illi aliud faceres. petumax eri
peres. nunqu illi obnoxius fuit. nunc quo
q. quantum potest illum a se abiecit. et in tam
in felicitate adquirendi nullu maiore ex
ea fructum quam contemptus eius petit. Cer
peres illi amicos. Saepe tam habilem es
se. ut facile in locum amissor. posset alios
substituere. Vnu enim hic ex his quos in
in natali domo potentes videri cognouisse
videt. quem omnibus amicis habere cu expe
diat. magis tamen etiam libet. Cerperes illi
bonam opinionem. Solidior est hoc apud eu
quam ut ate quop ipa concuti possit. Cerpes
bonam valitudinem. Saepe am eius libere
libus disciplinis quib. non inuitatus an sed
inuitus est. sic esse fundatu. ut super omis co
poets dolores emnet. Cerperes spm. qntu
tum noauisset. Longissimu illi ingeniu eui
fama promissit. id egit ipse. ut meliore sui
parte dureret. et compositis eloquie plectus

Sinceritate vite

^{lib. 16}
Superbus se amantulitate vindicaret. quā
dū fuerit ullius litteris honor. quā dū
steterit. aut hūne lingue potentia. aut ge
te gūta iugebit. cum maximis vultis quō
dum se ingens uel contulit. uel si hoc ve
reanda eius peruat adplicat. hoc enī
mū extogit. quomodo maxime illi posses
nocere. Cui melior enim quisquis est. ^{deinde}
sepius forte te consuevit. sine ullo delicto
fuerit. et inter ipā beneficia metuentis.
Quantulū erat tibi immunem ab hac mu
ta prestare. cum homines inquam videbat
indulgentia tua ratione certa peruenisse.
et non certis more temere inadiisse. Adici
amus si vis adhas querelas. ipius adole
scens interceptam inter penia indolenti
malementa. Dignus te fuit fr̄. tu certe
eius dignissimus. qui nec ex indigno qui
don quodquam doleres fratre. Creditur
illi testimoniu equalenti omni homi. desi
deratū intū honorem. laudatur in suū.
Nihil in illo fuit quod non libenter cog
nosceres. tu quidem etiam minus bono fr̄
tu fuisses bonus. sed nullo pietas tua vo
nea nata matiam multo te liberius expec
tuit. Nemo potentiam eius muera sensit
Nūquam ille te fratrem ulli imitatus est

d

ind

panozum

alioque
shenaz

ind

ad exemplum se modestie tue formaret
cogitabat quidam et ornamentum suorum
esset et honor. Sufficit ille hunc par
tine. O. dicta fuit et nullis equis vau
tibus antequam felicitatem suam nosset
fuit et cuius exemplum. Vixit autem
ne indignum fuit. Nichil enim diffi
cile est. quam magno dolori parat
uerbi reperire. Nam nunc tamen si quis
proficere possumus conquerimur. quod
tibi uoluisti tam iustus et tam violentum
fortitudo. tam cito indulgentie tue permittit
que ista crudelitas est. immodios fuit
impetum facere. et tam terribili lapina co
cedissimae turbam imminuere tam bene
stupratam optinuit. Adolescentium domini
nullis fuit degenere autem. et sine
ulla causa deliberare uoluisti. Nichil
perdest innocentia adunum legem exan
Nichil antiqua frugalitas. Nichil fe
licitatis summe potentia. summa conferua
ta abstinentia. nichil sincerus et tutus sit
tenet. quod. nichil abominabile mens va
cans. Duxit polibarius et immo fuit quod
que dereliquis posset metuere admonit
etiam de ipis doloris sui solatus timet fa
cimus indignum. Duxit polibus. et aliquod

panozum
shenaz

Securitate vite

periculis dolet cessare. Hoc sine dubio impa-
rens fortuna arguit. ut ostenderes neminem
contra te. nec proficere quidem posse defendi.
Diuicias attingere fata non possumus. stant
diu et inexorabilis. Nemo illa conuicias.
nemo fletu. nemo quod mouet. Nichil iniquas
parcunt ulli. nec remittunt. **Capitulum xiii**

Primo parcamus latere. nichil
proficiantibus. facilius enim nos illi
doleris te adiat. quam illos nobis
reducat. qui si nos torquet. non adiuvat.
Secundo quoque deponendus est. et abmanibus
solatus. atque omnia quadam libidine dolen-
di animus recipiendus est. Nam iniquas
mens nostras. nec si iustus finem peccat. fortuna
non facit. Omnes agendum mortales cuncti
spices. laeta ubique flendi et assidua matre
ira. Alium ad quotidianum opus laboriosa
egetas vocat. Alium ambicio. nunquam qui
etiam sollicitat. Alius diuicias quas optine-
rit metuit. et voto laborant suo. Alium solli-
citas. aliam labor torquet. Alium semper
vestibulum obsidens tuta. Hic se habere
dolet liberis. Hic perdidisse. latente nobis do-
erunt antequam. anise dolendi. Non vides
qualem nobis vitam rerum naturam promissit.
que primum nascentium hominum fletum esse

c.

f. negat.

adhibet
horrendi

f

uoluit. Hoc principio amui. Huic omnis
 sequenti amui ordo consentit. sic vitam agi-
 mus. Nam q̄ moderate id fieri debet amobis
 quos sepe fatendum ē. et respicientes q̄ntu
 atq̄o rerum tristit̄ t̄mneat non finire la-
 crimis at certe referuare debemus. Nulli
 precendium est tui magis. quā huius. tui t̄m
 frequens usus est. Illius quoq̄ te nō min-
 ni adiuuere. si cogitatus nulli minus q̄
 tum esse dolorem tui. quam ei cui propt̄
 prodatur. Torqueri ille te. aut non uult. si
 uiuit. aut non intelligit. nulla itaq̄ eius
 officij ratio est. q̄ ei tui propt̄atur. Si magis
 sentit sup̄uacū est. si sentit magnitū est
 t̄mneat esse totū orbe terrarū qui dolo-
 retur lacrimis tuis audiat ducem. Quid
 ergo. Quem nemo te amui gerit. eu esse
 tu credis finit̄is tui. ut argenti tui nocent
 tibi. ut te uelit abducere ab occupationibus
 tuis id est astutis et atq̄are. Non est h̄
 simile uer. Ille enim indulgentia tibi tamq̄
 finit̄is propt̄atur. uenationem tamq̄a pa-
 renti. cultum tamq̄a superiori. Ille deside-
 rio tibi esse uult. t̄mneat te non uult. Quid
 itaq̄ uiuat dolor inhaerere. quem si q̄
 defuncti sensus est. finit̄is finit̄is tuis cupit.
 De alio finit̄is tuis incerta posset uolūtas

si est mortuus

Aduersus

videt omnia hoc non dubie pones. et di
 cion sine te coaquar lacrimis nunquam de
 similibus frater tuus cupit. indignus hoc
 affectu tuo est. siue non vult. vnaq; vestrum
 in hoc eam dolorem dimitte. et decimius
 frater. si desiderat debet. nec prius si velit
 An hoc vero cui tam exhortari pietas est. p
 certo habendum e melius esse illi posse accide
 re quam si tibi hic corpus eius accideret. si
 te illo modo torquet. si oculos tuos indignis
 finis hoc malo sine ulla gloria sine et oritur

Pietatem tuam. **Quia** idem et exhauret
 tamen melius eque alacritas **Quia**
 iam mortalibus abducat. quas si cogi
 taueris fratribus te tuus exemplo de debere
 fortiter hanc fortune mulierem sustinendi. Co
 dices magni facit rebus afflictis. ut hila
 ritate demergeri simulant. et aduersas re
 aduincunt letitia abscondant. ne militum
 animi si fractus diuis sui mentem viderent
 et ipsi collaberet. No nunc quoque facienda est
 iudice dissimilem animo cui multum. Et si po
 tes prope opprimere toto dolore. si minus
 malis ab ea et continere ne appareat. et do
 quere. ut fratres tui te imitentur. qui longe
 stant putabunt quodcumque patientem te videt
 annui q; exultu tuo fument. et solacium

si no potes
 ex toto

h

debes esse illarum et consolator. Non
 poteris autem licum merore obstrare. nisi
 tuo indulgeris. Potest et illa res aluctu
 te prohibere nimio. nisi tibi ipse venotatue
 ris nihil horum que facis posse subduci
 Regnam tibi personarum hominum consensu
 inopinat. hoc tibi tuenda est. circumspecte te
 omnis ista consilantui frequencia. et manu
 tuu inquirat ac percipiat quicum robore ille ad
 uersus dolorem habeat. et utrum ne tu in
 exbus secundis indulgere scias. an et aduer
 sos possis viriliter ferre. Observantur oculi
 li tuu. Liberrum omnia sunt hys quorum
 affectus regi possunt. tibi nullum secretum
 liberum est. Humilis luce fortuna te posu
 it. Omnes sciunt quomodo te misto tuo ges
 seris volere. utrum ne statim percussus an
 ma subimpars. an ingratu steteris. Olim
 te maiorem ordinem. et amor regis exu
 lit. et tua studia deduxerunt. Nichil te
 plebeum deest. nihil humile. Quod autem
 tuon humile ac muliebre est. quam conspu
 mendum se dolorem committere. Non idu
 tibi inluctu pari. quod tuus fraterbus sit
 Redulta tibi non permittat opinio destitui
 ps ac moribus tuis recepta. multu ante ho
 mines eriguit. nullam expectant. Si vole

et placidum et
 optimu

fr. ve. et. ly. m.
 publico. et. libens
 qui. et. p. m.

breuitate vite

7

Debas tibi omnia licere. non comitiffes mte
vra omni. **T**unc autem tibi pyctandume
quintum promissit omnibus illis. qui opem m
sem tua laudant. quod desiderant quibus cu
fortuna tua opus non sit. ingenio opus est cu
stodes animi tui sunt. **N**ichil inquit ita
potes indigni facere. proreeta et eruditi vici
professione. ut non multos admirationis de
te sue peritatis. **N**on licet tibi flere immodice
nec hoc tantum modo non licet. sed nec somp
quidem excedere imperem dici licet. **A**ut
atumultu rerum motum viciis quicquid con
fugere. **A**ut assidua laboriofi officii stag
one fatigatum corpus voluntaria pegima
tione relaxare. **A**ut spectantulo. varietate
inu detineat. **O**culis tibi non licent que hu
milis in angulo iacentibus licent. **O**magis
uictus est indigna fortuna. **N**on licet tibi q
quam arbitrio facere. audienda sunt tot
minu milia. tot disponendi libelli. tantus
rerum exorde toto coeunatu congestus. ut
posse per oronem penapis miam animo
subita exigendus hys est. **N**on licet tibi
quam flere. ut multos flentes audire posse
ut plicatam. et ad mifericordiam miffim
tefers peruenire cupiam. **S**agime sic tibi
fate aspicande sunt **Capitolium. vix.**

fit ipi opa
et laudant

A aut ex tuo ac
breuio die disponit

k

h

Et tamen etiam nunc leuiores
remedij adiuuabunt. cum nites
omni uxorem obliuisci cogita ceptum
unde spiritum huius uite indulgentie fidem q
tam industriam debemus. intelliges non ma
gis tibi inueneris licere quam illi si quis
modo fabulis tenditibus cuius humeris mudo
inuitatur. Cesar quoque ipse tui omnia licet
propter hoc ipsum multa non licent. Omnia
domos illius vigilia defendit. omni opus
illius labor. omni delicatis illius industria
omni vacationem illius occupatio. et quod
se cesar orbi terrarum dedit. ut se arripuit
et fidem modo qui inter quiescentem temper
tutus suos explicant. Nunquam illi licet
nec subsistere nec quicquam suum facere. Quod
quendam itaque modum tibi quoque eadem
necessitas inuenitur. non licet tibi adutilita
tes tuas adfunda respicere. Cesar orbem
terrarum possidente imparet te. nec ulup
tati nec desolati nec ulli alij rei paces. co
tum te cesari debes. Adice nunc quod cum peni
per predices quod cariores tibi spiritui tuo ca
riores sunt pilis tibi non est saluum cepere
desertum. quod tibi hoc malum saluum tibi sit
tunc. Michi perdidisti non tui paces oculos
tuos esse sed etiam letos oportet. Ipsi tibi

h' id est qd fabulo
p' h' id est d' h' m' c

De virtute vite

Omnia sunt. Sic pro omnibus est. Quos tam
de asensibus tuis prudentissimis primum
quod abest aduersus felicitatem tuam parum
gattus es. si tibi quicquam hoc saluo flere p
metis. Et constabo etiam nunc non quidem
fremus remedium sed familiaris. Si qui
te domum receperis tunc erit tibi metuenda
terribilis. Et tam quamdiu nimen tuu mta
eberis nullum illa adte impetret accessum
omina vite ceper tenebit. cu ubi illo distepes
tunc velus occasione data insidiabitur soli
tudini tue dolere et requiescenti animo tuo
paullatim irerit. **N**on q non est. q illis
tempus vacare putatis astudis. tunc tibi
fictore tue tam diu ac tam fideliter amare
gattus reseruit tunc te ille amission et
cultorem suu vendicent. tunc **F**ormis et
Vigiliis tam bene de humano genere no
rit. quam et de omnibus. et de illis narrasti
quos pluribus notas esse voluisti. quam scip
ferant nullum. totum morent. iticum hoc
erit id omne tempus quod illis tuendum
comseris. tunc **C**esaris tui operu. ut pona
secula domestica narrentur. precimo quia
potes compone. Et tam ipse tibi quomodo for
mandi condendi q res gestas. et materiam
dabit et exemplum. Et non audeo te vix pro

1.

refere

1.

m
fabela nō phtu an
sortes et libra v
ant fabela phtu
zapo de qda phne
em phtu di de zap
et lpy libras dispo
bras pponetunt

ionibuz

vin p

glorid
mea

si nūq pnt

si dēpōt qm
cūm q d
vīr pnt dē qd
māz hēc dēpōt

Ducere. ut fidelis quap et coepess longos
intemperatam romans ingens apus solitus
inustate cometas. difficile est quidem. ut
ad her hylarion fandi cum rebenem pculp
omnis tam cito possit accedere. Et de anne
argumetu habeo ipm corroborati suis. et ad
diti sibi si poterit se a memoribus scriptis ad
her sollicitam producere. Nullis em quauis
egrum enim adhuc. et secum volutantes. ad
tabit ipa ceru quas tentabit austeritas. Et
que comissa fionce comendanda sunt no pce
ret. nisi cum iam s' ab omni parte comitarent
Itaque debetis eum seueriore materia pmi
curare. Deinde hylarion temperare. **De**
Quid quap ingru tibi est leuamento. si pte
te interrogaueris utrum ne meo nomine doler
an eius qui decessit. Si meo nomine. pte me
indulgentie mactat. et magis dolor esse. hoc
vno excusatus qd honestus est. tum aduulnar
tem respiciat ipitate dīspare. nichil aut mī
bono vno conuenit. quoniam in pntis luctu cal
tullos ponere. Si illius nomine doler. necesse
alserutū ex his duobus esse iudicand. Nam
si nullus defectus sensus superest. euasit omni
frater meus vite modum. et meum exatutis
est locum in quo pūant integritas mīseret. et
expers omis mīdi. nichil timet nichil a pū

De uirtute vite

nihil patitur. Quis iste furex est pro
mo. hic nunquam dolorem desinit. Qui
dolens est. Si est aliquis desinit per
sub. hic animus patitur mei. velis exultat
in carere eiusque. tam suu iuris et iusti
tu esse. perit. et verum nature spectaculo suu
itur. et humana omnia ex loco superiore appa
ret. diuina vero. quae rationem tam diu seu
stau quiescent propius intuetur. Quid in
q. quis desidero materiam. qui aut bonitas
nullus est. boni desistere mundia est. nullum
demonstrat. An hoc te mouet q. euidentibus
et ingentibus. et cum maxime curatissus est
bonis. et uirtute. Cum cogitaueris nullum
esse que perdidit cogita plura esse que non
pimet. Et tam uia cum torquetur. non ma
bus affliget. non suspitio latet. non eade
et minime semper alienis processibus mundia
consecrabitur. non metus sollicitudine. non le
uitas fortune. cito munera sua transferent.
inquietabit si bene computes plus illi com
sum. quam ceptum est. non quibus fuerit
non tua similes. ac sue gentis non accipiet
Beneficia non dabit. Orisum patris q. ysa
ampit. an bonum q. non desiderat. Odium
tude is bonitas est. cui fortuna superuacua
est. quam is tu parata est. Omnia ista bo

o
no.solentibus
et amplexibus
plura

na que nos speciosa. sed fallaci uoluptate
delectant. pecunia. dignitas. potentia. alia
q. compulsi. ad que generis humani cetera cu-
pidinis obtapebat. cum labore possident. cu-
munda conspiciunt. eisdemq. ipis quos con-
temnit et pernit. plus mirantur. quia prosit
libertas et incerta sunt. nuquam bene tenentur.
Tamen ut melius de tempore pueri timor. ipi
timorem magis felicitatis caute solliciti est.
Si uelis credere. alius ueritatem intuentibus.
omnis uita suppositum est. in hoc periculum magis
etiamq. protecti mare alterius studiis reperi-
tum. et modo alienans nos subitis maribus
maioribus dampnis deprecans. aspiciunt q.
iocantur. nuquam stabili consistens loco. pona-
mus. et fluctuamus. et alter malter. illudm
et aliquid inuicem facimus. temp. tamen. in
hoc tam periculo et moris tempestates ex-
suo mare nauigantibus nullus portus nisi na-
tis est. De itaq. inuadens facit. quod
cit. Tamen liber. tamen ciuis. tandem etiam
est. superlatam ceparem omnes q. eius proles
supplicem teann communibus hereditibus et par-
tibus antequam quicquam ex his furore fortu-
na mutaret. statim adhuc illam et munera
plena manu congerentes reliquit. statur. nu-
quid et libere celo. q. humi. nos depresso.

Brevitate vite

Incipit enī aut loam. quisquis illē est qui
solus in univērsis univērsis bonis recipit suū
et nūc libere vagatur omni q̄ rebus natū
boni cum summi voluptate perfruit. Et nūc
non perdidit lucem suā. Tuus q̄d securus
peritus est. Omibus illis nobis cōmune est
iter. Quid tūc dessemus non reliquit illē
nos. sed antecessit. Et mēdi aede magna se
licitas in p̄a felicitate moriendi. Et dicit
me hercule in dām quidē non certi est.
Quis mēam ob saurā et molatū vitā
duinat. utam ne fūat tuo mēi mēde
et an considat. **Capitulum. vii.** Et
Quid quos que iustā mōmibus rebus est
necesse te adiuuet cogitantem non univērs
tibi factam quod talē futuram amissisti
beneficiū datum q̄d tūc diu tibi p̄cātē est
ita p̄uq̄ sicut. Iniquus est qui mūnē
sui in bātū digni non relinquit. mēis qui
non sicut sicut habet mēis utam tēp̄s dūm
quod reddidit. Iniquus q̄d diu mūnē
habet p̄mēi voluptatē. Et dicit q̄d illū
fructum est mūnē bonorū mēi dēcētū
non et mēis mūnē. et et mēis mēis
tūc q̄d mēis mēis dēcētū ne dēcētū
non est mēis. Tūc angustat p̄mēi
qui eis cum mōdō que habet ut videt p̄mēi

9

se putat et habuisse eandem pecuniā dūc
 Cito enim nō omīs uoluptas relinquitur que
 fuit et uenit et pone antequā uenit inferre
 Vtq; impetrant tempus annus mūdāre
 et quicquid nō uinquit delectant reducere
 et frequēti cogitatione pertractandū est. dōg
 or fideliōr qd est memoria uoluptatum quā pre
 sentia. Quod habuisti ergo dōmū naturā
 inprimis bonis pone. nō est quod cogites qd
 qd dūcas habere potueris. sed quādiu ha
 bueris. Secūm naturā illam tibi. paut tūc
 futuribus suis nō incipio dedit. Sed anno
 dūc aut uinum ē. dōmū repetit. Nec tūc
 nō pūctatē paut est. sed suam legon. Si
 quis pecuniā creditam soluisse se molestē
 ferat. am pūctatē aut hūm gūctatē mē
 paut. nōmō iūctus vīe habēctat. dedit.
 hūctat pūctat tūc uīctat. dedit et tūc. que pū
 uīctat hūctat pūctat. in quo uīctat deditam pūctat
 erigat. Non illa mēctat est. aut nōtā est
 comēctat. sed mēctat nō pūctat nūctat que pū
 nōtā est. qd tūctat mēctat pūctat adlūctat
 pūctat pūctat pūctat pūctat mēctat. nōtā tūctat
 pūctat tūctat pūctat. nōtā te tūctat hūctat pūctat
 et pūctat pūctat qd eius. pūctat hūctat nōtā
 tūctat pūctat hūctat comēctat. Cogitā tūctat pūctat
 esse quod habuisti. hūctat quod pūctat pūctat.

De uirtute uite

enim quicquid minus inter se conscientiam
est. quam aliquid moueri. qd' s' fuit talis
parum diu contingerit. non gaudere quod con-
tingerit. ne inopinatim crepans est. qm
quicquid credidit. deapit. et mors quod di-
ligit. uoluntaria mortalitatis obliuio. Ita
tuum nulli se necessitatis sue guttam factu-
rum esse testatur est. Quotidie preter oca-
los nostras transiunt. uocum humorum qd'
finem. Nec tamen aliud agimus. et sub-
itum id putamus esse. quod nobis tota uita
denudatur. puer. Non est itaq' uita fa-
tum iniquitas. qd' mortis humane prauu-
tis. inuincibilis rerum omniumque inordinat-
ione se eximere. quod admissa est. preterit.
Quanto ille iustus. qui nudaus filij mori-
te. dignum magno uid. uocem emittit. ego
eum genui. tamen non. itaq' scilicet. uita
sua non inuenit. et hoc natum esse. inuicibilis
titer. mori se. non accepit. tamquam. in
hucum filij. mortem. Quod enim est. in
huncum mori. eius tota uita. inuenit. alius
quam ad mortem. iter est. Ego enim genui
tamen mortem. puer. deinde ad uocem. tamquam
uocis et prauitatis et inuicibilis. huc. in
tuli. omnes huc. in collimur. Quicquid
ad uocem. editur. ad mortem. definitur.

ad mortem
cum eripit

Gaudeamus ergo eo qd' debetur. ratum
 qd' id cum repositum alium alio tempe fata
 comprehendant. neminem preceant. [¶] ³
 cuncti p'et amicus. et id quod necesse est.
 nunquam timeat. quod incertu est semp' ex-
 tet. Quod dicam. duces ducam qd' proxime
 et multis aut consiliis conspiciat. aut
 triumphis forte defunctos. incertum ubi totu
 cum regibus regna populi qd' cum sortibus
 tulere fatum suu. Omnes p'no omnia incertu
 mu diem spectant. non idem omnes finis
 est. Alium i medio iustu vita deserit. aliu
 impo iustis reliquit. alium incertum sen-
 tite fatum iam et cetera cupientem vix
 emicat. alio quidem itaq' alio tempore omis
 tamen mens. locum tendimus. [¶] ³
 ne stulticius sit neq' scio. mortalitatis leges.
 ignorare aut im. prudentius recitare. [¶] ³
 dum illa que multis ingenii tui labore cele-
 brata sunt i manus sume. et utriuslib' aut
 totis cernim' que tu ita resoluisti. ut quibus
 servatur illam recessare. p'm' p'ent tamen
 gaudere. sic enim ex illa lingua maliam tuis
 tulisti. quos desualim' erat. omis tantes
 malitiae te orationem ferat. sint. et nullus
 erat i illis scriptis liber. qui non plus non in
 reoribus humane. incertor qd' casu et loti

adu'tm
 op'ndi

homeri
 a iugly

Virginitate vite

inacum quella atq; alia causa fluentia ex
empla tibi suggerunt. Scire quito spiritu ingen
tibus intonueris rebus pudebit te subato.
deperire. et ex tanta diuisionis magnitudine
deducere. ne comiteris. ut quisquis exemplo
se modo scripta tua imitatur. inquit. quid
tam grandia. tamq; solida. tam singulis am

Daus abistis te que **tu** conceperit.
torquerent. ad hoc tot et tanta que
compolantur comere ac respice ob
optimos fructus. respice uicem. illu respi
ce. p. h. u. o. u. m. o. i. m. salute h. p. e. etiam porcione
fortuna detulit. multas habes in. u. i. b. u. s.
ut quicquid usque hac te in. p. a. m. i. v. i. t. a. t. e.
videtur omnibus plus apuit te uisere unus
dolor. quam hoc tam multa solatia. diuines
istos una etiam percussos uides. nec posse
tibi subuenire. vno etiam uisere expectare
ut ate subleuatur intelligis. et ideo quito
minus nullis doctrine minus q; magis et
tanto magis obistere te necesse est. ammi
nulo. Est quidem. hoc ipm solatio loco. inter
multos dolorem suu diuidere. qui quid di
spensantur inter plium. quia debet apuit
te pte subsidere. et t. m. d. e. m. a. m. t. e. n. e. n. t.
offere. c. a. t. e. n. u. l. l. o. m. o. d. e. r. a. n. t. e. t. e. r. a. n. s. e. t. o. f.
tendente quito melius Berkepias imperu

.x. m. r. a. t. o.

v

tuscodiatur quam animis illis rebus huius
 nis preside. non est periculum nequid perdi-
 disse te penas unde uno tibi satis presidi-
 sitis solui est. attollo te et quodens huius
 me suberitur. dicitur tuis. cecidit illos in
 cesarem digne. Siambitur maxim et
 carissim conspectu numeris. fulge eius il-
 los ut nichil aliud possint. quicquid presidi-
 get. et in se herentes detinebit. Sic tibi quod
 tu diebus matris ac noctibus. aquo nup-
 deas animi. cogitans est. hic continet
 animam adiuvandus. Nec dubito. cum tam-
 to illi aduersus omnes illos sit mansuetu-
 do. tanta quod indulgentia. quoniam multis
 non solatus tui quod vultis obducere.
 et nonnulla que dolores obscurant tuo. conga-
 ferit. Quod porro in malis huius fecerit
 nomine proximo ipse conspectus. per se tunc
 cogitans quod cesarissimum solacio tibi est.
 Si illum deus tuis diu quiderit. acta
 hic diu augusti. quod tam nos vincti quam
 diu matris est. et nihil ex domo sua
 mortale esse sentiat. Hec tamen iunior.
 mixto filium longa fide approbet. et ante
 illum confortem patris quam successorem
 accipiat. Eam a nepotibus deinde tuis dies
 nota sit. antequam illum gens sua celo adse-

i. posito

omedit. de
cesare et laudat

De uirtute uice

^{in noue} ^{et alia}
ut. **A**stine ab hoc manus tuas fortuna! x
nec misce potentiam tuam nisi ex parte lo fortuna
qua iudex cecidens. **P**utere illum ge
neri humano. nam diu ego et affecto me
dixi. **A**stine quicquid prius principis fu
lor conuulsi. **I**psi locum restituere et rei
ponere. **P**rius hoc quod precipitatio impro
funda et demerito interitus oculi respicit
semp lucant. **E**t sic germanus placet. **B**er
tissimam aueriat et pater. triumphos ducat
et nouos quorum me quap spectatorem
fuit. **q**uod a uirtutibus eius primum oportet
locum promittit clementia. **n**ec enim sic me
delectat ut nollit erigere. **s**ed nec delectat
quidem. **s**ed impulsam a fortuna et cadentes
substant in preceps euntem. **d**eus
manus usus demerito. **d**eus
tutus est prius potentiam et prius in me no
tatione deit. **s**ed enim prius. **v**idetur qui
sem me uidet esse. **e**xistimet quoniam me
vel iusticia eius bonam prospiciat. **i**ta non
mentia faciat. **B**er. **D**icitur inquit inquit
inchi eius beneficiu. **a**rtisue innocentis
me faciat esse. **s**ue uoluerit. **I**nterim mag
ni inforti. **m**ax. **i**statum me uidere mi
sericordie eius. **t**antum orem purgante. **q**ue
tam expro angulo inquis deficiis sum con

Brevitate vite

exh. r. m. d. e. f. a. t. q. u. e.
m. d. e. f. a. t. q. u. e.

B.

[illegible]

[illegible]

^{liem}
 Variatus socius filium successorum suum
 perdidit. Denique ne singulos eius luctus enu-
 meremus et generos ille amittit et filios et ne-
 potes. Et de nemo magis eorumque mortibus
 hominem esse se diu inter homines erat son-
 sit. Atque hoc faciens quod luctus caput omnium
 patitur. Nam eius pecus victor quod diuus au-
 gustus non gaudium tantum modo extenuat
 sed etiam dolores fuit. Huius cesar diu au-
 gusti avunculus mox ad nepos atque primos in-
 uenit sue amicos. Lucium fratrem amissum
 et primogenum eiusdem iuventutis amittit in-
 quirit. parvum bellum et gravem multum
 vixit quam vixit ceteris. Itaque quod
 vixit et in hunc idem et locumque tulit.
 Cesar patris meus drupum germanum
 patrem meum minores natus quam ipse aut
 fratrem meum germanum recludentem et ge-
 tes fortissimas comans subirentem imperio.
 incompleto et mortuus suis amittit. Modum
 tamen lugendi non fuit tantum sed etiam
 alibi fecit. At totam generatam non potuit
 mortuum sed etiam attentum corpus drupum
 sui vindicantem ad mortem tantum. Sicus re-
 dopti iudicant quod non multum tamen dista-
 pliam esse peritiam sed etiam dolorem. Non
 potuit ille latenter aliorum compescere

nisi prius pressisset suus / oyarus antio
 mus arys meus. multo magis nisi ex
 vicus est tunc ai rem publicam confiam
 et et ceterum iuveni pende videtur. in his
 super se videret et exceptis duobus colle
 gis. omni infra se ceteris. fratrem nam
 pectum auduit. fortuna nuptus. quibus
 dehumanis malis tibi ipi lula. s. teus. Ege
 ipso tempore quis oyarus antiochus cum
 suoy vite sed hoc mortis qz arbuer. oyarus
 antiochus frater. dui videbatur adsup. lila
 Tula. hoc tamen tam triste vltius. eadem
 indignatione omni oyarus antiochus
 qua omnia vltia ceteris collatauerunt. Et si
 fuit eius lueve. ex. legona sanguinem
 pntu parerant. Sed ita omnia alia even
 pti pntu. ceteris nunc quoy ipi alia ca
 tani timore. bis me fratre lueve agressi se
 tana est. bis intellexi. Sed me posse vma
 non posse. anxi geruante. tunc omni
 quomodo amantem. nulloque pntu que
 quis cogit. vlti suos fratre ipi fratre
 amant. Sic tamen affectum meum rem act
 nec relinquere. quinquat. qz origi deberet
 a bono fratre. nec fratre. qz rem fratre. pntu
 et ceteris. Cap. lila. nuptus
Rubi pntu publicum referre. xxv
 referre

exempla. amon ostendo. quon nichil pici
intem q. sit fortune. que ex eis penatib
ausi est fumen ducere. ex quibus sint dno
peruenit. 2 teno itaqz mictur aliquis
ab illa. ut crudelit fieri aut inique. Et
omni her ad ipis prunat domos illar qui
taton nosterat illam modesta. cum mpla
tabilis scuita. togens qui fimestraut pului
maru. pntamius licet illi comicia. no mo
tatum ore. sed etiam publico. n. ton mura
bitur pntipus omis pceptis omis q. certim
mas eriget. Hoc fuit nictus humans po
tuna. hoc certimichil marum s. reliquit. n
mtatu relinquet. Hbi violentia pntia ne
folia semp est. Cas quaz amos ausi r. u
vie causa mictare. in quas per templa adu
tur. et atam. lacunas foribus mduet ves
tem. Et vnu obmnomus ab illa vna at
peribus vultas. si nodum illi genus hmi
*placuit consumere. **S**urmona adhuc no*
men pntia respicit. huc pntiam lappis
homini mictus dntam. pnt omis mce
libus sibi ex pntia veltidit ad illo cl
montar. itaqz sit mictimmo omi pntiam
mtas pntes itaqz eos mictu dno aus
paulo ante velt. aut asatit celo. aut v
amos. et fere exis amno fortunar adde

9

quosq; potestatem manus. quos nec ob
 eis quidem per quos uiamus ad iustitiam
 hoc illorum malum summatim: imperfec
 tis et commotis coloribus nuptiis nudi
 formam plus est. per diuina uir uirtutis
 Quibus malis rebus dignitatem et no
 bilicatum sunt magna discrimina. uirtus
 in medio posita est. uirtutes deditur
 qui modo digni se illa indicat. Quam
 certe illos imitaberis. qui cum indigni
 possint. non esse interpretes huius malis
 in hoc uis se totius et equum hominis
 non inu. ut. sed uis infortitatis indicant
 uirtutis. tunc uirtutes n. minus acerbis et asperis
 quod accidit. nec melior et esgimato. In
 et non sentire nulla sunt. non est hominis
 et non fore. et non est uirtus. I. non possit
 tamen cu omnes accideret. ceteris quibus
 fortuna fructus et potentes et uirtus. huius pro
 terere quoniam certum uis et exequantur
 que rerum multum meritiu obsequium de
 huiusmodi generis uidet. apud imperium ad
 uerum ad. ad huiusmodi funditus principis
 pium uirtutis clementia. Quibus ceteris
 missa serore deuscula. is homo qui no magis
 dubitare quam gerere principalis possessione
 huiusmodi consuetudine. is tunc suus propugnat

Equus solutus suo non interfectus iusto so-
 tori non prestat qas nullum suo cessat
 pro et aduocatis. et huius alijs occupandis
 bus atrebitissimi funas eleuabat mala pro
 pudor impati principis romam lugentia rom
 tem alai solamen fuit. Item ille g' uis su
 trosp' inconstancia. modo barbam capillum
 q' summittens. modo utalie. ac stalie omis
 erubundus p'cedens et nuquar satis itus
 utrum lingei uellet an coli potorem. eodem o
 tempore. qui templa illi conp'ituebant. ac pul
 uinaria eis qui perum mesi fuerunt tride
 lissime afficiebat amaditione p'cedem em
 incompere animi adu'sari. utrum idus fo
 rebat. quia secundas. glatus euortu super
 humum inqumescibat modo. **P**rocul q'p
 exemplum ab omni humano uita. ducta sunt
 aut incompertus reuocare luyibus. aut for
 didum ac squaloris seditate utique. aut
 offiens malis oblectare. minime hinc so
 latio. **T**ibi uero nichil ex consuetudine muti
 dum tuo. qm quidem ei instigasti amare stu
 dia que optime et felicitatem extollunt. et
 fatalissime inuincit talit'itatem. eadem q'
 et ornamenta maxima homi sunt. et solatia.

Nunc itaq' studijs tuis innox capl
 te seruis. nunc illa tibi uelut **xxvi**

7

munimenta animi curanda. ne ex illa tua
 parte inueniat intus tu dolor. Affertis quod
 tu prodes prodes memoris aliquis scire
 cum memento tuar. Hoc enim unum est rebus
 humanis opus. cui nulla tempestas nocent.
 quod nulla consumit vetustas. Cetera quae
 constanter lapidum et marmoreis nates
 aut terreneis tumulos imaginis eductos al
 titudinem constant. non propagant longam
 diem. Quippe et ipsi interire. Immortalis
 est ingenii memoria. Hanc finis tua tu
 laudat. In hac enim colloca. Ocellus illi
 quanto semper confectus ingenio. quam
 iure dolore lugebis. Quod ad ipsam fortis
 non peruenit. etiam si non agi apud te in
 eius non potest. Omnia enim illa quae nobis dedit
 ob hoc ipsum quod aliquid cepit in se sunt
 tunc tunc erit agendum. cum primum equidem
 te illi iudicem dies fecerit. tunc enim potes
 ingram cum illa rebus quam nullam prout
 die quibus hanc emen daret inuenire. *ut*
 Nulla etiam non dicitur quibus redmittit
 Denique ipsum quod abstulit ipse dedit tibi
 Tunc ergo contemte te ingenio et tuum nates
 ad esse dolor tuo potest quidem eloquium
 tua quae parua sunt approbare promissis
 tuus ingram adtenere et adminimam sui

in ipse indium

in ipso

in aliqua

Brevitate vite

rote. Sed alio ista vires tenet fangs. nūc
 totū se inſolūtam cū conſeruit. Et tūc
 dypſe nec hoc iam quodq. pūm ſit ſupar
 viciū aliquis enim auidis mātūm eo
 igitur plus viciūte conſeruitur **xxviii**

Non quia autem ego ite ne viciū
 mātis exgūm et ſad mātūm quod
 dūm dūe magis quam fūcis māt
 dente mātūm qui negent dēſūre eſſe ſam
 entem. Et non viciūte magis viciūte
 mātūm qui argum mātūte mātūm dēſū
 liſet illis totum ſupar. ſupar mātūm
 et ad conſeſſionem eos viciūm mātūm
 pulſet. pātis viciūte dēſū. Et viciū
 dēſū quod et ſupar eſt et habundat eſt
 dēſū ut quidem nullū omni eſſe com
 pūctū. nec ſupar dēſū viciū. nec totū
 pūctū eſt. Et tūc pātis mātūm ſer
 uet qui nec mātūte mātūte. nec
 mātūte nos mātū tenent mātūte
 et pūctū eſt. Et tūc mātū pūctū
 dēſū ſed eodem dēſūte mātūte
 et viciū pūctū dēſūte. Et tūc mātū
 ſit viciū omni mātūte pūctūte et ad
 pūctūte pūctū. et ſam dēſūte. Et tūc
 quāte mātūte tū mātūte tū viciū
 dēſūte ut illum et ſam mātūte cēſēres

k

qūm mātūte qū
 ſam dēſūte mātūte
 qū dēſūte mātūte
 mātūte et qū viciūte

et

et

et

I

et assidua meditatione representantes michi.
 Quod ite denique consequi poteris. si tibi
 memoras eius idandum magis quam flo-
 bilis feceris. **L**ibet autem est enim ut ip-
 animus alio refugiat in quo cum tri-
 tana reueritur. **E**rgo in deum eius.
 cogit in multis agendis solacium in eo
 dis industriam in promissis constantiam
 omnia dicta eius ac facta et alia ex-
 et tibi in se conuenientia. Quale fuerit
 cogit. **C**onilis qd sperari poterit. Quod
 enim de illis non tuis honorari seatur p-
 hoc ut tunc prout longo iam fidei
 palam et oberto animo conuenit. que si a-
 prout reueritur in se inuoluit prout
 in deum alio reueritur. cogit quod in
 prout is alieni ratione consolationem. quem
 sua multa occurrunt tamen quoniam non fac-
 se sita et in deum suum inueniunt. quod
 barbaros inueniunt. et barbaris quod su-
 manantibus prout reueritur in deum
Explicit Seneca de breuitate vite **L**

Lucy Humer Seneca ad Gallionem de
 vici bonis. Incipit primus liber. **L**

vita beata

est omnis iudici. impio setus plures datur...

Cum delectata vita agitur. Non
est quod inter illius dissensionem
more respondens. Nec minus minor
esse videatur. Hæc enim parum est non tam be-
ne tu rebus humanis geritur aut meliori
pluribus placeant. Argumeta possumus tunc
est. Quænam quid opone factum est non
quod usitatissimum. et quod nos in possessione
felicitatis exere constituant. non quod in
veritatis possumus interpreti probatum sit.
Vulgus autem tam clivitate quam color
natos vocat. Non enim colorem quibus pre-
tata sunt corpori aspicit. Cuius de homine
non ardet. Hæc melius et certius lumen
apulis rerum diuinitatem animi boni animas
inveniat. Sic si illi iniquus respiciat illi et
recedere in se videtur. Quam si ipse
verus factus in se patebitur. ut dicit. Quicquid
facti adhuc iniqui esse nullum. Quicquid dixi
cum reogito in multis video. Quicquid opta-
ui in immo. queratorem puto. Quicquid ti-
mui. in boni. Quicquid leuius fuit. quæ quæ
contempni. Cum multis inimicis gessi et
iniquam exco. si modo velle inter multos qui
est reus. michi ipse nondum amicus sum. Co-
munem operam dedit. ut me multitudine edu-

p

etiam et aliqua decem notabilem suam. Quod
aliud quam telis meo perire etiam malum dicitur
quod morderet ostendit. Vides istos qui elo-
quium laudant qui opes sequuntur qui gratia
dilatantur qui potentia extollunt. Omnes apud
sunt homines aut quod magis est esse possunt
magnus inveniuntur non magnus inveniuntur
pulvis est. Qui potius quare aliquid vult
quod sentiam non quod ostendam. Hic que sit
tantum ad que consistat quare alter alteri stu-
pens monstrat foris incedit iniquis iniquis
sunt. Quare aliquid non inquam bonum
sed solidum et aequale et aequiore parte po-
tius per eruanus nec longe positum est in
venietur scire tamen opus est quod manu per
trahat. Tunc vero incedens viciis tam
ostendentes ipsa que desideramus. **Capitulum III**

Sed nec te percurritis tunc
alioquin quare opinionones precebo
nam et enunnetur illas longum
est et congruent. Tunc utique max
tu dico non alligo me ad inam aliquem ex
vos proceribus. Est et michi consilium
Itaque aliquem sequar aliquem iubebo pen-
tentiam ducere fortasse et post omnia
nichil inprobo. Hic que priores de-
uerunt et dicam hoc amplius con-
fiteor.

qd' inter omnes sanctos conuenienter na-
 ture adfensio. ab illa non de errore. et ad-
 illius legem eternitatis q' formatur sapientia
 est & bona est ergo vita conueniens natu-
 ra sine qua non aliter contingere potest ap-
 si penitus prima mens est. et impetui possi-
 fibilitatis sine. Deinde fortis ac repositio-
 tunc pulcherrime et patiens. apertu temp-
 bus corporis sui & barmanu q' de re in-
 aspi non amare tamen aliter. reuere que
 vitam instaurat diligens. hinc gubernat
 tunc de fortis recte munitur. non p-
 utam intelligit. etiam si de adu-
 peccat. tranquillat. et lib-
 is que e' d' recte nos. reuere
 d' omni voluptate. etq' penitus q' de re
 ac reuere sunt. et ipis flagit-
 gens gaudium. ubi nunciatu. et ap-
 cupit et conu- est. utrum magis
 multipendit. Omne cum e' nunciatu
 fortis est. d' conu- idem etiam. mod-
 ulans pauidus. magis nunciatu. et ap-
 et aut nunciatu. plurima magis. et ap-
 utam aut. reuere fronte exlicet. et ap-
 ut tamq' ordinatus est. idem est et volu-
 tus p'cedem. pauidus. nunciatu. et ap-
 sum boni. alius diffundit. potest. et ap-
 d' d' d' d'

de

ad hunc

q' p' apertu

corp' suu

si sine laudare reu

reced

In Rec
vita

die infra voluptatem fuerit. et infra dolo-
rem erit. Vides autem quam malum et tur-
bam seminat voluptas sit. quam volu-
ptates doloresque intercipiunt. dicitur impet-
tum quod alterius possidebunt. ergo etiam
ad libertatem est. Nunc non ultra res tri-
buit. quam fortasse negligenter et dicitur ut
dicitur mercedem danti. quies meritis.
inquit castitate et pudicitia. expulsi sunt et cer-
tibus circumstantiis. ut quidam quidam
et inquit. coram eis. et diffusio animi qui
bus delicta sunt. non in hunc. sed in alio
no suo. et dicitur. libenter agere capi-
talem. Bonum dicitur. nec caput nec timor.
beneficio. rationis. quod res et non timore
et a quidam erant. ut inquit. peritiam. sed
timor. quodam. felicitatem. quod non
est felicitas. et dicitur. Sedan. hoc. vult
homines. quod inquit. peccat. et inquit. illi
vident. habes. naturam. et inquit. non. per. de-
dit. interit. inter. hos. et illi. quodam. illis.
nulla. inquit. est. illis. punit. et mala. pro. illi.
quod inquit. punit. felicitas. Bonum. enim. non.
dicitur. peccat. et inquit. rationis. peritiam. Sed
et inquit. peccat. est. inquit. vult. et inquit.
et inquit. et inquit. et inquit. et inquit. et inquit.
mens. est. et inquit. et inquit. et inquit. et inquit.

domina

virtute

Philosophi. Sicut
dicitur. inquit.
inquit.

x.

^{ingram. duras}
 pulchritudinem colentium callas habent
 tem manus. Delictumque luctuatur seculum
 ac tenebris cunctanter tuta. Genua in sa
 pientiam ac loca edilem metuentia. nunc
 eorum ueniam atque unguento madentem.
 pulchritudinem atque fucantem et medicamentis pol
 lutam. ^{in partem} Genua boni in mortale est. nescit
 cur nec faciem habet nec pectus. et
 Quisquis recto mens uertitur nec s. odio
 est. nec autem mutatur. quia semper par
 te est. dicitur. Aut coluptas tunc ad ma
 me delectat et unguentum. nec multum loca habet
 itaque cito implet et odio est. et post unum
 potum mutatur. ut unguentum tunc est. tunc im
 tu mutatur est. Ita nec potest quidem illi
 esse substantia. quod venit et transit ut color
 in unguentum. in unguentum periturum. eo enim puer
 ubi desinit et cum inapet spectat ad finem. Quod
 quod tunc bonis quod malis voluptas test
 et minus turpes doctus. quam honestos
 regni delectant. Theo q. preceperit nec
 as optime sequi primum. non idcirco sumit
 ut recte ac bene uoluntatis non dux sed co
 mes voluptas sit. Quod tunc enim dux
 tendum est. hanc uero obseruat ad consilium.
 non est eius bene uiuere et scire. in **cap**
 tunc. Hoc quod sit uiam aperit. si accepit **ui**

/sub. de uirtute

delectat

placet. sed quia placet defectat. Summi
boni in se uisus est et habitu opame
mentis. que cum summi implent. et pmo
se suis anit. consummati est summi boni
ut quicquid amplius desiderant. Nichil
enim est extra totum. non magis quia ut
tu pmo. Ita q. eius. cum intus quod
sit illud. quia quod uirtutem petunt.
Iis aliquid supra summi. Hinc uos quod
pam exat uirtutem ipam. Nichil ei
habet melius ipa pta. an hoc po
rum magis est. Cum tibi diam. summi
boni est in se magis in se. et p
videntia. et subtilior. et pmo. et libere
et concordia. et decore. aliquid etiam nunc ex
gis. in se. ad quod ipa referunt. Quod
in se uirtutem nominis. homis bonum
quod non uenit qui peti. hinc et bel
ius facit est. *Exequitur capitulum. w.*

Dissimulas uapores. quia ante di
citur. ego enim uozo quoniam
et bonitate uiuat. quia non pta. in se
tingere. in se. nec boni. in se. me
uentibus. Clare pta. at pta. testor
hinc uirtutem quam ego uirtutem uirtutem
sine adiecta uirtute contraxit. Ut q. ego

d

int plenissimos ee voluptatibus nris huius
 tissimos quosq; et nequitate habundare
^{voluptatibus} cunctis. Annuusq; ipse non cum generatio
 cupitans prius. sed multa pinguetate
 nris impletur et ymniam extenuationem
 puritatem q; elatum sup ceteras. et a
 ipse regum sunt. acum et inuicem / de
 licas fluentes carminibus. ac puerilib
 carnis exultationem iam diuturnas. ac
 supbia continuelis gaudentes. desunt
^{in fugit} diuicias q; regibus animi indermentas
 s. Per omni virtus dilata. et autem p
 uelle. et voluptates exant. antequam ad
 imitant nec qlos probant. nris pendit
 utaq; enim admittit. nec ipse oculum. sed
 temperantia sola est temperantia autem
 cu voluptates minuit. sum boni tunc
 est. et voluptatem a ceteris. qd con
 pceptu voluptate finit. qd in
 uiam sumi boni prius. et nec de in
 uiam voluptatibus autem p. qd in
 aut. Cum dico me nris voluptatibus in
 facere. de illo loquor sapiente. cu volu
 cibus voluptatibus non vna mentem p. p. p.
 tem super quas quatuor est. ne sum
^{et} nolueras sit ob hoc occupatus. quo re
^{et} signat labor. et periculo. egessum. et et

Humana vitam accumsuptionibus
minis. Quomodo conspectu mortis
quo dolores feret. quo mundi frangores
et tantum acrimor hostium tam mol
li aduersione victus. Quicquid volup
tas sumptu faciet. Age non vides quod
multa iunguntur sit ipsa voluptas. D. x. voluptas

Nidul inquit poterit turpit sua
dare quia aduicia virtutis est.
Non vides iterum. quale sit
simul bonum. cui custode opus est. ut bo
ni sit. Dicitur autem quomodo volup
tatem regit quoniam loquitur. tam loqui po
teritis sit. regere impudens. At ergo po
nis quod impudens loquatur aut est vir
tis aut illos officium voluptantes per
tine. Sed vides an regit quos tam
contumeliose tuncque virtus est. ad hoc
virtus sit que habere non potest. sui in pe
si loco cessat. Ipse enim de quo agitur. in
tas ostendit voluptatibus obsequios. In
quos perit omnia munera sua effundit.
quos virtutis necesse est malis. Non
ce naturam et apiam tam. ac multis.
in ipsa regunt bona consequentes. et iure
inensam recognoscunt omni gentia illa.
vide hos eodem epuros expectantes perit

6

primum et ceteris invocatur. Et qui nos
 virtuti legem danturum illi dicitur
 scriptum est. Libet illam prout intueretur
 cum est autem laudare. quod intueretur
 illi est. Quid ergo est illi quod dicitur
 sum cum per quod ac libet illi dicitur
 non vult. Domini male ut querit dicitur
 domini et cum illi vult blando nomine
 eius dicitur. non vult non quod querit
 sed quod attulit et vult non cum querit
 prout simul prout dicitur. modis est illi
 non vult non dicitur. Libet illi dicitur. cum
 illi per vult dicitur. Vult quod non dicitur
 prout quod non vult. dicitur prout dicitur
 dicitur magis est. Sed illud dicitur male
 dicitur magis est. et in vult huius prout
 prout. in vultis ad magis prout prout
 dicitur in vultis et ad magis prout prout
 hoc male est quod vult prout prout
 vult. Omnia tibi prout prout prout
 vult. nulli prout prout prout prout
 sed vult prout prout prout prout
 prout prout. et in vult prout prout
 dicitur prout prout prout prout
 quod ad vult prout prout prout
 dicitur prout prout prout prout
 prout prout prout prout prout prout

in vultis magis
 prout prout

in vultis

in vultis prout prout

E

deprenti mari sicco modo infico reser-
 quant modo torrente unda fluctuant. Et
 venit autem hoc nimis necessarium. et in
 mare cetera. Et tam mala per homines
 tempore periculosum est adsequi. ut ferus in
 labore periculo quod venimus. et capiamus
 quod illis sollicita portio est. per omni-
 samant dominos. Ita habentes magis
 volupantes in magis malum euasit. ante
 quod ceteris. Quod cum plures maiores quod
 eo illis nimis de plerumque ferus est. quod
 felicem vulgus appellat. Permanere li-
 cet in hac etiam nunc huius rei imaginem
 Quemadmodum qui septem cubiliis mori-
 gant. et liquas capite feris magis ceteri
 mori. et facientes cubiliis circumdare. nam
 ut illis vestigia permat. potiora deserat
 multis. per officio transmittit. ita qui peccata
 quod gratiam omnia pertrahit. et permat li-
 beritatem negligit. et proventu dependit.
 nec voluerit. Sicut per se voluerit.

Quid tamen inquit principis videtur
 libet nimis. etiam in magis. et
 tempe confidit. et ita omni permat
 bonum. ut idem de hominem et vultum per-
 mat. ut summa bonum habet sinceritatem. nam
 si aliquid in se vident difficile malum.

q. p. honesti. et
 et in honesti

hoc respondet tibi: non sum sapiens ut
malivolentia parati. nec ero. Virgo et
q. nunc ut non optimus par sum. sed ut
malis melior. Hoc michi satis est quatuor
de aliquid exire meo demere et ero
res meos obviare. Non perueni ad
pauitatem. ne veniat quidem de summa
magis quam venia pedage meo capo.
non contemptus si melius accidit. et si mi
nus reu. immaturus est quidem perbi
comptus. debilis corpori sum. sed non
pro me loquor. Ego enim malis victor
omni sum sed pro illo cui aliquid opti
mum inquit loquor. ut **capitulum**

Ad ipi podagra

Alter malisissima. xv. **capitulum** et optimo cum nuntiata

1. sub. dnt

Utrum obiectum est hoc obiectum ex
tius. obiectum rationis. Omnes isti dices
sunt non quemadmodum qui videntur. sed
quodammodo est ipse valens. Deinde
non dicitur loquor et cum ipse contrariu
tuo/mis meo facit tu videri in
qua dicitur. sed et malis. quod ipse
non dicitur. sed et malis. quod ipse
non dicitur. sed et malis. quod ipse
non dicitur. sed et malis. quod ipse

१

ago sed quam agendam scio. quoniam vult
tunc addi^{am} et carnalibus ingenti certat
humilis sequatur. Expectando scilicet ut quic
quam infuolentiae inuoluntum sit. cui facit
hoc certitudo fuit. nec tunc tunc et aliqui
on qus minus duces videntur. quibus de
meritis amicus parum pauper est. Vult
aceritudo et contra omnia naturae desideria
pugnantem. hoc pauperior est quam quicquid
tunc quod amicus inuoluntum fuit. nec
dicit et poeare inuoluntum fuit. exere vides
etiam non vultis facere. sed quicquid pro
fessus. Dico enim quicquid. philosophum
nunc paruos dies finem vite sue inuoluntum
meum. negant credere quicquid fuit
quod s. gulis proleat. alii demeritis vult
et vult fuit. hoc eius alii temeritate
Tunc inuoluntum beatitudo ac plenus homo consuetudo
tunc vult fuit. sibi testimonium preterens vult
laudabilis quod eius etatis inuoluntum. et ad fuit
horum vult acce quicquid fuit. dicit quicquid
inuoluntum. quicquid vult quicquid fuit
fuit. vult et quicquid dicitur quicquid fuit

(kato) iže bome
 detmāā māh

Dicitur in vita, audiamus, p[er]ce
v[er]us m[er]ito p[er]p[et]rat[is], et ac[er]t[is]
m[er]ito[rum] ob[er]at[ur] c[er]min[is] h[ab]it[us]
v[er]us, sicut ad[er]t[ur]um i[gn]o[ra]t[ur] h[ab]it[us]

6

l. d'inspire.

futurum etiam cetera effectu. Laudanda
 tractatio est. Quid miru si no ascendit
 multu aduocatus. Sed virtutes sup
 ripere etiam si decedunt magna com
 tis generosa res est respicere non ad
 suas sed ad maiore sue vires contrariet
 ta temptare et maiore maiore compe
 quam etiam ingenti animo ad ornatus

1872

• no bonas dispo
sitions sapientia

O Dr s hoc puer ap effia possit
posuit ego mortem eadem *viii*
vultu auctorem quid videbo. Oro
liberabitis quinquaginta illi erunt. *z* Pater
bo animo fulcens corpus. Ego diuitias
et preces et absentes contemnam nec
si alia videbunt contristat nec u au
tu me fulgebant animo diuit. Ego pe
tunam nec venientem sentiam nec re
dentem. Ego terris omis tamq mors vi
debo meas tamq omnia. Ego ne vultu
quasi sum aliis me intamnet intare vi
sum nec nomine grauis regim. Quo s
melius bene negata meam agere pteat
z uia me dominus omnibus vultu mlti es
quidq libet nec foveat custodiam. nec
preces perquam nichil meis pot de me
fieri. meo quini bene diuitas non me
nec pondere beneficium nec vlla nisi ampu

v

exercere conuicias. instate comorare. tunc
multo pingetis dentes. quam impudens. U
te ille puer studiosus est. et tam diues vi
tius agit. Quare opes otempnendas dicit
et habet vitam otempnendam putat. et tamen
vixit utilitatem otempnendam. et tamen
illam diligentissime tueretur. atque optimam
manet et exiliu nomine vanu putat et ait.
Quid est enim mali mutare regiones. et in
salis se nescit patria. et inter longius tps
et brevius nichil interesse indicat. tamen
si nichil prohibet extendit. et tamen et in
senectute plantae vixit. **Senectus per Cup**

. Solus.

Hec illa deberent concupiscere. inque ha
bent. sed ne sollicitus habent non
abijt illa ase. sed abeunda securus
prosequitur. Diuitius quidem ubi tuus foris
ini deponit quia ubi unde sine querela rede
tis receptura est. quare Cato cum laudat
vit acilium. et exim annu et seculu illud
inquit annu annu. Hanc agere illa mihi
se possidebat ipse quid denique portum
minus sine dubio quam annus plusquam
centenis. Cato id maiore spacio si comparet
provident viderit. quam ut ipse inuenerit.
si inuenerit illi obuenissent. opes non spere
uisset. nec enim se sapiens indigui vllis.

al' nunc.

numeribus fortuitis putat. non amat et
uicinas sed inuicem. non tamquam illas sed
in domum recipit. nec respicit necessitas sed
conuenientia. Et maiorem uirtutis suae materiam
eius subministrat. ubi. Quia autem dubium
quoniam hoc maiore materia sapientia uirtu
taminu explicandi sunt. inuicem quam in
paritate quidam uult. unum genus uirtutis sit
nec infirmum nec deperit in diuersis et temper
tamen est liberalitas. et diligentia. et diffu
sio et magnificencia. cuiusmodi habent paten
tiam. Non contendit se sapientis etiam si fu
erit minime parare esse tam se procerum
uoluit et ex his corpore ac animo oculo ui
sibilem. inquit anime et corpore esse uisibilem.
hoc ita ut scias esse aliud in se uisibilem
multa utilitatem collentibus. bonum opta
bit. Quodam erit etiam si infirmum ut pri
us sunt. ut et si diuersa sunt tamen perueni
lis boni peruenit. adiunt tamen aliquando ad
non tam bonum et ex parte impotentis. sic
illam afficit diuersis et exhibunt. ut in
uigilantia. perquisitis et rebus uirtutis licet dies
bonus. et inuicem ac per se optatis legibus.
Quis porro sapientiam maiore dicit quibus
unum est bonum uirtutis negat etiam quod inuicem
tam uirtutis habere et in se aliquid peruenit.

et alia alijs esse potiora. Quibusdam ex
hys tribuitur aliquod honoris quibusdam
multum ne creas itaq; inter potiora diuidet.

Quid ergo inquit me perdes cum
cum eundem habeam loannem *11.*
te que ipse me. Vis scire quid

non habeam eundem loco michi diuitie que
affluerint michi auferant nisi semetipsum
tu stuporibus et videberis tibi ipse te volueris
si ille ate receperint. Quod me diuitie ali
quem loannem habent. ipse te summum ac po
tenter. Diuitie mee sunt. Tu diuitias es

Depne ergo phib. petamur interducat. Te
nro nepentis paupante dampnauit. Exor
phus amplius ipse. sed nulli detinere. nec
alieno sanguine reueras hinc atq; usque
partas me. vididis quibus. quia. tam
bonitas in exilis. quia. matris. quibus
nemo ingemiscit nisi malignus. Quod non
vis erigam illas bonitate sunt inquit. tu
multa sunt que quip; me diceret. michi e
quod quinquat. voluit me diceret. Ille per
fortuna benignitate. que non submonetur. Et
patrimonio per seueritate. quicquid me gloriant
me erubescit. habetis tamen etiam quo glo
rietur si aperit domo et amissa meos suis
cunctate poterit. etiam. quod quip; agnoscit.

esse credendum. dicitur et recta et probabilis
 causa. Nam mea carpes iactans nullu
 minus est habebit bonu faciem. no p^{ro}pt
 tum ex quo multa exant. et nichil exant
 Erunt si quis eximat ipalem rem esse d^{omi}
 re plurimu ista res habet difficultate. Si
 modo consilio tribuit. non t^{em}p^{or}e et impetu
 gatur. Huc promittit illi reddo. huc p^{ro}pt
 re. huc miserere illum mysterio. d^{omi}ni que
 non deducit pauperibus. ne occupatu tenet
 ut. Quibusdam non dabo quibus desit. q^{ui}
 etiam si dederit erit derictus. Quibusdam
 offeram. Quibusdam etiam multatib^{us}. Non
 possum mⁱⁿ hac re esse negligens. Quibus
 magis nommⁱⁿ fatis. quare t^{em}p^{or}e d^{omi}ni. Quid
 tu inquis recepturus donas. immo no p^{ro}
 dignus. Co loco sit donatio unde reperi no
 debent reddi possit. Beneficentia tollat. que
 admodu thesaurus alte obritus. que non
 eras nisi fuerit necesse. quid. donus ip^{so}
 diuitis v^{el} q^{ui}dam habet beneficentia mⁱⁿto
 etiam. Quid cum liberalitate tantu d^{omi}ni
 gatus vocat. hominib^{us} p^{ro}desse mⁱⁿto i^{us}
 et ferat liber ne mⁱⁿto. In mⁱⁿto an libe
 tum iuste libertatis. an inter amicos d^{omi}ni.
 quid refert ubi t^{em}p^{or}e homo est. ubi beneficentia
 bonis. Potest itaq^{ue} petimus etiam mⁱⁿto

Simon suū diffundē et liberalitate exerceat.
 quē non quia liberis debetur sed quia asu-
 beris animo proficiat. ita nominati est hoc
 apud sapientes. Nec iniquis nuntius in-
 dignos q̄ iniquitatē nec iniquis ita detra-
 gata erant ut non quāvis digni mē-
 it quasi expleto sunt. Non est eo qd
 p̄prium emulatiois que honeste foris. ad
 le astutiosus sapientie dicitur. **Cap. xxi**

Et hoc primum attendite aliud est hu-
 da sapientie salus iam adeptus sa-
 pientia. Ille tibi dicit anime lase
 sed adhuc inter multa voluptate peruenit.
 Non est qd me ad emulatio manu argas
 cum maxime facio me et foris et exim
 plū meū atollit. p̄fessio quāvis
 metu dicit ut facis recta respondant
 adiectis vero humani boni humanitas
 itam dicit et dicit primum non est quod
 p̄prium de melioribus recte remota
 inuēiam quod argumētū est recti conti-
 ga inuēiam de melioribus. **Cap. xxi**

Eo ut tibi rationem reddat quā illi
 mortuum inuēio. nudi qd p̄prium
 et quanto quēvis certum. Quā-
 us nego hominē esse. inuēio etiam bonos
 fuerunt. Luc qd apud malos deperit

diu boni non potest. hoc illis nomen magis
 ceteris et habundans esse. et utiles et maxime
 comodi vite conferentes habere. **cap. xxiij.**

Quid ergo est. quare illas non bonis
 numerem. et quid preptem illis in
 illud quare vos qui inter utroque con
 stituti habundans audite. Pone in pulcherrima
 summa me domo. pone aurum argentumque in
 promissis tui sit non suspicam me deus
 que etiam si apud me extitit me tamen sunt
 in suspicam ponam me tamen. et inter ge
 res abice non ideo tamen me despiciam
 in illis numero conpedio. qui manu adu
 sum perierunt. Quid enim adieciam sub
 tum pante sapientia dicit tui non deest nota
 posse. Quid est ergo totum illarum splendore
 male quam regnum. pone instrumentis uile
 dentibus. et delictis apparatus nichilo me so
 lacione credam. quia multa nolle erit animi
 culumque peripatit conuictus meo nupte
 uictus. medius per. nupte magnus nupte in
 cibus imperans erit si laniat carum meo in
 nupte semel aliquem. si super carum meo
 mentem versaturus veteris luctus effluat
 maudabo. Quid ergo est. malo quare. michi
 ai sit ostendere preteritum et amittam magnis
 nudis saupulis aut perennas omnis michi erit

i. non in
 ratione

i. simpliciter in
 ratione ab ipso in
 sublimem

i. ad deum

[illegible]

5

est enim quod existimes vllam sine labore vir-
 tutem esse quodam virtutes. simulis. quodam
 frons agunt. quemadmodum corpus improdi-
 tu truneri debet animus invidia impelli.
 ita quodam virtutes improdiu sunt. quodam
 clau subeunt tam diu dum sit qui ascendat
 et mirari obliuatur patientia fortitudo
 perseverantia. et quocumque alia virtus opor-
 tet inuitis est. et fortunam subigit. Quod
 non eque manifestum est perdenere in
 liberalitatem temperantiam magnitudinem
 In his continetur. cum ne probabitur illi
 exhortamur. incitamus. et acerrime et pro-
 peram adhibemus illis que iniquitate su-
 erunt fortiores. diuini illas diligentiores q-
 supponum gradum ponit et pondus sua subi-
 stantia. Cum hoc ubi diuini sit. malo huius
 inueni inchi esse que exerceat tranquillitas
 sint. quoniam eis quare experimenta pinguis
Era non ex illis cap et pueri cu-
 mput sapientie vno quam **cap**
 loquar. sed nos aliter aut natus. po-
 nus tantummodo uerborum aduersus ueris pueri
 quos significat non queritis. Quid se ut
 in statu et se sapientes inter se inueniunt
 bene uolunt puerum. Diuine enim apud
 sapientes videri inperitute sunt saput pueri

clamant. et ipsam ut dicitur et professoribus
et amantibus colite. et quodam modo iocundum
lecturam. interuenient pauca linguis. Et de
vbi non ut plerumque existimant affluere
tribuitur. sed imperat silentium. ut tunc
agere possit. nam nulla voce mala obstat
penitus. Quod multo magis necessarium est.
imperat iocundis. ut quodammodo exallo
preuatur. omnis intenti et compressi vo
ce auditis. Cum tunc aliquis conuictus.
eius compertus inuenitur. Cum aliquis peccat
de facie. et tunc iocundis. tunc utique huius
eius iocundis manu tenentur. Cum aliqua
gombus pium expens. tunc huius
hinc inde iocundis et medio huiusmodi die par
ferens concludunt. utatum aliquam deinde
conuictus et iocundis ut diuini esse cum
mitem. mitem. altemes iocundis assumma
tis iocundis. Et tunc. tunc autem quem mitem
tunc. tunc omni q. huiusmodi tunc reddidit
tunc. tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc tunc
tunc huiusmodi q. mitem mitem mitem
et mitem tunc mitem sancta violare. Et
tunc tunc huiusmodi huiusmodi. Et tunc tunc
tunc si mitem exercere tunc tunc tunc
tunc placet alter mitem mitem tunc
tunc mitem mitem non dico tunc tunc

k

silentium
iocundis
hinc huius
pauca sil
tunc finis

1. desiderabat sapientiam
et vinctis papulis

1. vinctis

1. nepestroso

fractis. sed operam perditis. presbiter ego
aliquando arisaphiam materiam vocatum
totam illam comitatum poetarum manu me
venenatos sales suos effudit. Multum
ta est manus mea per ea ipsa perque pe
tebatur. propterea enim illi et contempti ex
pedit meo illi magis intelligunt quantum
sit quam qui vires eius latissendo sentio
runt. Duritia filias nullas magis quas
ferentibus nota est. Quibus me non ar
lier quam ripes aliqua in modo manu de
statuta. quam si ita non deprimat unde
amque manu sunt perferre. nec ideo aut
loco anni movent. aut per tot carnes re
bis manu suu consumunt. assilite frate
impetum faciendo ut vincam. Quia que
firma et max. probilia sunt quicquid in
taret in aliis suis vni suam dicitur. **11.**

Dumque querere aliquas molles vi
adventum q. materiam manu tehi
que figantur. vinctis autem vinctis illi. et si
tara vinctis sententia sepe dequodam
Quare hic philosophus huius habuit
Quare hic laqueus tenet papulis vinctis
vinctis vinctis vinctis vinctis vinctis
hoc tunc est quale si huius vinctis vinctis
vinctis vinctis vinctis vinctis vinctis

1. maribus

1. maribus

1. maribus

veni scabies depascatur iobiate platem qd
 perierit peccaminum stoli qd accipiet, donis
 furo qd neglexit, opus qd consumpsit
 michi ipi alibi adye et pecuniam obiectante
 vos vni maxime felices. cum pnu vobis im
 tur vna nra contigerit. quoniam potius mala
 vni curis facias. que vos ab omni parte confo
 dit. vni causam etiam mearis. vni mearis
 vobis ipis accenduntur et loco res humane
 sunt. etiam si statum vni parum nescis. et
 vobis tantum otus sapienter in profectu
 facimur agitare linguam vna. et. nec vos non
 intelligitis malum. fortasse me vltimam qd
 tis. in plurimum quibus mureo aut elatius
 dendentibus non finitiam domus. etiam admet
 natum malum. et. et ego exalto. et. et. et. et.
 dei que temperantes aut immanit vobis. vni
 lo tardius ruptare viderum fuit. aut tam in
 time ut vos sic nescia ruptare pnu accessit.

Quo perit. non nunc ne quis etas. et.
 si parum sentias. turbo quidam. et.
 vobis vobis et. et. et. et. et. et. et. et.
 tentes qd eadem. et. et. et. et. et. et. et. et.
 nunc infima adhas. et. et. et. et. et. et. et. et.
 consensu vna conuenit. et. et. et. et. et. et. et. et.
 quod sit insulare conuenit. et. et. et. et. et. et. et. et.
 ipm fecerit meliores. et. et. et. et. et. et. et. et.

m

pedum et. et. et. et.
 pntor. quod. et. et.
 pntor. quod. et. et.

n

q̄ fecerere ad optinuas vixis et aliq̄s ex
plum eligere ad quod vitam durissimam sit
Quod moras non sit tunc potest obtinere
q̄ semel placuit ubi nemo interuenit
iudicium ad huc imbecillam populo adu
tore torquent tunc propt̄ equali vita et v
tenore precorere quā propt̄is diuissimis in
dignis. Et tunc inter cetera mala illud q̄
pmu est q̄ vita q̄a mutamus. Sine hoc qu
dem nō is erungit permanere in malo iam
humiliari. alio ex alio placet venit q̄ nō
Propter quod q̄ iudicia nō non tunc p̄m
sed etiam se. u. sunt. Et tunc nō is alio q̄
ex alio tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m
licet tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m
nam et tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m
mus omni tot ex alio nō is iudicis. Et id q̄
tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m
q̄ mulas habet. Et tunc id q̄ tunc nō is p̄m
petendum q̄ ex p̄m tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m
p̄m et tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m
quibus nulla sunt. Et tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m

/ sub hias.

/ sub hias.

Dicos magis quid nō. Sicut dicitur
p̄m et tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m
q̄ aduicium vix p̄m magis et
tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m et tunc nō is p̄m
tunc dicitur iudicium p̄m et tunc nō is p̄m

etiam inimicis cariti maxime nos sumus q
nullis annis uocationes damus et q aut te
le vir doctissimus tantam galen pmit
nos sumus apud quos usq; eo nichil ante
modum otiosum est. ut si res paraturus sit
ita mors otiosus. Quod nobis expruit prece
perit ipse prius principis sapientis quon tu
bene uideat si paratum erget. transmissus per
quam in uideat. Per tibi in presencia respici
deuotum quod uis amplius. quare ut me nunc
dicitur notis prestant. Quod ergo est no
qua impertit me illo sed quo dicitur illi
et tunc prece tibi non desistere me oportet
hunc. Et tunc ut in quidem animus de iure
hunc et tamen cruciatissimus esse. cum si
non percipit illam. non querere. sed exempla.

p

dixerim. nichil contra dictum remissis cess
 sipe re committere. sed quia ipsa potuit me
 re illorum sententiam. quam si quis semp
 vnus sequatur. non mulere sed infatigabilis
 Namque quidem iam tenerent omnia. et ino
 perata confessi veritas esset. nichil qd ex de
 aris mutaremus. nisi veritatem cum eis
 ipsis qui docent querimus. Dne maxima
 et in hac re dependit secte episcoporum. et stoma
 cum. sed utique ad totum diuersa via mittit
 Episcopus ait. Non accedet ad rem pu
 blicam sapiens nisi si quid intulerit. Sed
 ait. accedet ad rem publicam. nisi si quid inuenerit
 dicat. Alter oculum exproposito tentauerit
 exarsit. Causa autem illa late patet. si res
 publica corrupta est. quam adiuuare pos
 sit. si obicienda est malis. non intetur sapi
 ens insupernum. nec se nichil proprium in
 pendet. si pacem habebit auctoritatis. aut
 iurum. nec illam erit adiunsum res publi
 ca si valitudo impedit. quomodo maiorem cas
 sam non deducere timore. quo nomen iur
 litarum non daret debilis. ne adiunsum. quod in
 habile facit. non accedet. **¶** Post ergo et il
 le cui omnia adhuc intacta sunt. utique
 illis exproposito temporentes inuoco subdito
 et potius commendare se nouis actibus. et

illud beatum oam erare virtutem aulicam. que
exerceat etiam quatuordecim bene possint. hoc
nempe ab homine exigit. ut parit hominibus.
si fieri potest multis. si minus paucis. si minus
proximis. si minus. S. Et tam cum se utile
terrens efficit. commune agit negotium. quod q
se deteriorum facit. non s. cin. nocet. sed etiam
omnibus eis quibus melior factus prodest po
tiusset. sed si quis bene de se mereatur. hoc ip
alijs prodest. q. illis profuturum parit. *cap*

Duas res publicas animo complecti
tamur. alteram iuribus et vere pub-
licam. qua du quip homines atque

[illegible]

q d plectum
utic d qm^{re} co
rmy mnd

r

an multa eiusmodi corpora deus sparsit
 tunc sit omnis et plena materia. ex qua
 ta gignit. an diducta et solida. nam per
 interitum sit. deus sedens opus suum spectet
 tunc sit. an tota materia. immortalis sit mundus.
 an niger candidus. et ademptis nota munera
 dicitur. Hec qui contemplantur. quod deus pre
 tat. ne tanta eius opum sine tepe sint. Sed
 lenius dicere. summi boni est. secundum nam
 vivere. namque nos aditum quod genuit. et ad
 contemplationem rerum. et actionem. *Capitulum xxi*

Hunc probemus quod prius diximus
 Quod porro. hoc non erit probatum
 si se vult quisque consulere. quoniam
 cupiditatem habet. ignoti notandi. qua ad
 omnes tribulas erant. Sed laqueum qui
 dum et labores pergrationis longissime
 vni morade prestat. cognoscendi aliquid
 aditum tenetum quod sit res ad extremum
 populus contemnat. hoc cogit preclusa. tunc
 carcerem exquirere. antiquitates evolvere.
 mores barbarum audire gentium. Cur non
 nobis natum ingenium dedit. et artis sicut
 artiumque sue compae spectatores. Sed nos tam
 tam inscruat. tamis quod rerum spectabilis ge
 nuit. productum fructum suum. si tam magna

tam clara. tam subaliti ducta. tam miridiet
 non vno genere formosa sollicitudine ostendit. Et
 itas illam spectari noluisse. non tantum aspi-
 cire quem nobis sciam dederet. in media nobis
 parte constituit. et circumspicu nobis omni dedit
 nec erat tantum homines. sed etiam. Con-
 punctionem facit ut abortu. idem inactum la-
 boris prosequi posset. et vultum suu circumspice-
 re tunc toto sublimi fecit illi caput. et talis fide-
 libi imposuit. Deinde pium pordion. fenu per
 motum signi parduceret. nullum non parte sui
 explicuit ut ferber que obulerat ocalis eius.
 cupiditatem faceret etiam recedunt. *De con-*
 olumina. nec tanta uisum quanta sunt. sed in-
 es. noster. apert s' inestigandi viam. et funda-
 menta vena nat. ut inquisitio transport expe-
 tis. nobiscum. et aliquid pro modo inueniat in-
 tiquus. unde ita pordion. exierit. quis fuerit
 vnam. itaus. in quon singula inpartes desce-
 derent. *De vno. meria. et conspicio. diducant*
 Cuius loci vobis assignauerit. Dum parte in-
 tuu. quibus descendunt. et aduenerit. iduam
 puer. vsum pordus. conuenit. illud aliquis vis
 legem. pordus. ducit. tam illud vnam. ut inua-
 cine. pordus. Homines. diuin. pordus. esse. ipse.
 ut velum. pordus. quon. acru. inuenit. inu-
 ipse. itas. exalio. loco. esse. Cuius. inu. celu.

*De pordus. qui
 sunt. in.*

De pordus.

De pordus.

cupido est nec ille cum vita actionibus
 decorata est. sine contemplatione est. pluri
 umum iniquis. dytamen est. utrum ali
 quid res possum sit. an prout altius ac
 cerno sit. Sane grande dytamen. tamen
 alterum sine altero est. nec ille sine utroque
 contemplatur. nec is sine actione
 agit. nec ille cum deus male existima
 re consensum voluptate. inbertem exibat
 sed qui qui uariare efficit. fiamus s. u.
 to et hoc ipsa voluptatem facto inactu est.
 Quod in actu est quoniam ipse dicitur eximius
 aliqui se recessu. in voluptate dolore. et
 non aperitur. Si aut voluptatem immedat
 peritenti. aut dicitur in me. peritentiore
 sumatur. Quid peritenti huius dicitur. ut ap.
 peritenti contemplatione. placere quibus.
 illi peritenti illi nobis statio. huius per
 tus est. Adit peritenti huius. q. delecto. an ipse
 vivere peritenti huius. dicitur in dicitur. per
 quare peritenti est eligere. Peritenti peritenti
 tem ad quoniam. peritenti. ad quoniam.
 Quid autem in actu. peritenti. peritenti.
 an veniat peritenti. peritenti. ita et de est.
 iam quoniam ipse peritenti. Si peritenti peritenti
 peritenti est semper aut de peritenti peritenti
 peritenti. peritenti. peritenti. peritenti.

Uane animi

¶ *Augustinus ubi se animus cogitacionis magni-
tudo sentiat. ambicionis in se est. alio
q. ut sperare. ita eloqui gessit. et ad digni-
tatem rerum exit oratio. Obsecro tamen
legis precioris q. iudici sublimis ferre
et ore. tamen non modo. ne singula ducit
persequat. in omnibus rebus hoc me sequit.
longe mentis infirmitas. cui ne paulatim
de suam recedat. aut quod est solioque ne
tenet. capere multis pendunt. et plus for-
tasse nunc sit quam ipso ego puerorum
lucet. cum domesticis appetimus. et semp
iudicio favor officit. puto multos pueri
se potuerit ad sapientiam mihi putasset
se potuerit. mihi quodam in se diuinitas
sentit. Quod aperte oculis transmississet.
¶ Non est enim quod magis aliam iudicio
indicatione nos perire. quam nunc. Quis
s. verum dicere ausus est. quis non inter
flandriam flandriam q. postus. quibus
puerum tamen s. ipse appetitus est. Quis
p. itaq. si quod habes remedia. quis hunc
fluctuata. vix in se sitas. Quis puerum
qui ubi tenuit. vultus. debent. Quis
perit. motus animi. nec quicquam. hunc
mullum appetitus. pro. vix. ubi ubi
siquis id de quo quere. quoniam. no. tem*

*Augustinus q. vix alio
pro se puerum*

Augustinus in libro

h

posuite videri sed natus. deinde ergo
quid hoc est mali. et incurrere incompertit

Quero me de stabili animi laboru
herede iam dudum tute animi

f. quia ego hco

scirene ipe natus. au talem affectu
animi similem putam. nec vltro properis ad

maiori exemplo. quam exemplo animi. qui
ex longa et gravi infirmitate expliat. in dui

tulis leuibus. inueniunt offensis. pertranquilli
et cum reliquis effugerunt. in viciis

tamen inueniunt. in dui. q. iam iam ma
ni pertranquilli. et omne. talem corpore

huc talem inueniunt. f. de. scirene non parum
sanu est corpus. sed sanitati parum affertur

Sicut est quidam timor. etiam tranquillu
maris. et ut latius qui ex tempestate vixit

enit. opus itaq. est. non illic durioribus q.
etiam tranquillu. q. ut vltimi de. vltimi

alibi inueniunt. alibi inueniunt. f. de. vltimi
illis quod vltimi vltimi. ut fidei tibi. fidei

per vltimi te via. talem. in dui. aduocatus
tranquilli. vltimi. vltimi. vltimi. vltimi

au. quodam. talem. vltimi. vltimi. vltimi. vltimi
vltimi. vltimi. vltimi. vltimi. vltimi. vltimi

an. non conata. f. de. vltimi. vltimi. vltimi. vltimi
fidei. vltimi. vltimi. vltimi. vltimi. vltimi

et est vltimi. ego tranquillu

q. d. p. vltimi

f. vltimi

f. vltimi

Uero nec enim inuitam et transire ubi
 ad illorum pernam necesse est. Sed ipse
 deus dicitur aliquo assignando nomine
 quod appellacionis gratie vni debet
 habere non rationem quo querimus quid
 animus semp equalis secundum quod curue
 ut prout quod non sit et sua seus apparet
 et hoc gaudium non interumpat. per platu
 do statu manentis. Nec ostendit se vni
 nec perueniens ad tranquillitatem erit. Quod
 ad hanc peruenit postea. inuicem quod
 sumus tu exultatio remedio quoniam uides

Totum interim vult incedi proterit
 et ceteris cognoscat quod peruenit suam
 si multa intelliges quod inuis negoti
 habens cum studio tu. quoniam in quibus
 peruenit nonem peruenit alligatus. et subin
 gerit. quod laborantes in suum similitudo
 peruenit magis quam voluptas repel. Quis
 inuicem causa sunt. et in qui lenitate pe
 rumit. ac cedat. inuicem quod inuicem per
 peruenit quibus semper magis plures quod co
 peruenit. et illi in inuicem et ostendit
 deus ad qui in illa quoniam quod inuicem
 peruenit. et illi in inuicem et ostendit
 comitum in inuicem quoniam inuicem inuicem
 inuicem peruenit inuicem peruenit inuicem

¶ vni vel
 vni

¶ licet in quod inuicem
 inuicem inuicem et in
 peruenit deus inuicem
 inuicem

¶ ostendit

¶ peruenit

k

ad nona
aggruenda

pignora

ad nona
aggruenda
ad septima

in eis nouissime manent. in quo illos no-
 mutandi alium. sed sequebatur aduocanda
 pignora deprehendit. Adice et illos qui in
 inconstantie vias parum senes sunt. sed
 inbecillia viuunt. non quomodo volunt. sed
 quomodo ceperunt. Inimicabiles denique
 peccates sunt. sed vnus effectus vici sibi
 duplicare. Hoc dicitur obtemperare di-
 et cupiditatibus timidis. aut. nam pro
 speris. ubi aut non audent quicquam conati
 pascant. aut non consequuntur. et in ipso exitu
 promittunt. semper instabiles. mobiles. et si
 quid necessum est accidere penduntibus ad-
 uocant. omni via pendunt. et in bonis se ac-
 difficilia docent. cogunt. et ubi sine
 periculo labor est. torquet illos inuicem
 peccatis. nec dolent prius se frustra in-
 fuisse. tunc illos et penitentia capere con-
 tunt. et incipiendi timor. Subiecit
 illa uirtutis. non inuenientis exitum.
 Quia nec imperare cupiditatibus. quib-
 . nec obsequi possunt. et amittatio vite
 parum se explicantes. et in per delectata
 uita torpentis animi. Que omnia
 seruati sunt ubi in felicitatis exerce-
 aduocant pariter. et ad peccata. prius
 quo pati non potest animus. aduocant uirtus

fiat alijs qui in modis se officijs posuit. co-
 muna priuata q; proprietate nominantur
 Sed quia nunc inquit tam cupido hominu
 ambitione. tot assumpnatis. inderetis re-
 sta tequibus quidam sunt simplicitas et po-
 tui semper est quod obstat. quam qd mace-
 dit. igitur quidam et publico recedendum e.
 Sed habet ubi se eadem inperuato lare ex-
 plicet magnus animus. nec ut formi animi
 huius impetus. cuius coheretur. sic ho-
 quid inuicem in se ducit orationes sunt. In
 tame dilaturit. ut ubi animi oau suu alio-
 dent. prouide relet inculis et vniuersis. inq-
 mo. nec. et consilio. Sed etiam is solus rei
 publice prouidet. qui candidatos extingit. et
 tuetur eos. et deprece bello q; temper. Sed q
 iauentur et hortantur. qui inuicem bonu
 precepta. mox. virtutem inperit animu
 Qui adpetuntur liuoris q; cupi tuentes
 penat ac reuabit. et si nichil aliud nactatur
 inperuato iudicium inperu agnoscit illi
 plus reuabit. qui uat. paginob et aues a
 veritas preta. aduicibus affessoris ubi eo.
 inuicem. Quam qui quid sit inuicem quid pr-
 etat. quid reuicem. quid fortuna. quid inu-
 tis reuicem. quid deat. inuicem. quid
 fortuna. homi sit bona conscientia. decant

o

V

T profert

3

1. reuicem
animi1. inuicem
fuerit

Litane ammi

[illegible]

7 opora y anm?
 8m alqna omra?

9

magis sunt agniti
et sunt ipsi ab
illis

*f. adfuerunt
parum.*

1/2 of on 2. off
public,

∴ different

est sepe quare gaudis manu sener qui nullum
aliud habet in quantum quo paret p. den
vixit paret dntem e) **O**di chi cu m
severe huius videtur iunisse compit
se athmodius. minus cito renegit
ego rogaueram aliqui cedendum sed sensum
relato gaudu et salus signis. salus uiligi
et dignitate. **S**ententiares tuiores q sunt h
spibus suis. qui in idem cu aranis venis.
Sed puto vixit fatiendu studio q vau
tis in pvenaleit pvenit. et paret agau
di pvenit. **S**on pvenit alierus in dms
q pignat lat. huius quarens quare nullus d
tis in magis non possit pvenit pvenit. si
pvenit se in fiam officis. et cu delectu in p
mat aliquis. in quo valis curam p. **S**on
tare non licet. honores paret. pvenit pua
dum est. in omnia videntur in dntu est. tota
tu adnotatione tuas innet pvenit pvenit
in pvenit pvenit est. **S**on pvenit in pvenit
lis. incommis. bonu contubernalis pvenit
inneti tempore. **S**on pvenit inneti officia si q
admetit bonis curam. **S**on pvenit inneti
tis. non inneti inneti inneti pvenit pvenit
inneti inneti inneti inneti pvenit pvenit
inneti inneti inneti inneti pvenit pvenit
inneti inneti inneti inneti pvenit pvenit

6

plimi bene quiescentis. Longe itaque optimi
 impetere otium rebus quocumque actibus
 impedimentis portuatis aut ciuitatis condici-
 one prohibeantur. Aliquar enim usque ad
 cluget sunt omnia ut nulli otium locus ho-
 nore sit. Aliquar potes rebus inuenire in-
 feriores quam atheniensium fuit. cum illa
 rex thessali duellerent. o. illi. C. C. C. aures
 optimi quoque occiderunt. nec fidem idem nunc
 bunt. sed uirtutem seipam seuitas inuolauit
 uitate erit inriopagos. reliquis quoniam uide-
 rum. inquam senatus populus et senatus in
 milis cohibet. et quocumque amissionem usque
 te collegum. et in seipam cum tyrannis angu-
 stas. Docent ne illa ciuitas quiescere
 inquit tot tyranni erunt. tot satellites erit.
 Et hoc spes quidem ulla recipiende libertatis
 animis poterit offari. nec ulli remedio
 locus inueniatur. contra tantum vim nullam.
 Unde enim in seipam ciuitas. tot armatus.
 Seruitutes tamen in medio erit. et languentia in
 tates consuebat. et de uirtutibus deperibat.
 et exheredat. et diuitibus spes in seipam
 auentibus exprobat. seram periculis in
 uirtute periculis. et inuita uolunt. in se
 ciuitas exprobat. Cum inter. et de
 inuita liber incederet. huc tunc athenie.

non obli-
 gantur
 non obli-
 gantur

modi
 tyannis
 qh illos
 dndent

Quare dicitur

non sit. **I**ps admodum natus
non aut natus aut certe pater
iniquitatis que latius actu pro
ut est pater qui est deus dicitur
et non natus de deo. **Quare dicitur**

et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**

et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**

et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**

et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**
et non natus de deo. **Quare dicitur**

a

fidelis et dulcis quantum bonum est ubi sit
 preputia pectorum. que tunc peccati omne
 descendat. Quare consilium minus quic-
 que timetis. Quare scitis sollicitudinem. Et
 motu gentium compiliat expedit. Et dilatat
 tristissimam dissipet. conspectus ipse delectat
 Quos sic vultis quantum fieri poterit a/
 cupiditatibus elidimus. expunt enim vici
 et imperium quicquid transiluit. et otia
 nocent. Itaque ut quod in perditionem cum
 sumit. ne corruptis iam corporibus et mor-
 bo fragantibus afficiamus. quia pericula
 faciemus. ut statim quod ipso imperio labori
 sumus. Ita maneat. Legendis ingenio
 bonus operum. quare ut minime iniquita-
 tes afficiamus. In maiori modo est regis
 fama imitaret. Nec hoc preceperunt ubi
 ut nemine nisi sapienter regeretur. et cum
 has. ubi enim utid mueris. quoniam q
 emus. scilicet. pro optimo est minime mi-
 lus. ubi ubi est et rauleas delectus. sed ad
 res. in inter. plationas. et peripontas. et illi
 soapiat. rectis. puerenti bonos. quereat. si
 si sibi potestas. antimonie. fieret. et tunc. q
 pleros. q. dignos. tulit. qui antimonie. sculo
 imperat. i. sunt. multas. peiores. quare. mi-
 alias. inuenerunt. q. mo. uices. scelerum. vici

si vix possit elige
 meliorem

sub mule

q. enim turba opus erat. ut cunctis posset
intelligi. Habere debuit et bonos quibus
se approbaret et malos manibus im-
pugnaretur. **¶** Hinc vero in tanta bonorum
exercitatione minus sapientia fuit electio prior
ipse tamen uisus est rectus. et omnia dei
plenius. quibus nulla non causa inque-
ritas placet. nonne illi licet fides et boni
uoluntas. tranquillitati tamen minus est
cones perturbationis et omnia generis. **¶** *Deinde*

Consequens apparet. **¶** *Deinde*
intra hunc humanum corpus. **¶** *Deinde*
interitum. **¶** *Deinde* si erant in
alia quibus angustiae corporales. **¶**
exortationes. **¶** *Deinde* in. **¶** *Deinde*
laborem et patientiam. **¶** *Deinde* nobis
mala peccata non esset. **¶** *Deinde* pars mi-
tari perueniret. **¶** *Deinde* exortationem est
quanta. **¶** *Deinde* sit non habere. **¶** *Deinde*
perire. **¶** *Deinde* intelligimus. **¶** *Deinde*
uicem. **¶** *Deinde* quo minus. **¶** *Deinde*
esse. **¶** *Deinde* enim si putat. **¶** *Deinde*
motus. **¶** *Deinde* diuites. **¶** *Deinde*
q. minus. **¶** *Deinde* par. **¶** *Deinde* ut
uere. **¶** *Deinde* eleganter. **¶** *Deinde* non minus
molestum. **¶** *Deinde* comas. **¶** *Deinde* pilos
vellit. **¶** *Deinde* sicut. **¶** *Deinde* locu.

[illegible]

Dilectio inter meos et regis et
venerabilis et reverentis. *plumbe*
sine qua nec ille opus movenda

in uero sam facere & Nullo melius no
 mine deo is natura morietur quia cu
 sciet quibus exemplis imperat. cuius
 imitatione nullo melius asperitudo inuit.
 cuius imitatione nullo melius asperitudo inuit.
 deinde: unum asperitudo habet. cuius
 itas. Omnes tu potius copiam patris
 illa. autem caritatem est. illorum caritatem
 deum uita et iocundum. Sed quis reperit.
 eadem custodia omnes caritatem. alii
 gati q: sunt etiam qui asperitudo inuit
 forte tu seueram inuitem caritatem pu
 tas. alium honores. alii apes inuit quia
 dam nobilitas. quosdam humilitas premit
 Cuiusque aliena super caput imperat
 sunt. quibusque sua. quibusque exilia in
 loco tenent. quosdam inuitem. Omnis in
 tu seruati est. Asperitudo est itaq: com
 diam sue. et quia inuitem. de illa quere
 dum. et quia inuitem. circa se comodi apes
 hendendum e. nihil tam acutum e. et quo
 non equus animus solatium inuenit. Ex
 igne sepe ante inuitas inuis descendit
 ante patere. et quia inuitem. pedem.
 diuina sepe habitabit. Ad hunc uero
 diffusi. inuitem. et dura molliet

5. no.

modum perit

Y

et angustia laetantur et gaudia vite fortiter
 minus premere. Non autem perit cupiditas
 tates in longinqua mittende. sed inordinat
 illis egredi permittimus. qui melior est
 toto non patitur. Felicitas hys que aut
 non possunt fieri. aut difficiliter possunt
 per peripetia. per quod nostra allucinantur
 inuit. Sed sciamus omnia eque fortuna esse
 contrarietas diuersas fames habentia. ingre
 sus paucos rana. Per mundum alio
 itantibus. que excolpa videmus. prae
 ta sunt. Illi uirgines quos sors inuena inu
 entia possit. tunc res erant inordinam det
 hendo. rebus prae superbis et fortunam
 suam quae uixime poterit inplam de
 tendi. Quasi quidam sunt. quibus necessitas
 herendum sit inuicem pro. et quo no
 sunt. Illi inuicem deinde. non si ip
 terentur inuicem omnes sui esse. quod aliis
 sequens esse cognoscit per substantias per
 inuicem autem. manifestum est. humanam
 laetare et benignam manu quae patet. illa
 ne secundo alio. peripetia quae. per pau
 pendunt. Illi autem tam eque nos alio
 a quia. Alio autem. quod temp
 aliqua. inuicem. inuicem. inuicem. inuicem.
 fortune arbitrio desinendi dante peripetia

al. lere

Uitate animi

multos quidem tunc exempla hortentur consi-
tere. Sic et aliquae cupiditates animi acci-
ent. et si uere non timendum incertum quod per-

Homines et invidiam dicunt
oares. et male finios. hic peritoy
meus peris peritmet. incertum

non ad sapientem. hinc non timet. ut peritoy
tanti amantissimum est. tanta enim fiducia
est. ut obuiam fortune ut non dubitet. in-
uiguar loco illi consuevit sit. nec habet ubi
illam timet. quoniam non uamquam in pos-
sionibus. et dignitate. sed corpus quod
et deiles et manu. et quicquid cariones. uis
fructusque seipm inter precaria numerantur
utque ut comitatus. et ut quicquid in
tighan uoluntatis. ut hoc uis est ap-
pate se suum non esse. sed e-
ter facit. tam quicquid quod uis
bonis. utus quod solat. incertum fidei remissio.
Quandocumque animi uerere uidebit. non
quoniam in fortuna. sed dicit. quis uis per
eo quod possidet. hinc uis in quod
tes uis in uis. et quod uis in uis.
ut in uis. et quod uis in uis. et quod uis in uis.
ut in uis. et quod uis in uis. et quod uis in uis.
ut in uis. et quod uis in uis. et quod uis in uis.
ut in uis. et quod uis in uis. et quod uis in uis.
ut in uis. et quod uis in uis. et quod uis in uis.

no de morte

[illegible]

vnius munda puritate est. **N**on qd' ad
 spulacionem pertinet. **O** te merum. n. pu
 los mori nullo est. super terris. an inter pu
 trodam. **E**amus uelut in nymis ma
 gnus. tunc ad mixtionem in hoc quidam ob
 scur. qd' nymis seculo natus est. **E**am. *refine*

stat ut noster paulo matus ^{me} *dum*
dum interitus porique abanti gileis
nō dant se forte meū ne tibi eliquis
dum te usq̃ ^{detrahe} *certat impit ego tibi optio* */ per dundo*

principes. Tunc p[er]petu[us] dubit[us] inu[en]it[ur] et
 inu[en]it[ur] conu[er]sit[ur] conu[er]sionis et uoluit
 et ostendit[ur] q[uo]d q[uo]d a[n]d[er]s[us] esset. inq[ui]t mo[do]
 benedictum d[omi]n[u]m. An exprobravit illi q[uo]d
 n[on]nam de[m]oniam. exegit enim g[ra]t[ia]
 eius. et q[uo]d lib[er] occidit. et q[uo]d bon[us] ab
 s[er]u[us] eruit. An uanqu[is] in s[er]u[us] s[er]u[us]
 et ex[er]it. Tunc ostendit[ur] q[uo]d q[uo]d a[n]d[er]s[us]

[Faint handwritten Latin text, likely bleed-through from the reverse side.]

[illegible]

a quam qui lacrimas, qui seuerissimū af-
 fectum animi mouet. et nihil magnū
 nihil seuerissimū imperium quide ex illi-
 to apparentu patat. Singula ppter que
 leti. ut tristes sumus. ubi quisq. pponat
 et sciet verum esse. quod Syon dicit. om-
 nium hominum negotia similitudine mutis esse
 vitam illis. magis seram. aut seueram
 quam conceptus nichil mutis. sed mutis
 est publicos mores. et humana non placet
 de incipere. nec incipit nec incipit nec
 cadere. Nam aliens malis torqueri et
 in miseria est. aliens delectari malis
 scriptis inhumant. sicut illa malis huius
 mutis fidei. quia aliquis fidei expectat. et
 fidei fidei fidei fidei. Fidei quod malis
 id agere te oportet. ut dicit. tantum dicit
 quantum ppter malis. et non quantum agere
 tude. Fidei quod animi lacrimas sum-
 dunt ut ostendunt. et totiens fidei oculi
 los habent. quodiens spectator deplacit
 se iudicantes non fidei cum omis fidei
 Fidei penitus hoc te malum fidei. et
 opinione pendere. ut inhumantem animi
 res simplicissima delecto eueniat. **Cap. lxxi**
Equitur ps que solet non inueni
 contra ymagine. et inhumantem. addu

regulam. quod tot clavis confectus tuis
figitur. qui cautionem quod voluerit per tot
titer tulerit. omnes isti solum impensa mure
uerunt. quomodo etiam fuerit. id inae
talantes moriendo vererunt. **Capitulum VIII**

Et et illa sollicitudinem non modo
oculis mittere. si te mure conge
mas. nec ullis simplicitate te ostend
das. quidvis nullat. magis est facta. ostensa
tioni parata. neque enim assidue obse
uatio sui. et deprehendi aliter. ut possit me
tuat. Nec vinque cum solenni. non tot
ens nos eximari putamus. quod tunc est
pior. Etiam et multa madunt que nunc
denudent. et ut bene videt tunc in dili
gentia non tamen totum. non autem feni
tu est semper subperona videntur. Et illi
quidam habet voluptatis. tunc et magis
ta simplicitatis. magis obsequens non tunc su
is. Subit tamen et hoc vna contemnat. et
regulam. si omnia omnis mure. et
qui suscipiunt quid. etiam mure
sed nec vnam pernam. si ne ad mure
tulis et mure. et tunc est simplicitate
contemni. qui pernam simplicitate
etiam tunc et non tunc. mure
est simplicitate vna non mure.

/ si facit quod vult
videt quod non est

/ quod non est

/ quod non est

[illegible]

2

67

Exigendi ultra
¶ ferre pot.

[illegible]

[illegible]

tas est: que similibus ingenua distinguere
 adplicatus sunt: nec promissum hic aut
 utramque clementiam oportet ut abiciamus
 ¶ Cum cum omnibus ignorare crudelitas est
 quam nulli deorum tenere debemus: sed
 quia difficile est temperare: quia quoque
 et deus futurum est impare: humiliter per
 detur. Sed hoc suo loco melius dicatur
 ¶ Quia inter partes omne hanc materiam
 dicendum: dictum erit in manu missionis: ad
 que in eam clementie habitum quod demon
 stratur: Nam cum sint omnia quedam inuitas
 inuitas: et cum se totum iniquum quod
 dignum est: inuitas est: et cum hoc quod
 vult aduersus inuitas perducatur: cum quo
 totum est: cum totum inuitas: cum nulla
 clementie: et cum inuitas hanc clementie
 inuitas: et cum inuitas: et cum inuitas
 non inuitas: et cum inuitas: et cum inuitas
 donatur: et cum inuitas: et cum inuitas
 totum inuitas: et cum inuitas: et cum inuitas
 te: et cum inuitas: et cum inuitas: et cum inuitas
 ¶ Quia patet inuitas: et cum inuitas: et cum inuitas
 ¶ Quia totum clementie clementie inuitas
 quia regem aut principem daretur: et cum inuitas
 inuitas inuitas: et cum inuitas: et cum inuitas
 inuitas: et cum inuitas: et cum inuitas: et cum inuitas

nos soli me uos
 qui horis sociale
 ual qui bono
 gentis in dei vo
 luntate etiam in
 illos
 / al' gloriq

[illegible]

ignoscatur utinam se vindicantibus passus
fuerim sed dolo qd eximabilius tempus
et in hoc precor concitum et non retulit
se laetissimus quam infirmitas videtur in
clementia. At tu vltio infatigabili estis et
inhi ex angore laudem manifestaveritis
consequitur humilis loco positus exarere
munt. Sitque inquam perit ut in
tem ut me parit liberius et. Deus in
paxa iocis iunt. Regi varentio quoq
pborum qd incompuncta. non eximenter
est. Hinc pms arpi sapienti arbitrio
regibus. qd similitudine habent. et pta impit
seruatus est non imperat. Quia non ex
peritis mltis. Nam est. ubi seruatus. Hinc
conditio est. etiam qui mltis. qui non
exarant. utent. quod et vltio ut ppar
ent. den fuctant. et mltis tenebris habent.
rejan fucti dicant. nunc exarpi. non
mugis aurandi est. quidem mltis. hinc
que qui qualem ex mltis. aurandi
hinc. hinc. hinc. mltis. ubi non fucti.
que mltis. hinc. hinc. quo fucti. hinc
hinc. hinc. hinc. hinc. hinc. hinc. hinc.
amore. quidem mltis. hinc. hinc. hinc.
se. dom. mltis. hinc. hinc. hinc. hinc.
que. paxa. mltis. hinc. hinc. hinc. hinc.

Cementum ad nervos.

✓

157

10

A frequent

¹⁰
 p^{ro} p^{ro} fame tue p^{ro}. Causas s^{ed} q^{ue} aduocati
 inueniant uideri quis agit et emittant aut
 exemplo amicis quos in consilio cogitant
 impellit. et omne uia adde atq^{ue} iⁿ di
 m^uis q^{ue} omibus exaltant. cu^m aliter omne
 p^{ro} cathedram uisibile. ¹¹ Hoc inquit p^{ro}
 ate p^{ro} uo ne me loquente impelles ne mod^o
 o p^{ro} uo ne inapud ames. tibi dabitur loq^{ue}
 di liberum tempus. Cui te omnia cu^m iⁿ p^{ro}
 castis inuenient non tunc tibi in inuita
 sed inquit p^{ro} uo ne p^{ro} uo ne tibi omne cu^m
 test^{is} h^{ab}ere cum te uis es et cum dices ut u^{is}
 eto p^{ro} uo ne impellat. ¹² Quare uo ne tibi p^{ro}
 ti ceteris complacitis. quare p^{ro} uo ne tibi
 inuita inuita. ¹³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 occidit me consanguineum. ¹⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi
 exaltant. ¹⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ¹⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ¹⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ¹⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ¹⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²¹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²² Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ²⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³¹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³² Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ³⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴¹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴² Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁴⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵¹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵² Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁵⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶¹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶² Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁶⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷¹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷² Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁷⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸¹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸² Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁸⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹¹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹² Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹³ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹⁴ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹⁵ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹⁶ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹⁷ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹⁸ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ⁹⁹ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita. ¹⁰⁰ Cui p^{ro} uo ne tibi p^{ro}
 inuita inuita.

e in principem retinente. et pontificatu maximo
 non nisi mortuo illi transiret in se passus e
 et collat enim illum honore vocat. quam
 spolum. Ex eum clementia. ad salutem rei
 civitatem q perducit. Et de gentium ut p
 vibilem tradidit. quibus nondum subactis. Et
 p. acutibus manu imposuisset. hoc hodie q
 prestat illi famam q vix vixus principibus put
 Deum esse non tamq. iussu credimus. Et hui
 principem augustum. bene illi convenit. qm
 tenas non faciemus. ob nullis aliam aliam
 quam q contumelias quos. mas. que acutis
 oves principibus solent esse. quam inuere. illi
 crudelitate exqualitatem q probat. in se
 dictis acutis. q dux illum tenas apparuit
 tum eripere. q quocumq. ab adulterio pami
 lie sue dampnauerit. adeo non occidit in di
 missis quos tutiores essent. diplomata ad
 ret. hoc est ignorare cum suis mulas. f
 los. qui pice inquam. tibi aliam sanguine
 gaudicant. non dux tantum solute. sed
 prestat. Et de augustus semet faciebat. aut
 iam infenat. omnis vergentibus. qm
 dolentem collat. aruit. ita multa p
 in motu oculos retorquibat. et omnia nemo
 manifestum tunc quidam. et in augusti
 tum. etiam si in certamen auerit. inuere

5

totamque ac regem. Spes enim ipsa fortune ac
 licentia par est nisi quod tyranni involuntate
 ferunt. Reges non nisi excusa aut necessitate
 ferunt. Unde ergo non reges occidere solent. Et
 quodammodo hoc publicum utilitatis providentium
 non ferunt coram est. Tyrannus autem auge
 distat factis non nomine. Et tamen et diuinitas
 minor. utre merito quod propter multas regibus
 potest. Et si nullum appellat quis pudentem
 aut occidendi finem fecit. inopia tyrannum. de
 scendit licet videtur sui. et se regem occidi
 derit. Quis tamen vult tyrannum tam
 unde humani sanguinem bibit. quam ille
 qui septem milia civium Romanorum concitavit
 iussit. Et cum imago non dem bellum faciens
 exaudisset orationem ut nullum sub
 dio generum. exarsit sententia. Et hoc agendum
 inquit. per ar. Tyrannos pauculi meo iussu
 occidunt. hoc non est iudicium. quia scilicet in
 de hanc sed meo de illa concupiscunt. unde
 hanc de iudicium per. unde nullum de tyrannis
 tunc. et gravem tempore ab ipso tyranno
 iudicium hoc quod dicitur de tyrannis. Et hoc
 aut magni inter regem tyrannum quod dicitur
 per. Et hoc licet non minus tyrannus per
 aliter utroque iudicium. quodammodo in
 eis utitur. Aliter in magno timore tyranni

/ al' corpore

Clementia ad Peronem

[illegible]

7

paratus vatur. quibus no alii quia hostis ho-
mines obiectat omnibus rebus noxia ut po-
licia ut qui homines deos qd rebus ut vni-
dices facit. tunc. et per ducit. ut non li-
cet illi mutare mores. hoc enim inter cet-
us pessimi habet crudelitas. proferenda e-
net adpellam pat. regibus. scelera enim
sceleribus commenda sunt. Quis dices et in-
felicius qui non ex malum necesse est. Q-
nupatibilem illum s. certo. Nam arceus
miseria nephis sit. qui cedibus ut capis
potestas dicitur. qui suspecta s. aucta re-
didit. tam extra quam domestica. Tu autem
metuit aduena conficiens. non inimici
fidei arceus. non pietati libera. qui ubi
tunc. et quae sunt. quae. futurus est
et sententia. nam pietas sceleribus ac-
mentis adipuit. sepe mores timet. et p-
optat. in p- s. quid seruentur. Et no-
is tu acce sunt unum. quia alia mores
alia nunc tunc. viliam nois. p. qui com-
tunc. si nunc. indimatus aduicem.
etiam si arceus est amandus. opac. n-
murus. arceus. remedia manus. arceus.
et arceus. ammo. n- d. hostis. et d.
etiam est. qui mores. cum p-
et p- arceus. arceus. arceus.

n

23

23

23

23

impulso in id scilicet in quo se quod primum e
 rit abominatum timore gestit. Debet
 illum abire et apertis oculis submovet
 .Dignum quem in consilio patres aduoca
 rent. Dignum quem coheredem innocen
 tis libris sciderent. Et hoc elementum pen
 tapam deet ut quousq; venerit mansuetudo
 illum fatiat. Et tunc regi cum vili sit
 ut illum pax non sentiat. qualiscumq; p
 impetu est. In magna imperia armis
 petamus exemplum. non in impandi q
 .Impant penitus omnibus suis. pat
 is. preceptis discretionis. arbitris id est
 tuto milibus. non desimus pater vnde
 bitur ut apud plures liberos eum
 usque cum compertat. Et tunc aut
 preceptor liberalibus studiis dignum
 exculmpta duntaxat. si memora
 non confiteri. aut si parum regis in
 do oculis hescit. an qui mouerit et
 viderit emere. ne ac deere multa
 ut etiam viderit. Da secundum
 et regibus tamen innotat. Et in
 .Cum equi q; genus homini et diuis
 imperet. quos impantur amulio. nunc
 .Arqui equi non arbitris viderit
 et domandi peritus ing. sic enim forin

* **N**udent ab aliquibus animalibus. non trahere
 mores. cu tanto hominu moderatioe animus
 esse debeat. quanto vehementius nocet. vtrum
 quidem ovis hominu lex esset. et uia cu celo
 suo frangeret. nec licet nocere qd semel nec
 alienis vrbus exerce obia. simile em lura
 retur furo si per se sibi satisficeret. et si mo
 tis periculo vim suam effunderet. Sed ne ut
 quidem illi auxus tuus est. Tantum em ne
 cesse est timere. quantum timere uolueret. ma
 nus omni obseruet. et eo quoq; tempore quo
 non cupitur per se uideret. nullum qd mo
 menti timere timet. Et ubi hinc aliqd
 ad rem vram subtrahet. cum licet. tunc
 illis ob hoc securum salutare. potenter. eas
 seis omnibus tractare. Erat em si quis
 getimat tutum esse ibi regem. ubi nihil me
 ge tutum. Sed securitate securitate mutam. pa
 tiscenda est. Et in opus est inspicere. ubi
 a totis arces. nec nascens. in arces. ubi
 emm. nec litem. monem. ubi. nec. pal
 litem. ubi se curis. curibus q. tempore. Et
 ubi regem. et. nentia. in arce. p. p. p. p. p.
 est. in arce. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 Et. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 tunc. et. nec. non. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 si. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.

... impet

 al. h. auct
 si qd egra

Sententia ad i. xiv.

[illegible]

tam pertinet. Tunc illam horamur
 ut manifeste sepius ann i pte hnt. et po
 nam si cito pteat donec in pte tempo
 rei. Digne q sit inquis. quare nullius est
 orabilior curis. Nam quemadmodum
 non est magis animi qui de alieno libe
 ralis est. sed ille qui qdem alieni donat. s
 deus hnt uti de hntes. uocabo non in pte
 ero deus faciem. sed illum qui cu pte
 simulis exogitatur. non pteit. qui in
 telligit magis animi esse. uirtus animi
 pteat pteit. quare esse qioram
 pteat pteit. lero. **E**st dnt. ut
 pteat pteit. aut solam. ut pteit. et q
 nteat. i uirtutem. ut pteit. pteit.
 tem. pteit. nteat. est pteit. q
 ut solatio exeat. nteat. pteit. q
 ut alieno malo. pteit. s pteit. q
 pteit. q pteit. ut pteit. pteit. q
 lntur. q pteit. ut pteit. pteit. q
 quando habuit. ut pteit. pteit. q
 dntur. est. pteit. et pteit. q
 ut pteit. et pteit. pteit. q
 nteat. ut pteit. q pteit. q
 q pteit. dntur. dnt. tanto nteat.
 q pteit. dntur. q pteit. q
 q pteit. q pteit. q pteit. q

[illegible]

[illegible]

四

martiris filium et cathenas solui iussit
 et ludo dimisit. et tradidit eorum mortuum
 sepeliret. sed fuit ista compunctio mentis
 vitu suo. ego non miserebitur sapiens. in
 carere sed periret a comune. suavia nam
 ut publicum bonum. ex quo dabit tunc pro
 etiam in calamitatis propter ratione infirmis
 des et emendationis bonitatem suam prout
 Difficilis vero et horribilis luxuriam. in
 horribilis pubescens. Quotiens poterit in
 de. In enim potius vitetur in virtute
 q. in reprobatione que tunc impedit
 quidem non dicant per animi. Et enim
 omnibus digne providere et deus in
 famitose propitius respiciet. Deum vitari
 est in reprobatione. Et enim aliquis tunc
 etiam in horribilis oculis esse potest quia
 alienam figuram. Et ipi sunt in
 etiam in horribilis. Et enim in horribilis
 tem animis. Et enim in horribilis
 ad eam. Et enim in horribilis
 per maius est animi. Et enim in horribilis
 tunc animi. Et enim in horribilis
 prope est ut famitose. Et enim in horribilis
 functionis. Et enim in horribilis
 quod sit. Et enim in horribilis

9

9

[illegible]

t quam accidunt nec quempuar alium rei
 lebans plus quam te. **O**mnia collecta
 bilia preter turpitudinem crede nobis q
 turpidus abstinet qui eorum licentia in
 pudentiam nutat. **S**ermones tales
 magis quam pueros et affabiles amari-
 tos quam obsecrantes. **I**stis inter-
 iocis iocis qd tamen paratis et sine de-
 crimonto indignationis ac iracundie. **E**t
 prehensibilis risus est sine moribus n par-
 tibus effusus puerorum tentum. **P**ueri
 tibi pueris risus est quia videtur. **S**
 alios sine deinde pueri. **P**ueri pueri videntur. **E**t
 sus sine carum o. **I**te sine clamore magis
 sine tumultu. **P**ueri non desidia erit
 et cum aliis iocant. **A**u pueri aliquid hanc
 sta qd tunc tibi. **S**i conueniens es adu-
 lantes eorum. **S**i tibi pueri tunc tibi
 dant turpitudinem quam si laudaret obici-
 pui. **H**ec est quod quodam displicet mul-
 te multum de te estimant. **N**obis re-
 tum tui laudationem aliter. **P**ueri ad-
 audat non in tempore. **S**ermones et non
 pueris quoniam pueri ad monentis
 laudat. **S**ermones magis magister. **S**i
 meris obiciat quod aliter. **P**ueri quid
 prout. **S**i tunc ad pueris voluit. **N**on

Opuntia aculeata

[illegible]

•

a

Iulius pro potius hinc qui per se non simpliciter
 tatis ad locandum aliquibus subreptis opus
 posuimus. aduam tardus / admiserit
 dam promptus. Inaduersis nimis. in
 speris cautus et humilis. Occultator. in
 tatem sicut idem alij videri. **T**unc glori
 contemnit. bonorum quibus praeditus es.
 non alterius ex parte. **I**ustus imperator
 tam despicit. **R**ati sermone ipse. sed lo
 quacumque patiens. **S**eruus seruis. sed li
 brem non aspernit. sapientiae cupidus ut do
 ctus. **Q**uod noster sine arroganti postula
 ti imparet. **Q**uod neque sine occultatione
 ignorantie tibi postula imparet. **I**n
 tate mature conuenas. in diuina mite
 rum inuicem. **I**ustitia non nostram constan
 cio. sed diuina lex est. et inuicem poae
 tatis humane. **C**uius ergo hinc sciam
 et desideras. time deum praeus et amant
 amaris a deo. **I**nnobilis eris deo. si mi
 cum imitaberis ut velis omnibus prae
 nulli nocere. **I**ustus ut sis non tolli
 non nocere. sed etiam nocere prohibe
 sis. **N**ihil nocere non est iustitia. sed
 caliditate animi proculcare. **N**ihil tibi
 nocere. an uires an affumus. **O**mnis
 ligione et fide sanctis egi. ubique de reate

.Comentatorem culparum et ut postremo uno
 comprehenderet: nihilis nullis homo erat.
Perfecta prudencia nec obstupum habet
 in se aliquod nec versutum. **M**agnitudo
 si se super modum exollat facit virum mi
 nucem. inlicitam auidiam iniquitatem. et
 iniquitatem: excellentias dictorum u. iusto
 rum neglecta honestate festina. qui nome
 nis omnibus superbia subrogans. et ut bestia
 aris etiam quicquid exacerbat alium perit al
 lum fugit. **M**agnitudo magnanimitas
 est nec timorem esse hominem nec quidem
 .**C**ontumacia modus est ut nec voluptatem
 deditis. prodigis et luxuriosis appetitum
 nec amara temeritate fordidus aut eliam
 obstitit. **P**rimu argumentu contumacia
 mentis ex se ipso posse consicere. et penam
 inquiri. **Q**ui vero est utramque discere
 et locorum iniquitatibus inquirere. **N**isi
 quis est qui ubique est. **C**ertis magnis in
 iuriis. et minoribus operari si talis aliquid
 tantumque primarius fidei firmus. **P**erceptu
 nantes. **H**ospitia habent multa. multas comi
 tias. **N**on prodest abus nec corporis de
 cedit qui statim sumptus emittitur. **N**on
 enim esse sanitatem impedit quia remota
 or. crebra mutatio. **N**on contrahere plura

e

vicium sed minimum. **Q**uoniam admodum vult re-
fert utrum eorum aliquo lecto aut manu
collato quocumque illum transiit in me-
brii sui secum transferat. utrum eorum
inducit. id an in paupertate promittit. non in-
paratum est ut in paupertate abstinere.

Ceterum si quidem si meritis caput
si blanda et milderum tulerentur nec ita
abducitur. **I**taeque sine laqueis agere possit.

Concentus esto minimum et aliquis
tibi. dicitur aut horrida veste. **I**tem res
curante dicitur paraverit. et comam sumis
fortuna inter beneficia affirmatur. **G**uarda-
tus tibi severus sit. et pannis dicitur ut so-

ditus. hoc tardo et quid tardo ferit. **I**tae-
dum paribus dedit ut non liquis sit. si
experimetur. tunc intelliges non opus est
fortuna.

Et enim quid necessitati sat
est et exarimus. et in impatis fortuna
deprendit. fiat nobis pauperis familia.

Non est iocunda res aqua et solen-
ti. **N**emo alius est. sed dignus quod
opere contemnit.

Et dicitur te in pauperem et
quibus cedere non possis. **Q**uod tibi est non
extrinsecus vitium. contumacia.

Nemo infatur dives. **C**uiusque est

lat. luyus.

Създадено

[illegible]

[illegible]

5

4

2

7 tibi monstrabo amatores sine herba sine
 medicamento. Si vis amari quid? Idem
 dius est amari facere quam habere. Qui
 se sperat et propterea ad amicitiam venit
 nullo cogit. **Q**uidam cepit ita de se
 necesse est ut illi assensu assensu est
 itam diu placebit quam diu utilis fuerit
 13 **N**ecesso est in malis nostris ut maxime eam
 exilis amantur. Qui amicus esse cepit
 quam expedire placebit. Aliquos propter
 amicitiam propter ipsum amicum pro ut
 bonum propter propter malum. **E**t quid
 plus propter nullum re. **E**t tunc
 14 **N**ihil aliud re. **C**ontra studio
 nihil opus esse. **N**ihil re enim nihil
 omnibus est. **E**xprobat et maxime et
 talis ad quodammodo utum necessarium
 opus est. **E**t nullum re. **E**t quid enim
 necessitas est. **N**ihil autem necesse est
 propter. **Q**uidam tunc se propter contentus
 facit. **N**ihil illi opus est. **E**t vis cepit
 quodammodo. **N**on ut bene videtur. **N**
 necesse estam sine amicus bene. **E**t quid
 15 **E**t est multum contentus. **E**t tunc
 quodammodo utum. **E**t quid
 hinc inprobat. **E**t tunc quodammodo
 plus autem inprobat. **E**t tunc plus est.

nam provocabit potentia viro nec desit
 nobis. **I**bi multis contempon quae su-
 api noat solent ^{et} elapsum. et quatuor alia
 populum mouet. aduersarios habuit. Com-
 siliis rem omnium sapiens non exultant
 expectat. **I**bi maxime diuicias sunt. qui
 imine diuicias indiget. **E**t tibi non est et
 incommensuratus. Accidit viro. occipit exor-
 tendi. laceratos. et dilanandi. carumque. ut
 lacerari sumendi. bibere et sudare vita. ac-
 dunt est. **Q**uicquid facies. cito accipere ad-
 amine. **I**bi quid exoleat illud. diuicias
 labore modico altius ille. **P**ro bonis autem
 quod veritas sit melius. **N**on te iubeo im-
 mero. libris aut pugillaribus dandum. e-
 iniquum interuallum animi. non ut res-
 iudicet. sed ut remittatur. **E**t tunc vita est
 turbida. tota infatu. **S**ed ueni-
 nem posse. bene vivere. nec collatibilis.
 quidem inie. sapientie studio. **P**roperandum
 est. et assidue laboramus. donec mens sat.
 quod bona uolunt. **E**t sapientia animi
 feruat. et subiecta vitam disponit. agros
 uocat agenda. et omnienda demonstrat.
Sapientia nos inuit debet. hoc docuit
 ut deum sequamur. hoc arguit. **P**ropter
 ut ad legem suam quisque uiuat. nec orator

diffinitur uita ut ipi inter se iudicant
 omni actione. **H**oc est difficile hoc
Nec hoc dico sapientiam uno tempore
 gendi sed una uita. **I**nam tempore ad
 uitas regulam apprehendere et ad uita
 omnes exequere. **E**t tunc scito te mibus
 cupiditatibus esse solutum tu ex promeris
 ut nichil deum coges nisi quod uocare
 sis. **E**t sic pure amonibus tangunt deus
 mouet. **E**t sic loquere cum deo tanquam
 mures audiant. **E**t sic pat omnia inquit
 et uicibus tamis uicet episcopus. **P**ull
 la sapientia mirabilia animi et corporis
 uita ponit. **E**t tunc infirmi et mger
 uita est iociter arte non uita. **E**t
 uita est compingit et uita est
 panta. **I**nde compingit animi et
 et compingit panta. **E**t tunc
 uita dicitur isquodam re. **E**t
 uita. **E**t tunc uita dicitur
 diuinitas. **E**t uita dicitur
 uita a uita panta. **E**t
 i uita dicitur. **E**t tunc
 uita est ut uita panta. **E**t
 et uita dicitur. **E**t tunc
 uita dicitur. **E**t tunc
 uita dicitur. **E**t tunc

n

boni sanguinis sunt ita quidem morati et
 multis cito multos prudenter. hec multa
 propterea ambigit. **E**t non prohibetur ut ubi
 dicitur. **A**liquis vir bonus eligendus e
 nobis ac temp ante oculos habendus. ut
 sic tamquam illo spectante vivamus et om
 tamq illo iudice sumamus. **Q**uamvis ps
 potestum si totus assuit iudicium. Alique
 habeat animus quem veretur cum aucto
 ritate secretum suum secretius faciat. **O** fe
 licem qui sic aliquem vereri potest ut ad
 memoriam eius se componat ut ordinet
 Qui sic aliquem vereri potest cito erit ve
 rendus. **E**t siq cum tuo tibi placuit vi
 ta et otio plus tibi et viciis nec et aucto
 ris quam proderit otio. **N**am ut si
 si vide ul' emulam ul' exemplum. **O** pro
 aliquos esse aliquos maiores recte se
 erigunt. **N**ec est qui cogitans emem
 dat tunc ad recta. **E**t tunc non corrumpit
O nam otio est in iudicantes singul
 se et reliquisque in aliter evelli non
 possunt ipm cor evellendus est. **Q**ui
 totum est iniquus maxime ante oculos
 habet. **O**portet tunc coram hominibus
 in maxime. **O** viciis ista tunc in
 quis non ante oculos debet esse plura

p¹ scire aut fugimus aut precipimus. Immo
 dicitur unum gignit infamiam. Ingentes ut ex
 tus fuisse est et ideo unum vacillat est non
 moderacionis causa sed sanctorum. Satis
 multam tunc sparsimus inapud vasa colli
 legere. **I**nspeto vultus mortuorum ipse
 in **I**nfernum est quo te loco mors expectat
 in eam omnino loco expecta. Cui mori dicit
 at. Scire dicitur. Vnde est cathena que
 nos ligatos tenet ante vite. **I**nim de
 bes mutare non celum. Opus bono no co
 munitur nec emittit. Et puto si venalis est
 non habet imperium. De malis quatuor
 emittit. **Q**uid enim. Uicere nonitas et
 bene vivere omni loco potest. **E**t
 ipsum fatuus non autem tibi illius locus
 placebit. **V**itam mea totus hic mundus
 est. **Q**uicq; facis contra te facis. Et metu
 ipse morte tibi. **P**ropterea quis vultis qd quo
 huius est ad id mali animi adit. **A**d
 mus ipse ad idem tunc inquit apud iustice
 citatur. **H**ic ampicandus est ad qui
 bus edat et bibis. **Q**uam quis edat et bibis
Sic amico inquit. **S**anis ac liq; vi
 te est. **E**t ut qui amicitia patris querit
 inquit. **P**robat. **M**ullum habet mori
 nullum occipit. **H**omo et bonis suis ob

716p

[illegible]

Periores modum quæ nascuntur. Homo non
 ita citè deperit tamq̃ malis inuolutus. Homo
 quicquid habet fecit. Infatuus nūc diuile
 Homo cu paruis emittit. Homo quæ be-
 ne vult sed quam diu auit. Percepit
 sapientiam si quis cum seare iudicatur. q̃
 nascitur. **A**d prima parientia sit qd
 gaudeat. Nec ante omnia sit digne gaudi
 Tu omni iudici gaudere qui videt. Quis
 debet esse aliter. Et videns et sap omnia cre-
 atus. **D**ecum gaudia res vera est. Qui
 felicitatem suam in maliciâ potestate perit
 sollicitus sit et in maliciâ. **N**ec et non
 nullar ista res creatus splendens. **D**ur
 Dom audetis tam est. **Q**uia sunt qui se
 sua q̃ consilio disponant. **M**olestum est
 semp vici iudicare. **O** male vult qui p̃
 vult inuoluit. Quidam ante vult de
 perit quam a. **N**on uno ami-
 num si ostendit. **Q**ualo succum in qua
 fiam deesse. **A**lius vici emendanda. **A**li
 quis fiamanda. **S**ed alios inter
 flagella vult alios. **N**ec sub colupis
 sapientia ars est. **I**tem tam perit
 eligit vultuos. **A**lii quos deperit
 ut recedit non tunc at relinquit. **E**t
 in ipa deperitione et tunc tempore. **E**t

r

hominis exapit nisi qui se ad illam compo-
 fuerit. Non timemus mortem sed cogita-
 tiones mortis. **Q**uidam te amantibus
 tuis prelo. bono animo multa precantur.
Quia bonum est quod bonum vite et carnis
 et numerum est. **S**ed fidei. **H**ic non est
 ut una velle res. modo multa sit res. ho-
 mo. modo bonis et preferendi. modo et vi-
 uendi. labor bonum est. **Q**uia et in
 moribus labor mittit. fuit ipse felicitas. pater
 es autem si mactaris bonum est. quibus
 mittit virtus est. utrum quibus malum
 mittit est. **Q**uid e bonum. bonum in ore
 Quid est malum. bonum in imperio. et
 neque et tunc virtutis et malum non
 tas est. **Q**uia virtus est equalitas
 tas ut carnis vite penna componis. sibi
 et non mouet. **Q**uia de deo malum
 male erunt. et impiorum. **N**on sumus
 subiecti. vult quip. se iudicat. **Q**uia
 ut timor. quid erant. quoniam sit
Quia de deo bonum non cessat. et dissi-
 milibus et diuisa cupiendi. **Q**uia et
 te natum et componi. **Q**uia et
 sit componere. **Q**uia et non
 expectare. **Q**uia et non
 est aliquid. fuit. **Q**uia et non

Topia iborum

[illegible]

agunt. **O**ui se habet nichil pariter. **Q**uod
 quid inter vna enim et magnus est. **S**ic
 felicem te esse indicat. ai potius in praesentia
 vivere. **S**ic quoniam memores qui possit
 aperto hostio vivere. **I**amtores conpar
 nestra non superbia opposuit. **S**ic vultus
 ut deprehendi sit subico aspia. **B**oni
 conscientia turbam aduocat. mala aut
 in solitudine amara. et sollicita est. **S**ic
 honesta sunt que facis omnes faciant. **S**ic
 turpia quid est. **N**emine scire ai ai sci
 as. **O** te mirum si contempnis huc ex
 stem. **S**oni meus omnibus patet. **Q**ui
 ad hoc nos scis sumus. **N**on vult que
 quam philoxenia nec eligit. **O**mnibus
 ter. **P**utatus potentes non facit. **S**ic
 meum non accipit. **N**oblem philoxenia
 fecit. **U**ltio. **E**t. **N**on vult. **N**on ex
 occidit. **E**t. **N**on vult. **N**on ex
Sic est generosus. **A**d vult. **S**ic
 natura compatiens. **E**t. **N**on vult. **N**obles
 atque pleni. **S**ic. **N**on vult. **N**obles
 me non vult. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult.
 fuit. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult.
 ex. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult.
 re. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult.
 liber. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult.
 liber. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult. **N**on vult.

pergredi est ubi providere debet. ne res nos
in vobis deficiant. **N**emo unquam si dum
disputat caput est. **D**ignum voca mui
tam vobis consilium tu consiliis. **A**dversatio
que similis est amicitie non tamen illam
sed imitat et preterit. **E**o quo gratiores sit
quo ledit. **C**um nobis ius certum nomine
subierantur. **E**meritas subieculo pectore
me later. **M**oderatio voca. **I**gnorantia pui
causa timoris accipit. **I**n suis magis. **P**er
viculo erramus. **N**on certum boni est
si quod necessarium est. **N**ullius est qui
stetcat maxime. **N**unc tu seruo cau
tione. **C**ommunit quare. **E** hypermone
illa aduocato. **E**t maxime. **E**t in modis.
Seruis quibus. **A**dmiramus loqui. **I**n
licet de diis loqui. **E**t maxime. **P**er
sunt pectore. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
immo. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
tunc pectore. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
quod certum. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
sed pectore. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
certum. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
circumstantia. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
certum. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
non est. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.
biom pectore. **E**t maxime. **E**t maxime. **E**t maxime.

e ambitionem omnis timor. **N**ulla seruitus
 turpius quam voluntaria. **T**ollerant te
 potius serui tui quam timant. **Q**ui co-
 litur et amatur non potest amare tu amare
 mister. **R**ecitissime te facere iudicis quod
 vis amare asperis tuis. **Q**uid verbum
 castigatione noster verberis multa amo-
 uentur. **E**t non quicquid nos offendit et laet
 Sed et ad cubilem cogunt peruenire nequi-
 tate ut quicquid vis uoluntate respondere
 nam etiam. **R**egum nobis induimus an-
 mos querendo. quidam acciperent iuriam
 ut facerent. **O** multas splendidissime na-
 tos seminatorem pumiliis aspicientes gra-
 dum faciem deperit. **A**lii exillis pa-
 torem ubi custodem case fecit. **I**bi qd
 qd dat mores nunciam capis assignat. **R**
 on amitas infans et matrem queris. **S**i
 diligenter attendis et domi venis. **R**
 or habent inter ceterum boni mores placet
 permanere s/vicium boni naturae non
 modo patet leuius est. **M**ulius sepe mutatur
 non melius sed malius. **M**iser qui
 hinc vni exiit ut alibi de essent
 facit. **E**t tunc ipse per que curare de-
 runt. **E**t de vicium finge loquitur quibus
 curare non possunt. **Q**uodam tempore

crepuit in eis. quedam subducunt. quodam
 effundit. **M**agna pars vite elabitur ma-
 le agentibus. **O** magna nichil agentibus. to-
 ta vita aliis agentibus. **O** ita etiam re-
 tus est mors cunctis. Dum differitur vita
 transiunt. **T**empus vite. **Q**uod est que p-
 negligentiam fit. **I**nnoximus qui honor
 vult. **D**icit. qui prudentes. qui sapientis ag-
 noscimus. **N**on sumus modici. **L**ongum
 ore contenti. **Q**uodque vult. **A**dulteris
 pudore congehit. **T**amque debitum pendens
O primus nos esse sapientissimos. **A**ffan-
 tidus assentimus. **C**ui subimus illos. **R**epe me-
 tur. **A**d deo quoque indulgemus nobis. **L**ib-
 dare volumus. **A**ucius. **P**auca. **M**en-
 pasia. **I**mpleat. **V**ita. **I**llam. **E**st. **A**nti-
 phona. **N**ostat. **H**omo. **E**t. **T**ota. **P**assus
 et. **M**ari. **C**uius. **E**t. **A**n. **I**n. **M**ortu-
 tium. **D**edit. **A**nn. **M**odici. **A**nn. **D**e. **A**nti-
 ut. **I**n. **M**ortu-
 duatatem. **V**incimus. **D**e. **F**ici. **F**ici. **O**culi
 amisso. **A**nn. **M**ortu-
 non. **P**assus. **D**e. **A**nn. **M**ortu-
 ut. **N**ostat. **A**nn. **M**ortu-
 libet. **A**d. **I**n. **M**ortu-
 tium. **E**st. **N**ostat. **A**nn. **M**ortu-
 cordans. **D**ulas. **A**d. **I**n. **M**ortu-
 est. **I**n. **M**ortu-

f

¶

cum illum tamquam amissum. amisi tan-
quam habui. speres autem illos qui negligit
tissime cum amicos habuimus imperime tur-
gent nec amant quemquam nisi peruideant.

Ideo quod tunc effusius moritur qui uir-
tutis debium sit an amauerint se. uide-
tur affectus sui quicquid. Et apertissimum aut
est in homine prudente remedium moris. Ipsi
mandat uolo relinquas dolorem quia ubi
lo relinquas. et quomodo pium id facere de-
siste. quod etiam si uoles diu facere non potes.

Potest et capi primum ut magis cer-
ne. Potest et ex deo fieri humili quod ap-
pauit fieri magis animus et magnus. **N**ihil
est diuino diuini. Nihil est celesti cele-
stius. **E**xistere omni posse imperare rei
signum est. **O**portet autem humiliter cadunt de-
teruntur. cunctis. et humiliter implent.

Item illis moris moris forte iniquitas
est. **I**tem una natura est. **Q**uid tu
non putas primum esse iniquitatem eius qui
facit hoc. moris expugnat. et eius qui
patientissime sustinet. **S**icut enim moris
non mutat. in primum facit. diu. et dis-
finit. nec meliorem. hoc est et letum. pul-
a. aperta. transiunt. condita et obliuio. et
natura. primum effusius signatu. solia.

7

cupiditatis procuratio. **U**trum mirides
 aliusque aut an parvas. Quis aliqui ante
 missa domino frustra panis aut adus a
 paro de cupitatem. quicquid exceptit panis
 integram deuorat. et semper ad speciem venturi
 hinc. **I**dem erunt nobis expectantibus quicquid
 quid fixum dicit id sine ulla uoluptate di
 mittimus statim ad uoluptatem aliusque erit
 et erit. **Q**uisque de accipiente cogi
 tat obliuio. nec ullum habet cupi
 ditus manus nullum quum inguita est.
 Omnes annos mala aliam. ut repensam
 sollicitam. **Q**ue ans inuicem sonu sum
 dit caritat. ita nos non tantum aditum
 eragitantur. sed ad accipitum. **N**on potest
 quisque bonis esse. qui hinc se oppositum
 credidit. non enim bonum est nisi quod malum
 uidetur. **I**nter si ista male uiuit. **N**ul
 lus eorum fortunam inextinguibilis multum
 est. **I**ntus instatam si illa pars tunc e
 pulsan homo potest non potest capi. **P**hi
 coat ergo hominum quicquid de phisat. **A**
 hoc semper sua inuicem. qui illo potest inuicem
 quum mala sub se ipso tenet. ap. ratione
 qua uolens nihil est. casum. dolorem
 et inuicem subigit. amara inuicem. et amor
 tantum diuissima amabit. **C**atula

Copia uerborum

ante facis incommensurabilem inuenit quas
feritas et incompulsiuus impetus prestat
incommensurabilem. Inuicabilia non iniquis in
gerina cupida glorie in contemptu tam
ferri quam ignem sit. **S** peries quos
dum uti uerba uicinis i. uoluptatibus
tardet. **Q**uanto hys omnibus uita exi
tude est. quos constituitur est tanta uice
inuentus peruenit et placida exiit. **Q**
uid autem dominatus quis uia. inuic
na se timentis referunt et arcescere s
infernas et adiuuere quam optimi e
difficere. si difficere non possint. **E**re
propria noster summi. quod sententiis hys
muit. quod loquimur sententiis. **E** concedit per
mo cum uita. **I**ste permissum fuit in
plicita quod uident et cum audiat uide
uicibus quod cum sit. quod uisus in hys sit
Non deservit uerba inuicabilia sed quod
Nemo sit cum peritulum uicibus
cum totum cum et uicibus. **I**ste per
fugientis summi. **E** uicibus peritulum
tunc peritulum uicibus uicibus. **I**ste
E uicibus et diuinitis peritulum uicibus
tunc. **I**ste uicibus non in uicibus. **I**ste
dem uicibus uicibus peritulum uicibus
Si quod hec omnia habent uicibus.

§. diuitias. imagines multas. freques. vir-
 dum. sed nullis exconfesso sit. uti pueris
 illam. **T**ertium si quis aliquod habet. que
 ano. totum habuit. dixit peritiam. clauam
 turba. mobilitate. diuitior. et paucior. scire
 sed exconfesso sit bonis probatis illam. **R**
 quis boni dicitur non que peritiam. colo-
 ribus dixit est. nec tui. diuitior. in aut
 quicquid. totum. nec tui. diuitior. in aut
 re. totum est. nec que. fides. ut. quibus. re-
 gis. pueri. est. sed. stabilis. et. firma. et. me-
 turus. aqua. includens. spissa. ad. faciem.
 manum. maris. solida. gubernacula. paucis
 melior. nesciens. ventum. **S**ic. in. homine. in-
 chis. ad. rem. pertinet. quicquid. aut. quicquid
 fecit. in. quicquid. nullus. saluatur. quam
 pueri. in. manibus. locis. quam. pueri. in.
 hinc. subit. sed. quam. bonis. et. bonus. et
 quicquid. est. si. in. sit. ex. pueri. et. ex. aut
 in. nature. sue. voluntatem. quicquid. aut
 hoc. in. aut. pueri. hoc. est. bonum. et. in.
 tum. hominis. bona. **T**unc. dies. boni
 eundem. plus. patet. quam. pueri. boni.
 sum. et. hoc. in. hoc. tene. hoc. in. hoc. ad.
 in. si. non. in. hoc. non. in. hoc. in.
 hoc. in. hoc. in. hoc. in. hoc. in. hoc. in.
 quicquid. pueri. facere. pueri. sit. quicquid

sed non concupiscit habet incontinentiam sed
 p[ro]hibibilem habet incontinentiam sed in
 iram ac modum habet libidinem sed
 non infirmam ad delicias autem tu illo aq[ui]
 tur qui una uita inderum habet quia
 cum de qua leniori quid sed omnia illi
 quam penitiosa seruauit nam quibus in
 cia inderum sepiunt et o[mn]ia exp[er]ia in
 nima inter medietate atque
 ones q[ue] iniqua feritate erunt aliquas
 sumit et tu minime exp[er]ia aut
 natus totius inderum non exp[er]ia
 animalia temperet facit p[ro]p[ri]e
 eis illa quae sepiunt facit bonitatem
 uita inderum **C**um uis uis in
 uis inderum op[er]ia uis inderum
 p[ro]p[ri]e inderum inderum et inderum
 nempe sapiens atque est dominus in
 la deor[um] regis inderum inderum
 illum ubi q[ue] bonitatem ad huc p[ro]p[ri]e
 mansueti sunt **C**um inderum et de
 op[er]ia p[ro]p[ri]e inderum inderum
 inderum inderum inderum inderum
 ore femine inderum inderum
 inderum inderum inderum inderum
 ergo neq[ue] uis illa p[ro]p[ri]e inderum

p

effiat. an ipse peccatum impurgavit. sic
 iniquosque homines. quod de rebus meliora
 tam cadet. **Q**ualis quisque habet talis est
 physicus tanti est quantum habet. Exutus
 quidem qui incommodi diuitis impunitus.
 Ille neminem sedunt aut sua nocet cui quod
 stulticiam aut aliena nequitiam. **Q**uendam
 dum gladius qui neminem cecidit occide
 ris est celum non ergo diuitie tibi nocent
 sed propter diuitias tibi nocetur. non quod ipse
 faciunt aliquid sed quia fatuos irruunt.
Quam multas circa curas semper habet
 et si satis enagari vult circa hystorias.
 nam ut longissime fines suos profert ita
 curam. **Q**uid horum ad vitam vnam ste
 ritur. **S**ed et enarum et utrum diligere
 et memoriam fabularum et rerum lex ut
 distat. **Q**ui ex his necem dedit. cupit
 decorem erunt. libidinem frenat. **N**on
 discere debemus ista. sed didicisse. **N**unc
 docet me quomodo docet inter. sic quibus
 componit. quis numerus. disparum sonu
 si et concordia. **S**ic potius quo amicus meus
 secum consensit inter consilium meum ducit et
Secum docet quod mecum quantum hoc
 sat est. **Q**uid michi pariter. **I**ngellum fac
 impares diuide. si nescio cum fratre diuide

r

qd' non accepit sed expressit. Sicutus ad
 verus eum quisq' esse potest qui beneficium
 aut superbie abiecit aut iratus impedit aut
 fatigatus. Et molestia caveret dedit. 8.
 quisq' debet qd' audente suscepit. **De**no
 beneficia in kalendario scribit. nūq' bene-
 ficia vir bonus cogitat nisi admodum
 audente/ alioq' innoxiam crediti timet
 ferunt. **A**lii vobis fide. alii consilio.
 alii preceptis salutatis. adiuvant. Officia
 etiam fere sentiat. nec ullum tam man-
 suetū ut est qd' in auri cui intiget. et
 in amorem tui veritatē impia id qd' oculi
 occurrat. et qd' tradit possident. qd' so-
 lum notant. Beneficia etiam amisso eo
 qd' datum est dicit. Est enim irata sit-
 tum qd' irata nulla vis effiat. Quid hi-
 torum vere proutum. Quid preterea. Quid
 fides. Quid ti. humil et armus. **I**te
 horum bonis. sed honoris insignes. Non
 beneficium est id qd' sub oculis vult. sed bene-
 ficiū vestigium et nota. **I**n illo gemitus
 vult. quid facit. quid qd' pleni dicit. m-
 muerit. qui est qd' in me contulit. sed am-
 plius non perit. Ad hoc qd' dedit magis
 et qd' dubitavit. sed dubitavit. sed ai d-
 ut gemitus qd' superbie dedit. sed ai contulit

et placere ei cui prestabit noliit ambigam
 dedit non inchoat. **N**on contulit gratis q
 si rogasset accepit. **N**ulla res carius
 constat quam que precibus empti est. **M**
 dicitur ubi et honorarium et dimisso ut
 tu dicendum rogo. peret licet beneficiu.
 scio dedit qui roganti dedit. Illud uero
 beneficium uocatur est. victitum manum.
 qd' obentim uenit. **Q**uore animo q
 dam ferunt. preadi spem suam. quare tibi.
 Meritis qd' autem hoc uitium est ambu
 ratione priuata differendi promissa aut ne
 minus rogantem sic tibi. **O** etiam
 de est minus uirtutis res loquit nobis in
 centibus. non uitium iniquitatem est sed or
 am minus beneficium super de dicitur. **H**oc
 de sunt que humana fronte seu placide
 qd' tribuit. **S**unt quidam uocantur inper
 tentibus que non dare sed nec ne benefi
 cium est. **S**imiliter itaq' utilitate pona
 quam uoluntatem potestatem. **D**e am in
 quare concupiscentis et conat inperitiam
 rogantem seu bonitas est. **L**iquidem
 publicum in opus est minus inperitiam
 feruore acie rogantibus per se. **S**ed
 blande et amabile dicitur est. **E**tiam
 demus qd' minus magis placere qd' magis

t. In malum vertat/peccatum non dabo quam
 munusculum aduiceret scientia ne in societate
 turpius facti aut consilij inueniam. Si potio
 recedam. Si minus non adiuuabo scilicet.
 Siue illum ita impellit quo non debuit.
 Siue ambitionis calor abducit acutissimam co
 mitem ut ille quique dicere possit ille me a
 mundo occidit. Sepe michi interest. inter a
 micum munusculum et hostium rem. **S**iquē
 tamquam est debere tui nolis? Potissimum
 est ab eo accipere beneficium quae amare
 etiam post iniurias possit. **Q**ui semp in li
 ter dicere uolo. Aliqui beneficii recipere e
 ab initio. nemo id accipiendo obligat. quod
 illi repudiare non sinit. Si vis scire an re
 sim efficere quod possim nolite. **U**ideri
 tunc gratias agunt et mangulo et aduere
Non ista verecunda miseriendi genus? In
 gratus est qui remotis arbitris gratias ag
 git. **D**ebentur pulchre ferre ut sua potius
 uirtute quam alieno munere consecuti.
 dicant unum? **U**idam sunt generi in
 gratum ut ferre hominibus? Ingratus est
 qui beneficia accepisse se negat quae accipit
 Ingratus est qui non reddat. Ingratissimus
 omniū qui oblitus est. **I**ngratissima res
 est in beneficium reddere. Qui dat beneficia

deos imitatur. **C**ui repetit fenerator est
O mnia debent esse eadem que fuerunt
 tu promittent ut pimentis fidem certis.
 Que ante maior imitatio potest fieri quam
 si te malum vir et ingratum **C**opet. que
 peius boni et gratum putabam. **O** u fof
 timat utiq; reddere non habet annu qui
 ti bonis sed debitoris et ut beneat diuini
 qui nuno cito accipit solvere munitis debet.
 et qui munitis debet ingratum est. **I** sti
 qui suscipis quo te diuitem ac potenter pu
 cas. qui duc possides sub nomine iocundo nites
 demus est. sciamus est. muni iuc tu domasti.
 beneficium est. **O** ures est non ardo for
 tum. **I** uldus est egritudine fatigibilia.
P arum est abut imitatio. potius est.
 expectu paulisper ut non non erit. **M** alo
 ut patitur eris meo eris qui. que redat
 metuit. **M** est quod etiam etiam non
 non munitis quam dampna. **P** uder. **S** ollet
 plus proest. **I** munita sapientie potestate
 munit. **I** illa munitur et munit. **I** munit
 si multu quidem datur. **S** i illa non
 us admittit non munit. **S** i munit. **E** t
S i munitur. **I** munit. **S** i munit. **S** i munit.
 luctum. **I** munit. **S** i munit. **S** i munit.
 punitis. **S** i munit. **S** i munit. **S** i munit.

a

te diligenter exarsas ite inuemes. In
 quo publice nascetur. Scilicet tuo ut ab ipso
 maris ignoscas. O deliorem illum facies ferre
 do. periorum exprobrando. Expe enim dubi
 am uerecundiam uox contigantis clauor
 erupit. Et non est ille qualem speramus. Ita
 mis nos quales sumus et dissimiles. Cum
 tum possumus causam eius apud nos ager
 mus. fortasse non potuit. fortasse ignorauit
 fortasse fatuus est. Non est magis animi
 beneficium dare et perdere. Hoc est magis
 omni perdere et dare. Non est uita uis
 inermis se credere me. quam hostis armato
 obstat. **H**oc una uita est similis. quidam
 splendent tunc frangitur. **H**oc una plerumque
 consilium ualeat. **F**ratres omne malum quod
 sub aspectu latet. **G**enua est inimicus ille
 qui latet imperis. **H**omo extra corpus suum
 est cum uis. **E**t cum quam imperium est
 ab eo sed de quo non possit compari. **H**omines
 exprobra multa pauperis uidet. **E**t cum quare
 multo remittit inuicem uiuendo diu.
Homo est uita commodum. non datus. In
 gentilitate. **S**edis et indignum posuit. In illo
 avarus domus est in se quid. possumus
 in omnis dat beneficium qui uolunt. **C**onit
 in opus pauca desunt. **A**uaritiae omnia. **H**oc

Copia uerborum

habens amicum ut possit te fieri inimicum p[ro]p[ter]
tes **I** eo dolores remedium est nimia dol
lor **E**x inimica est que iubet et nascitur
mori **I**ncertum sine dampno altius fieri no
p[ro]p[ter] oia omnis odio est sed sunt sapientia
Incertum tunc sine dilectionis distractione
cum auctore dampnat **C**um malum ex
de p[ro]p[ter] curandis interficiat **B**landiendus e
qui nocere potest non aspidius **E**ne te
laudat aliquis siue uisuperet p[ro]p[ter] ad am
tui uisum ex parte **E**st illius natura est
ut illi non parat quem sapere potest que
nonnulli hominu[m] non dissimile facit **E**
magna y ammu contra te contrarium bla
diat quibuscumq[ue] accusationibus se uix p[ro]p[ter]
dum **N**espauit deum in me qui no[n] me
interrogare que minime **N**on me uere que
noueris nemine non uere se uerget si es
adum uerget **E**stimate iura in p[ro]p[ter]
sapientia sapientia **E**st facile omni homi
credere uere si facile non es adu[m] non
quas abemio uo conuincit te arguit
Nequam deum ne dicit de illis qui tibi
beneficiis nec amicitia uideat qui audas
dicere **N**esperand[um] q[uod] de illis qui ex p[ro]p[ter]
per dicit malum non corrigunt **E**st
multi qui non malicia asperit loquunt sed

b

ut p[ro]p[ter]

fulta affiducitate **N**on respondens omnium
 uerbo sermo diuus cito perturbat mentem
Ammi tui molestiam dissimula. interdum
 et irasce. Multa uidentur insonantibus que
 non sunt digna relatu. **A**b illo custodi qui
 tuis infidatur atibus et uerbis. **C**ulius
 interdictum reperit homo in se consilium quia cu
 alio. **S**ic quod male ardeat non cito et ne
 dus. **S**ine impetum quod dicitur tibi non
 incutis incontentis. nec amico quod colandum
 est reuelas. **D**um quod utile est tibi facere po
 tes non differas. quia cum volueris fortassis
 se non poteris. **N**ec per uitium nec per uiam de
 aris amico tuo unde lausatur ut erubescat
Conspirationes et luxuria prouocant et
 gestationem. **Q**ui assidue et sine effectu inimi
 amillo inquit nec facere nec dicere uelit
 unde erubescat reprehendendo. **P**er uiam
 quod sapientis aut inuitis consilium. **A** sapientem
 te sit inuitum scilicet. **N**e diuis de alio
 malum audiente sermo eius ut amico. **N**
 on facile quicquam reprehendes exceptis
 aquiritur inimicitie. **N**on leuiter te cau
 dis ignotis uotis etiam precant. **N**oli te
 tendere de hoc quod te ledit. **I**stam et uol
 de uita nec te delectet usus oculum. **C**on
 amico nec inimico non te iactes inuidiam

em et odium iactantia prouocant. **N**on in-
cipias quod te perficere non posse compari-
ris. **N**ulli beneficio sis ingratus. **N**on
admodum homines multum inter se dissimiles
sunt aetate et moribus. **I**n alijs machina-
millam ipsa sua inter machinam decipit.
Quod uerbis tibi fieri displicet facere lei-
cipis. **I**n tumultu eget inultus conquit.
Iniquis consiliarius interdum dat tibi uti-
le consilium ut facilius decipere possit. **P**er-
perbia discretiorem non habet. **N**on enim
uictus et uictus concordant. **C**ircetas
uicini uicinitate mentis declinat. **S**us
pauis difficile compestat. **I**n omni
semper est suspectus. **I**ncertus non fuit
homine: sapientia enim in sapientia deor-
inatus. **C**ladum semper quidam deponit in
iniquitate cito turbatur animus. **R**elig-
tium quod prius relatur punitur deique
aliqui perbium et proferat iurgium. **A**u-
thina secretum non celat nec nimis. **E**t at-
cipies multum quod maior inuicem uictis
se ita recompensare. **N**oli suae in rursus
arsensato etiam finem e periculis. **I**n
cedis dum incul uideat conspectus reime.
Ne dices in nimis ne dicas laudes ullis
altero preponit. **L**iqui improbit homo quod

habere desuerunt. **N**e cuiusq; odium etiam
paritipendas pauperis potit enim inter
notere qui non potest providere. **I**n malis
inconueniens sit qui despectu dignus et sit
ulcerum despicit uel contempnit. Aliqui qui
non laudandus est laudatur pro eius ami-
nita acquiritur. **T**ibi decet amor decet
sua amicitia obsequium. **E**xpliat Liber

Antes huius Seneca de copia uerborum
et de uirtutibus et uitiis

Demosthenis pro archemio ad regem. **A**lle
philosophus habet ut dicitur

Tibi habet ut dicitur
der. uel sicam una ma-
q. in possis. **N**e natu-
ma melius. quam ut uo-
lis formare tranquillitatis
et alia omni deuotio-
nis uel generositate mi-
serordia uel admirabi-

lis clementia. **S**ic per alios propius ad-
accedere potes. quia in potes amicus ho-
minibus. **N**e demosthenis equent. uel pando-
li. **N**e demosthenis. ut moriendo si supplantant.
Cum enim uincamus. idus monui numeris
sola. **N**e demosthenis. que nobis deus uideret.
et alia. **N**e demosthenis. quare tam excellenti bono
tibi ingratum fructu tamen pecunie tue glori-

[illegible]

Litteris tractatur. et memorie. Quam inter
tot milia hominum qui in fideles laudes
tuas emulabunt. ut melius deprecantur
themenibus. Quia quis domesticus et populi
totam orbem omnibus continentis uirgines
Celsabunt. igitur res tue. et laudes tam
re quam uoce mirabiles et ualde. Et mi
solum nostris. sed per nos omnium bene geni
tium litteris et linguis. Et ut illa uirgines
etiam deam gloriam contineant. Et ut obliu
omnes. Aliquam tuam uirtutem admirabitur. Et om
ferat. Si semper aia tenebitur. Et uirtutes. Et
stipendium postea. Immutabiles laudes tuas. Et
temperat. Tuas audientes et intelligentes.

[illegible]

Hoc ita sit ois **H**auda
to datum an **l**is peccatis
ut qui p^{ri}mus pacem a **S**a
bellum **I**uai p^{ri}one ex **T**ia
li populo **S**o **C**um libe^o de

Nis vltro ad
paci p^{ri}cedas
venirem.

mano. quique totiens **I**n **C**ausa secundi bel
manibus victoriam habui. **S**eculi p^{ri}ma
te michi forte p^{ri}ssima datum a quo p^{ri}ce
tem. **T**ibi quoque inter multa exequa no
mulumus laudum fuerit hoc. **H**ambaly.
Cui decet romans duabus victoriis dy
dedissent. tibi cessisse. **T**e q^{ue} hunc bello
vestris plus quam nostris claudibus **I**ngis
finem imponisse. **H**oc quoque ludibru. **C**a
sus dederit an fortuna. ut cum patre tuo
excepi arma cum eo p^{ri}mu. **I**mpatore
sine contulerim. ad filium eius mecum
ad pacem referenda veniam. **O**ptimu qui
den fuerit. cum patribus nostris maner
datum a dyis esse. **O** vos vultis. et nos
Arite Imperie contenti essemus. **E**t n^{on}
omne vobis quidem. **S**icily. **S**arum
satis diuina p^{ri}ca sunt. p^{ri}etor claudibus
tot exatibus. tot cum exequis amys
duabus. **S**ed p^{ri}etor magis rephendi
possum quam totius ita alieni apertu
ut densis omnemur. **N**ec **I**traha

iacobis solum. Bellum nobis in diffusa est.
Sed impetis vestris prope at membris signa
arma q̄ hostium videtis. Et nos a Tarasgo
in firmatum Castar. & Romanos exaudimus.
Quod igitur nos maxime abhominamur.

¶ Nos autem ante omnia optaveris. Immo
vix vestra facina de pace agitur. Agnus
hic quare maxime inter est paton esse. qui q̄
cumq̄ egerimus. autum. Civitates me hui
bitare sunt. animo tantu nobis opus est.
non ad hoc ut a quibus. Comitis. quod
adme atmet. Eas p̄nem inquitram reuer
tentem. vno puer profectus sum. Nam se
cunde. Nam ad hoc res ita firmitate
de rationem sequi. quam fortissimam mali.
¶ Tuam et ad hoc ut a quibus. Comitis. quod
adme atmet. Eas p̄nem inquitram reuer
tentem. vno puer profectus sum. Nam se
cunde. Nam ad hoc res ita firmitate
de rationem sequi. quam fortissimam mali.
¶ Tuam et ad hoc ut a quibus. Comitis. quod
adme atmet. Eas p̄nem inquitram reuer
tentem. vno puer profectus sum. Nam se
cunde. Nam ad hoc res ita firmitate
de rationem sequi. quam fortissimam mali.

Eos citatus. cum ceteris ad tractanda: res
liam pacem animi esset. transgressus in Al
fircam. duobus hic exercitibus ceteris hinc ea
dem hora Capas simul. Incensus q. Castor
Siphace potissimo rege Capto. tot viribus
regni eius. tot nostri imperii Capas. O de se
timidum iam omni. horrentem in possessione
Xulie detrahit. Post victoria: iniqua: in
le quam pacem animus. Loui patris magis
magis quam vales. O nichil talis fortuna. al
quando fortuna affulgit. Quod si in fraudis
rebus bonam quoque mentem darent di. no
ea solum que evenissent. sed etiam que eve
nire possent reputaremus. Et ut omnia ob
liviscaris alacrum. satis ego documenta. In
omnes casus sum. que modo castis. Inter il
lud non ita urbem inestam positus. signa in
fortiter ad membra romana. hic ceteris duobus
fortissimis viris pueribus. Clarissimis. Impe
ratoribus debuit ante membra prope obse
re patre. quibus ceteri vestra. in hunc
prope deperant. O carme. Cuius fortis
minime credendum est. Omnibus tuis res
nostris dubis iam apta et periosa. danti e
par. nobis magis necessaria quam honesta.
O velle auctor q. est certa par. quas ne
vite victoria. Et per iniqua. Inpudum

manu est. ne tot animarum felicitatem. Inimicus
homo dederis disarmentum. Tum tantis vires
tum omni fortune. maiorem quam belli. propius
animos. Viresque corpora humana erunt.
Necquid minus quam bello ciuitatis respon-
dit. Non tantum ad id. quod data pace
iam habere potes. prelio vincens. glorie ad-
iucens. quicquam si quis aduersi ciuitatis ius
pura ac sperata decora. vnius hominis actu
haec euertere potest. Omnia in pace iniquita-
tis potestatis sunt. P. Cornelius tunc in ha-
benda fortuna erit. quam dñi dederunt. In-
ter cetera felicitatis vicibus quam exempla.
Marius attulit quondam inibat eadem ter-
ra fuisse fortis. qui victor pacem petens
abnuñt. non statuendo tamen felicitati mo-
dum. nec colubendo effere. se. deam. an-
te alius elatus erit. eo sedius coarctat. Est
quidem eius qui dat. non qui petit. Condi-
tiones dicere potes. quod restat non indig-
sumus. qui nobis nec ipsi in regnum. nec
non regnum. quoniam omnia iura. que bel-
lum. mutari est restat. put. Tullius. Tunc
dona. Tuncque quicque impuler. nec. Al-
feram. vultum. quam. conuenit. mai. Car-
thaginenses. indutis. Tunc. lictoribus.
nos. quoniam. ita. dñs. pacem. ceterum. etiam

terra maris q̄ vadamus regentes impia.
hanc negauerim p̄t nō nimis sincere petam
aut exspectat nūq̄ pacem. suspectus nobis
esse p̄ncipam fidem. Gultum per quos peti
tu sit. ad fidem tuende patris p̄met. Sa
pio vestri quoq̄ ut audio patres. non nichil
etiam dicit. quia pax dignitatis erat. In
legatione negauit pacem. Et Iambal peto
pacem. quā nūq̄ petere. nisi vult credere.
et amdem utilitatem tuebor. am. p̄p̄i. quā
peti. Et quemadmodū. quia ante bellum cep
tum est. ne quem eius p̄mitteret. quod d̄p̄l
non inuideri d̄i p̄p̄ia. Ita admittit. ne q̄
patris p̄m̄ p̄t p̄mitteret. **adicius h̄ impa
tor romanus in hanc fere sententiam**

Non me fellebat. **Respondit.**
Iambal habere aduentus tu
non Carthaginienses. Et p̄m̄
inducit. p̄dem et p̄m̄ patris tu
d̄p̄l. nūq̄ tu id tunc dissimulas. qui de com
d̄m̄bus p̄p̄ia. tunc omni p̄m̄. p̄m̄. p̄m̄.
terre que iam nūq̄. In nescia p̄tate p̄t.
Et tunc sicca. t̄m̄. tunc est. Tunc tunc q̄
to p̄t. tunc seuerit. sic m̄m̄. tunc m̄m̄.
ne si que tunc p̄m̄. hodie subacta
et condicantibus. p̄tate p̄m̄. p̄m̄. hant
Indign quibus tunc p̄tate condicant.

ut inest vobis finis periculis. Neque patres
vestri proceres de Sicilia neque nos delinqua-
ma facimus bellum. Sed tunc maxime
foederum periculum. et nunc pagani excedunt
vobis iusta ut pia induerint arma. vos la-
cessare. et tu ipse fateris. Et in testes. ut qui
et illius belli exitum secundum iura meriti
dederunt. Et hunc dant et debent. Quod ad
me attinet. Et humane infirmitatis memini.
et omni foramine repleto. Et omnia quaecumque agi-
mus subiecta multa capibus suo. Ceteri quia
admodum superbi et violenti me facere patres.
si plus quam in Africam timent. ementia re-
voluntate cedentem vultis. Et in auxilio in-
vites exortatis. Ipse venientes ad pacem per-
venerunt. Sic nunc cum patre vultis exor-
tari. heritantes ut requiramus. et Africam
ad eam rem nulla facio. Sed secundo a per-
turbis. Deinde si quis ad eam rem per-
venire voluerit. qui si per eam. hunc tu
comitatu. et in eas a periculis locutus. et
voluntas videtur. Est quod aspicitur a Comi-
tu. Sed illa hoc quod quidam volunt.
bellum parare. et in ea faciem non vultis.

Antequam tamen ad bellum be-
nignis et adhuc civibus Salu-
tem. Et omni magne de periculis dicitur.

instans nominatus Ihuus ipus. que: aus dis-
cipuli vocant filium dei. **Susacans** mortuus
Samanis longuiores. **Somo** quidem stature
puceriis mediocri et spectabilis. **Et** vltam
habens venerabilem. quem intrantes possunt
diligere et firmare. **Capillis** habens i modis
natis coloris auellane prematur. pluvius se-
re usq; adiuers. ab aulibus usq; ad humeros
arctos et crispas. **Aligntulum** cerulivires
et fulgentiores ad humeros versantes. **Disar-**
men habens i medio capitis iuxta morem nu-
tandum. frontem planam et serenissimam
cum sine fine ruga. et macula aliqua quan-
tibus modicis venisat. **Nasi** et oris illa
propius est reprobis. **barbam** habens copio-
sam et hyllem capillorum. non longam sed
i modis diffractam. oculis glaucis. varis et
glauis existit. **In** interpretatione terre-
bilis. **In** adu. manne plaudis et amabilis
s. caris peritatu grauitate. **Qui** nunquam
vultus est ridere. flere. aut si. **In** statutu
reporis proprius et iustus. **Oramus** et
serena visu. **Et** talia. **In** colloquio qui-
tus et modestus. iuxta illos hominum. **He-**
perita in annalibus romanorum. **Epila-**
quam ponticus prelatus dehis q. **Iose-**
linus iudeo gesta erant. **in**it claudis

De Transfusione et resurrectione

Paulus. Primitus. Claudio salute
 Super accidit. quod et ipse probam
 Iudaeos per Transfusione meos quod
 posteros crudeli dampnatione punisset. Ita
 cum promissum haberent patres eorum. quod
 illis deus mitteret de celo filium suum. qui ex
 eorum re merito diceretur. et huc se transfudit
 per virginem ad terram iherosolymam. Hic me
 precepit hebreis. deus cum promisset. et videtur
 fuisse cum. Tunc illi misit. leprosum misisset.
 paralyticum curavit. demones ab omnibus
 fugavit. mortuos etiam suscitavit. In postea
 ventus. Ambulavit iustis precibus super montes
 maris. et multa alia mirabilia fecit. Cum
 omnis populus iherosolymae hunc dei filium diceret.
 tunc transfudit. cum ipse hunc. Tunc
 dixit per prophetam. nunc ipse cum iherosolyma
 illudque pro iustis memores. Hic autem illum
 magnum esse et contra eos. Igitur ad hoc
 quod autem credidi. ita esse. et flagellum
 credidi. utrumque eorum. ut illi transirent
 cum et remittere. et iherosolymam ad hunc
 dicit. Hic vero in iherosolymis iherosolymam
 tibus. cum die tunc resurrexit. Transiit enim
 sit nequius. eorum. ut darent eis vitam
 dicentes. dicit quia dyabolus eius nocte

corpus ipsius inuenerunt. In quibusdam de diebus
tum accepissent pecuniam. quod factum fuerat ta-
cere non potuerunt. Et tunc et illum respuerunt
se testati sunt coram omni populo. et a. Iudas
percurat; se recepisse. Et hoc idem in gessit. ne
quis aliter mentuatur. et excusaret mandantes.
Iudeorum reperta uoluit. Libero antiqui expli-
cum palatii. Etenim. Vigilans oxenmati

Rissum pompineus Saligem dicit
libetum tua novelle iud. Exor on
ahent ne haur in tempesta lib. po
pota instat. Dubet. aut. minime. no. q. for
indocentius & Ue. iust. hac. raga. Cordus. fi
dus ipma. Siemito. quaz. pma. lectum. calta
q. fortassis. Propina. rucum. nem. Wilsonem
faro. Expe. adnos. vint. no. q. am. loqu. no.
Sisa. pmissitat. no. iniquaz. lectitat. me. Co
me. & haur. sine. me. Carre. moraz. dicit

Su volim pfectu tueri. **H**onore reddat. **S**it
tenue. pndelium recondat. **S**inus est valde
Virgilius duo angusto. **S**alutem

Ego vero si quibus ate suas. ut quod
infra. de. Ena quide. mo. Si me
herde. Jam dignu. ducis. hrem tuus
libenter mitterem. Sed tanta inc. uti. res
est. ut pene vito. mentis. tantu. opus. Inguis
india. videri. Tu. presertim. ut. cas. ulm. quod
studia. ad id opus. hulo. potiori. imparetur.
vale.

[illegible]

Justitiam ubiq; observes? Ita pueris aut dapi
mati te intelligant. Quibus virtutibus tanta
exa te benignolentia affecti sunt omnes hinc
ides ut magnus summo pontifici grās habeat
q; talem tam re magnificum virum eximigul
bernationem inserat. Ego vero ut patrum tuorū
incredibili virtute gaudas eos q; ut satis mihi
tars. Exa d. mīlānu tibi transiit. Compa
rānem qm. idē Alexander. Hamibalis. et
Sapient. omni a Luciano Imperatore sarpar
tu a libano emendatū. Adicit quidem non
nulla hinc comparationem. non inepta libamus.
Brevissime exa cognosces que tuis percontasti
me fecerint. quā a me gratiam nro quidem
iudicio tibi erit. Amabūs clarissimis duabus
Hamibali utq; Alexander prelatum a. omne
fuisse. Sapientem. Coram hoc iudice enim apit
inferas deprecantia certant. **Alexander** De
olibus puerum dicit melior equidem sum **Ha
mibal**. **Pro vero**. ex **Alexander** pūdet
exa omnes qui semper iugissimus iudex est
habitas. **Uinos** Qui estis vos **Alexander**
Et sic est Hamibal. Carthagenensis. Ego aut
alexander philippi filius **Uinos** De hoc
viriq; gloriosi. Sed qua de re vobis alexander
ex alexander. De precantia idit enim hic
sepe meliorem quā ego exeratus ducem fuisse

tas / non aduersus meliores aut attemenos qua
antior quam quippiam sequatur. pugunt. fuit
se cuius audenti victoriae timent. Alexander
der vero patris regni successor. id fortune q
dam impetu extendit. atq; augmentauit
am uitat. Et miserum illum ducem apud
Issum et arbellas victoria cepit. Antiquam
patre consuetudinem omittens. delubri non tupe
putauit. Sed ad opusculum delicatus imitari
libouer. tunc atq; inconviciis amicos inter
emit. quibus cum morarentur. diuulsum cona
tus est. Ego autem eque patre dominatus. q
cum me reuocaret. hostium magna classe ad
uersus libyam nauigante. parui contumelie
q; homines puatum prebui. et dampnatus e
quo animo rem tali. que quidem ego barbari
natis. omnis q; grecor. discipline exers. ut
neq; homerum. ut hic edidit. neq; aristotele
opugnat. eruditis. sed solum mori optima na
tura sum usus. Per quidam sunt. quib; me
meliozem alexandro esse puto. Si uero
causa hic michi pferendus est. q; caput di
ademate ornari. Id decorem forsitan apud
macedones est. non tamen ob id prestantior h
videtur. generoso. et duc. et inuicem nans
sententia. magis quam fortuna est usus.

Agros hic ergo orationes. neq; ingenio

fuit neq. ut libicum decebat. dicit. Tu co
o. Alexander quid ad hoc inquit. **Alexander.**
Oportebat quidem. O. o. nos. a. d. u. tamen
nichil respondere. Volui enim nomen patris te
docere potest. E. qualis ego rex. qualis hic la-
tiu habitus fuerit aduerte tamen. in primum
ipm. iugurtem. qui adulescens ad huc rem agi-
gressus regnum obtinuit. Et de patris mei in-
pente. ibis. utis. sum. At cum thebas subue-
tiskem. tota grece taceat. fuit. ab eo. dicit. electus
nos. dignum putavi macedoni regno me co-
tentum esse. q. pater reliquerat. sed totum tes-
tatum orbem sperans. ducum q. putans. nisi
te. omnia domuius fatus. cum ipse. quasi
dum meum ducens. in. ducam me. tunc. Et
apud. regnum. magni. pugna. vici. ducam
Romam. et. fregit. et. tandem. quicunq.
transierim. subuectus. rem. ad. vici. vici. di-
tus. me. expectabat. Infinitas. electus. u-
gens. Dicit. hoc. O. o. nos. vici. quod. de. pos-
tula. die. meum. vici. Dicit. omni. Clari-
um. tunc. E. fuit. non. fuit. q. d. u. g. n.
quodam. subuectus. Dicit. pater. vici. vici.
se. Dicit. hoc. tunc. me. vici. vici. vici.
pugna. vici. non. fuit. Et. ut. q. apud. tunc.
cum. et. vici. vici. vici. vici. vici. vici.
dos. rem. vici. vici. vici. vici. vici. vici.

Et illo tempore hominum elephantes habui. Por-
cum vero regem captiuum michi esse coque-
scitis homines certe non spernendos tamquam
superarum magnum equatum pugna erant
ut annos omnes remunerari. De minimis
quod illis sum. Sed vero deus hominibus
videbitur paritend illis est in tantum regem magnam
dum ut tale aliquid deinde crederent inducti
sunt. Tandem mox me regem occupauit.
Et sic vero apud eum sum. Et tunc enim
audacissimo et pessimo hominem comitens erat
moxa est. Quod vero. Multas vicerit. O-
mnino diceret. Etiam non virtute sed malicia
atque peritiam et dolis id pergit iniquis aut
claudatibus illis aut alia iusti moner. Sed
quomodo quod delicias vicerim vituperat. Oblitus
michi videtur de eorum apud. Caput ad
imparit. Et si enim mulieribus deditus est et
voluptatibus. Et inuicibilis vir per belli tempus
infernabat. Ego quoque nisi ad que suborade-
te sole sunt parum quodam victoris. Veritas ori-
entem me inprudens. Quod magnifici perferat.
Nam italiam atque libum sine sanguine dia-
om mee adiungens usque quidem facile missum.
non digna michi vixi sunt. Illa contra que pug-
nasset in dicitur iam et. Et me fatentur.
Dixit. Quod inuicibilis quidem similis sit sit.

Sapio Nominasti prius me audis & o-
nos **Quis** Quis tu vir optime es natus
unde qui hys te taz clavis ducibus te confect
te audes **Sapio** Prælus nominis **Di**
nos Audiendus quidem es **Sapio** Ego o
omnes hoc non dicam qd præferri velim
nūquid enim huiusce generis honoris audis
fui Sed semp & quam rari multu n qd
isti utiq; fecerunt tunc laudat alios vnu
perenne Nam pueri mebi omne vnam dicit
tunc Et bonis acerbis apud omnes deus
humanitati q; imperiois pax solum tunc
putabam Sed opus semp perficere quicq;
magnificam amantibus mui aut luctus di
diastem comatus sum; Itaq; adolebens pui
ut maxima patris spes fierem. que illis pui
servata non est. Nam cum Donatus maro
timore an esset patria vel impia conspiceret
me iuvenis cum ei etas non liceret n modios
sors propli at strico eme patre hoste me
habitu pofiteor cum quany deperire m
lire pofiteant pofiteant Cuius me qd am
et vigesimi ætatis anni dux electus non ni
modo exeat. Carthaginem m; at; ambale
fecit etia cumq; m; m; an tunc m; m; m; m;
- At delecta Carthaginem non rei pofitute ei
latus sum Eundem me amantibus me patria

post victoriam habuit. Diuicia vero bonis
amici esse parta uision manu. Nam quatuor
et quinquaginta annos quibus uixit. Nichil
inquit aut uendidi aut emi. Ex foro quod uul
quam reuerissem nisi quempia michi aliq
modo amicum fecissem. Et uti mercatoribus
per amicos lucrari sauidum est. Ita michi ut a
disperderet homines. omni metallo prestans
res. cum erit quibus qualis fuerim. Delius
Ceteri q. testari possunt. ut ex carthagine re
uersus triumphum egi. Consors factus sum.
Egyptum. Syriam. Ithiam. Graeciam perire.
Itanium q. absens consul electus. bellum ma
ximū confect. et humanitatem euerti. utq. h
alia egi. nunquam me aut improboris elenat
te fortuna aut inuicis premere. quū ta
ta animi libertate usus sum. ut cum gaudio
aut dominus esse potuerim. Porcius q.
tunc et parua se cum magna libris reliq
im. Illud non tacebo. nunquam se me aut
in istam fuisse aut crudelē aut alicuius
generis voluptate corripam. Et hec ut in
apientis dicit. non ea iudici q. proferri uolū
o. diuicias. Sed quare erat. non monstrauit
est. Homines omni uirtutum genē ce
teras gentes superasse. Ita q. ut unus pro
patrum pugnaui patrie q. pietate. michi

et rebus ceteris preculi. Sic nunc apud te
omnes proprietates hec dicta sunt. **S**imul
Iovem. O. Sapientia et veritas et veritas omnia dicit
locutus es. Ita quod cum disciplina militum re
bus quod bellicis aut hysce equaliter aut te pre
stantiorum facimus; pietate vero ceteris quod
nummi virtutibus maxime hos superasse.
Et preferendum censeo. Et afferimus. Scitu
dus sit. Et ceteris si videtur. **S**imul. Et te
quod hic quidem sperandum est.

a. cno qitum pteat vbis. vii. x.
adom et oteplaro. genuit nos na. ccl. x.
cno hoeste nufq. defiat loce. ccl. s.

Petua vita sine oteplara inepm. c. xliii. 7 et.

Petua vita non. fptie vige. lxxi. l. ccl. v. r.

Natio pro qlitate vrm fiat. cxxxix. c. ccl. f.

Nge aliq. volcs. pmo. fupm. qd. d. r. ccl. v. r.

q. Idamas diuidi. non. pr. c. lxxix. a.

q. Adolescentib. aliqua. st. indulgetia. lxxxv. v.

Adolescentum vita. mult. capib. subiecta. c. l.

Adolescenti in vigili. cu. p. habedi. l. a. lxx. t.

Adolescenti. immaro. et. speculid. pponat. lxx. o.

Adolestes. q. l. s. p. t. u. r. i. t. e. x. i. d. o. l. e. o. g. f. a. t. i. b. d. e. z.

Adolescenti. nali. p. l. a. u. d. i. s. c. u. p. i. d. i. l. a. r. g. i. v. e. r. e.

nudi. et. creduli. lxx. g. lxx. s. v. i. d. e. p. u. e. r. i.

q. Indulaco. tollit. ho. fupm. o. g. m. a. z. c. c. lxx. g.

Indulaco. vico. z. aduic. q. p. t. e. f. u. g. i. e. d. a. x. i. l. l. r.

Indulaco. au. noceat. cxxx. f. c. c. lxxv. c. d.

q. Indueritas. q. m. p. r. o. f. i. t. v. i. u. o. f. o. c. lxx. e. t. lxx. p. t. o. f. i.

Induistas. ferenda. c. ccl. g. h.

Induistas. no. est. mala. c. lxx. l.

q. Indulteriu. ena. fit. cum. v. p. o. c. p. a. c. lxx. h.

q. Agricultur. v. s. u. s. q. i. o. c. i. d. i. c. lxx. x. s.

Agricultores. f. i. n. i. t. o. l. i. m. f. e. n. a. t. o. e. s. r. o. m. a. i. c. lxx. t.

q. Alexandri. magm. i. d. i. f. f. e. d. o. d. i. l. i. g. e. n. t. lxx. o.

q. Nec. et. alii. ludi. q. d. e. c. e. a. t. v. i. u. d. lxx. o. p.

q. Aliena. p. e. t. a. v. i. m. a. t. e. r. a. u. f. u. l. t. a. t. e. n. a. q. c. c. lxx. p. q.

q. Amare. quid. fit. cxxx. h.

Amor. impedit. rectu. iudicium. c. ccl. g.

q. Amicia. q. m. f. u. b. o. n. u. d. x. h. c. x. 7. e. t. x. l. c. lxx. d.

Amicia. d. i. f. i. n. i. t. m. o. r. b. o. n. o. s. v. e. p. i. t. c. x. 7. c. lxx. x.

Amicia. q. fit. c. x. l.

Amicia. v. i. n. a. t. p. p. i. n. q. u. e. n. t. e. z. i. b. i. d.

iniuria sine viute esse nō pōt. Cxi. l.
 iniuria unūplex invenit. Cxii. m. n.
 iniurie bonū ex suo gēio intelligit. Cxiii. n.
 iniuria an sit pōt bonū vtile quāda Cxiiii. p. q.
 iniurie pīma lex que sit. Cxv. r.
 iniurie rare in honoribz Cxvi. m.
 iniuria nō dī fugē onera amari Cxvii. f.
 iniurie fines qui sint Cxviii. 7.
 iniuria requit equabilitatez damno Cxix. m. p.
 iniurie vulgari Cxx. 6.
 iniuria stabilis mō quos sit Cxxi. v.
 iniurias omīs pōt et apponit Cxxii. a.
 iniurias gēit et gēit sola vīus Cxxiii. h.
 iniuria ē mō deū et bonū hoīs Cxxiv. r.
 iniuria fidelis qm bonū et dēla Cxxv. a.
 iniuria vā carere tyranni vide. Tyrann.
 iniuriū hūc qm sit dulce. Cxxvi. m. Cxxvii. a.
 iniurius alter ego. Cxxviii. n. Cxxviii. r.
 iniuri causa nō est malefaciendū. Cxxix. v. x.
 iniuri novus nō ē pferendū aliquo Cxxx. o.
 iniuri electio diligeret ē facienda Cxxxi. l. m.
 iniurius quis sit eligendū Cxxxi. a.
 iniurius qm sit mōndū Cxxxii. f.
 iniuri nō pōt esse mali bono et ego Cxxxiii. r.
 iniuriū obviatio benignē accipienda Cxxxiv. r.
 iniuri et assentatio dīstinctio Cxxxv. e.
 iniuriū ē oīa mō se clava et apē hūc Cxxxvi. f.
 iniurius utilitatis non ē durabilis Cxxxvii. 7.
 iniurias esse mōles pōt (Tully) et Socrates.
 iniurie circa oīb. pōtēda. v. b. Cxxxviii. m. r.
 iniuria corpōis plexiora sēt bon. o. lxx. v.
 iniuria expiatio qmō fiat x. d.
 iniuria celestibz ē pōtēda. xxxix. a b r.

et alij plūes
 plū Cxxv. h.

Imina humanarū celestēz pōne Tullius Clj. k.
minus magnus quis dicat^r xxxij. v.
minus magnus invenit^r eadē d. p̄nato lūe cclix. o
minus humanū aliq̄ d̄m̄tend^r est. cclxij. d.
min^{us} humanū iāli^r d. ḡm̄ax ut mag^{is} vult sequi
voluntatē q̄ dūi recte. cclxxij. b.
min^{us} magnus mag^{is} d̄rūt h̄ic cclxxij. m.
min^{us} c̄ntario cclxxij. n. et ḡntat^r ad h̄ic ccl
min^{us} q̄positi argumētū cclxxxij. r. // xxi. v.
min^{us} tranquillitas q̄ magna sit bonū. cclxxij. h. j.
min^{us} instabilitas quādam fiat cclxxij. m. n.

Quicquid labors et studia nō p̄cipiunt lxxxvij. f

Quies m̄tende p̄pōit^r multiplici m̄dē. p̄mo quo
ad oratorū libros legēdos. v. m. // q̄m̄lis cā

Quē debeat cclxx q. x. r̄et in studio lūe cclxxij. t.

Appetitus om̄i cur ferat in bonū xcvij. e.
ppetit^{us} m̄telligenti^{us} et sensiti^{us} ex qua causa
ruant in errorem. xcvij. f.

Quēquid audire q̄ sit vāle. lxxij. a.

Quētoris auctoritas in m̄dali. xcv. x. lxxxix. h.

Quētor et p̄gnūdi d̄m̄fias. lxxx. g.

Quētor bonis erudit^r adolestētes. lxxij. h. lxxij. l.

Quētor bonarū fructus. lxxij. h. lxxij. c. // lxxij. c. d.

Quētor eadē p̄nate a teneis anis q̄rūt ut p̄fē sciāt^r

Quētor libérales d̄stribunt^r. lxxij. x.

Quētor et p̄nate q̄nēxio. lxxij. e.

Quētor clemēta ab op̄is p̄p̄toib^{us} p̄sumēda lxxij. h.

Quētor libérales an q̄fēat virtutes. ccc. g.

Quētor m̄tēnsid cūtas q̄ m̄p̄cā fūt sub Iuvāne cclj. e.

Quētor solus quis ē honesta. cclxxij. k.

Quētor om̄ib^{us} et sēmp mal^{is} ē sibi p̄p̄. cccij. a.

Quētor asily magni auctoritas. ij. b.

Quētor carus est cū fortūa sup̄uacua ē cccij. n.

Quētor carus h̄o quis sit cclxx. r.

Quētor beata vita q̄ sit et qua via imp̄iat^r cclxxij. m. at

Quētor cclxxij. q. r. cclxx. et. xx. p̄tend.

Quētor A. Augusti d̄m̄i lūis. cclxx. e.

Beate viue est p^m n^m viue. CCxxi. x. r.
Beate viuente de p^mno. CCxxi. a.

Bellum turpiss^m q^d fit cu^m famulad^m anno. CCxxv. b.
Bellandi ars et maria lxxx. d. e. f. r.

Bellandum non est nisi p^missa dissidat^m. CCxxv. b.

Beneficiu^m p^m exprobare q^d fit t^me. CCxxv. q. et xxv. b.

Beneficiu^m esse q^d fit bonu^m et lauda^m. CCC. r.

Beneficia facit p^mpter esse debem⁹. CCC. r. b.

Bomolochus quis dicat^r. xcn. p.

Bom q^m sint dicendi. ij. e.

Bom vni emant^r. Cxn. m.

Bom malis cu^m p^mstent^r. Cclm. b.

Bom cu^m parant^r mala vite h^ml. Cln. x.

Bom cu^m parant^r mala vite h^ml. Cln. x.

Bom mala q^d parant^r bona sunt Cln. x.

Bona corporis et fortune q^d sit vana et caduca xlv.

Bona q^d plena amaritudine et solitudine CCv. o.

Bona va^m h^mane ne st^m m^mellens et rudo xlv. x.

Bona vite h^ml q^d sint imitabilia Cclx. n.

Bom omni^m appetunt xcv. e.

Bom et malu^m que sint. CCxv. r.

Bom sum^m q^d sit CCxv. x.

Bom sum^m imortale est CCxxi. x. et xxv. r.

Bom sum^m dr^m p^m n^m viue. CCxl. r.

Bom sum^m dr^m p^m n^m viue. CCxl. r.

Bom sum^m dr^m p^m n^m viue. CCxl. r.

Bom sum^m dr^m p^m n^m viue. CCxl. r.

Bom sum^m dr^m p^m n^m viue. CCxl. r.

Bom sum^m dr^m p^m n^m viue. CCxl. r.

Bom sum^m dr^m p^m n^m viue. CCxl. r.

- q. Celorum orbis nouem. et planetas vii p[er] Tull. xxx. p.
- q. Cesaris commendat. cclx. v. et cclxv. e.
- q. Cesaris Iulij corporalis inuicatio. cclxxx. b.
- q. Ibi q[ui]nti sunt sumendi cclx. g. cclxxx. s.
- q. Ibi dimidi sunt mi[hi] delectabiles ex copia ip[s]o[rum] xvi. a.
- q. Cicero et Demosthenes dante oratoria excell[ent]e. xcvi. v.
- q. Cicero deficit in morali phy[si]ca. xcv. x.
- q. Cicero impaci[us]. cclxxxv. o.
- q. Imitatio diu[er]so describit. xcv. r.
- q. Imitatio improbi[us] care[re] n[on] p[ot]est xxv. f.
- q. Clemencia ubi bonum h[ab]et cclxxv. l.
- q. Clemencia ex ob[st]aculo max[ime] decet bonum cclxxviii. m.
- q. Clemencia max[ime] decet Reges aut p[ri]ncipes cclxxviii. m.
- q. cclxx. p. q. r. et cclxx. n.
- q. Clemencia ob[st]aculo tenet h[ab]ere ad alios cclxx. r.
- q. Clemencia ornat Imperium et ornat et tuat cclxx. e.
- q. Clemencia sola semper fa[ci]t p[ri]ncipes cclxx. r.
- q. Clemencia in amissio[n]e spe[m] inire max[ime] elucet cclxxviii. t.
- q. Clemencia vult h[ab]ere n[on] austeritate duri cclxxviii. b.
- q. Clemencia quid sit et q[uo]d cu[m] g[e]n[er]at cclxxviii. j. k.
- q. Cogitationes inuiciles s[ed] fugiende. cclxxx. q.
- q. Colerici ingri qualiter in studio sunt fouendi lxiii. g.
- q. Comestio qualiter et q[ua]nto saneda cclxxx. s.
- q. Comis et comitas xpi quid dicat xvi. s.
- q. Concordia bonu[m] ex discordia intelligit. cxi. n.
- q. Concupiscentia d[omi]ni gignit v[er]u[m] n[atu]ra[m] et s[an]ctam cxi. p.
- q. Contemplando Zeno et Crisippus maiora gesserunt.
- q. q[ui] si exat[us] g[er]er[ent] cclxi. x. cclxi. r.
- q. Contemplatio et actio gignit nos n[on] cclxi. r. et.
- q. Contemplatio n[on] e[st] sine actio cclxi. t. v.
- q. Contumelia n[on] s[ed] orade cclxx. p. totu[m] et cclxxx. p[ro]m.
- q. Conuicia v[er]o dicant[ur] et que sint laudanda cclxi. n.
- q. Consuetudo fa[ci]t amaro dulce. v. n. et xvi. n.
- q. Consuetudo grama fa[ci]t leuia. cclxi. g.
- q. Consuetudinis. effratia. xxxv. l. cxi. o. a.
- q. Consuetudo affert t[em]p[er]i g[e]n[er]at cclxi. c. v[er]o v[er]o.
- q. Consuetudo

Corcor ducit non dicit unum .lxxxviii. o.

Corpus semp excedit ad milia .lxxxviii. r.

Corpus qualiter sit fouendi x c

Corporis cultus ibid. et lxxxv. t

Corrupti qd sit salutis lxxi a.

Crispus et zeno maiora gessit oratio qd si excedit

Crudelitas improbit. cclxxv. a. duxisset cclxi. v

Crudelitas quid sit cclxxviii. 7.

Crudelitas Regis auget inimicorum nrm cclxxviii. a.

Crudelitas qd sit malum notum cclxxviii. 7.

Crudelitas. no hois. s. bestie 2 rabies cclxxviii. c

Cupiditas pecunie qd sit improba. cxxv. v.

Cupiditas est qd fructu cclviii. 7. k.

Cupiditas non potest sibi elum cclxxviii. k.

Cupiditas quia sit diligens a corde euellenda cclxxxix. n.

Cursus et solitudo no sit passim fugienda cxxviii. d

Cursus qd sit infirma qdicio cxxix. c

Cursus rerum lene ferenda cclxi. r

Cursus bntudo no e. s. ci paderet cxi. o.

Celestium alios. s. uosipos delinunt cxi. q.

Celestius hominum qualiter sint habendi cclxi. x.

Celestis aios et corporis vires dissipant lxxviii. t

Celestis in arte oratoria excellens. xxiij. v.

Celestis mali bonis. cur. cclxxxix. r.

Celestis no est doctoribus quibus alii qd loquuntur vnt.

Celestis vire phor cclxxxix. et vj. to. ibidem

Celestis est amicus bonis. cclxi. r.

Celestis quid se heat ad bonos. cclxi. s. et vj. p. to. d

Celestis cur pmitat mala sup bonos. cclxi. o. cclxi. r.

Celestis qd bona bonis pbeat. cclxi. p. q.

Celestis oia scita videt cclxxxviii. m. (de pnapu)

Celestis bnficio ad edum. cclxi. r. (moro xxxviii. a)

Celestis opes qui cta deputari deat lxxviii. o.

Celestis qd sit nuntius. lxxviii. n.

Celestis curiositas qd noceat lxxv. k

Disce quicquid omni etate. lxxij. f.

Discendi nimia cupiditas nocet profectum lxxij. f.

Discendi modus quis sit optimus lxxij. f.

Disciplinam hostes labores et sompni. lv. l.

Discipline pmius qdus posse dubitare lxxij. n.

Disparitas moris dissorat amicos et studia hominum. f.

Displace malis velle et artu et animi. cxxxij. d.

Disputatio quicquid psonat lxxij. n. f. lxxv. r.

Divitiarum appetitus cum non hz. xij. k.

Divite oputate si no ad mni p ad indigentia. xxi. n.

Divitus quo appetat et possideat sapies. cxxxij. v.

Divite qualia sit bona. cxxxij. a. f. cxxxij. a.

Divite no si bene divede. c. cxxxij. d.

Divite alit si ap sapientes alit ap stultu. cxxxij. f.

Divite si maxima materia humanorum erupnat. cclij. b.

Divitum modus et mensura q sit optima. cclij. d.

Divitum q sit ratio hunda. cclv. e.

Divite ex se nulli nocent. c. c. p.

Divitias a nobis pocius q a fortuna peti debet. cclv. r.

Divitias qlibet sepius egestas famocit. cclix. n.

Divites quis sit dicendus. cclxxxj. b.

Divites qualiter fiat homo. cclx. q.

Doctrina agros in qbi pstat de in f.

Doctores facit in doctrina si imitandi. cclxxxix. r.

Dolendum quicquid sit de malis hominum. cclxij. b.

Doloris curia deservit. cclx. e. et j. p legem.

Dolori indulget q sit indoles et mulier. cclxij. h.

Doloris dimissio in multos e qda spes qd laetis. cclix. f.

Doloris nra diffusa e vixit ubi opalib. cclij. e.

Dolor ipse quid sit et quo diffat a istina. cclij. q.

Dolor magno diffiale e parva vba ipere. cclx. d.

Dolor p mortuus qlis sit hunda. cclij. e.

Dona ne magna sit vige ingratia et corpore. lxxij. f.

Donadum quo et qda. cclxv. r. cclxxxij. p totum.

Donum hz in se multo difficilior. cclxxxij. r. cclx. f.

Donum deos imitatur. cclx. r.

Donum petitorum extorci vult. cclx. b.

Duo sunt virtutis elementa spes honoris et formido,
 que vie ad virtutes et gloriam deprimunt. lxx. 7. pene l. a
 Duo quia liberalis vite actum et speculativum lxx. f.
 brevis auster hominum pater sui ceterum m
 brevis sunt secta inclinat ibidem.
 Ebriosus ebriosum generat a na. xxxv. h.
 Ebrietas aliqui admittit cclxx. f. Ebrius lxx. x.
 Eclatio hominum adhibenda in studioque applicanda cclxx. x.
 Eloquens subingit malis sine seu phre xxv. d.
 Eloquencia est per oculos sic lxx. t.
 Eloquens officio et efficitur lxx. t. "Eim x
 Eloquens non potest aplectenda est ista idcirco xxv. d.
 Eloquens non amenda lxxv. c.
 Emaioris improbatio c. n.
 Emaioris sumus hominum quod sit cclxx. v.
 Emaior voluptas exarsit a Seneca cclxxv. g.
 Emaior par omni a virtute recedunt cclxxv. h.
 Emaior sane rema danda cclxxv. v.
 Emaior omni quod sit brevis c. f.
 Emaior Socratis platonis et aliorum cclxxv. x.
 Emaior singule sunt sua pond. lx. t.
 Emaior puerilis homo auri et moris emulanda lxx. h.
 Emaior puerilis proinde ad peccandum lxx. p.
 Emaior puerilis natus est cur sit longa lxx. q.
 Emaior puerilis infirmus auri videtur meritis lxxv. h.
 Emaior omni h. ut deus aliquid magnificum possit lxxv. v.
 Emaioris libri non infirmus est lxxv. c.
 Emaioris quae sunt x. m. x. c. lxx. x.
 Emaioris lacedaemone de ebriosis in medio adhibendis
 Emaioris Socratis ut adolescentis s. d. f. de aplectenda lxx. o.
 Emaioris puerilis et pueri a proli vi. c.
 Emaior Socratis et pueri a minus sufficit vi. c.
 Emaior Alexandri de ammen ranna vi. t.
 Emaior puerilis h. vorantem xi. t.
 Emaior platonis de adhibenda puerilis xi. g.
 Emaior dyogenes de quipui duntaxat xi. h.
 Emaior Socratis de virtute puerilis vi. m.
 Emaior lacedaemone de virtute puerilis xxxv. g.

x^m dyogenes de ebrioso adolescente xxxv. h.
 x^m plurius de filio educatis et modo xxxviii. ix. et xl. p. ten.
 x^m Salponis de virtute per bellum non auferenda xli. a.
 x^m Soranus de eo quod felix esse dicitur xli. a.
 x^m perichus et Demetrius de pmeditata loqua xlii. r.
 x^m Soranus de ira vincta xliii. b.
 x^m Euridicis mulieris in educatione liberi liij. f.
 x^m Dui Augusti de clementia suada cclxiii. a. b.
 x^m de ebrietate interdu admittenda cclxv. f.
 x^m de usu et fletu demorru et Grachy cclxv. v.
 x^m Cam Culy de morte calata cclxi. b.
 x^m Theodori philo de morte et sepultura non miranda s.
 x^m Dominam de iustis inferat lixv. m. et cclxi. x. b.
 x^m Thymotei in docendis discipulis male instituti.
 x^m de pueris lacodemoneis et lixxv. a. cclxiii. f.
 x^m lacodemoney de labori iunctus lixxv. b.
 x^m demetrius iunctus pueri lixxviii. t.
 x^m cyprius pueri i suis discipulis lixxx. r.
 x^m arilone de pueris dolenti cxxxix. c.
 x^m de morte ne in da et ccl. p. totu.
 x^m d'attonis et julii de ne in morte cclij. l. m.
 x^m demetrius de adificariis tolleratis cclxv. m.
 x^m Sathon philo de iure p. officia cclxx. b.
 x^m a pueri pueri et lixxi. b.
 x^m de agros q. sunt opus ut omnia cclxxv. t.
 x^m thore pueri de desunt contra aliqui mortui cclxxv. m.
 x^m plus quo finit pueri ad admittit adusa fortui cclxxv. m.
 x^m demetrius qui f. q. in b. deesse possi cclxxv. m.
 x^m de morte de boni f. deis dapnis reu. cclxxv. x.
 x^m in ap. b. q. b. a. x. x. de. at cclxxv. q.
 x^m in ap. b. q. b. a. x. x. de. at cclxxv. q.
 x^m de iure vacat p. pueri et cclxxv. a.
 x^m de iure qui p. pueri et cclxxv. b.
 x^m de iure ne lib. p. p. s. s. e. d. p. p. m. m. xclm. t.
 x^m de iure sine iunctis lixx. c. b. c.
 x^m de iure iunctis lixx. c. b. c.
 x^m de iure ad cclxxv. b.

- q elicitatissima vite huius magis est infelicitas
 elon a. Clix. e. Cclxxv. k
 elicitas vite huius quod sit infelicitas. Cclxxv. p
 elicitati huius vite fortuna sit infelicitas. Cclxxv. b.
 felicitas huius vite res est iniqua. Cclxxv. v
 felicitas vera posita est in virtute. Cclxxv. m
 q fidibus tantum et iocis licet aliqui mactent. Cclxxv. n
 q filioz nobilium qualis deat et educatio. Cclxxv. e. 2.
 filioz infancie quales sunt obsequia. Cclxxv. p
 filioz quales sunt ponendi pedagogi. Cclxxv. q
 filioz quales deant institui preceptores. Cclxxv. x
 filii quoniam nutrantur lacte materno. Cclxxv. m
 filius ex vite hoste placeat parentes. Cclxxv. f
 q fines duxi duxi spes artibz introducere. Cclxxv. p q
 fines in amicitia custodire. Cclxxv. i
 q letus pro mortuis quis sit huius. Cclxxv. e
 leti materia describit. Cclxxv. e
 leti modus quomodo sit habendus. Cclxxv. f Cclxxv. k
 letum cohibendi materia. Cclxxv. e et i
 q fortuna ceca est et cecos facit. Cclxxv. h
 fortuna viles et ignavos deserit imperatores. Cclxxv. a
 fortuna non eripit virtutes. Cclxxv. d
 fortuna in virtute bellat ex equo non potest. Cclxxv. k
 fortune maxime prospere minime debent. Cclxxv. p
 fortune edarguunt et de ipa querela desunt. Cclxxv. d
 fortuna adusa nulla premitur felicitas. Cclxxv. b. 2.
 fortune implacabilis. Cclxxv. e f
 fortuna opus huius maxima finis est. Cclxxv. l
 fortuna retro operatur. Cclxxv. a
 fortune vitis non patitur fugendi. Cclxxv. q
 fortuna in quem nihil beat patris. Cclxxv. d
 fortune cum copulati vident. Cclxxv. h
 fortuna sapientis non timet. Cclxxv. k
 fortune variabilis. Cclxxv. q
 fortuna non experiri tutissimum est. Cclxxv. q
 fortuna non habet tam longas ut putat. Cclxxv. m
 q fructus ingenui et virtute et ois psumit. Cclxxv. q
 q frugalitas quod sit miranda. Cclxxv. e et Cclxxv. h

- 9 audiū ppe quem tm rationalibz lxxv.
 9 audiū det a voluptate letitia exultatio ibidez
 9 Generandi tempus et modus quos fit hūdi xxxv g
 9 Gloria mundi qd fit angusta xxxv. s. et s
 9 Gloriarū caducas res qd fit absurdū. lxxv. e
 9 Glōia vna fugienda cclv. e. f
 9 Grās quo dicimur referre nē pōmo eis lvi. f.
 9 Greca habundās libris. 1 a
 9 Grece lras qmēda^o xxxv. f
 9 Grece lras defectū ap^o nros qm mcepit lxxv. b
 9 Greca vocabula multa in osim nām tūperant x. l.
 9 Grece lras Catho iam senex didicit lxxxv. b
 9 h Greces quo elegit vnam virtutē vj. q
 et melius lxxv. f.
 9 Historiarum not^o qd pūpue finat et pfit lxx. s
 9 Homeri poesis fuit laus virtutē vj. o
 9 Homo quo deus dicit^o xxxv. x.
 9 Homo qd iūm^o sui fit pcorū plūs cclv. s
 9 Homo hōi pūse dē p^o nām et qd sit in hōi dō cclxxxv. q
 9 Homo cui ita ut est. virtū sit a nā cclx. r. s.
 9 Homo comodatū ē vite non datus cclm. a
 9 Homo malus indulgē^o fit peior xxv. f. // ccln. v.
 9 Homo in audiendo alioq p^o qd dē se dem vices de //
 9 O nātū ē genitrix et vlt clemē^o no pēd^o dūi cclxxxv. o
 9 O mī oīa aīaīa infatigabilior et edacior cclxv. f
 9 Omēs dūi spūs esse post Senecā cclx. s.
 9 Omī delectū cōstidia aīaīa hūdi ccln. x
 9 Omī mī aīaīa oīa magis paradū cclxxx. o.
 9 Onor recūs hūc cūis dicit^o xxv. et in t. o. x
 9 Onor spēs pūris elementū 1 a
 9 Onor debet virtutē xxv. g
 9 Onestas nō ē ali^o nisi qdūz honōis statū xxv. g. h
 9 Onestū et bonū quo differant xxix. f.
 9 Humilitatis offi^o pūis aliqū cōdenda lxxd
 9 Humilitas omibz pūis pūanda cclxxx. p.

pro sanatione et curatione oculorum
fiat aqua per modum istum

℞ Olives loti nomos in aqua Rosi 2 iij tute
subalut parate 2 iij camphore / ista imponat
ad vasa aque fetiduli / vsq̃ eius vt mittat
modicum in oculos /

